

Бібліотека Українського Підпільника Ч. 11

П'ятий Великий Збір
Організації Українських Націоналістів
(ОУН)

Матеріяли й постанови

Видання Організації Українських Націоналістів (ОУН)

1975

БІБЛІОТЕКА УКРАЇНСЬКОГО ПІДПІЛЬНИКА

П'ятий Великий Збір
Організації Українських Націоналістів
(ОУН)

Матеріали й постанови

diasporiana.org.ua

*Видання Організації Українських Націоналістів (ОУН)
1975*

ПЕРЕДМОВА

Великий український народ веде завзяту й важку боротьбу за Самостійну Українську Державу. Шлях до УССД: розвал російської імперії на незалежні національні держави поневолених народів, на їхніх етнічних землях. Молоде покоління в Україні видвигнуло цілу верству нових провідних людей. В цьому факті лежить запорука перемоги героїчної української нації.

В цьому збірнику доповідей, звідомлень, стверджень, тез, постанов, вказівок та звернень справа молоді є центральною справою.

Вже на самому початку потрібно зробити деякі зауваження. Перше: ворог уважно студіює наші речі. З уваги на умови шаленого терору, треба було матеріяли Великого Збору відповідно обережно оформити. Отже в деяких розділах, зокрема про кадри, юнацтво, завдання організаційних клітин, довелося деякі місця частково пропустити.

Друге зауваження: дехто думав би, що ствердження про стратегію повинні залишитися виключно в таємниці для вузького військового штабу. Проте, Головна Комісія V-го Великого Збору рішила таки надрукувати основні напрямні стратегії національної революції. Наша визвольна боротьба не рівнозначна з боротьбою хунти, кліки, турта дюдей

*Організація Українських Націоналістів видає
„БІБЛІОТЕКУ УКРАЇНСЬКОГО ПІДПІЛЬНИКА”
для користування революційно-визвольного підпілля
в Україні.*

*Дохід з продажі книжок „Бібліотеки Українського
Підпільника” за кордоном призначений
на фінансування видань, потрібних в Краю.*

за владу, але це боротьба усієї нації проти окупанта. Перемогу можливо досягти лише тоді, коли найширші кола народу включаться в боротьбу.

З загальним пляном розгортання спільного фронту (народів АБН) треба ознайомити революційні кола інших поневолених народів. Ідеться тут про генеральні лінії стратегії боротьби. Очевидно, що тамними залишаються особливі стратегічні заходи, пов'язані зі справою заскочення ворога, зосередження на ті чи ті точки, предмети й т. п.

Ще заувага: наші методи і шляхи отримання звідомлень та оглядів праці і розвитку на Рідних Землях мусять бути закриті. Понад прагненням українців на чужині швидко довідатися про події в Україні ми поставили вимогу: не наражувати на ризик тих, що на першому фронті. Очевидно, що така наша настанова мала також вплив на оформлення цих матеріалів.

Національно свідоме, патріотичне молоде українське покоління живе, працює, бореться за велике майбутнє української нації. Воно виросло на традиціях визвольної боротьби між двома світовими війнами, на традиціях всенароднього повстання ОУН-УПА 1942-1953, страйків і повстань українських політ'язнів у концтаборах 1953-1959 рр. та революційно-визвольної боротьби взагалі аж понині. Воно йде на пр'ю з ворогом.

Про мужню настанову цієї молоді сьогодні й на чужині існує багатюща література. На закритому процесі (весною 1966) один підсудний твердо заявив: «Даремно впродовж століть намагалися гнобителі

знищити українську культуру, мову, але народ вистояв проти ворожої навали й його не залякати ніякими репресіями, ні спаленням бібліотек, ні нищенням української культури».

Становищу молоді в Україні присвячено «Ідейно-світоглядіві позиції молоді України», стор. 231, «Ствердження й постанови V-го Великого Збору про юнацтво і молодь», стор. 288, «Провідні ідеї культурних процесів в Україні», стор. 236, та окремі частини «Слова на відкритті Голови Проводу» й «Звернень Президії Збору», а також частина розділу «Внутрішня політика» (стор. 324).

Впродовж останніх двох десятиків років в українській визвольній боротьбі унаєвнилися одержимі молоді сили, захоплені ідеєю незалежності України, які разом з провідними постаттями старшого покоління творять **фронт оборони України**.

Нашим завданням у цій стадії боротьби було стимулювати й поглиблювати ідейно-політичні прямування, щоб спричинитися до чіткого оформлення цілеспрямованості національно-визвольної боротьби.

Як стверджує Голова Проводу Я. Стецько, то довготривала визвольна боротьба в Україні принесла народові впевненість, що існує **альтернатива** своєї влади на місці чужої. Впевненість, що є люди, які спроможні організувати революційно-визвольне керівництво й здійснити функцію влади українців для України.

На альтернативу власної влади звернено окрему увагу. Ми усвідомляємо, що зусилля ворога скеровані на те, щоб компромітувати провідних укра

інців (за допомогою покаєнних заяв) і так ширити переконання, ніби українці нездатні до державного будівництва, не мають вроджених якостей для встановлення власної влади. Якщо ж немає власної влади — то немає свободи. Окупант намагається ламати волю борців за незалежність і свободу. Але підпільна революційна організація ОУН завжди наново засвідчує народові, що з його лона виринають все нові борці, яких наїзникові не зламати.

На широкому фронті оборони культурних цінностей відбувся небувалий досі в розвитку українського народу процес самоусвідомлення рідних історичних якостей і цінностей. Наступило й закріпилося розуміння, що власна держава, виборена й закріплена у революційній боротьбі — це органічне завершення багатогранних стихійних і усвідомлених, власнопідметних українських прагнень.

Навколо ОУН формується широкий перстень борців за державу. Зміст державности доволі обширно з'ясовано на IV Великому Зборі. В цьому збірникові (V-ий В. Збір) державний устрій, соціальна проблематика, народне господарство, відшкодування за репресії, охорона народнього здоров'я, інформація, не були включені.

Зате значно ширше опрацьовано проблематику культури (гляди: «Українська культура — джерело самобутности й світогляду українського народу», стор. 174).

Стверджуючи, що схвалені IV ВЗбором основні засади повністю виправдалися в житті — боротьбі,

V Великий Збір став на становищі, що для нього залишається радше завдання доповнення, уточнювання, поглиблення, ніж якихось поправок.

Великий Збір дав обширну панораму зовнішньополітичного характеру, з'ясовуючи місце України в світі. Україна з її концепцією протидії проти світового безладдя, з поставленням національного принципу організації світу проти імперіального, з системою ідей: визвольного націоналізму, героїчного гуманізму, традиційного власного народоправства, героїчної концепції життя, антиімперіялізму, антишовінізму — є революційною проблемою у світі. Це тим більше, коли врахувати революційний потенціал України, її багатства, трудолюбивість народу та її геополітичне положення.

З відновленням УССД розвалиться російська імперія, а через те зміниться політична карта світу на двох континентах, а далі на всій земній кулі. Прапорні гасла ОУН — «Свобода народам — свобода людині» — символізують цей новий лад у світі.

«Київ проти Москви» вказує на протиставлення двох світів, двох концепцій побудови світу, двох уявлень життя: України й Московщини. «Космач проти Вавилону» — вказує на органічне традиційне тисячолітнє національне коріння, на неповторність і мозаїку національних культур.

Три основні чинники всякої революційно-визвольної боротьби — ідеї, кадри, акції, — ідеї, організація, визвольний шлях — пронизують аналізи й постанови Великого Збору.

Без підпільної революційної організації, навіть за умов існування найкращої, найсправедливішої, найблагороднішої ідеї, успіху не буде. Правда не перемагає сама зі себе, але тоді, коли за неї готові віддати своє життя захоплені, одушевлені, одержимі нею її пробойовики. Це особливо наявно віддзеркалене у творчості молодого покоління націоналістів.

Тож за умов тоталітарного терористичного режиму існування підпільної визвольної організації не тільки можливе, але й необхідне.

Щоб здійснити два перші складники підпільної організації не є необхідним стереотипне технічне пов'язання.

Досвід революційних кадрів дорівнює досвідові ворожого апарату терору. Елемент ідеалізму й риску, самопожертви й самопосвяти кадрів б'є рутину й гедоністичні навички ситих ворожих терористів, катів і убивців. Конспірація — це найвищий заповіт для всякого революційного підпілля. З того погляду Служба Безпеки є особливого значення.

Окрему увагу Великий Збір присвятив розбудові **фінансової бази ОУН** її революційної боротьби. Її основа-жертвність власного народу. ОУН залежна фінансово тільки від власного народу. Самостійна політика може спиратися єдино на власних фондах. Якраз тому, що ОУН здійснює лише цю засаду фінансування визвольної боротьби і багатогранної дії — є вона суверенною силою української політичної дійсності.

ПОВІДОМЛЕННЯ ПРО V-ий ВЕЛИКИЙ ЗБІР ОУН

Восени 1974 року відбувся V-ий Великий Збір Організації Українських Націоналістів (революціонерів-бандерівців), в якому взяли участь численні делегати з усіх континентів. Як відомо, Великий Збір ОУН є її найвищим законодавчим органом та джерелом влади, вирішує всі головні питання ідеології, програми, стратегії визвольної боротьби, зовнішньої і внутрішньої політики, кадрові та всі інші, що впливають із завдань і діяльності ОУН.

На V-му Великому Зборі ОУН, що повністю завершився успішно, між делегатами була значна кількість представників молодого покоління, які (на Пленарних сесіях і в Комісіях) дали свій значний вклад у різну проблематику, що була предметом розгляду, обговорення та відповідних ухвал постанов.

Всебічна аналіза визвольних процесів в Україні, посиленого московського терору і наступу на всі ділянки українського національного життя, розвитку подій у цілому світі та різних позитивних і негативних процесів серед української еміграції, — стала основою для відповідних висновків та постанов ОУН у дальшій визвольній боротьбі українсь-

кого народу за його права на державну незалежність і суверенність.

Одночасно із ствердженням, що визвольна боротьба на Рідних Землях далі розгортається і прибирає на силу, охоплює всі верстви українського народу і всі покоління, зокрема молоде, всі ділянки національного і соціального життя, — підкреслено небувалий героїзм українського народу, особливо його кращих представників, в чому бачимо запорук його недалекої перемоги в боротьбі з московськими окупантами-імперіялістами.

Разом із тим, не зважаючи на поглиблення т. зв. детанту між світовими надпотугами та на намагання зміцнити економічну й технологічну «співпрацю» західних держав з російською імперією, стверджено, що наші визвольні ідеї розвалу російської імперії і побудови суверенних національних держав — перемагають, здобувають все більше зрозуміння в цілому світі та мобілізують до боротьби з російським імперіялізмом і комунізмом все більше активних борців як серед поневолених або загрожених Москвою народів, так і серед народів вільного світу.

У постановах V-го Великого Збору наголошено необхідність ще ширше розгорнути наші закордонні акції в обороні українських політв'язнів, прав, волі і державности України, а також завдання нашої внутрішньої політики, що зумовлені вимогами найефективнішої допомоги визвольній боротьбі української нації, органічною частиною якої є українська еміграція.

Учасники V-го Великого Збору ОУН, заслухавши

і обговоривши звідомлення голови Проводу, членів Проводу, Головної Ради, Головної Контролі та Головного Суду, а також програміві доповіді — ствердили, що ОУН іде правильним шляхом, повністю виправданим у її дотеперішній діяльності.

V-ий Великий Збір ОУН обрав головою Проводу Ярослава Стецька, визначену Устроєм кількість членів Проводу, голів і членів Головної Ради, Головної Контролі та Головного Суду. Схвалив відповідні Постанови та Звернення до Українського народу, до Української еміграції, до Поневолених народів та народів вільного світу.

Успішне завершення V-го Великого Збору ОУН відкриває черговий етап її дії і безкомпромісової боротьби за досягнення найвищої мети українських націоналістів — Самостійної Соборної Української Держави!

Президія V-го Великого Збору ОУН

СЛОВО ЯРОСЛАВА СТЕЦЬКА НА ВІДКРИТТІ П'ЯТОГО ВЕЛИКОГО ЗБОРУ ОУН

(Скорочений текст)

Відкриваю V-ий Великий Збір ОУН в особливо важкий для України період визвольної боротьби. З погляду потреб воюючої і переслідуваної України бажаю усім нам — добре обміркувати наші завдання та обов'язки, проаналізувати реальну дійсність боротьби й терору в Україні, щоб правильно визначити дальші напрямні нашої дії.

Насамперед передаю V-му Великому Зборові привіт від кадрів Організації Українських Націоналістів з Рідної Землі, побажання учасникам V-го Великого Збору найкращого успіху в працях і рішеннях.

Бажаю нам усім бути на висоті тих великих завдань, що стоять перед революційною ОУН, щоб не розгубитися у дрібницях, у другорядних справах чи дрібних суперечках.

Зокрема мусимо пам'ятати про ієрархію вартостей у нашій боротьбі за визволення України і, як наслідок цього, про ієрархію наших завдань. Ми неодноразово визначували їх у принципових справах не тільки на IV-му ВЗ ОУН, а й у рішеннях Проводу ОУН, у здійснюванні постанов Збору. Боротьба в Україні, зовнішньо-політична діяльність, кадрі-юнацтво, визначування напрямних для дії й творчості на різних ланках життя нашої спільноти теж на чужині, стратегія масових акцій, співзвучність ідейно-світоглядних і політично-програмових позицій єдиної й неподільної ОУН в Україні й на чужині, зглиблена творчістю нового покоління, багатогранна акція в обороні України — це мірило жертвовності і перспективи кадрів ОУН. Акції *Оборони України* служить також ціле українське громадсько-політичне життя, в авангарді якого завжди була і є ОУН.

Більше ніж будь-коли ці завдання ще з особливою гостротою стоять тепер, в обличчі скріпленого російського й комуністичного наступу на українську націю у сенсі етно-культурно-лінгвіциду. Усе

дрібно, що може нас ділити, хай залишиться осторонь, а основна справа *Оборони і Визволення України* — хай опанує наші ум і серце, щоб ми стали одержимими ідеєю Нескореної України!

«Фізичних сил у мене немає, але духово тримаюся міцно. *Іду під Божим знаменем, а Бог це могутність.* Він нам допоможе подолати все зло, що, як гора, стоїть перед нами...» — епіграф Нескорених в Україні, що став провідною ідеєю для всіх українських патріотів.

Друзі й Подруги! Багато борців і друзів упало за минулі роки на шляху визвольної боротьби за Українську державу. Віддаймо честь і шану безчисленним героям і борцям за визволення України, серед яких — незчисленні члени ОУН і бійці УПА, що впали на полі слави чи серед мук на каторзі. Символізують їх героїчні постаті провідників ОУН і командирів УПА, зокрема недавно загинулих — Михайла Сороки, Антона Олійника, Євгена Андрієнка, Василя Макуха.

У 15-ту річницю з дня смерти Героя і Символа теперішньої визвольної боротьби України, Провідника ОУН Степана Бандери — в найглибшій пошані склонім голови перед Його славною пам'яттю. Напередодні 25-річчя з дня смерти Романа Шухевича-Тараса Чупринки — головного командира УПА, голови Проводу ОУН на Рідних Землях, голови Генерального Секретаріату УГВР — склонім голови перед маєстатом Його героїської смерті. З найглибшою пошаною згадаймо полк. Євгена Коновальця, що 45 років тому на Першому Великому Зборі за-

снував Організацію Українських Націоналістів. Віддаймо шану голові Української держави, що також загинув з рук московського вбивці — Симонові Петлюрі. Віддаймо честь найвизначнішому ідеологові українського націоналізму — Дмитрові Донцову, що також залишив нас, відійшовши у Вічність!

Склонімо голови перед пам'яттю Ольги Басараб, ген. Дмитра Грицяя, Олекси Гасина і перед жертвою крові небуденної постаті українського руху опору — молодого неофіткою *Воюючої України* — Аллою Горською, як перед символом багатьох свідомих жертв України, велич якої, правду і святість вони пізнали і — одержимі нею не менше членів і бійців ОУН-УПА — на її вівтарі поклали своє буйне життя як мученики і герої!

Поклонімся світлій пам'яті Сеньйорів ОУН, членів Головної Ради ОУН — Івана Вараниці, Михайла Кравцева, члена Проводу ОУН Нестора Процика, голови Головної Ради Данила Чайковського, члена Головного Суду ОУН Михайла Дужого, — в їх постанях вшануймо всіх наших Друзів і Подруг, які відійшли від нас у жертвній праці для нашої Батьківщини на чужині, а прізвища яких так рясно, на жаль, заповняють тепер сторінки нашої преси.

Згадаймо з пошаною тих з-поміж наших членів і активних прихильників, які ціле своє життя на чужині важко працювали, щоб придбане ними майно віддати на послуги Організації після своєї смерті. Як приклад, подаю Михайла Коваля і проф. Степана Бобеляка.

Усім, що з честю залишили нас, хай буде слава і вічна пам'ять!

Світ не вичерпується тільки існуванням людини на землі. Багатьох, хто загинув у боротьбі чи на каторзі, ми не знаємо. Але всі вони відомі Богові. Живуть в душі нації і свідомості Бога.

Нераз російському комуністичному дияволу видається, що серпанком темряви він закрити вже навіть не лише очі мученика-героя, а й пам'ять про нього, але Провидіння має свої шляхи. Дозвольте пригадати знаменну оцінку чужинця:

«Цей чоловік жив і відійшов із життя мужньо, як лицар, спокійно, як учений, як світло, як святий, достойно, як державний діяч. Своїм життям і своєю смертю він раз на завжди дав відповідь... опонентам і скептикам. Він міг би прикрасити будь-яку державу і створити яку-будь державність. Я вірю, що прийде час, коли при згадці його імені українці будуть уставати з місць і стоятимуть мовчки й урочисто, як встають американці, коли почувють ім'я Вашингтона, угорці, почувши ім'я Кошуга, а жиди, почувши ім'я Герцля». — Таким був член Крайового Проводу ОУН Михайло Сорока навіть в очах спів'язнів-чужинців!

А героїська смерть за Україну має однакову моральну вартість — провідного чи звичайного члена ОУН або українського патріота-неофіта.

«Вона вміла гідно й незалежно йти своїм шляхом і — повно відчувати радість випробувань, праці й важкої борні за самоствердження! В образі десятиріччя вона височить білим привидом Доброго

Духа... Через умови життя, а найбільше через суспільні умови, — вона не відразу знайшла Україну, і себе в Україні. Мабуть, саме тому таким активним і безкомпромисовим було її життя впродовж останнього десятиріччя. Жоден громадський зрив... не проходить без активної її участі, чим би це їй не грозило. *На таке життя можна й треба рівнятися усім нам*, особливо зараз, коли, притомившись на важкій дорозі, дехто намагається переоцінювати і знецінювати набутки...»

Тут мова про одну з героїнь-неофітів Аллу Горську, яких тепер в Україні — легіон. Замордували її підступно московські кагебісти сокирою в пивниці, у Василькові під Києвом, останній місцевості перед нашою столицею, де 1941 р. було оголошено відновлення Української держави.

Відаємо шану теж живим страдникам-героям, що високо й міцно тримають прапор України, геройському селянському хлопцеві, що з 19-го року життя, засуджений як член ОУН і боець УПА, майже осліпий, карається на каторзі понад 30 років — Олексі Більському. Це один із символів тих Мучеників-Героїв, що їх сотні тисяч, незламних і нескорених, тих, що відмовляються за ціну волі скласти покаяння заяву...

«Просто неможливо жити в Мордовії і бути далеким від України. Немає політичних таборів без українців... І коли з сусідньої камери задиханий, хрипкий голос кричить: «Хлопці, передайте на волю, що я помер за вільну Україну!»... — тоді чуєш дихання

тисячолітньої нації... Я зрозумів їхнє прагнення Батьківщини, їх право на неї...»

Це чужинець спів'язень лихить голову перед Героями — не раз відомими лише Божому Провидінню — і перед нацією, що їх зродила...

У великих постаттях Нескорених — вшануємо нове покоління України, яке, сягнувши до джерел вічності нації, надало визвольним і культурним процесам в Україні незнищимих, оригінальних українських первнів... Цитую:

«*Зека живить ідея духу*», — навчає один з навернених патріотів. Не ідея діалектичного матеріалізму і не світового комунізму!

«Київ — каже він — ... столиця... дивом уцілілого Володимира з хрестом на своїй горі... Добре, що з хрестом: спокій і задума. Хрест на задуму причастя...

Якби і вік не бути (на Вкраїні)... Допоки кров нуртується у венах, У кожнім слові, в кожнім болінні, У кожнім подиху (живе Вкраїна)... Я з нею — доки смерть впаде на сині, Хоча б і вік не бути (на Вкраїні)».

«Кальнишевський в покрученій ямі! Це страшніше за розп'яття: за життя замурована в землю людина... 25 років у кам'яному мішку...» «Ісуса розп'яли на хресті, і Він спокійно помер. Він помирав на горі, Він далеко бачив перед собою, Йому світило сонце і дихало свіже повітря, — Йому легко було вмирати навіть у муках. Ти теж мучився, але не вмирав. Ти жив, а це була страшніша мука за Ісусову...»

Могли б молитися... і тобі — останньому кошовому Запорізької Січі...»

(Його навіть Солженіцин називає далеким предком Симона Петлюри).

Так пише один із когорти тих, що їх ідея нації й ідея духу, Володимир із хрестом, призвели до пізнання правди і зробили їх одержимими нею, українською правдою...

Так до вічної України вертаються її сини, пізнають її, вірять у неї, і великий, широкий, всеохоплюючий фронт патріотів зростає на честь і славу теж пробойового кадру воюючої України, який у широкому фронті всенационального ставання дає місце кожному патріоту...

І велика духом Україна — цей нерозгаданий Фенікс, що завжди наново оживає з полум'я — вилонне тих, що наворачтаються і пригортає наворачтених, тих, що пізнали її правду.

Я навмисне тими кількома постатями саме в час відкриття найвищого Органу ОУН хотів показати діяпозон зростання українського потенціалу і стратегічний принцип боротьби; ідея й приклад, віра і самопожертва — це те, що найважливіше.

ОУН не елімінує нікого з фронту визвольної боротьби за УССД, навпаки — поширює його. Вона — ядро фронту, орієнтир, що не лякається його ширини. ОУН радіє, як з Савлів стають Павли, свідомі ролі маршала Манергайма, генералів Петрова, Юнакова, Капустянських, Скоропадських, Тютюнників, проте ж її основна ставка на Чупринку-Шухевича, на Бандеру, на Сороку, на Олійника, Волошина...

Бувають винятки з правила, як засвідчив Манергайм, отже стратегові революції треба тримати відкритим шлях для неофітів — Горських...

У врочистих словах відкриття я з розмислом роблю натяки на спосіб нашого думання і нашого розуміння стратегії української визвольної революції. Стратег прагне виграти війну, а вислід вирішить, чи він правильно розставив свої сили. Вирвати з рядів ворожої армії тих, котрі пізнали правду України — це закон стратега революції. Я радію Горськими, хоч сектярі проклинають за це і нас, і їх.

Вірю у вічну Україну, правда якої, раз розпізнана, робить з людини правдиву Людину з великої літери. А сектярі вірять у більшу силу ідеї ворога. Ми маршуємо широким фронтом відроджуваної нації, ядром якого (фронту) є ОУН з її чіткими позиціями, а ліберали вірять у «більшу силу» релятивізму, як шляху поширення фронту, розгубивши догматизм ідеї, за яким так тужить найбільший знавець душі України і найбільший сучасний приклад самопожертви, найвизначніший борець — культурний діяч України...

Ми довели IV-им ВЗ ОУН повну співзвучність і нерозривну ідейно-світоглядкову, політично-програмову й дійову єдність не тільки обидвох галузей ОУН, а й єдність поколінь у боротьбі, єдність еміграції з Краєм не тільки в дії, а також в ідейно-світоглядковому і політично-програмовому цілеспрямованні.

Головне завдання V-го ВЗ ОУН — це розбудова і зглиблення цієї єдності борців; конфлікт Краю

і еміграції не існує, а це величезне досягнення нашої боротьби і зглиблення її правд. Перед нами необхідність визначити чергові напрямні на шляху визволення України, в аспекті ієрархії вартостей і завдань, першости найголовнішого; накреслити перспективи розвитку визвольних сил, місце України і ОУН та відповідні заходи в *Обороні України*. Власнопідметна розбудова власних вартостей, глибока аналіза проблеми кадрів, їх ваги і значення, їх розбудови, визначення основних завдань теж еміграційної громадськості, як нерозривної частини нації, чергове підкреслення ієрархії вартостей, з якої випливають наші найголовніші завдання, — таким повинен бути напрямок і зміст наших нарад, міркувань та рішень..

З особливим наголосом відзначаємо, що всі основні позиції IV-го ВЗ ОУН в аспекті боротьби на Батьківщині і світового розвитку виправдалися...

Жадні внутрішні дрібні справи чи суперечки не сміють відвертати уваги цього Збору від центрального його цілеспрямування: *Обличчям до України*. Гасло: *Оборона й визволення України* єднає нас усіх, як і акції на захист прав і волі України на Рідній Землі, в московській імперії й поза нею!

Тому, залишивши на боці другорядне, тривожимося, що ми, ОУН, і наша громадськість як цілість — це замало зробили у користь тих, хто на фронті, що ми деколи загрузаємо в дріб'язкове і не розгортаємо як слід фронту боротьби також тут. Таке самоусвідомлення найважливіше з погляду нашої Батьківщини, її борців, що їм треба йти на допо-

могу, щоб у кожній країні на чужині якнайбільше заактивізувати і якнайширше розгорнути протиросійський самостійницький фронт в *Обороні України!*

Висування великих дороговказів — це притаманні прикмети ОУН. Ми не лякаємося визнати помилок, якщо робили їх, бо лише нероба їх немає. Але за деревами не добачати лісу — це лицемірство.

Ми взяли на себе особливі обов'язки. Мірилом вартості й сили нашої Організації є спроможність стати на прох з гнобителями-окупантами України та інших поневолених народів, з московською КПСС, з її прибудівками різних варіантів єдинонеділимців, — і перемогти всенародною боротьбою.

Міряймо свої сили, натугу своєї волі й моралі тими завданнями, які стоять перед нацією і її організуючою силою. Нашою одержимістю виповняймо прірву поміж реальним і бажаним. Наш Рух, вся Україна — збагатилися, усе людство стало заможнішим на божественне, бо Людина в обличчі діявольської системи комунізму доказала, що вона сильніша за вдосконалену техніку терору. Людина — одержима божественним і національним!

Маємо дороговкази — ідеї, великі маяки нації, що їх впродовж десятків років завжди наново висуває ОУН і навколо них мобілізувала народ вчора, мобілізує сьогодні і так буде завтра!

Є семафори — Люди, без яких ідеї мертві!

За минулі роки ми стали багатіші на ідеї і на приклади, і на символи!

Кінчаю словами Нескореного українця:

«Винесу худу постать Тобі назустріч
тверду і тонку, як гартоване лезо.
Ще принесу радість від того, що я чистий.
Бути в усьому чистим — для Тебе.
Ще винесу міць свою, гартовану в холоді
двохметрових мурів, у вічній вогкості сірого

присмерку,

Моє зголодніле чекання потоне в мені без останку
і буде довго не озиватися, але потім закам'яніє

велика твердість». — Так пише з тюрми Неско-
рений батько до свого сина. Добре запам'ятаймо цей
його Заповіт, зокрема запам'ятайте, молоді друзі!

У тому переконанні й вірі, що наша боротьба все
зростатиме і міцнішатиме, побороючи російський
варварський колоніялізм і канібальську народо-
і людиновбивчу систему комунізму, що наша бо-
ротьба за Українську Самостійну Соборну Державу,
за знищення російської тюрми народів і людей та
большевізму завершиться перемогою, — уважаю
*V-ий Великий Збір Організації Українських Націо-
налістів відкритим.*

ПРИВІТИ ВІД V-ГО ВЕЛИКОГО ЗБОРУ ОУН

V-ий Великий Збір ОУН вітає Український На-
род, що героїчно і безперервно бореться за свою
національну свободу і державну незалежність.
Зокрема вітає українське молоде покоління в Укра-
їні й по всіх закутках російської імперії, яке —
відстоюючи права свого народу — стає передовим

законом у Великому Змагу за визволення своєї
Батьківщини.

V-ий Великий Збір ОУН вітає всіх членів ОУН
і все революційне підпілля у їхній героїчній бо-
ротьбі, що відбувається під священним гаслом:
«Здобудеш Українську Державу або згинеш у бо-
ротьбі за неї!»

V-ий Великий Збір ОУН пересилає привіт членам
ОУН і УПА та всім українським патріотам, що ка-
раються по тюрмах і концтаборах в Україні і поза
нею, по-геройськи змагаючись з окупантами за
державно-політичну незалежність України, за роз-
вал московської тюрми народів та знищення росій-
ського ярма.

V-ий Великий Збір ОУН клонить голови перед
українськими підпільними Церквами, їх мученика-
ми і борцями за перемогу Христової правди в Укра-
їні.

Зокрема висловлює найглибшу пошану Мучени-
кові, Ісповідникові віри, Патріярхові Блаженнішому
Йосифові Сліпому, що — караючись 18 років по
російських тюрмах і концтаборах — залишився вір-
ним Христовій Церкві і своєму народові.

Вітає Українську Автокефальну Православну
Церкву на чолі з Митрополитом Мстиславом.

V-ий Великий Збір ОУН складає привіт членам
всіх українських віровизнань, що в Україні і цілій
московській імперії змагаються за свободу віри, сум-
ління та людські і національні права.

V-ий Великий Збір ОУН вітає Українські Цер-

кви, їх Владик та все духовенство поза межами України.

V-ий Великий Збір ОУН висловлює свою солідарність з творцями українських культурних вартостей, що в нелюдських умовах, не зважаючи на жорстокі переслідування, яких вони зазнають від російських окупантів, збагачують скарбницю рідної культури.

V-ий Великий Збір ОУН вітає та запевняє свою підтримку всім народам, що їх поневолене російський імперіялізм та комунізм, і кличе їх до дальшої переможної боротьби за побудову вільних незалежних національних держав на руїнах російської колоніальної держави-імперії.

Президія

П'ятого Великого Збору

Організації Українських Націоналістів

Осінь 1974 р.

В ОБОРОНІ ПЕРЕСЛІДУВАНИХ УКРАЇНСЬКИХ ПАТРІОТІВ

V-ий Великий Збір Організації Українських Націоналістів із великою й неослабною увагою сприймає всі вістки з України та радіє, що визвольні процеси в нашій Батьківщині кріпляються і стають частиною назриваючої національно-визвольної революції українського народу проти російського окупанта. ОУН свідомо того, що в цій боротьбі неминучі великі жертви, як і того, що тільки боротьба

і жертви, складені нашим народом у минулому, сучасному і майбутньому — увінчаються славою перемоги.

Одночасно ОУН з великою тривогою і турботою слідкує за підступними діями та жорстокою розправою нашого відвічного ворога-окупанта з українським народом, зокрема з його провідниками і діями, що походять з різних прошарків української нації.

ОУН стверджує, що — застосовуючи найпідлісні й найзлочинніші засоби — ворог з особливою силою знову спрямував свій нищівний удар на українських патріотів. Навіть ті, хто виступає з позицій прав, начебто гарантованих т. зв. советською конституцією — не обминули ворожого терору. Московські тюрми і концтабори заповнені вірними силами й дочками українського народу, до яких ворог застосовує рафінованіші тортури, ніж у часи темного царського терору Малюти Скуратова.

Між тими, проти кого спрямована дія терористичної машини — багато колишніх воїнів УПА, які повинні б мати захист міжнародної конвенції про військовополонених, численних членів ОУН, культурних діячів, селян, робітників, національно-свідомої молоді. Одних із них єдиним «злочином» є те, що вони — безмежно любивши свою Батьківщину — виявили цю любов героїчною боротьбою зі зброєю в руках, а інших те, що вони ставили спротив обмосковлюванню України та нищенню її релігії, культури і традицій.

Визначні представники нового українського по-

коління своєю поставою в обличчі терору ворога дають не лиш українцям, а й усьому людству приклад найбільшого героїзму і витривалости в умовах найважчих тортур, людино- і народовбивства у царстві московських тиранів.

На особливу увагу з-поміж нескорених культурних діячів заслуговує Валентин Мороз — Людина з великої букви. Наслідком кількомісячної голодівки В. Мороз стоїть на грані смерти. І хоч під впливом оборонної акції у всьому світі ворог штучним відживлюванням ще втримує Валентина Мороза при фізичному житті, проте фізичне та моральне тортуровання цього незламного сина України не вгаває.

Вся українська національно-свідома громадськість із найгострішим бодем та з найбільшим обуренням сприймає кожну вістку про переслідування Нескорених, зокрема ж про тортуровання Валентина Мороза, що відоме в усьому світі.

Вважаємо це за найбільшу ганьбу для всього цивілізованого людства, що в ХХ-му столітті світ толерує такі варварські злочини Москви супроти українського народу та його найвизначніших синів і дочок.

Увесь український політичний, церковний, науковий і мистецький світ засуджує ті та всі інші злодіяння Москви, тиранію і злочини людиноненавистницького російського комуністичного імперіялізму проти українського народу, його кращих синів і дочок, та мобілізує волелюбні сили світу на захист поневоленої української нації і її Нескорених.

Під час недавньої зустрічі у в'язниці Валентин Мороз поцілував свого сина-хлопчика в руку і цим символічно передав несплямлений прапор Нескорених із своїх виснажених рук українській патріотичній молоді. Тільки так розуміє українська молодь цей символічний акт Валентина Мороза і переданий ним прапор високо піднесе угору.

В обличчі все зростаючого терору окупанта супроти цілого українського народу, члени ОУН прирікають на честь і кров поляглих друзів, що не припинять боротьби доти, поки хоч один український патріот залишиться у закривавлених руках російсько-комуністичних катів, поки Українська Суверенна Соборна Держава, здобута боротьбою, не стане дійсністю.

Кличемо всіх ставати в ряди оборонців українських Нескорених!

Президія

П'ятого Великого Збору

Організації Українських Націоналістів

Осінь 1974 р.

ЗВЕРНЕННЯ V-ГО ВЕЛИКОГО ЗБОРУ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ

До українського народу

Український Народе!

Живемо в часах, коли навіть, найбільш упосліджені нації усвідомлюють своє місце в світі, здобувають державну незалежність і займають у міжнародних організаціях місце, рівне з найбільшими державами-потугами. Колоніалізмові приходить кінець. Але й досі ще залишається утримувана насильством російська імперія, що — прикриваючись ідеологією комунізму — тримає в колоніальному стані десятки народів, а поміж ними й наш великий, 50 мільйоновий народ.

Революційна Організація Українських Націоналістів (ОУН), яка має за мету допомогти своєму народові здобути Українську Самостійну Соборну Державу, це невід'ємна частина своєї нації, її сумління і втілення її найвищих ідеалів. ОУН ось уже 45 років жертвами крові й життя тисяч своїх членів бореться за здійснення безсмертних заповітів Великого Тараса Шевченка, щоб була «у своїй хаті своя правда і сила і воля», і Великого Івана Франка, щоб Україна зайняла належне їй місце в «народів вольних колі».

ОУН завжди розраховувала і розраховує перш за все на власні сили українського народу, і це дає їй право — здійснюючи стратегію визвольної боротьби, опрацьовану її визначними провідниками Євгеном Коновальцем, Степаном Бандерою, Романом Шухевичем-Чупринкою та іншими — виступати як виразник та оборонець інтересів української нації, дає їй право звернутися і з оцим Зверненням до цілого народу.

П'ятий Великий Збір ОУН, що відбувся недавно, як її найвищий керівний орган, насамперед шле гарячий привіт усім українським патріотам, нашій поневоленій, але нескореній українській нації. Слава її Героям — мертвим, живим і тим, що ще ненароджені!

ОУН вітає загнані московсько-большевицькими безбожниками в катакомбі Українські Церкви, духовенство яких своєю самопожертвою навіть із тюрем та заслань силою свого духу запалює вірою мільйони людей у кращу майбутність і в перемогу Божої правди!

Революційна ОУН пересилає синівський привіт Ієрархам Української Автокефальної Православної і Помісної Української Католицької Церков та прирікає їм постійну допомогу в боротьбі проти воюючого безбожництва і проти наступу «патріярхії» агентурної московської церкви, одночасно запевняє їм підтримку в змагу за патріярше завершення наших Церков.

ОУН в глибокій пошані схиляє голову перед вічною пам'яттю провідників і рядових членів Україн-

ської Військової Організації (УВО), що була поставила після Визвольних Змагань 1918-21 рр., Української Повстанської Армії (УПА), що в 1942-53 роках зброєю боролася проти російського й німецького імперіалізму, проти червоного і брунатного тоталітаризму, поклавши гекатомби жертв в обороні прав і державної незалежності свого народу.

Слово «бандерівець» стало синонімом вірного сина України, Степана Бандери, що став несплямленим Прапором української визвольної боротьби. Російські та німецькі загарбники вбачали в ОУН найбільшу для себе загрозу, тому й нині московсько-большевицькі окупанти з особливою люттю і жорстокістю карають усіх, кого підозрівають у належності чи в симпатіях до цієї революційної Організації.

П'ятнадцять років тому підсланий Москвою агент убив голову Проводу революційної ОУН Степана Бандеру. Німецький Найвищий Суд, судячи вбивника, ствердив, що був він інструментом в руках Хрущова і Шелепіна, тодішнього керівника КГБ. Якби не Боже Провидіння, то така сама доля спіткала б і голову українського державного правління відновленої — проти волі німецьких окупантів — Актом 30 червня Української держави, Ярослава Стецька, теперішнього голову ОУН і Антибольшевицького Бльоку Народів.

У 1950 році, вже після закінчення другої світової війни, загинув героїською смертю в бою з військами НКВД Головний командир УПА, провідник ОУН на Рідних Землях і голова Генерального Секре-

таріату Української Головної Визвольної Ради, генерал-хорунжий Тарас Чупринка — Роман Шухевич.

Ворогові вдалося фізично знищити в 1926 році голову Української держави і Головного отамана Військ УНР Симона Петлюру, а в 1938 р. провідника ОУН полк. Євгена Коновальця та багатьох інших визначних провідників, старшин і рядових воїнів української національно-визвольної боротьби, але він ніколи не вб'є Духа невмиручості Української Нації, Ідеї власної Української держави. Ідеї і прапори поляглих за волю України Провідників і Борців перебрали і високо несуть у своїх дужих руках їхні численні друзі й послідовники.

Не зважаючи на масовий жорстокий терор, вихули в 1953-1959 роках у московсько-советських концтаборах повстання політ'язнів, захитавши російську імперію. У 1960-их роках залунали в Україні полум'яні слова поетів-шестидесятників, символом яких став Василь Симоненко. І тоді знову ще сильніше запрацювали криваві органи КГБ, і знову тюрми т. зв. СССР виповнилися українськими патріотами. Але, не зважаючи на це, за героїчною молоддю зрушилися й інші прошарки української нації — робітники, селянство й інтелігенція. І нині по цілому світі відомі масові страйки-демонстрації по всій Україні — Києві, Львові, на Донбасі, в Дніпропетрівському, Івано-Франківському . . .

Нові посилені репресії в Україні проти працівників і діячів української культури, масовий терор проти всіх українських патріотів — це ганебна відповідь Москви на змагання українців за свої права

і волю. Кров мільйонових жертв, сльози дітей і матерів упадуть вічним прокляттям на їхніх катів і на тих зрадників свого народу, які «помагають москалеві» розпинати Україну.

ОУН підкреслює, що відновлення Української Самостійної Соборної Держави є в найкращому інтересі не тільки українського народу, а також усіх національних меншин в Україні, бо тільки тоді вони зможуть вільно розв'язувати свої національні, релігійні та культурні проблеми та спільно з українським народом прямувати до всебічного розвитку.

Українські селяни!

Ви були найздоровішим ядром нашої нації, Ви вилонили із своїх рядів кадри національно-свідомої інтелігенції, талановитих полководців і хоробрих воїнів — оборонців Батьківщини. Але російська окупаційна влада насильницькою колективізацією і голодовою облогою нищила Вас мільйонами, відібрала від Вас землю і волю та загнала у колгоспну панцину. Перетворила Вас на найбільш упосліджену верству «соціалістичного суспільства». Тож закликаємо Вас всіма силами і засобами поборювати цю рабську, накинену Вам московсько-большевицьку систему й мужньо боротися за свої права бути правдивим, вільним господарем на своїй відвічній землі!

Українські робітники!

Московсько-большевицькі окупанти в ім'я утопічного комунізму, а насправді в ім'я своїх імперських інтересів, витискають із Вас усі Ваші сили,

а за це платять Вам безвартісними рублями і згодом викидають на смітник із знищеним здоров'ям, як жебраків з мізерними пенсіями. Чи за це вмирили на барикадах Ваші батьки і діди? Тільки Самостійна Українська Держава принесе Вам і Вашим братам селянам та інтелектуальним працівникам справжню волю, радість і добробут. Ви станете співгосподарями рідної держави і співвласниками її дібр!

Українські робітники! Ставайте в лави борців за соціальну справедливість і національну волю на своїй землі! Поширюйте могутню хвилю протестів і страйків, виборюйте для себе і свого народу права, що ними користуються всі вільні люди і народи.

Українські письменники, поети, журналісти!

На вас тяжить велика відповідальність за долю свого народу. Пишіть поезії, романи і статті про славу минувшину свого народу, про тяжку сучасність. Ламайте кайдани «соцреалізму». Ворог нашого народу, заховавшись за машкарою «пролетарського інтернаціоналізму» та «комунізму», вдає із себе «оборонця» усіх гноблених і використовує вас для досягнення своєї підлої загарбницької мети. Перестаньте бути писаками, що прославляють окупантів-тиранів, поширюйте український «Самвидав»!

Українські науковці!

Ви здобули високу освіту завдяки матеріальним жертвам вашого народу. Тож будьте завжди його невідривною частиною і працюйте для нього, а не на його поневоловачів. Домагайтесь видавання ваших праць українською мовою і в українському дусі, за-

щеплюйте українській молоді любов до своєї мови, культури, мистецтва, традицій. Ухиляйтеся від вивозу поза межі України — на російські терени, не йдіть на службу ворогові. Боріться за свободу українських інтелектуалістів, запроторених в тюрми і психіатричні ізолятори.

Українські вчителі та виховники!

Допомагайте українським батькам виховувати своїх дітей на національно-свідомих українців. Від вас залежить, чи нинішнє молоде покоління стане на захист свого народу. Заохочуйте українських батьків і матерів посилати своїх дітей до шкіл з українською мовою навчання.

Українські священослужителі!

Будьте незмінно вірні нашим мученицьким Церквам — Українській Автокефальній Православній і Українській Греко-Католицькій Церкві, всьому героїчному воюючому християнству української нації. Виховуйте і навчайте своїх вірних у душі єдності української патріотичної і християнської ідеї, внутрішньо-притаманної українській людині!

Віру в Бога, волю, правду, справедливість, любов до народу, українську християнську героїку життя — проповідуйте як протиставлення російському тиранському воюючому безбожництву та культові бога-деспота, втіленого на землі у варіанті царя-самодержця чи в культурі вождя-тирана, а також як протиставлення цезаропапізму та російській т. зв. православній церкві, що є знаряддям московського ім-

періялізму-шовінізму і його рабовласницької системи.

Плакайте культ правдивої Людини — Богоподібної істоти, антипода до гвинтика безбожницької машини та отарної маси безвільних рабів.

Поглиблюйте в нашому народі культ Соборів — як естафету духу і трансцендентного життя, як добрий голос предків і їх благословенний заповіт нащадкам.

Українці в советській армії, морській і повітряній флотії!

Ніколи не спрямовуйте своєї зброї проти свого народу. Пам'ятайте, хто ви і чий сини. Вас підготовляють для чергового поширення російської імперії, як гарматне м'ясо. Вивчайте військове ремесло, але на те, щоб у слушний час обернути зброю проти окупанта. Відмовляйтеся здушувати повстання народів, що їх гнобить російський окупант, ставайте на боці повстанців і визвольних армій поневолених Московою народів!

Московсько-большевицька пропаганда обманює Вас брехнею, мовляв, революційна ОУН хоче атомної війни. ОУН взагалі проти війни чужих держав на українській землі, бо це принесе знищення нашому народові. Але московські окупанти розташовують на Україні зброю масового нищення, і в майбутній війні, до якої вони готуються, хочуть, щоб уся сила відплатного атомного удару їх противників впала на Україну. Тому ОУН висунула іншу альтернативу: національно-визвольні революції поне-

волених націй, які зсередини розвалють російську тюрму народів і усунуть небезпеку атомної війни.

Українські жінки!

Від світанку української нації Ви народжували й виховували нові покоління її синів і дочок, мужньо захищали свою Батьківщину від її окупантів. Сторінки нашої історії рясніють від імен славних українських жінок, почавши від св. княгині Ольги аж до теперішніх героїнь-мучениць у російських в'язницях і концтаборах. Впоюйте у ваших дітей любов до своєї Батьківщини-України. Не давайте перетворювати їх на яничарів, вищоуйте з них національно-свідомих українців. Разом з чоловіками докладайте всіх зусиль, щоб визволити своїх сестер і братів із московського ярма.

Українська молоде!

Ти мусиш перебрати на свої плечі обов'язки, що їх виконує тепер старше покоління. Ставай в лави борців за права і волю української нації. Займай місця тих, хто відійшов у Вічність, кого вирвав ворог із наших лав. Вчися на прикладах своїх славних попередників і сучасників, як жити й працювати для добра своєї Батьківщини. Кожного дня зроби бодай одно добре діло для України. Протестуй проти насильної русифікації і проти виселення української молоді поза межі України на новобудови та «освоєння» російських колоній. Протестуй проти арештувань і переслідувань українських патріотів. Повертайтеся з Сибіру й Казахстану в Україну!

Молоді українці! Все і всюди давайте вияв своїй любові до свого народу. Всіма силами і засобами бо-

роться за волю і державну незалежність України. Мобілізуйте український народ до визвольної боротьби. Звироднілому російському нацизмові-шовінізмові-комунізмові протиставте шляхетний український націоналізм, що бореться за народоправний, справедливий соціально-політичний лад.

Слава борцям за права Української Нації! Вічна пам'ять тим, хто склав голови на жертвовнику Батьківщини! Хай вічно живе героїчний Український Народ! Київ проти Москви! Свята Софія проти Кремля!

*Хай живе Українська Національна Револуція!
Хай живе Українська Самостійна Соборна Держава!*

Хай живе спільний фронт поневоленних народів — Антибольшевицький Блок Народів (АБН)!

Президія

П'ятого Великого Збору

Організації Українських Націоналістів

Осінь, 1974 р.

До української еміграції

Українці! Українки!

Понад півстоліття, після поразки наших Визвольних Змагань 1917-21 років на фронтах не вгаває тотальна війна нової російської імперії з Україною за остаточну її колонізацію. Ця війна переходила численні етапи, залежно від лінії компартії в національному питанні та від внутрішньої і зовніш-

ньої кон'юнктури ССРСР: кривава ліквідація «пелюрівщини», проголошена Леніном «відлига» у вигляді НЕП-у і так званої українізації, що мала скріпити московсько-советську владу на селі та приєднати до московсько-советського режиму українську інтелігенцію, колективізація і 7 мільйонів виморених голодом селян, що ставили їй активний і пасивний спротив, масове винищування «буржуазних націоналістів» у часи ежовщини... Збройну боротьбу з Москвою, яка тривала від 1942-го до 1953-го року, відновила УПА у період другої світової війни. І тоді знову десятки тисяч українців поклали своє життя на вівтар Батьківщини, засвідчуючи перед цілим світом, що *Україна не упокорилась, що вона ніколи не перестала прагнути до волі й державної незалежності і боротися за них.*

На початку 60-ох років, коли Україна, здавалося б, політично обернулася на «дике поле», по якому скачуть московські баскаки, роздаючи українським яничарам ярлики на право гнобити й уярмлювати своїх земляків, скріпилася всебічно боротьба і дія революційної ОУН (бандерівців), а також піднесла голос молода генерація українських патріотів. Озброєні не автоматами, а словом, розбуджують вони національне сумління свого народу, наражаючи себе і свої родини на багатолітні тюремні ув'язнення та заслання.

Українська еміграція, частина якої у міжчасі переходила період зневіри і розчарування, знову запалюється прикладом «шестидесятників», а пізніше «семидесятників», і шукає засобів і способів допо-

могти своїм братам на Рідних Землях. Перед у цьому поході за волю для України веде наша молодь, про яку деякі скептики казали, що вона вже для України пропала, втопилася у чужому морі. Приклад Валентина Мороза, Святослава Караванського, Юрка Шухевича, Михайла Сороки, Олекси Більського, Івана Ільчука і багатьох інших, що — замість спокійного життя — вибрали собі в ім'я української справи шлях на Голготу, відроджує серед широких кіл еміграції віру в незнищенність України, яку Москва прирекла на фізичну і духову загибелю.

Роки 1973-ті й 1974-ті проходили, за почином революційної ОУН, для української еміграції в Америці, Канаді, Англії, Австралії, Бельгії, Німеччині та інших країнах українського розсіяння під знаком оборони українських патріотів на Рідних Землях, які не на словах, а живою дією кладуть душу й тіло за свій народ. Спонтанні маніфестаційні походи, пікетування советських посольств, багатоденні голодування, залучування до справи оборони визначних чужинецьких політиків, письменників, учених — про все це довідався через пресу, радіо і телевізію весь культурний світ. Міжнародні конференції в континентальному чи світовому розмірі, організовані ОУН і АБН або з їхньою участю, активізували визвольну боротьбу України і українська проблема вийшла знову на міжнародний форум. А чотиримісячні торги незламного Мороза, який, прирікши себе на самопожертву, заявив в останньому слові на суді, що «саме тепер потрібно, щоб хтось показав приклад твердості і одним махом

змив гнітюче враження, яке створилося після відходу деяких людей від активної громадської діяльності», — зробили з нього символ-приклад для наших молодих патріотів.

Нині в Україні ніби повторюється процес Спілки Визволення України, коли в Харкові у 1930 році стинали голови цвітові української інтелігенції. Змобілізувавши весь свій терористичний апарат, російські окупанти України виарештовують, судять у закритих процесах і засилають до концтаборів всіх активних і потенціальних противників антинародного московського режиму, що поволі вертається до методів правління Сталіна. Але на місце кожного арештованого стають десятки нових героїв, готових жертвувати за свої ідеї особистим добробутом, безпекою, свободою і життям у відповідь на чорну реакцію, що запанувала в Україні, а в надрах нашого народу визріває і виходить на поверхню духова революція, що проявляється в різноманітних формах — у стихійних страйках по фабриках і заводах, в саботуванні розпоряджень окупантської влади, у щораз голоснішому її критикуванні, в розповсюдженні антимосковських летючок, виписуванні на стінах домів національних гасел і тризубів... Брежневське правління вже занадто слабе, щоб повністю вернутися до сталінських методів масового терору, бо в Україні вже прокинулася і формлюється в індоктринізованому десятиліттями народі громадська думка, притоптана на протязі багатьох років жорстокою окупантською цензурою слова і, навіть, думки. Революційна боротьба ОУН (бандерівців) все

більше скріпляється, поглиблюється і посилюється.

Українська еміграціє! Пригадай собі видане 24 роки тому в революційному підпіллі УГВРадвою «Звернення Воюючої України», коли вже всі українські землі були наново окуповані московсько-більшевицькими військами. Тоді в умовах смертельної небезпеки звертався до Тебе, від імени УГВР, Головний Командир УПА, Голова Генерального Секретаріату УГВР, Голова Проводу ОУН на Рідних Землях, Роман Лозовський-Чупринка-Тур, такими словами:

«Батьківщина уважно прислухається до всього, що діється серед української як старої, так і нової еміграції... Воююча Україна насамперед вимагає, щоб українська еміграція гідно і відповідально репрезентувала свій народ і його визвольну боротьбу перед зовнішнім світом... Пам'ятайте, що сьогодні кожний українець за кордоном — це представник Воюючої України... Воююча Україна вимагає, щоб українська еміграція була палким носієм ідей, за здійснення яких бореться український народ... Воююча Україна вимагає, щоб українська еміграція невтомно несла правду про сталінський СРСР до всіх народів світу і активно мобілізувала їх до боротьби проти російсько-більшевицького імперіалізму — цього найбільшого ворога всього людства... Воююча Україна вимагає, щоб українська еміграція була активним співорганізатором єдиного фронту всіх народів, поневолених і загрожених російсько-більшевицьким імперіалізмом... Воююча Україна рішуче вимагає від української еміграції повної ед-

ности, єдності не на словах, а на ділі, єдності дійової, а не паперової, єдності на базі визвольної боротьби народу на Українських Землях...»

А закінчується цей історичний документ словами: «Українська молоде! Ти на еміграції мусиш піти в авангарді визвольної боротьби, як в ньому йде молоде на Землях. Ти мусиш цілком віддати себе інтересам Воюючої України і бути готовою на кожний її поклик, щоб стати поруч своїх друзів, що борються за визволення народу, за щастя, радість і творчу працю української молоді в українській державі».

Українська еміграціє! Чи пам'ятаєш це Звернення, в якому кожне слово наллєте живою кров'ю? Майже всі автори його загинули смертю героїв, залишивши нам заповіт, що його мусимо виконати. Ні вік, ні становища, ні ті чи інші упередження і скептицизм, і опортунізм, які часто вносять дисонанс у наше суспільно-політичне життя, не звільняють нікого від цього святого обов'язку — *допомагати нашій Батьківщині, що переживає нині один з найтяжчих періодів у своїй історії.* Мета Москви — знищити Україну, а українців зробити «советськими людьми». Наша мета — допомогти Україні всіма нашими силами і засобами, щоб цей період вона перетривала і постала знову в сім'ї народів як вільна, незалежна і соборна держава, як рівна серед рівних.

Навіть знавці підсоветських відносин з-поміж т. зв. російських дисидентів стверджують, що національна проблема в СРСР доходить до найвищого напруження, що криза ідеологічна, економічна і соціальна кожночасно може вибухнути революційним

буревієм, внаслідок чого російська тюрма народів ляже в руїнах, на яких постануть вільні національні держави. Це напруження і цю кризу українська еміграція може і мусить підсилити, щоб визволений з московського ярма наш народ міг сказати, що вона виправдала його надії. Плоть від плоті і кров від крові свого народу, ми мусимо йти з ним до кінця — до остаточної перемоги над ворогом, що загрожує свободі всіх народів світу, лицемірно прикриваючись машкарою миротворця і визволителя всіх «гнаних і голодних». Зірвати з нього цю машкару і показати світові його огидну твар — важливе завдання української еміграції.

Хай живе волелюбний, неупокорений український народ!

Слава українським героям — жертвам кривавої Москви!

Хай згинуть під руїнами Кремлю в національних революціях світові змовники проти свободи народів і людини!

Президія

П'ятого Великого Збору

Організації Українських Націоналістів

Осінь 1974 р.

До всіх поневолених народів

У спільному фронті — перемога!

Із форуму свого V-го Великого Збору, Організація Українських Націоналістів (бандерівців), що її тепер очолює Ярослав Стецько, звертається оцим закликом до всіх поневолених російським імперіалізмом та різними ворожими комуністичними режимами народів у межах російської комуно-більшевицької імперії та в т. зв. сателітних країнах включно з тітовсько-комуністичною «Югославією».

Друзі спільної долі, у спільній визвольній боротьбі! Може більш як будь-коли в історії наших народів, настав час для об'єднання наших сил та координації наших окремих дій в ім'я однієї, спільної нам усім мети: визволення наших народів із ярма окупанта і встановлення вільних, самостійних національних держав кожного народу в його етнографічних кордонах, на руїнах ворожих і штучних своєю конструкцією імперіальних структур, які давно пережили свій вік.

Організація Українських Націоналістів, як суверенний чинник українського народу, вже довгі роки провадить відкриту завзяту боротьбу різними засобами і способами за визволення не лише українського, а й усіх поневолених російським імперіалізмом і комунізмом націй. У спільному фронті проти окупанта-поневолювача разом з ОУН маршують уже довгі роки національно-визвольні формації інших поневолених народів, зокрема ж ті, що творять Антибільшевицький Блок Народів (АБН).

Все це дає нам моральне право звертатися до вас, друзі спільної боротьби, з оцим закликом: *До тих, що стоять уже у спільній боротьбі — зміцнити наші ряди і нашу дію!* А до тих, що досі стоять осторонь спільного визвольного фронту, кличемо: *приєднуватися до нього та розширювати наш спільний проти-московський і протикомуністичний фронт!*

Ворог застосує всі можливі методи і кидає всі свої сили на фронт боротьби проти наших народів. Він намагається перемішати наші народи в спільному російсько-комуністичному «котюльку» і з тією метою вже проголосив «факт» існування «нової історичної спільноти» — «советський народ». Нашою спільною поставою і боротьбою на всіх ділянках національного життя докажимо світові та киньмо виклик ворогові, що ця фікція не лише *підла в інтенції* нашого спільного ворога, а й *загрозлива для вільної ще частини* світу. Наші народи ніколи не припинять боротьби! Це вони доказують *спротивом російському народовбивству, економічному визискові, нищенню тисячолітніх релігійних, культурних і всіх інших надбань наших народів*. Перед національно-революційними рухами поневолених російським імперіалізмом народів стоїть багато конкретних і невідкладних завдань, між якими на перший план висувуються такі, як оборона наших народів від знищення насильницькою русифікацією, від прищеплювання все новим поколінням наших народів чужої і ворожої ідеології, від нищення традиційних церковно-релігійних організацій, національно-куль-

турних інституцій та способу життя наших народів, які (способи) формувалися впродовж тисячоліть.

Наші визвольні рухи мусять ставити спротив ворожому намаганням підірвати фізичний потенціал наших націй вивозом-виселенням наших народів на чужі території, як теж плянам ворога вживати членів однієї нації для підбою і поневолення інших народів.

Мусимо брати приклад дружньої співдії від політичних в'язнів, зокрема в російських тюрмах і концтаборах, де вони для добра своїх націй творять спільний протиросійський фронт. Речники національно-визвольних рухів, що живуть на чужині в умовах свободи, повинні ще більше скріпити свою взаємодію і спільний протиросійський, протиімуністичний та протиімперіалістичний фронт, поширити боротьбу й на вільні ще народи та на т. зв. «третій світ» націй, які недавно здобули свою державну самостійність.

Між поневоленими і вільними народами є ще великі резерви для скріплення нашої спільної боротьби і їх (ці резерви) мусимо спільно використовувати для життєвих інтересів наших націй.

Мусимо перестерігати вільний світ, зокрема ж нові, державновідроджені нації, перед постійною загрозою з боку російського імперіалізму-шовінізму і його теперішньої маски — комунізму, яким він хоче опанувати весь світ і змагає до цієї мети поспішно, використовуючи всі засоби, на жаль, не без корисних для себе наслідків.

Друзі спільної боротьби: естонці, лотиші, литовці,

білоруси, українці, грузини, вірмени, азербайджанці, туркестанці, північнокавказці, донські козаки, ідель-уральці, поляки, словаки, чехи, болгары, угорці, румуни, хорвати, серби, словінці, албанці, сибіряки, кубинці! Виступаймо спільно і рішуче проти «політики співпраці та наближення двох панівних систем у сьогодишньому світі» — російського імперіалізму-комунізму та західнього демо-лібералізму-капіталізму, проти підтвердження існуючого стану «статусу кво», бо ця політика згубна для наших націй і крайньо небезпечна для вільної ще частини світу!

Виступаймо спільно проти різних обманних конференцій «миру», «безпеки», «роззброєння», «відпущення» (т. зв. «детант») тощо, що їх Москва лицемірно підсуває західньому світові. Бо такі конференції відбуваються без участі наших народів і проти їхніх життєво-важливих інтересів, промощують шлях московським імперіалістам-агресорам для їх дальшої загарбницької експансії.

Москва намагається поділити світ — як один із перших кроків до своєї світової гегемонії — на дві частини під наглядом двох надпотуг. Наші народи в єдиному протимосковському фронті творять не лише фізичну, а й тим більш міцнішу духово-моральну окрему надпотугу світу. Даймо їй вияв у нашій спільній боротьбі, у нашій скоординованій зовнішній дії! Наші народи мають можливості за обставин спільної дії перехилити «балає сил», — що його нашим націям бажають накинути, — у користь наших народів, їхніх національно-визвольних змагань.

Члени поневолених московським імперіялізмом і комунізмом народів, ставайте в один фронт! Фронт боротьби за дані Богом права всім народам! Всюди і завжди скріплюйте лави борців за самостійні національні держави в їх етнографічних кордонах! Тільки власними силами поневолених народів, об'єднаних у могутній блок, — здобудемо волю і державну незалежність нашим народам!

Організуйте спільними силами допомогу всьому волелюбного світу тим, що стоять у першому фронті боротьби з ворогом: нашим підпілним національно-визвольним рухам, політичним в'язням і всім борцям у російській імперії та в т. зв. сателітних країнах!

Геть з російським імперіялізмом!

Хай живуть самостійні національні держави всіх народів, поневолених Росією і встановленими нею комуністичними режимами!

Зміцнім і розбудуємо світовий антиросійський і антикомуністичний фронт!

Президія

П'ятого Великого Збору

Організації Українських Націоналістів

Осінь 1974 р.

До вільних народів

У той час, коли вільні народи живуть надією на довготривалий мир — на основі теперішнього силово-політичного розподілу світу, — багато народів ще далі у важкій колоніальній неволі російського імперіялізму й комунізму. При чому народи під комуністичним ярмом виставлені на все більшу небезпеку народовбивства та найжорстокішої експлуатації, не зважаючи на те, що сьогодні навіть в Африці доба колоніялізму добігає до свого остаточного кінця.

Так зв. Советський Союз — це держава, що слухає російським імперіялістам, щоб підкорювати інші народи. Один із крайових авторів пише про це так: «Коли людей, що борються проти шовіністичного засилля в Україні, кидають за ґрати, в той час як світ переживає епоху національних відроджень, — то це компромітація держави, що допускає такі явища».

«Мир» побудований на співіснуванні вільних націй з колоніальною імперією, що поневолює і пригноблює багато націй — несправедливий і недовготривалий. Комунізм і російський імперіялізм незмінно змагають до дальшої експансії і цим самим загрожують вільним народам. Події за минулі роки — на Близькому Сході, у південно-східній Азії, у Чехо-Словаччині, на Балканах, в Індійському просторі, зброєві перегони, — вказують на те, що політику «миру» Москва вживає як засобу для підготовки нових імперських агресій.

З другого боку, — вільні народи все більше затрачують почуття міжнародної справедливості і йдуть на згубну для них співпрацю з тоталітаризмом, диктатурою, комунізмом, колоніалізмом найгіршого роду, що намагається знищити цілі уярмлені нації. Адже міжнародна справедливість неможлива без боротьби і ліквідації імперіялізму, тоталітаризму, деспотизму та неволі. Коли ж перестає діяти бажання боротися за волю і справедливість для всіх націй — тоді залишається московському імперіялізмові вільну руку для здійснення його загарбницьких плянів.

Тільки поневолені Росією і комунізмом народи постійно намагаються повалити цю варварську імперію та відбудувати власні суверенні держави й тому відкидають такий «мир», здобутий коштом смерти мільйонів людей і знищенням цілих націй. «Народи не хочуть бути залежними, хоч би якими солодкими обіцянками обдаровував їх завойовник, хоч би якою силою душив їхнє прагнення до свободи!» — лунає голос Нескореної України. Так думають і відповідно поступають українці, грузини, білоруси, латиші, литовці, естонці, північні кавказці, азербайджанці, вірмени, туркестанці, ідельуральці, словаки, чехи, румуни, угорці, хорвати, серби, словінці, поляки, східні німці, болгари, албанці та інші народи.

Волелюбні люди й народи!

Неодин вільний сьогодні нарід вів у минулому завзяті визвольні війни з напасниками-окупантами. Ви знаєте, що жодна нація добровільно не погодить-

ся на неволю. Усі перераховані вгорі народи попали в неволю в наслідок агресивних воєн і окупації російських імперіялістів. Та вони не піддаються і ведуть завзяту визвольну боротьбу за своє національне існування. В одному документі з України читаємо:

«Йдеться не про якусь організацію чи групу осіб, а про щось незмірно більше і глибше — про стихійні і різнорідні, всюди самі собою виникаючі, процеси «самозахисту» нації перед лицем очевидної перспективи зникнення із сім'ї людства».

Поневолені народи свідомі «неминучості боротьби кожної нації за своє національне існування» і коли «виникне загроза національному існуванню, то боротьба за відновлення національного буття поглинає всі сили... Сили ці незглибимі й невичерпні, допильнувати і сконтролювати їх неможливо ні при якій техніці політичного стеження...»

Не може бути миру в світі, коли внутрі т. зв. Советського Союзу — цієї комуно-російської імперії — йде безперервна і безпощадна боротьба між колоніалістами і народобивцями з одного боку, і визвольними рухами уярмлених націй — з другого. Сотні тисяч найкращих патріотів з усіх поневолених народів в СРСР у російських тюрмах, концтаборах, т. зв. психіатричних клініках і на засланнях у тисячах кілометрів від своїх батьківщин — незаперечний доказ їхньої велетенської епохальної боротьби. Вони — це представники цілих народів, бо між ними чоловіки й жінки, неповнолітні й старі, люди різної освіти і соціального стану: селяни, робітники, учні,

міщани, ремісники, священики, ченці, студенти, мистці тощо.

Їхня визвольна діяльність якнайрізномірніша: практикування Христової й інших релігій, ширення приватновласницьких домагань, спротив економічному визискові, оборона й плекання національних мов, культур, традицій, обрядів, змагання за людські права і, головне, за власну національну владу. Вони борються за збереження своєї національної, етнічної субстанції, виступають проти масового вивозу населення на чужі, головню російські території, де це населення силою денаціоналізується. Вони теж проти наїзду мільйонів росіян на їхні поневолені території, де ці заїди-колоністи займають провідні становища в усіх ділянках культури й адміністрації, спихаючи місцеве населення на підрядні роботи і накидаючи йому московську «культуру» та московський спосіб життя.

Найгостріший бій іде у державно-політичній площині. Поневолені народи всіляко намагаються боротися проти терору КГБ та інших органів колоніальної держави. Вони виступають проти антинародної адміністрації, яка діє виключно в інтересах російської нації, проти компартії — зняряддя російських окупантів, та взагалі поневолені народи відкидають чужу окупаційну владу на своїх землях, змагаючи до своїх власних суверенних держав.

В українському народі в новіші часи — головною рушійною силою визвольного руху є ОУН (Організація Українських Націоналістів). Вона діє від 1929 року як політична організація і тому московські

окупанти найгостріше переслідують її членів, а коли їх зловлять, то засуджують на найважчі кари. Ім'ям провідника ОУН Степана Бандери окреслюють все, що українське, всіх, хто не кориться Москві — звуть бандерівцями. Для московських імперіялістів це слово є синонімом безкомпромісових борців проти їхнього панування над Україною.

Недавно відбутий п'ятий Великий Збір ОУН ствердив непохитну волю своїх членів, розкинутих по всій Україні та широких просторах російської імперії і в діяспорі, у вільному світі, як і цілого українського народу, — далі боротися за розвал СРСР та за відбудову, на його руїнах, суверенних держав усіх поневолених націй. Аналогічну до української боротьби ведуть інші народи в СРСР і в сателітах, тому між ними існує спільнота інтересів, бо «в одності сила»!

Стверджуємо ще раз, що російський імперіялізм не потребує встановлення миру в світі, а крилате гасло «за мир»! уживає як інструмент для нових підбоїв та внутрішнього закріплення своєї імперії. Тому й закликаємо всі вільні й волелюбні народи — *єднатися з нашими визвольними рухами для спільного змагу проти російського імперіялізму й тоталітарного комунізму.*

Метою політики вільних народів повинен бути не «мир» за всяку ціну, а єднання волелюбних сил проти ворогів людини й народів! Християнський світ, світ віри в Бога, не повинен миритися з комуністичним безбожництвом! Християнський Захід і взагалі віруючий у Бога вільний світ повинен об'єд-

натися з християнським, віруючим у Бога підпільним Сходом для спільної боротьби за правду й справедливість, проти безбожництва, тиранії, деспотії й диктатури.

В економічній ділянці вільні народи повинні сприяти господарському визволенню поневолених народів — замість допомагати економічно Москві і тим самим давати їй змогу для дальшої експансії.

У культурній ділянці — закликаємо вільні народи відмовитися від т. зв. культурного обміну з російськими народовбивцями, зате ж дати всебічну допомогу культуротворчим процесам, що проходять внутрі поневолених, але нескорених націй у ССРСР.

Коли імперська «культура» — це обездуховлена антимистецька продукція на наказ, то творчість нескореної України та інших поневолених країн — це одуховлена прометеївська високоякісна творчість, яка багато дечого вносить у скарбницю світової культури.

В ділянці воєнної стратегії — західні держави повинні б ставити на визвольні революції поневолених у російській імперії народів, а не на обманний «бальянс сил» із Росією!

Для цього є вже передумови: між поневоленими народами існує спільний, координаційний осередок визвольних рухів — Антибольшевицький Бльок Народів (АБН), а у вільному світі від років діють Європейська Рада Свободи та Світова Антикомуністична Ліга. Ці формації непомітно, але постійно завдають Москві багато ударів, доказом чого є її впади проти АБН та його провідників.

Звертаємося до всіх волелюбних людей і народів світу із закликом — допомогти національно-визвольній боротьбі поневолених російським імперіалізмом і колоніалізмом народів, що прагнуть відновити свої національні суверенні держави. Бо щойно тоді запанують у всьому світі справжній тривалий мир і справедливість!

Воля народам, воля — людині!

Президія

П'ятого Великого Збору

Організації Українських Націоналістів

Осінь 1974 р.

II

Зіновій Карбович

ДЕ МІСЦЕ НАШОГО ПОСТОЮ?

В універсальній боротьбі ідей та концепцій ні Україна, ні її організуюча революційно-політична сила — ОУН не стоять самітні і бажають бути не їхнім об'єктом, а творчим підметом. З того, що немає поділу поміж «Сходом» і «Заходом» у значенні ідейної, політичної й моральної суцільности, з факту, що Україна й її авангардна сила, революційна ОУН, визначили творчим діянням і боротьбою своє місце, як суверенний чинник у багатогранному становленні нового політичного порядкування світу за поміччю означених ідейно-політичних, світоглядово-етичних і стратегічно-військових концепцій, — впливає місце України в світі й особливо революційна роля ОУН та АБН, як координаційного осередку аналогічних революційно-визвольних сил інших народів, поневолених в СРСР і в сателітних країнах. Революційне місце України — зумовлене ідейно-політичними позиціями, геополітичним становищем, її революційним людським та економічним потенціалами.

З цього погляду українська еміграція, як органіч-

на, невіддільна частина нації у вільному світі, а не етнічна група в середині чужої нації, має в пляні універсальної протибольшевицької боротьби — особливе значення. Універсальний характер нашої боротьби проти світового большевицького імперіалізму та суцільного лиха, разом з предківським сантимоном — скріплює фронт навіть етнічних груп у рамках загального українського протиросійського й протибольшевицького фронту. Та обставина, що ворог нашої нації є ворогом усього людства, націй і людей, їхніх культур і традицій, — є чинником не лише ідейно-політичної, але й військово-політичної стратегії.

II Великий Збір і згодом III Великий збір у важкому періоді боротьби між двома тоталітарними геноцидами-потугами, висунули й захищали універсальне гасло «Свобода народам — свобода людині!», IV ВЗ кличем «Київ проти Москви!» вже уточнював історично-традиційну, віковічну українську якість, що у самій основі протилежна до московської, в історіософічному, культурному, соціологічному, соціально-політичному, економічному, релігійно-духовому й етично-моральному аспектах. Знов же клич «Космач проти Вавилону!» — разом з усією творчістю молодого покоління України, синтезує передхристиянську й християнську, традиційну Україну поодиноких діб: княжої, козацької, Шевченківської, Визвольних змагань 1918 рр., всенароднього повстання ОУН-УПА 1942-1953 рр., повстань у концтаборах 1953-1959 рр. і паралельних процесів в Україні та серед інших поневолених народів у формі

активного різновидного опору на всіх ділянках життя, за здійснення чи намагання здійснити український образ кожної царини життя, та вникає (не лише в універсальному аспекті) в дальшу глибину української якості, висуваючи перед сливе кожною місцевістю України її історичну візію минулого, закорінену у тисячолітті національного буття. Недоцільно дошукуватися суперечностей між синтетичними сформулюваннями дороговказів ОУН для різних епох, бо основний напрямок українського революційного визвольного руху, його генеральна лінія розвитку і росту, — були в своїй основі завжди правильні, тобто зосереджували головну увагу на здобуття держави, на здобуття влади нації на рідній землі, на з'єднанні сил в одній зенітній точці, на вирішному етапі, тобто на збройній боротьбі, що її вирішить всенародня армія.

Маючи свої догматичні правди, український націоналізм індуктивно оформляв у затяжній активній кровній, повній жертв боротьбі свої програмові, змістово-культурні, світоглядно-ідейні напрями до дії, які підтвердило своїми основними ідеями покоління Нескорених. Молоде покоління не виникло якось відокремлено від революційно-дійових процесів ОУН-УПА, — воно виростало в кліматі жертв крові бійців ОУН-УПА, Чупринки, Сороки, Олійника (бо кров борців за волю не пропадає марно) на всенародньому повстанні двофронтового типу. Революційно-визвольний процес в Україні нинішньої епохи треба розглядати не як відокремлене, але органічне явище.

Проти ворожих диверсій

Очевидно, при всяких умовах у часі психологічної війни, що є складовим чинником найновішого типу ведення війни, накиненої Москвою, ворог намагався й намагається скерувати визвольний рух на ідейно-політичні манівці та відірвати від рідних коренів. Звідси різні ідейно-програмові спроби диверсій з метою уподібнити ідейно-програмовий зміст нашого визвольного руху до ворожих вартостей, або звести його до ролі вузького сектярства, фразеологічного псевдонаціоналізму, позбавленого культурних, соціальних та економічних первнів росту у боротьбі, або й намагання знецінити українську націю, її живучість і силу, мовляв, усяка її творчість під окупантом неможлива, залишилося лише «дикє поле» на степах і в горах творчих сил України. В цьому пляні існує намагання звести український революційний процес до двоетапності, а не зенітного скупчення всіх сил у всенародньому зриві, який не залишав би поза мобілізацією ніодної галузі життя нації, бо під диктатом збройної сили органічно стає усе життя нації тільки тоді, коли дії в усіх ділянках життя мають своє органічне цілеспрямування у збройній боротьбі.

Ідейно-політичні диверсії ворога завжди були Організацією в час розкривані, як відгинки агресії й успішно переборювані за провідництва революційно-визвольною боротьбою полк. Є.Коновальця, ген. Романа Шухевича, Степана Бандери. Та охорона чистоти лінії є невід'ємною частиною ідеологічного зудару. Особливе завдання на тому відтинку на-

лежить Службі Безпеки, як осередкові не тільки розвідно-контррозвідної діяльності, але такому, що має за мету демаскування диверсії і плянування протинаступу. Процес визволення України розгортається в добі, що є унікальною.

Суцільний імперіалізм

Імперіалізм дотогочасних агресорів-загарбників характеризується насамперед військовою окупацією й економічною експлуатацією при тільки частковій колонізації з обмеженими територіальними цілями. Імперіалізм російського агресора усіх забарвлень, большевизму як синтези російського імперіалізму й комунізму з світобурним месіянізмом, характеристичний не лише тим, що не має територіально-обмежених цілей, але цей тип імперіалізму є культуро-, мовно-, етно-, геноцидним, накидає поневоленому народові крім притаманних кожному імперіалізові ознак військового, економічного чи колонізаційного характеру, свій спосіб життя включно з метафізичними й онтологічними уявленнями аж до соцреалізму (як літературно-мистецької методи оспівування чи образотворення власного рабства народу в усіх його виявах і обожнювання народу-пана) та колгоспного ладу.

Звідси сукупність ідей, концепцій, засобів і метод визвольної боротьби поневоленого народу проти російського окупанта, мусить мати характер суцільного протиставлення в усіх ділянках життя й творчості, — у даному випадку — українського національного, духово-суспільного організму — російському. Прагне хто цього чи ні, більше, як будь-коли

і будь-де тут іде тотальна боротьба націй: панівної й поневоленої. Уже Достоевський передрікав це у своїй месіанстичній формулі: «Російська ідея вселюдська, тож усі люди мусять стати росіянами».

З мого погляду найістотнішим досягненням сучасного етапу визвольної боротьби нації є усвідомлення провідною, й зокрема політичною, елітою української правди, усвідомлення й творче розгадання та уточнення в різних царинах життя оригінальних первнів української якості, духовості, соціально-сти, традиційности, заглиблення в джерела тисячоліття і проєкція у змісті української ідеї стихійних прагнень нації, що дає їй властивість непереможности.

Сім мільйонів не жертв, але мучеників, що згинули у боротьбі проти колективізації, мають у моему розумінні нині іншу історичну оцінку, а саме жертв, що не пропали даремно. Це був справді трагічно-мученицький двобій двох протиставних світів, — і з нього також сучасне покоління черпало своє усвідомлення української історичної якості. Не випадково сказав один з них: «Нехай з нації залишиться одна десята частина, але з повноцінною духовістю, то це не фатально».

Колгосп — для українця не був і не є лише формою господарювання, але табунно-отарною суспільною категорією, що руйнувала українську особистість, частку українського національного «я». У тому бою України з Росією має універсальний характер твердження Симоненка: «Ми, — це не безліч стандартних «я», а безліч всесвітів різних...». «Це

була сутичка двох світів — України й Росії, того, що вважає особистість першоосною всякої сили і того, що вбачає в ній головне лихо...» — каже інший автор.

Йде грандіозний бій за Українську Автокефальну Православну Церкву і Українську Греко-Католицьку Церкву, в якому загинули, не складаючи каять, усі владики й тисячі священнослужителів проти воюючого безбожництва Москви, проти цезаропапізму, шаманізму й вислужництва безбожницькій владі російської «церкви», що є протилежним кожній справжній Церкві.

Ремінісценції величного суверенітету св. Софії й Печерської Лаври св. Антонія й Теодосія і козацького православ'я та Козацької Держави, з її військовою християнською республікою Січчю — єдиним свого роду православним орденом, схожим на західні ордени типу Мальтійського, але з іншими цілеспрямованнями, — скерували лінію мислення й творчості молодого покоління до клича: «До власних праісторичних й історичних джерел!» З другого боку, багатогранні аспекти цього ставання України віддзеркалюються у формулі: «дехристиянізація, колективізація, колоніальна індустріалізація, переселення з села до міста» — нищили «традиційні українські структури з катастрофічними наслідками, які ще повністю не уявилися...», як пише крайовий автор.

Правильність позицій IV Великого Збору ОУН

IV ВЗ ОУН зробив виправдану спробу сформулювати ідейно-світоглядіві, політично-програмові, по-

літично-стратегічні й міжнародно-політичні позиції, адекватні — як виявило останнє п'ятиріччя — становищу в Україні, що бореться, в імперії й у міжнародно-політичній дійсності. Нам залишається завдання радше зглибити, доповнити, уточнити, а не виправляти. IV ВЗ не тільки дав глибинне обґрунтування генеральному напрямкові революційних процесів, але й став в означених відношеннях проекцією систематичної унапрямленої дії на майбутнє.

IV ВЗ в Україні і в імперії — це безумовно ідейно-політичний і стратегічно-революційний дороговказ, а на еміграції поляризатор самостійницьких національно-безкомпромісових ідей і чинників, які шукають глибинної сили в себе самих, а не в імітаціях чужих, ефемерних зразків. Після IV ВЗ ОУН розвиткові лінії дістають іншу призму бачення при чітких сформулюваннях визвольних позицій молодим поколінням України.

Вже неможливо розглядати ті, чи інші явища в Україні як відокремлені чи випадкові, але зсинтезовано у великому процесі національного росту. Не лише Космач, Керестури, Яворів, Крем'янчук — як пам'ятники історичного буття нації, поруч бою за нищене Розп'яття з XV ст., але навіть Гончареві «Собори», Склярєнкові «Святослави», чи інших авторів, у тому й творчість заломаних Драчів, чи інших примушених до мовчанки — не могли вирватися з загального тиску національної стихії, тобто боротьби двох протиставних світів-організмів, в ім'я двох відмінних уявлень (по цей і по той бік) людсь-

кого буття. Нескорені культурні творці стоять у бою — вони не лише опановані стихією але зі свідомим спрямуванням, з рішучістю одержимих, пізнавших правду, готові бути прикладом для інших, як носії пізнаної рідної правди. Такі, як Гончар, а навіть Драч, злякалися ударів ворога й хоч засліплені величию правди, воліли відійти в русло ледачого животіння. Чи черговий блиск «Савле, чому ти мене переслідуєш?» досягне їх?

Збірна порука — це не лише тактична метода наступу ворога, але й метода оборони слабших. Доки діяв Мороз, то Гончар засуджував Параджанова за крадіж Розп'яття, а відзивався по-українському (тобто вірно національному) — Драч.

Не тільки протисоцреалістичні чи протибезбожницькі духові процеси, але оборона нації на всіх ділянках її творчості й боротьби за встановлювання власного змісту, пов'язання усвідомленого образу — ідеалу даної царини життя релігійної, культурної, соціальної, економічної — прибирає різні форми і методи боротьби, завжди пов'язуючи дійсність з образом власного традиційного минулого, проєктованого і достосованого до умов нового розвитку в майбутньому. Як дволичною є Москва: За Сковороду почала бій з Росією молода еліта. Розгортається бій за ідеї Києва у філософському, культурному, релігійному, суспільному, етичному аспектах в осмисленні правних інститутів (Руська правда — найвищий на той час гуманний кодекс без кари смерті); бій за Космач і за Розп'яття — як вічні пам'ятки культури нації проти антинаціонального центру

масових фабрикатів — дряхлих імітацій, туристичних бізнесових «сувенірів», бій проти виробів масової антикультури, що вбиває суттєву, якість культуру нації тисячорічної традиційної творчості. Навіть Довженко, цей довгорічний служитель червоних цареславців, глибинно розпізнав під кінець життя катастрофічні наслідки знищення решток Запоріжжя й Січі, Дніпрових порогів, тобто те, що ОУН уже розпізнала 1932 р. в аналізі процесів в Україні у статтях у «Бюлетені КЕ ОУН» на ЗУЗ. Згадуємо це не для самохвальби, але суть у правильності шляху ОУН, яким ми йдемо.

Революційність елементів традиції

«Назад до традицій, назад до первісної Євангелії!» — це революційні гасла нашої епохи, хоч і як суперечними можуть здаватися поняття революції й традиції! В уявленні нації поворот до традиції є завжди революційною категорією, джерелом її сили. Навіть Солженіцин пробує шукати саме там порятунку для Росії, наслідуючи в якійсь мірі Бердяєва.

Традиції бо охоплюють не лише духові вартості тисячоліть, але й суспільні та правні інститути, стиль і спосіб життя нації. Хоч генеральну стратегію визвольної боротьби можна нині окреслити обороною нації, — то в ідейно-світоглядівій, культурно-етичній площині, національно-політичному цілеспрямуванні не можна заперечити офензивного характеру боротьби (ідеї ж мита не платять). Наступ в обороні — це формула на нинішній пе-

ріод визвольної-революційної боротьби нації на всіх ділянках.

Процес революційно-політичного ставання не має творчого завершення, якщо не кінчиться перебранням влади нації, що в боротьбі. Революційні процеси у всіх ділянках життя мусять скупчуватися в одному зенітному пункті — досягненні влади нації. А досягнення влади нації немає без політичної командної організації, яка скеровує під один знаменник процеси боротьби й організує націю до остаточного вирішного збройного зриву.

Революційно-визвольна організація підпільного характеру — ОУН — зі своїми відомими героями, унаявлені в повстаннях, у концтаборах борці-провідники, керівники масових страйків та збройних зударів з ворогом, а теж нескорені духові лідери-творці, — всі разом становлять альтернативу української влади — це нині унаявлена й оновлена категорія революційного ставання нації. За владу, волю й землю, — а не за саму «землю й волю» — йде нині змаг нації, зумовлений не лише ситуацією в імперії, але й світовим розпадом імперій і закономірним впливом його на визріваючі з власно-підметних коренів революційні процеси в Україні. Незнищенність революційно-визвольної організації — є дійсною, при наголосі на її складники: а) спільність ідеї, б) спільність напрямних дій, які шляхом опису акцій і актів модерними методами комунікації стають відомими для наслідування і всенародньої мобілізації і в) технічні контакти, але на вищому технологічному поземі.

Ідейно-політична й програмово-дійова концентра-

ція за поміччю модернізованих засобів технології при випробуваній досвідом організаційно-технічній деконцентрації — це незнищенний напрямок організуючої й мобілізуючої дії підпільної організації, яка стосує різногранні унаявлені й висунвані нею форми дії. В основному всі організовані революційні процеси збігаються в провідній організації, без якої немає визволення. Революційні кадри, революціонізація народу, революційний зрив, люди, ідеї, шляхи — у всенародньому масштабі в різних ділянках життя й творчості, а не виключно в збройному чи ідеологічному аспектах — ці три складники революційного процесу сплітаються в органічну одність, що її основною цілеспрямованістю є протиставлення цілості національного організму — ворожому, за здійснювання чи намагання здійснити в боротьбі своїх уявлень різних царин життя, хай лише в частковому розмірі. Здобуте в боротьбі — відскочня до дальшого змагу. На барикадах не гинуть за 8-годинний день праці, але за візію соціальної справедливості, для якої щоденне гасло при існуванні великої, всеобіймаючої ідеї — лише фрагмент для старту в боротьбі за цілісне. Замість вростання в чужий культурний, суспільний і державно-політичний організм, — протиставлення йому української національної якості, змагання за самостановлення її у різнорідних виявах життя й творчості.

Змаг за правовість проти кривди

Одним з найбільш революційних гасел нинішнього періоду є змаг за правовість, справедливість, за-

конність, за український закон. Наша боротьба, визвольні чини ОУН є законні, легальні з погляду Божого й українського права, з погляду людського права. Бо всяка окупація, всяке насильство на окупованій землі протизаконне, беззаконне. Ніколи насильство не узаконнює права. Супроти Божого, людського, природнього й нового типу міжнароднього права, співзвучного з Божими й людськими законами, з національними законами, — ніколи не може бути узаконнене з погляду міжнароднього права — загарбання окупантом чужої землі, уярмлення чужого народу. Коли нація — це найвища органічно-духова спільнота, коли національна ідея, за крайовими авторами, не переслідує, не вбиває, як це робить політика загарбника, всього, що не вкладається в уніфікаційну російську догматику людоджерного всесвітництва, а каталізує найшляхетніші ідеї людства й, збагативши їх в національному кліматі, вносить у світову скарбницю людської культури, — то з погляду прогресу світової культури, етики й героїчного національного гуманізму, абсолютної правовості й законності, насильство над нацією — це найбільший злочин супроти світової культури. Це ще й тому, що немає безнаціональних культур: світової, вселюдської, а є національна культура, а денаціоналізація — це обезкультурнення, тобто обездуховлення, це дегероїзація, тобто обезморальнення, здичавіння життя.

Отже, революційне гасло в Україні: «Проти кривди — за правовість, за українську й вселюдську законність, за національну законність поневоленої

нації, що їй заподіяно смертельну кривду». Не важне те міжнародне право, що гарантує насильне зламання права кожної нації на незалежність, що узаконнює рабство, бо воно суперечить найвищому Божому й людському праву! Україна у війні з Росією — законний, правний, легальний акт, проти беззаконня насильника, рабовласника, що зламав право націй, право людей, право Боже! Що чинить ОУН — це законне й легальне, що чинить КПСС чи Москва — те безправне, злочинне!

Боротьба проти кривди, боротьба за правовість, — рушійне гасло нашого змагу. Поминаючи інші причини, зверну увагу на один момент у зв'язку з «періодом відклику» до конституції СРСР, до «правної процедури», «формально-правних виправдань» відносних чинів деяких культурних діячів, а саме: систематичне, практиковане ворогом безправ'я (байдуже яке) навіть з погляду формального ворожого права, було ламанням його власного права ним самим; — вказування деякими діячами на його забриханість мало теж зовнішньополітичну мету, і зрештою, в основному, культурні діячі відкликалися до універсального права: до Хартії ООН й Універсальної Деклярації прав людини.

Ми розцінили цей фрагмент боротьби з окупантом на тлі боротьби ОУН і безкомпромісових революційних елементів, як корисний, потрібний, доцільний, бо спрямований він був не на поліпшення режиму, ані його корегування, а на унагляднення мети: відновлення Української Самостійної Соборної Держави і здійснення в ній прав української

людини. Він показав сміливі постаті, приклади, здатні на героїчне змагання і відкрив таку бурхливу, стихійну національну потенцію, що нею притьмарив претекст. Проте ж повторення такого періоду знецінило б борців у свідомості народу за те, що ніби вони повірили в обман, у крам на експорт. Зрештою, підготовка нової конституції й нового економічно-географічного районування («Юга Росії»), що впливає з брехливої гіпотези, взятої за дійсність, про нову «історичну реальність» — советський народ — має унеможливити навіть вклинання у щілину контрадикцій між фразою і дійсністю.

За ніяких умов цього фрагменту національного змагу не доводиться зараховувати ні до категорії намаганого реформаторства, ані лібералізації, ані змагу за реалізовану співзвучність фраз конституції з дійсністю, ані до категорії українського «дисидентства». Бо основна мета борців була: права нації й права людини, відновлення національної незалежності, здійснювання українського змісту життя, виявлення українських традиційно-історичних якостей, оборона України. Українських дисидентів-патріотів немає. Російські реформатори-дисиденти, що прагнуть виправляти систему згори, рятуючи імперію, — чи інші знизу, з тією самою метою, — знаходяться на площині протилежній до українських, культурних діячів. Українських борців за права нації й людини, з-поміж української культурної еліти — найвними уважати аж ніяк не можна, як не можна закидати їм браку довіди в боротьбі з КГБ!

При цьому невгаваюча дія ООН, яка у принципі заперече всякий відклик до законів окупанта, тому історичному фрагментові надає властиве місце у системі розгортання широкого фронту¹ проти ворога, включно з досі боязливими елементами, які проте давали підтримку культурним діячам, інколи сміливо кидаючи квіти арештованим під ноги, чи протестуючи не раз листовно проти безправ'я. Процес революціонізації чи мобілізації широких кіл сягнув далі, як будь-коли досі...

Світове ідейне тло нашої дії

Журнал НТС «Посев», порівнюючи В. Мороза з російським дисидентом Померанцом, окреслив його як людину незвичайного характеру, великої моралі, мужности, а при тому геніяльною, але людиною «вчорашнього дня» з його ідеями нового національного, світово-політичного, ідейно-етичного, традиційно-культурного, релігійно-світоглядного порядку.

Важливо підкреслити, що наші Нескорені бачать націоналізм і людство не як антиподи, а як складники єдиного цілого, бо людство живе в націях, а світова культура живе через національні культури; людство це не механічна сума людей-одиноць, воно існує через нації; гуманізм — це не протиставність націоналізмові, але етично-суспільна якість спільнотної людини, індивідуальности, — це національний, героїчний гуманізм; релігія — органічний компонент культури; етика має свої коріння в релігії, людське «я», тобто істинне «я» індивідуальности — рівне божеству — за Сковородою, — чия філософія

стає близькою духовим основам українського націоналізму; соціальний лад базується на респектуванні так зрозумілої нації. «Чи може бути «світова гармонія», чи може бути вселюдське суспільство, чи може бути загально-людська справедливість, для досягнення яких потрібна якась, хоча б найменша несправедливість щодо будь-якої, хоча б однієї, нації — в даному разі щодо української нації?»

«Ні, такого суспільства й такої «гармонії», заснованих на таких підвалинах — бути не може! Ось чому національне питання тисячами найтонших ниток зв'язане з найсокровеннішими питаннями людської совісти. Ось чому, при високому його розумінні, воно може наснажити поета найбільшим загально-людським змістом і патосом самопосвяти. Заглиблення в національну ідею, відданість їй веде zarazом і в найпотаємніші глибини інших соціальних і духових проблем. Приклади цього ми бачимо в Шевченка, Франка, Лесі Українки, це ми бачимо в Петєфі, Шіллера».

Мороз, як речник нового, притаманного Україні, у світовому розмірі ладу, який має врятувати світ не лише від атомового катаклізму, але й від варварства та суцільного культу золотого теляти — (через культ духового первня) — Мороз висуває національно-органічний й традиційно-культурний принцип зрізничкування, гармонійної мозаїки світу різних національних істот. Це заперечує Померанця, якого «Посев» уважає речником реального, «прогресивного» світу, що враховує «факти»: советського народу, перемішання народів, творення поза-

національної культури, спертої на вибранцях-інтелектуалістах різних народів, вирваних з коріння націй, — яких «раціо» має рятувати світ від атомового знищення. «Посев» стоїть по боці Померанця...

Не наша «вина» за ідейно-політичну кризу, як консеквенцію обох систем комунізму й ліберал-капіталізму — намагання здійснювати фіктивний чи реальний «рай на землі» в обох з точки зору життєвого матеріалізму, в одного для людини-гвинтика, члена табунної отари, яким є доктринерське марксистське «безклясове» суспільство й російський традиційний мір — община, у другого — для індивіда як абсолютної вартости в собі, фактично поза нацією.

Щоб сповидно розв'язати на експорт протирічність поміж діалектичним, філософським і історичним матеріалізмом і російським національно-імперіалістичним месіанізмом, бо в основі останнього лежить російська нація, а в першого без- і антинаціональний світовий пролетаріат, — російський імперський центр утотожнив російську націю й її світовий інтерес — зі світовим пролетаріатом і т. зв. пролетарським інтернаціоналізмом, цілком згідно з ідеологією месіанізму Достоевського. Звідси й формула «советського» народу як буцімто вищої, ананціональної спільноти, «історичної дійсности», «нової появи на шляху відумирання націй». Блахман для «корисних ідіотів», придуманий у склеротичній вже голові шеф-ідеолога Суслова, блахман, як взірєць уже «вищого ступня людського розвитку» до

уніфікованого без- і антинаціонального світового суспільства — зразок Вавилону Померанца. Зрештою, конституція ССРСР дефініює ССРСР як державу робітників, селян і трудової інтелігенції, а не «союз національних республік», від чого веде простий шлях до концепції советського народу.

Космач проти мегальнополісу

Впору Україна підняла бій проти такого анти-органічного, антиприродного порядку світу, за яким криється бруталне наге російське загарбництво. Звідси ідейно-світоглядний і національно-політичний бій України проти Росії має революційне значення універсального розміру.

Намагання зробити ЗСА прототипом аналогічного до советського суспільства не має підстав, бо не нації емігрували до ЗСА, але одиниці з націй, а коріння націй залишилися на прадідівських землях. Проте ж амальгамізм і переміщення т. зв. етнічних, а фактично національних груп, вирваних з рідного ґрунту, мали деструктивний вплив на ріст американської нації, бо про націю ще не вирішує «свобода» одиниць у чужому лоні і змаг за матеріальне. Звідси тепер зворот у ЗСА до плекання національних культур окремих національних груп, щоб запобігти варваризації, обездуховленню життя.

Здійснювання правди Христової в абсолютній конфронтації з усяким злом, церковна політика заступає теж шуканням «раю на землі», уникаючи мучеництва за правду. Якщо б в епосі прахристиянства сила релігійних переконань і віри була така

бідненька як нині, то ні один мученик не гинув би на арені захоплений образом Христа.

В ідейній атмосфері спроби здійснювати матеріальний «рай на землі» і достосування до т. зв. модерного світу, що захоплений культом золотого тельця, — Ватикан і інші офіційні Церкви пактують з безбожницькими силами, виправдуючи це «високою мораллю комунізму як доктрини» — і чимраз більше є їм чужою правда, що перемагати зло треба боротьбою, що включає й мучеництво. Петро не пактував з Нероном, Липківський — зі Сталіном. Але Церква це не сума жерців, але щось далеко вище. А Бог, за старою мудрістю нашого селянина, — пише крученими рядками.

Факт наближення націй через технологічний прогрес, не перекреслює духових якостей націй, але, уможлиблюючи наближення націй у територіальному сенсі, взаємозбагачує їх користування органічними окремими їхніми культурами, в наслідок чого ростуть нації й росте світова культура й людство, як мозаїка націй. Що творилося тисячоліттями, за десятиліття зникнути не може. Гелленська культура, чи віра в єдиного Бога, стали власністю мільярдів людей, але чи це заперечило будь-яку націю? Чи Шевченко, Сократ, Гете, Конфуцій, Шекспір перестали бути синами своїх націй, ставши універсальними геніями? Зникнення націй означало б тотальне варварство, світову тиранію «золотого тельця», панування безбатьченка, а врешті кінець людського роду як духової категорії. Звідси ще один висновок: зростання духової культури, етич-

но-героїчної концепції життя мусить бути однаково інтенсивне так, як цивілізаційний прогрес, технологічний розвиток; культура нації це не витвір раціоналістичного інтелекту, але суцільний твір духового життя нації у віках, яка вилонює з себе геніїв, пророків і героїв у виїняткових добах, персоніфікованих в одній, чи в більшому числі постатей.

У тому хаосі цивілізаційних досягнень, в якому раціо — Робесп'єрська богиня розуму згубила ключ правди, розгубився світ великої думки, але Україна наших днів не розгубилася, — вона знайшла не лише своє ідейне місце, але й дороговказ для універсуму. Не розгубилися Нескорені, а понад усе *не розгубилася* революційно-дійова сила ОУН зі своїми догматичними світоглядовими й ідейними правдами. Яке це поверховне! Думають: немає паспортів на кордонах, може не буде колись різних державних валют у певному геополітичному комплексі, не існуватиме митна сторожа й т. п. — отже не стане націй! Наче б нації не були творами й думками Бога, реальною віковічною природньою дійсністю. Адже тим часом, членство ОН збільшилося від часу її заснування — вчетверо...

Я належу до тих політиків, які вірять не у філософію прагматизму життя, але в керівництво світового розвитку — Провидінням, тому мої вихідні позиції у вирішних проблемах нації не чужі забарвленню певного телеологізму, більше того, я згідний з Джеймсом Рестоном з «Нью-Йорк Таймсу» і «Нью Гералд Трібюн», що нинішній світ потребує не державних мужів-прагматиків і демагогів, мета

яких виграти найближчі вибори, але політиків — великих візіонерів, що були ще вчора. Останній з них був, на думку Рестона — де Голь, а перед ним Аденауер. Доки таких державних мужів не вилонить Захід, його чекає, за словами Рестона — занепад (decline). Молода Україна говорить, що вона — предтечі. А Месії ще прийдуть...

З актуальних питань стратегії революції

Основним чинником стратегії української революції й запорукою її успіху є постійні зударі на всіх ділянках життя двох національних організацій, постійне стихійне тяготіння у боротьбі всіх царин життя, до здійснення їхнього образу в УССД, зусильне намагання у протиставленні до ворожого змісту (напр., приватна власність на землю хлібороба) — здійснювати вже сьогодні, хай тільки частково, цей образ, що пов'язує революційні ідеї з інтересами й вимогами нації, це значить органічно в'язати гасла нинішнього дня з програмою завтрішнього дня.

Мілітарний зудар двох національних організацій виростає з цього органічного підложжя, бо поневолена нація стоїть у щоденній боротьбі з нацією поневолювачем. Усвідомлений нацією ідеал, їй притаманний, — вирвати не можна з її душі, хіба знищивши саме фізичне існування нації. На базі озброєного в поготівлі народу можливо виконати наприклад революційний параліч ворога в центрі його влади якою тисячкою сміливців, з перфектно опрацьованим пляном, достосованим до модерних технологічних досягнень і можливе опанування як засобу пре-

сії того, чи цього магазину атомної чи іншої подібної зброї. Збройний параліч центру — командної сили ворога, як одна з багатьох нагод для всенароднього зриву і поширення його на народи та перехід бійців советської армії чи цілих відділів на бік повстаючих народів, збройне опанування міст, центрів масової комунікації й інформації, за означених умов і об'єктивно сприятливої ситуації — лежить у плянах революційно-визвольної організації.

Самі ідейно-політичні, соціально-економічні чи культурно-політичні категорії ще не рішають про успішність національно-визвольних революцій. Збройне повстання це її zenітне завершення. Але його попереджають духові, політичні й соціальні процеси. Енциклопедисти — попередники якобінців, Петефі — Кошута, Гриць Чупринка — Тараса Чупринки. Прямопропорційно до зростання термоядерних масових засобів знищення, зростає значення озброєного народу, як це доказала друга Світова війна й події після неї (Це вже закон творчості: якість стає кількістю). На кожен зброю є проти-зброя. Термоядерний пат це факт. Завтра атомною зброєю можуть розпоряджатися... гайджекерси, кримінальні злочинці, а не лише Ізраїль чи Бразилія. Двополяризм стає багатополяризмом не лише у відношенні зростання технологічних, але зокрема термоядерних держав. Повстанство і партизанський тип ведення війни, що переходить у комбіновану повстансько-партизанську й регулярну визвольну війну, — стає новітнім способом ведення війни, що його вже передбачав ген. Фуллер. Новий

елемент міської партизанки доповнює досі наголошуваний тип селянських повстань. Навіть зорганізований народ у колгоспах, це двосічний меч при певному пляні революційного протиросійського зриву. В умовах індустрійно-аграрної цивілізаційно розвиненої країни, територіяльно близької до нації-окупанта, без великих просторів і за означених географічних умов для неї тип китайської партизанки — не взірець. Натомість чинник численних уярмлених народів, які оточують територію окупанта і його самого, створює можливість одночасних збройних зривів від Берліну по Владивосток. Тиранії й імперії — не вічні!

Концепція АБН поширює фронт окупанта і розтягає його сили. А закономірна експансія Росії на різні континенти, моря й океани, розкидає її сили і розгалуження пістряка, проти якого мобілізуються протифронти. Зрештою, прецеденс гітлерівської стратегії з Ель Алейманом, Нарвіком і Сталінградом — закон ненаситної експансії криє в собі джерело упадку. Внутрішні фронти ускладнюються водночас зі зовнішніми.

Про деякі активні форми боротьби

Небувалий досі наголос на ідейно-політичний бій після всенароднього повстання, повстань у концтаборах, масових збройних ударів з ворогом, саботажів, активної підривної діяльності, — не означає в нашій сучасній стратегії — відступу, а заострення, поглиблення фронту нації, бо це надає боротьбі нації органічного пов'язання тисячолітнім корінням, чого в такому розмірі досі не було. Не

випадково один крайовий автор каже про цей період: «На початку було Слово, кредо нації», що пронизало всі ланки життя в один моноліт, один духовий організм, хай лише як великий початок, але незнищений початок. Уся вирішна цілеспрямованість бою — це здобути владу нації, як передумову здійснювати власний зміст нації. Першенство духового первня так наголошуване всюди — це не лише ідеологічна категорія, а теж рушійна сила боротьби у плануванні її стратегії. Тут важливо підкреслити, що така ідейно-світоглядова й духовна єдність обох частин ОУН, як теж єдність в дії еміграції, як нерозривної частини нації, її аванпосту у вільному світі — рідко коли бувала. Це важливий чинник у нашій, світового засягу сучасній стратегії боротьби.

Боротьба проти русифікації це одна з головних форм загально-української діяльності. Інспіровані, організовані ОУН чи стихійні масові демонстрації зі зударями з окупантськими силами в різних містах України й поза нею з участю робітників, студентів, ліквідація жорстоких опричників КГБ, страйки робітників, саботажи колгоспників, боротьба студентів проти обмосковлення шкіл, за право вільного досліду, систематичне підривання колгоспної системи, змаг за поширення т. зв. присадибних наділів, революційні ферменти в армії, творення таємних організацій в арміях в СРСР і сателітних країнах, боротьба проти соціально-економічного гніту за інститут приватної власності на землю, за розбудову української економіки проти її колоні-

яльного визиску, намагання українських учених використати технологію в користь України, творення підпільних гуртків під різними назвами з метою відновлення Української Держави, різні явні чи напівявні, залежно від умов і завдань середовища односторонців, одновірців, вивішування національних прапорів, саботаж комуністичних травневих та жовтневих «свят» (приклад: Львів), зокрема ж загальновідома самвидавня діяльність, — все це свідомо того, що в імперії кипить. Україна не саміт-на в тому змагу. Інші нації теж не позаду!

Політична стратегія Заходу, будована на діагнозах і прогнозах т. зв. советологів, про сформований тип советської чи комуністичної людини — дістала в лоб і вся розбудова психологічної інформації (бо психологічної війни Захід не веде!) — має фальшиві передпосилки. Творчість Нескорених доказала, що немає ні советської ні комуністичної людини, але є національна. З іншого аспекту підтвердили це Солженіцин і сотні інших, кажучи теж, що комунізм умер, зокрема в країнах поневолених в СРСР і в сателітах.

Міжнародно-політичне кризове становище імперії

Російська імперія — колос на вулькані; — універсальні процеси дезінтеграції імперій, творення нових держав з атрибутами суверенітету, що їх сама Москва підкреслює, також розхитують її основи. Сама конституційна формула, що СРСР це держава робітників, селян і трудової інтелігенції, а не союз республік — в самому началі ставить брехню. А де ж тоді нації? Втеча до «советського народу»

як формули про нову «історичну спільноту», про нове явище, викинення з преамблї конституції т. зв. Німецької Демократичної Республіки ствердження, що це держава німецького народу — має збігатися з висуванням неорганічного протиприродного явища — «советського народу». Світ має мати враження, що твориться нове, небувале з якихось «соціалістичних» націй, почерез доктрину «пролетарського інтернаціоналізму» — «советський нарід», з якого не лише наші Нескорені, але навіть російські «дисиденти» з Солженіцином на чолі кплять, а що теж гостро заперечують майже всі жидівські емігранти, які особливо сильно підкреслюють національну проблему!

На жаль, для західних советологів — це буде нове джерело студій і висновків, які або новий Мороз, або новий Палях чи Калянта самою лише своєю появою відішлють на смітник історії.

З розгалуженням большевицького пістряка — на Середземне море, Близький Схід, Індійський океан, африканський і латиноамериканський континенти, на вільні країни Європи і Північної Америки, зростає російська загроза у світі, викликаючи самооборонні сили. Відхід ЗСА від двополяризму до багатополаризму сил у світі — це засаднича поступка історичному напрямкові національної диференціації, а не імперіальній уніфікації світу, — національному проти імперіального принципу.

Створювані Москвою щораз нові вогнища воєнних конфліктів, що їх «пожежник» Кісінджер пробує гасити, це не ефемерне явище, але доктрина, си-

стема експансивних заходів Москви з метою здобувати нові bastioni для дальшого наступу. І нафтова криза і повітряне піратство, і практикована вже в ЗСА міська партизанка та економічні кризи, — мають не лише підложжя, але й ініціативу — російські. Це тотальна війна, в яку Москва включила по своїм боці частинно навіть Ватикан. Якщо вчора Москва мала лише стратегію конфронтації, включаючи в неї дію в середині вільного світу, то в ситуації співпраці з ЗСА і іншими державами, вона, продовжуючи конфронтацію, внесла новий елемент навіть в економічну війну: далекосяжними економічними інвестиціями вільних країн в СССР, з Сибіром включно, вона робить їх гарантами імперії, а з другого боку, відкриває шлях міграції-діяспори внутрі імперії — на Сибір, у краці умови й менше тероризовані простори (що має теж свій бумеранг). Цю політичну стратегію підмуровують на Заході деякі російські емігранти-дисиденти, які утверджують Захід у вірі в непереможність системи й імперії, проповідуючи конвергенцію систем, що й здійснюється інвестиціями Заходу в Толіятоградах — індустріалізацією й видобуванням копалин Сибіру капіталом Заходу, будовою нафтових проводів через СССР на Захід і т. п. Зрештою, навіть Солженіцин не вважає за можливу і доцільну зміну провідної советської верстви, уважаючи що за можливої при умові «певних реформ».

Ясно, яку ролю відіграє новий орган «Континент». Він стоїть за конвергенцію (наближення) систем Сахарова, за перенесення центру імперії на північ-

ний схід (який уже розбудовують ЗСА й Японія), зі збереженням кордонів принаймні 1939, з бердянською ідеологічною візією нової Росії-месії, що з Савла стане Павлом і дасть світові нове християнство на вернутих Неронів, з акцентами хуторянських ідилій буцімто миролюбних рязанських мужиків, стоятиме за «реформізм» згори, за «лібералізацію» згори, за «права людини в імперії», що є абсурдом, за модерний технологічний лібералізм Сахарова, за реакцію Осипова і доктрину юберменшів — російських християнських месіяністів (що їх так чудово здемаскував у концтаборі Горинь!).

Імовірно це буде мозаїка поглядів, яка має чарувати західних снобів з німцями на чолі, які пишуть велемудрі книги про «нерозгаданість російської душі». Для західних русофілів це буде нова альтернатива російської влади на спілку з НТС, що може заступити сучасну. Старе, історичне явище повторюється: російська опозиція, як зміна варти, оформлюється на Заході, створюючи враження про інших, добрих, неімперіялістичних москалів. «Вавилон» Померанца знайде у «Континенті» свій рупор!

У відповідь на меморандум ОУН у справі в'язнів, зі сугестією іншої альтернативи політики Заходу до кооперації й балянсу «оф павер», відповів Стейт-департамент у довшому листі: «Від конфронтації ми перейшли до кооперації з уваги на загрозу термонуклеарного Гармагедону, одночасно сподіваючися, що шлях співпраці допоможе розв'язати, чи поліпшити становище народів («майнорітіс») і людини в СССР».

Кожне послаблення сучасного большевицького режиму, всякі відосередні сили, що наближують російську смуту, якщо її наближають, нам корисні. Наша стратегія мусить поширювати щілини, вклинюватися, вказувати на задні, укрите пляни всяких російських імперіялістів, а зокрема тих, що при владі, загострювати внутрішні конфлікти, пам'ятаючи, що альтернатива російської влади має рятувати імперію, як зміна варти. Не випадково українські Нескорені відмежували себе від т. зв. демократичного руху народів Росії, Прибалтики, України, так як Мороз відмежував себе від Померанца.

Наш час прийде

Конвергенція (наближення) двох державно-, соціально- й економічно-політичних систем, — зрозуміла як начебто двох суцільних національно-гомогенних формацій, у центрі уваги яких теоретично стоїть право одиниці, як ми вище схарактеризували, має елементи кризи. Нації, зокрема ж уярвлені, грають зовсім підрядну ролю також в американському концепті конвергенції й співпраці. Страх, — як виразно пише Стейтсдепартамент — породив концепцію співпраці, а страх ще ніколи не був творчим ферментом, він завжди був зародком упадку.

Наш шлях визволення, наша концепція розв'язки світовополітичної кризи лежать на протилежному бігуні і до співпраці й до наближення систем. Тиранія й рабство, імперія й нація, людина-гвинтик і людина-особистість, советський народ і нація, Вавилон і Космач, Москва й Київ, Кремль і св. Софія

— два протилежні світи, дві протилежні системи вартостей. Співпраця і наближення прагнуть з'єднати воду з вогнем, деспотію зі свободою, національну незалежність із національним гнітом. Тому ми ставимося негативно до цього концепту закріплення статусу кво, що покладає надію на перетворення тиранів і загарбників на ягнят та визвольників. Звідси наша вихідна: надпотуга уявлених націй і людей, потуга духа, ніколи нездушеної волі до вільного й гідного нації й людини життя, творить окремих чинників світової політики з власнопідметною визвольною, протиросійською й протибільшевицькою стратегією, власною системою ідей і вартостей, універсального значення у ворожості до російських і в опозиції до американських. Наближення й співпраця між термоядерними надпотугами змагає зупинити прогрес світу, що йде від імперії до нації, від «масової людини» до особистости, а ми якраз ідемо назустріч тому світовому розвитку й усіма силами протидіємо намаганням зупинити процес дезінтеграції (розчленування) імперій на кордонах російської. Національно-визвольні революції, повстання, що переходять у паралельні процеси визвольних справедливих воєн, повстанчо-партизанського й конвенційного типу з метою розвалу імперії, — це закономірна послідовність не страху перед самознищенням, але здетермінованого сподівання, спертого на власних силах нації, — якраз вити з вічного страху перед тиранами й гнобителями.

Ми не включаємося ані в політику співпраці, ані наближення й їм не сприяємо, але всяку, витворю-

вану у хвилястому її розвитку, щілину, вогнище локальної війни, периферійної чи громадянської, що є невід'ємною, інтегральною частиною російської офензивно-експансивної стратегії, яка продовжується за всяких умов, — розширюємо, поглиблюємо, щоб постала пропасть між співпрацюючими чи конвергуючими партнерами, з яких один не довір'яє другому, а Росія чекає на нагоду наглого нападу, як це показала Куба. Стоїмо і розгортаємо свою у світовому, а не лише в імперському засязі, акцію. *А наш час прийде.* Мусить знайтися інша світова альтернатива як теперішня. Наш неконформізм колись врятує людство. Зрештою, сливе всі американські концепти збанкрутували: від доктрини Трумена-Кенана — стримування, почерез фразеологію Айзенгавера-Даллеса — про декларативну політику визволення, фіксовану в законах Конгресу ЗСА про поневолені нації й ніколи не здійснювану, до Ніксонової концепції рівноваги сил світових потуг і співпраці, за імітацією історично-реакційної меттерніхівщини, що її провалила «Весна народів» 1848 р. з Кошутом на чолі і з вигнанням Меттерніха до Англії, а Ніксона до Сан-Клементе.

Вже почерез багатополаризм і відкладення до анахронічних договорень «нонпроліферейшен-пактів», — розвиток іде силою боротьби націй проти жандармської ролі надпотуг до революційного здійснення ідеї національної держави. Європейськими й азійськими конференціями безпеки Москва хотіла й хоче оточувати передпілля ЗСА, а тим часом її імперію починають оточувати чи то Китай, чи Япо-

нія, чи потенційно ЗСА, які втікають від біполяризму з погляду власної безпеки до багатополяризму. Життя націй, що прагнуть волі й незалежності, створює інші схеми як ті, що їх укладають модерні жандарми Меттерніхи, Талейрани, Кісінджери, а зокрема Брежнєви й Гітлери. Ми не семафор біля залізничних рейок, а дороговказ у дійовій конфігурації інших сил у світі. І це — наш шлях. Може довгий, але певний, бо власний, не старшобратський, а виростий з позицій нашої нації й її природних союзників у протиросійському фронті — АБН!

Слава Подільська

МІЖНАРОДНЕ СТАНОВИЩЕ І УКРАЇНА

Банкрутство доктрини Ніксона

Сьогоднішня міжнародня ситуація — це поділ світу на вільні країни і на країни під комуністичним пануванням. ЗСА, після 2-ої Світової війни, взяли на себе добровільно роллю жандарма, щоб утримати цей поділ. Коли з повоєнної руїни економічно стала на ноги Японія, коли водневу бомбу випробував червоний Китай, коли рештки вільної Європи стали творити економічну силу, — приймається доктрина през. Ніксона: баянсу сил між великопотугами ЗСА, Російською імперією, червоним Китаєм, Японією й Західною Європою, до якої вже ввійшла й Англія. Рівновага сил між тими п'ятьма потугами мала б забезпечити тривалий мир у світі. Однак цей розрахунок не здійснюється, бо Росія плянує не забезпечити мир у світі, але поширювати російську імперію під сучасну пору при допомозі політики «відпруження». З другого боку, політика рівноваги сил не враховує прагнень до волі поневолених Москвою і комунізмом народів, які щораз сильніше зголошують своє бажання самостійності. Після 2-ої Світової війни не стало французької й англійської імперій, зараз усамо-

стігнюються колонії Португалії, вибухають бої в північній частині Ірландії та заворушення басків в Іспанії. Нерозв'язана проблема спірних територій між жидами й арабами. Усі ці конфлікти вміло використовує Москва, підсилаючи зброю, економічну допомогу чи підтримуючи їх своїми солідарними виступами в ООН. Учора Бангладеш, сьогодні Мозамбік і так безупинно Москва поширює свої впливи.

Російська стратегія йде незмінно на завоювання світу за царськими зразками і згідно з завіщаннями Петра I і Катерини II, систематично і планово здійснюючи цілі російського месіаністичного імперіалізму. Предтеча більшовизму — Достоевський — виразно сказав: «російська національна ідея — це вселюдська ідея, отже всі люди повинні стати росіянами». Не тільки західні фахівці, але і китайці достатньо виявили історичну нерозривність царської і більшовицької стратегії загарбництва: периферійними війнами, чужими руками, диверсією, громадянськими війнами, п'ятими колонами, ідеологічним і моральним розкладом розширюють москалі своє панування у світі.

З прямим нападом — у теперішній час — Росії на Захід чи на Китай — не доводиться рахуватися, хоч головні збройні її сили зосереджені в напрямі Західної Європи. З Китаєм триває холодна війна, а з Заходом «відпруження», але у мілітарному відношенні це якраз навпаки: головний фронт спрямований проти Заходу. Розкладена Італія, частково Франція, розклад у Греції, неспокій у Португалії — лежать на лінії політичної стратегії Мос-

кви, яка має свої нелегальні сили серед тих народів. СССР продовжує діяти методами марксистської класової боротьби: розкладом зсередини, п'ятими колонами, диверсійними бандами, оплюгавлюванням патріотизму, націоналізму, національних традицій. Він намагається своїми компартіями й їм допоміжними «корисними ідіотами» опанувати народи зсередини, перевернути їхній соціальний і господарський лад, створивши догідну ситуацію для вмаршу — «запрошених» п'ятими колонами — російських парашутних військ. Так зв. «соціалістична Європа» — передступінь окупації.

Москва намагається теж систематично розчленувати НАТО й узалежнювати поодиноких його членів від себе. Події навколо Кіпру, турецько-грецький конфлікт, участь компартії в уряді Португалії, ембарго бензини за почином Москви, події на Близькому Сході, розбудова військової флотії СССР, яка подекуди перевищує ЗСА, опанування морів і океанів, у тому Середземного, її доступ через Суєз в Індійський океан, — усе це має творити не лише передумови для опанування Москвою передпілля ЗСА у решті Європи, але, через Кубу й інші опановані нею країни т. зв. третього світу — це умови для розправи з ЗСА з незмінною метою безподільного панування над світом.

Витворюється така ситуація, що суперпотуги, озброюючись й ідучи на «відпруження», відмовляючись від підтримки поневолених народів — якраз чекають на революційні зриви всередині імперії,

що вивели б світ із тупика ядерного озброєння та популяційної кризи.

За переходову базу для опанування світу, Росія довгий час уважала двополярність атомових надпотуг, яка в міжчасі стала пережитком. Зараз ЗСА намагаються визначити свої позиції у багатополярному світі технологічних і атомових потуг, знехтувавши при цьому поневолені народи. У системі п'яťох потуг (Китай, ССРСР, Японія, Західня Європа й ЗСА) — ЗСА опинилися на становищі грача, свідомого факту, що три із п'яťох сил лежать у сусідстві тюрми народів, оточуючи її. Із цих трьох центрів проникають туди такі ідеї, які підривають російську тюрму народів і людей. Отож ССРСР опинюється тим самим в позиції оточеної сили. Концепція американської політики систематичного відходу від двополярності і переходу на багатополярність не сприяє російській експансивній політиці, бо в ситуації двополярності вона могла кожне передпілля ЗСА перетворити на орбіту своєї гегемонії. Сконфронтована з багатополярністю, що по суті не є твором американської політики, але радше життєвим розвитковим процесом, — російська загарбницька політика намагається здійснити плян безпосередньої контролю над найближчою до неї територіяльно силовою потугою через конференції т. зв. безпеки і співпраці в Європі й Азії. ЗСА натомість пробують взагалі передавати відповідальність за співборону на нові центри сили.

Росія добилася капітуляції Німеччини в договорах з нею та її сателітами, визнання «статус кво»

поневолення і тепер систематично робить натиск, щоб відірвати Німеччину від НАТО, аранжуючи для членів НАТО окремі конференції т. зв. європейської безпеки і співпраці чи обмеження озброєння. Ближча мета цих заходів — добитися співвирішного слова у справах решти Європи, а згодом контролю над нею й усунення збройних сил ЗСА, що є охоронним щитом для Європи. Договорами з Німеччиною Москва скріпила свої позиції в центральній Європі. І майже в той самий час вона замкнула перстень довкола народів унутрі ССРСР, піславши свої дивізії до Чехо-Словаччини. Атомовий договір створює для Москви можливість зупинити навіть мирний технологічний розвиток у країнах, що опинилися у сфері її впливу. Одночасно своєю безнадійну технологічну відсталість прагне ССРСР, як промисловий і торговельний партнер ЗСА, вирівняти шляхом економічних взаємин з ЗСА, Японією й Західньою Європою. Пов'язуючи їх зі собою економічно, ССРСР прагне цим способом теж мати гарантію для дальшого поневолювання народів у ССРСР і сателітних країнах. Цим ЗСА допомагають Росії здушувати прагнення до волі своїх найпевніших союзників: поневолені російським імперіялізмом нації в ССРСР і в сателітних країнах.

Чим скоріше ЗСА остаточно зірвуть з політикою двополярності, то тим скорше відтягнуть Японію і західньоєвропейські держави від замотування їх у сіті ССРСР, а теж від резигнації й опортунізму супроти ССРСР — інших центрів Європи й Азії.

Залежність Європи від чужих джерел енергії і

сирівців, робить її податливою на шантаж і то в ситуації переваги конвенційних збройних сил СССР і їхнього стратегічного розташування. Інспірована Москвою бензинова криза унаявила Ахіллове місце Європейської спільноти, її залежності від політики країн-власників нафтових піль, це криза, диригована Москвою. Ембарго на бензину показало і на ще одне слабе місце НАТО.

Капіталовклад в індустрію промислових країн з боку продуцентів «нафтових країн», лише частково паралізує можливість чергового ембарга, все ж таки створюючи вже спільний ризик. Індустрії держави прискореним темпом знаходять нові джерела енергії, щоб звільнитися від шантажу.

Інспірований Москвою конфлікт у НАТО з приводу Кіпру виявив політичну слабкість цього збройного союзу без тривалого поладнання міжнародних спорів його членів при систематичній розбудові з боку ЗСА концепції співпраці з Москвою, при знехтуванні скріплення внутрішньої сили НАТО.

Теперішня закордонна політика ЗСА сприяє, міжнародними конференціями (Гельсінки, Женева, Відень), дезінтеграції НАТО і створює можливість для Москви співвирішати у справах теж і вільної частини Європи. Кожна розв'язка проблеми, напр., Кіпру, за винятком тривалого порозуміння поміж Атенами й Анкарою буде виграною Москви. Відкриття Суецького каналу вможливило російській флоту швидше продістатися в Індійський океан і розбудувати там мостові причілки, перетягати на

російську орієнтацію Індію і Бангладеш, та почати, аналогічно до європейської — т. зв. азійську конференцію безпеки і співпраці, щоб опанувавши окремі райони, російські імперіялісти змогли і там поширити свої загарбницькі пляни. Проте ж, як довго Дарданелли й інші ключеві просмики чи причілки є під контролею НАТО, — російська воєнна фльота засуджена на загибель упродовж короткого часу. Хто панує над Чорним морем, панує над Середземним, тобто співвирішує у тому комплексі, що має пов'язання з трьома континентами. Українська Самостійна Соборна Держава означала б тривалий мир і спокій у цьому комплексі трьох континентів.

Заманювання Москвою членів і нечленів НАТО інвестувати у Сибірі, або узалежнювання їх від постачання газом чи нафтою, має на меті зв'язувати їхню промисловість з нею і створити змогу їх шантажувати.

Арабсько-ізраїльський конфлікт слід зліквідувати на базі збереження держави Ізраїля й розв'язки національної проблеми палестинців-арабів. Втручання в ці справи і загострювання Москвою цього конфлікту має на меті — через заступлення теперішнього державного і суспільно-політичного ладу арабських країн-посідачів нафти — комуністичним (сателітним) ладом, — повністю опанувати джерела нафти і цілий цей геополітичний простір. І туг, як усюди, всяка допомога Москви, — це давайський дарунок.

Москва здобула вже чергові випадові бази і мостові причілки: Середземне море, Близький Схід,

Суез, зачіпні точки в Індійському океані (Бангладеш), на Далекому Сході (японські терени з 2-ої Світової війни) — і має на меті опанування міжзони поміж ССРСР-ЗСА чи Китаєм-ССРСР.

Ідейне роззброєння американського суспільства, прогрес дефетизму, прямої зради, зросли до небувалих розмірів в історії ЗСА. Програна у В'єтнамі залишила своє тавро. Отже ЗСА не мають пляну воювати з ССРСР, хіба що російська агресія зробила б якусь засадничу помилку (як напр. щодо Куби за Кеннеді), що створило б несподіваний «казус беллі».

Колос на глиняних ногах

Москва не зважається на прямий напад, бо свідома того, що її імперія це колос на глиняних ногах, який не може покладатися ні на сателітні армії, ні на бійців поневолених народів у советській армії, та враховує можливий тоді другий фронт з Китаєм. А тому, що прямий удар із Заходом нереальний, то Москва прагне тепер економічними взаєминами вирівнювати свій регрес у технологічному відношенні. Конвенціональною зброєю ССРСР, щоправда, перевищає НАТО, але душі бійців не по боці Москви — при умовах політики визволення. Війна ССРСР проти Китаю могла б бути термонуклеарною, що є нереальне, або громадянською, тобто при підтримці Москвою якогось нового Лін Піяо. Конвенціональна війна не дає жадних шансів. Війна Китаю проти ССРСР теж нереальна. Стратегія партизанської війни Мао має застосування у т. зв. третьому світі, але не надається до умов у ССРСР так само, як і атомова війна.

Конфлікт москалів і червоних китайців — це конфлікт імперіялістів, подібно, як це було з конфліктом між Берліном і Москвою. Спір за території між Москвою і Пекіном — це спір за землі, які не належать ні Росії, ні Китаєві й які повинні бути самостійні. Очевидно, що спір за провід в імперіялістичному комуністичному русі також має при цьому особливе значення. Скупчуючи певну кількість своїх дивізій на кордонах Китаю, Москва держиться свого незмінного стратегічного пляну: не зважаючи на ліквідацію у червоному Китаю русофілів Ліна Піяо, найвищого після Мао Тсе-тунга вождя, не зважаючи на упадок Лію Шао-чі, Москва далі намагається довести до того, щоб у Китаю захопили владу русофільські елементи. Готові російські дивізії, на «запрошення» якогось нового Лію Шао-чі чи Лін Піяо, підуть допомагати русофільським елементам у випадку громадянської війни.

Тепер на території ССРСР є понад сто вождів китайського комунізму, що мають у Ташкенті осідок альтернативного уряду на чолі з сином Лію-Шао-чі, а також колишнім генеральним секретарем китайської компартії, а далі йдуть маршали, міністри і т. д. Тому советська армія тільки чекає на можливість спровокованої інтервенції, щоб допомогти русофільським елементам у Китаю захопити владу. Але на пряму конфронтацію Москва не зважиться.

Надпотуги взаємно себе шантажують, бо котра з них не почала б війни, то зразу лякається інтервенції іншої. Наприклад, у випадку нападу ССРСР на Китай могли б після виснаження воюючих сто-

рін інтервенювати ЗСА і НАТО проти ССРСР. Навставлення ССРСР у часі усурського конфлікту загострилося, коли німці пішли на зговорення з Москвою, але ССРСР не перекинув своїх головних військ на китайський кордон. Це має свою окрему вимову. У випадку революційного зриву в ССРСР змінилася б ситуація в світі.

А тим часом у Росії наближається нова московська смута, історичне московське явище, коли політика російського проводу цілком скапітулює. Смута причиниться до скріплення об'єктивних умов для національно-визвольних зривів. Але тепер фермент серед росіян творять якраз політичні малороси і жиди, що духово чужі російській ментальності — які підготовляють російську смуту.

ССРСР має під зброєю 150 дивізій, з чого 36 дивізій має українську більшість, або значну кількість українців. Більшість з них стоїть на Далекому Сході, а меншість на території Східної Німеччини. Невідомо скільки українців у т. зв. ракетних військах (240 000 бійців). На 26 дивізій, що стоять постоєм в Україні, у принаймні 20-ти дивізіях переважає московський склад старшин і бійців. Це складне явище. Звідси й важливість концепції АБН, бо якою не була б діяспора москалів у ССРСР, то пропорції немоскалів до москалів, ані єдності інтересів поневолених та сателітних народів — не змінити. Враховуючи найгіршу ситуацію, що сателітні армії типу польської, можуть кинутися на ЗУЗ, але не можна виключати, що німецькі армії відбиратимуть «земе одзискане». Українці ж, в окупаційній

армії східної зони Німеччини, маючи тактичну атомову зброю, не обов'язково віддадуть її якраз німцям, але створять протиросійський фронт, чим зміцнять становище повстанців в Україні, прориваючися в Україну.

Факт приявности українців у советській армії на китайсько-советських кордонах відкриває евентуальний фронт проти Росії та дасть теж можливість Японії забрати назад загарбані від неї землі. Отже при тимчасовій нереальності війни між Заходом і ССРСР, а теж ССРСР і Китаєм, тобто війни як шанси для революційного зриву, — може створитися адекватна ситуація до сучасних повстанчих воєн: внутрішні національно-революційні зрушення одночасно з російською смутою можуть якраз створити нагоду для зовнішнього наступу на ССРСР.

Немає ніяких даних для твердження, що сучасний стан у світі — стабільний. Вогнища спалахують, їх гасять, але світ є у динамічному, а не статичному стані. Ніяких даних на тривалий мир немає. Мир, спертий на взаємозалякуванні потуг — це ніякий мир. Ані не є це мир, коли сотні мільйонів людей і десятки націй знаходяться в оборонній війні, під різними формами, проти геноциду і терору. Світові пожежники і поліцаї не врятують миру, поки не запанує неподільна свобода і незалежність націй у світі.

Від імперії до національних держав

Аналізуючи комплекс надпотуг, треба завжди тямити, що процеси розвитку світу йдуть від імперій до національних держав. Великодержави, за-

плутавшись у вузлі власних імперіальних інтересів і національних інтересів малих держав, — програють баталії, не розуміючи причини програної. Обороняючи концепцію поділеної нації, а не ідею соборництва, ЗСА програли у В'єтнамі, притримуючися доктрини двоподілу світу ялтинського типу. Тому спільний фронт України й інших поневолених націй з Туреччиною, Фінляндією, Іраном чи Японією — у майбутньому може мати більше значення, як розрахунок на підтримку ЗСА. Вони можуть бути поставлені перед доконаними фактами і за умов надмірного озброєння анахронічною зброєю не будуть спроможні нічого суттєвого досягти, як це унаслідок сталося у В'єтнамі, де ЗСА програли збройно тому, що програли політичну постановку справи. Союз із Туреччиною може бути важливіший для нас, як приязнь ЗСА. Малі стають великими, а великі... малими! ЗСА і СРСР (хай цього речником буде і Сахаров), ідуть по лінії наближення систем потуг, але признаючи, що СРСР це імперія, яка держить насиллям народи і людей, отже яке наближення і чого? Тираниї зі свободою, безправ'я з правосуддям, колгоспу з приватною власністю, державного капіталізму з ліберальним, демократії з тоталітаризмом, однонаціональної держави з багатонаціональними тюрмами народів, релігії з безбожництвом? Наближувати, «конвергувати», для нас — це облуда і нонсенс. Природними союзниками України є не лише поневолені нації, але і ще вільні, які межуть з російською тюрмою народів, що загрожує їм безпосередньо. Європейська економічна чи політична спіль-

нота не може бути тривалою, як довго існує підярена Європа, без якої решта Європи нежиттєздатна. Вільна частина Європи мусить організувати свою власну силу. Згармонізований економічний і військовий її потенціал при властивій політиці визволення має спроможність вести власнопідметну протиросійську політику при партнерстві ЗСА, але без виключного цита ЗСА. Розбудова конвенційної й атомової зброї вільної частини Європи — це вимога її самооборони. Участь в ЕЕС Великобританії скріплює не тільки економічний потенціал, але теж наголошує національний принцип і зберігання природного національного суверенітету проти неприродного, протинаціонального чи безнаціонального, з панівною німецькою силою в ЕЕС.

Ніодна німецька організована політична сила чи партія не є тепер прихильно наставлена до УССД, будучи здебільшого русофільською, протирежимною, але не протиімперіальною. Проукраїнські антирежимні німецькі гурти не мають впливу на політику великих партій. Раніший, корисний для актуалізації справи поневолених народів, антибольшевицький фермент у Західній Німеччині з тенденціями ревізіонізму, заступлений політикою «аранжман» з російською імперією і всякий спротив політиці капітуляції розцінюється як «фашизм» чи «воєнне палачтво».

Розрахунок на проукраїнську концепцію німецької закордонної політики — хоч має природні дані, бо німецька нація насильно поділена і не може бути об'єднана у свободі, як довго існує російська імпе-

рія-СССР, — не має виглядів з причини атаківічного проросійського німецького комплексу, тотальної неполітичності німецької нації й її еліти, і незмінного ставлення до поневолених народів як до «меншевартих». З точки зору визвольної боротьби, будь-який розрахунок на Німеччину як на потенційного союзника України, шкідливий, бо вона радше підтримує «обмін» з Польщею т. зв. відзисканих земель за ЗУЗ, ніж ідею УССД.

У відновленні УССД і розвалі російської тюрми народів органічно зацікавлені: Туреччина, вічно загрожена російським імперіалізмом і історичним тиском Росії на Істамбул і Дарданелли, й увесь Середземноморський комплекс Близького (Іран) і Середнього Сходу, а теж Японія з оправданими вимогами повернення, забраних Росією її території.

Конфлікт Пекіну з Москвою, як і кожний інший конфлікт з нашим ворогом, безперечно в нашому інтересі. Але Пекін, не зважаючи на можливий удар з Москвою, ще не заявив, що він обстоює розвал московської імперії на суверенні національні держави. Він атакує соціал-імперіалізм Кремля в той час, коли іде про національний месіаністичний імперіалізм москалів. Червоний Китай не заявив, що він стоїть за суверенну Українську Державу. Адже т. зв. УССР — не є жадною українською державою, не буде вона такою і тоді, коли б стала сателітом Пекіну.

І хоч конфлікт між Москвою і Пекіном корисний для нас, то проте він не сміє бути орієнтиром у нашій визвольній боротьбі. А що коли завтра той кон-

флікт перетвориться знову в союз двох тираній — московської і червоно-китайської? Сам же комунізм, як імперіалістична московська ідея — не зазнав якогось вирішального удару від цього конфлікту, а подекуди він навіть скріпився, бо виникло враження, що компартії різних країн, незалежні від Москви (напр. компартії Італії, Франції, Індії та інших західних країн), які протестували проти московської збройної окупації Чехо-Словаччини, тепер замовкли. Все ж у світі залишилося враження, ніби вони «самостійні», тобто не є звичайними агентурами Москви.

Українські націоналісти пам'ятають: теза про те, що ворог нашого ворога — наш приятель, фальшива, що й підтвердив своєю політикою Гітлер 1941 року. Поневолені народи можуть використати конфліктової ситуації між імперіалістичними потугами, але треба завжди пам'ятати, що жадні імперіалісти не стануть нашими справжніми союзниками, чи приятелями.

Мусимо завжди розмежовувати дві окремі справи: використання конфлікту між московською імперією і червоним Китаєм для розгортання національно-визвольної боротьби в Україні та серед поневолених Москвою інших народів, — як справу нашої тактики, від пропагування орієнтації на червоний Китай як «визволителя» України. Це ж бо має такий самий характер, як колишня співпраця деяких українських опортуністичних середовищ і діячів — з нацистською Німеччиною. Іншими словами: це було б зречення з концепції власних сил і орієнтація на новий, цим разом червоний, нацизм.

Безпорадність світових потуг

Ситуація термоядерних потуг, неефективність договору про заборону передавання чи власнопідметного продукування атомової зброї, що мав забезпечити потугам функцію світових поліцаїв, виявили банкрутство концепції т. зв. рівноваги сил у світі, шкідливої поневоленням народам. Кожна світова технологічна, термоядерна потуга стає безпомічною в зударі з всенароднім повстанням уярмлених націй, рішених воювати до загину за свою незалежність і волю.

Від концепції т. зв. рівноваги сил у світі, через уклад біполяризму до мультиполяризму потуг, ЗСА враховували як елементи потуги чи надпотуги, виключно матеріальні, стисло термонуклеарні, навіть технологічні категорії і цим дефініювали надпотугу. До мультиполяризму доходили через наявні емпірично факти зростання матеріальної сили інших потуг — п'ятьох у їхній оцінці. Духові, етичні, ідейні цінності, як менше суттєві елементи потуги чи надпотуги — нехтовано. Україна й інші поневолені нації — це та духовна сила, що розриває т. зв. термоядерну суперпотугу, перетворюючи її в колос на глиняних ногах. Зброєю володіють люди, а не манекени. Поневолені народи і меншини творять відношення сил два до один у російській імперії: поневолені народи і поневолюючий нарід.

Щоб запанував тривалий світовий справедливий мир, мусить бути зліквідована російська імперія і комуністична система. Це не може статися інакше,

як шляхом національно-визвольних революцій і воєн. З цієї основної засади мусить виходити теж наша міжнародня політика, яка має метою стосувати такі заходи, щоб ними досягнути визнання цілей визвольної боротьби й її підтримки в зовнішніх чинників. Повстанча концепція локалізує війну, зменшує її жертви. Інтервенція без визнання і здійснювання цілей визвольної боротьби, ще ніколи не принесла поневоленому народові державної незалежності, бо «визволителі» приносили здебільшого волю чи сваволю для себе на чужій землі. Центральною ідеєю визвольної революції є завжди досягнення влади поневоленої нації на її землі, як передумови здійснення прав людини. У часі проповідання миру, співіснування, співпраці — замість зудару, — у часі пропаганди про наближення, залякування атомовим знищенням, — визвольна організація зобов'язана йти проти хвиль, висуваючи свою, навіть найнепопулярнішу альтернативу, бо єдино вона забезпечує розв'язку світової політичної, соціологічної, популяційної, світоглядкової й етичної кризи.

Україна не має знайти «якось» у новій концепції політики потуг, її прийняти за свою базу і з неї вести свою боротьбу за державу. Потуги ведуть політику зі своїх позицій й у своїх інтересах, не завжди розуміючи суті російської експансивної політики. Ані політика стримування, ані співіснування, ні співпраці не зупили світовозагарбницьких цілей Росії, які здійснюються систематично, незалежно від західних формул і концепцій. Існує єдина аль-

тернатива дотеперішніх варіантів політики Заходу — політика визволення!

Вона є протиставленням до всіх дотеперішніх формул і концепцій політики Заходу, включно з варіантом біполярності, змодифікованим на кількополярність у пляні т. зв. «рівноваги сил», як не між двома, то п'ятьма силовими центрами.

Ми стараємося використати кожну нагоду для скріплення нашої визвольної політики, зберігаючи одночасно її повну незалежність і суверенність. Ми свідомі, що зовнішня політика урядів різних держав часто узалежнена від їхньої тактики, обставин і розвитку міжнародних подій, тому використовуємо в ній те, що корисне для нашої визвольної справи і відкидаємо та засуджуємо те, що для нас шкідливе. Коли наприклад, сьогодні національна Іспанія веде переговори з Москвою, то це аж ніяк не означає «банкрутства» нашої дотеперішньої зовнішньополітичної акції, в тому і між еспанськими державними і політичними колами, завдяки яким протягом багатьох років ми мали власні, ніким не контролювані радіопередавання з еспанськомовної радіостанції для слухачів у світі і в Україні. Це саме можна сказати і про національний Китай, бо незаперечним залишається факт, що 20 років тому, головно завдяки національному Китаєві, нам удалося розгорнути нашу політичну акцію на азійському, а згодом і на світовому форумі, пропагувати на цих форумах наші ідеї, нашу визвольну концепцію та досягти значні осяги. Наша підтримка їхніх акцій на користь національного Китаю, Південної Кореї, Південного

В'єтнаму, Філіппін, Японії, Іспанії завжди була узалежнена від їхньої політики супроти московської імперії, комунізму та їхнього ставлення до справи визволення України.

В ідеологічній і термоядерній боротьбі незвичайно велике значення мають в обсязі зовнішньополітичної діяльності — психо-моральний та ідейно-політичний чинники. Передумовою повстансько-партизанської війни є війна політична, яка мусить вестися одночасно з війною партизанською. Обидві ці форми боротьби з ворогом, як нерозривні частини одного фронту — це альтернатива до атомової війни.

Ця аксіома сучасної доби така очевидна, що не розуміти її — означає жити поза сучасною епохою і сучасним простором. Москва впродовж десятків років готувала свій ідейно-політичний наступ на інтелектуальну еліту Заходу і наслідки її наступу вже бачимо. Так ліві студенти і ліві професори стали знаряддям п'ятої колони Москви. Сьогодні московські ідеї пропагуються з катедр західних університетів, як ідеї «прогресу», що мають створити «кращий світ». Тому ми включилися, згідно з визвольною концепцією, з нашою ініціативою і нашими акціями в протимосковські й протикомуністичні дії в усьому світі.

Обличчям до України

Обличчям до України! — це значить пропагувати, якщо йдеться про наші зовнішньополітичні завдання, у вільному світі ті самі ідеї, що є рушійними в нашій національно-визвольній революційній боротьбі, організувати світовий протимосковський і

протикомуністичний проукраїнський фронт як дійовий, так ідейно-політичний. Коли сьогодні промосковський і прокомуністичний фронт іде по черзі народами світу, бо Москва всюди має свої п'ять колоній, то проукраїнський і проамериканський світовий фронт має теж охоплювати цілі нації, чи їхні великі частини, — під універсальним кличем: «Воля народам — воля людині!»

Світовий протиросійський і протикомуністичний фронт — це й надалі основна лінія нашої зовнішньополітичної дії. Не зважаючи на світову кон'юнктуру, яка утруднює нам мобілізацію урядових кіл західних держав на протиросійський і протикомуністичний фронт, ми продовжуємо нашу акцію: систематичне нанизування фактів нашої сили, які підтверджують іншу альтернативу і до якої світ повернеться у вирішальний час.

З уваги на потребу розбудови світового протиросійського і протикомуністичного фронту, треба пам'ятати, що європейські й азійські країни життєво загрожені російським імперіялізмом, тому вони є тривалішим потенційним союзником України й інших поневолених націй, ніж держави інших континентів.

Найтривалішим природним спільним фронтом є Антибольшевицький Блок Народів (АБН) — координаційний осередок національно-визвольних революційних організацій поневолених російським імперіялізмом народів, яких визволення нерозривно зв'язане з визволенням України. Він має два рамена: зовнішньополітичне — спільної координації дії у

вільному світі, і революційно-визвольного фронту на рідних землях в імперії. Тривалість його у тому, що є тотожне становище його партнерів, взаємозалежність у спільній боротьбі, тотожність цілей, незаступність тієї самої визвольної концепції, відсутність реальної можливості сепаратного визволення котрогось з партнерів, органічна залежність партнерів у досягненні мети від спільного фронту, бо ніякої шанси на інтервенцію з визвольною метою для нікого з них немає.

Дещо ширшим в європейському аспекті раменем є Європейська Рада Свободи, як форум співпраці речників поневолених включно з тими в СРСР і вільних європейських народів. У ній співпрацюють з представниками поневолених народів ті чинники вільних націй Європи, які, зрозумівши суть російської експансії, узалежнюють, слушно, безпеку і волю теж вільної решти Європи — від ліквідації російської тюрми народів. Вони ставлять своїм завданням — мобілізувати довкола концепції розвалу російської імперії — західно-європейські кола для конкретної дії у тому напрямку, у принципі на базі концепції АБН.

АБН і ЄРС захищають на найширшому, доступному нам, форумі Світової Антикомуністичної Ліги (ВАКЛ) аналогічні позиції, намагаючись зосередити увагу ВАКЛ на головного ворога — російський імперіялізм, що його модерною формою є комунізм, і здобути підтримку для визвольної боротьби поневолених націй у світовому розмірі. ВАКЛ є найширшою ареною ідейно-політичного бою наших кон-

цепцій, через яку ООН має спроможність включитися в конфронтацію своїх ідей з офіційною політикою великодержав і через ВАКЛ теж протидіяти російському і комуністичному наступові в універсальному аспекті. Зудар ВАКЛ як цілоти з політикою «детанту» і висунення альтернативи ООН-АБН-ЕРС з позиції світового фронту політики визволення, з тотальним засудженням політики «розрядки», ставить в означеному сенсі і розмірі та значенні — Україну — в осередок уваги світу.

Діючи вужчими, ближчими, тривалішими, органічнішими перстнями з їх засягом дії (АБН), через ширші пов'язання на аналогічній політичній базі (ЕРС), до найширшої існуючої організованої площини (ВАКЛ), що стає пляново речником антиросійського фронту у сенсі розвалу імперії на національні держави, цією ступневистою актуалізуємо українську справу на все тривалішій базі, що має утверджувати первісну природну органічну основу. У Хартії ВАКЛ визнані і підкреслені засади боротьби: а) за національно-державну незалежність, за національний проти імперіального принципу організації світу, та в) всебічна підтримка національно-визвольним рухам в їхній боротьбі за національну незалежність народів, б) за ліквідацію російського імперіалізму, тобто російської імперії. В організаційній площині Хартією гарантовано, що в Екзекутиві ВАКЛ завжди з уряду мусить бути заступлений своїм речником комплекс поневолених народів російським імперіалізмом в СРСР і в сателітних країнах, що статутowo виключає репрезен-

тацію єдинородимців, а теж відділювання в окремі комплекси народів уярмлених в СРСР, від народів у сателітних країнах, а підкреслення протиімперіальної і протирежимної, проти російського імперіалізму і проти комунізму, а не тільки протикомуністичної боротьби, — український чинник поставив свою концепцію порядку у світі на універсальну арену.

Здавалося б, що цілком природно нас повинні підтримати, напр., на форумі ОН представники африканських народів. Однак це для них не є самозрозуміле. Хоч ці нації, ще вчора колонії, не хочуть зразити собі московських представників, бо Москва використовує облудно цю плятформу ОН і позує на оборонця ще залежних народів в Африці, або «заступається» за інтереси чорних перед білими. Тому чорні представники, які в більшості творять свій окремий блок, хоч і розуміють цілі нашої боротьби, не хочуть наражувати свої власні позиції через солідарність з нами. Це унагляднюється і в дечому в Світовій Антикoмуністичній Лізі. Хоч вільні африканські нації могли б дозволити собі на більший склад делегацій і також фінансово підтримувати, організовувати в себе антикомуністичні світові конференції, проте так воно не є. Їхні делегати у ВАКЛ це радше одиниці, ідейні антикомуністи, хоч і займають визначні ролі у своїх батьківщинах, — вони у ВАКЛ не мають урядової підтримки. Це не означає, що наші зусилля не мають іти далі в тому напрямі, щоб приєднати симпатії африканських народів, які відіграють чимраз важливішу роллю у міжнародних урядових організаціях. Тому ВАКЛ для

нас є важливим помостом для наладження контактів до тих народів.

Багатогранні форми нашої дії

Очевидно, ОУН не обмежується у своїй дії до цих форумів і форм, але її міжнароднополітична діяльність включає теж інші форуми і форми, методи і підходи мобілізації громадської урядової думки світу, відповідні добу ідеологічно-політичної й психологічної війни, як: масові акції, маніфестації, демонстрації й узагалі включування теж чинника широких кіл у добу масової інформації і важливої ролі громадської думки у визначуванні політики урядів, теж не менше впливання на інтелектуальні, студентські, профспілкові, церковні кола — у сенсі наших ідей і концепцій. Ситуація демократичного ладу в поцейбічних країнах створює інші умови і методи зовнішньополітичної дії, — як у країнах монопартійних, тоталітарних чи диктаторських. Великий ісход із Рідних Земель дає шансу зовнішньополітичної дії, відповідної до умов демократичних країн. Не тільки політик-професіонал, але промисловець, торгівець, робітник, фермер, зокрема ж студент і інтелектуаліст — є не менше вирішним чинником у зовнішньополітичній діяльності нашої епохи.

ОУН включилася власнопідметно у модерний стиль міжнародної політики, враховуючи той факт, що сучасній добу властивий новий тип ведення війни, а зовнішня політика — це не лише господарські, культурні й т. п. взаємини, але передусім проблеми війни і миру, революції та визволення. Завданням

речників поневолених народів, від непам'ятних часів історії, ніколи не було захищати мир могил, мир за всяку ціну, якісь «детанти», співіснування, співпраці з їхніми гнобителями й окупантами і т. п., — але завжди метою було підтримувати ревізіонізм кордонів, статусу кво, більше: повалення статусу кво, постійне скріплювання ферментів у світі й на фронті проти окупанта їхніх батьківщин. Мета поневоленого народу не діяти в рамках порозуміння т. зв. вільного світу з окупантом, але завалити те порозуміння, підмінювати його, протиставлятися йому, бути третім підметом іншої політики!

Американські доктрини «стримування» і — визволення» (облудність і фальш 1956 р. у Будапешті, чи 1953 у Берліні, або 1953-1959 під час повстань українців й інших у концтаборах!) — останньо виявилися зовсім нездарними і позникали у приманливій млі «детанту». Держави вільного світу, будучи в полоні власного прагматизму, незадоволені визвольною боротьбою і тому не мають політики визволення. Унаслідок цього західні потуги не використовують навіть політичних, міжнародних і дипломатичних можливостей, які їм дає міжнародне право, чи навіть советське конституційне законодавство, — щоб полегшити долю поневолених народів у ССРСР і в сателітних країнах та приспішити хвилину їхнього визволення.

I Ватикан капітулює

За останніх часів навіть Ватикан прийняв за реальний, незмінний факт — комуністичну, атеїстичну систему і вирішив з нею співіснувати, визна-

ючи dokonані факти насилля над народами, людьми, Церквами, сподіваючися еволюційного злагіднення режиму. З духового й ідейно-морального світового центру, Ватикан почав перетворюватися в соціально-політичний центр, що орієнтується на соціалістичний лад. Приймаючи, що комунізм у самій доктрині має вищу мораль як гедоністичний капіталізм, Ватикан пішов на поліпшення комунізму — дорогою пактування з ним. Одночасно на злагіднення суворих правил життя, — його Собор пішов назустріч домінуючому культурі вигідного життя капіталістичного ладу. Ватикан пішов найдалі на наближення систем, більше: атеїзму і теїзму — унаслідок пактування з Москвою.

Звідси й його протиставлення Патріярхові УКЦ, фактичне погодження з заявою Пімена про беззаконне скасування Берестейської Унії, відсутність папою оборони підпільної УКЦ. Патріярхат УКЦ не вигідний організаційно-централістичному курсові Павла VI, потрібному йому для проведення нових змістовних суттєвих змін політики — без спротиву. Патріярхат УКЦ не буде створений Павлом VI — хіба що без його згоди. Реформована у змістовому сенсі Церква Павла VI на Заході, що шукає компромісу з Неронами і Діоклеціанами, нездатна ні на жертви, ні на мучеників. Наша ж підпільна Церква, що тримається догм і одержимости Христової, має героїв і мучеників. У своїй визвольній боротьбі, поневолені нації не розраховують на західне офіційне християнство типу англіканської, сучасної римської Церкви, чи різних варіантів протестантських, а також і православних Церков —

як на допоміжну силу проти російського зла, але на оновлене християнство, яке щойно виростає у світі — в опозиції до сучасного проводу офіційних Церков.

Офензива, а не ізоляція

Декому здається, що наша ізоляція від зовнішнього світу, який нас оточує — повне заперечення його і перенаголошення в ньому самих негативних явищ, це завдання ОУН. Така однобічна оцінка цілого західного світу, повна негачія і поборювання його, — можуть вплинути негативно і на здійснювання наших завдань закордоном. Тоді роля політичної еміграції взагалі, а зокрема нашої визвольної політики й акції закордоном, — втрачали б своє значення. Треба пам'ятати і те, що без нашої дії за кордонами України, — визвольна боротьба на Рідних землях була б повністю ізольована від вільного світу. Особливо важливий для неї відтиск зовнішньої визвольної політики — перестав би існувати. Щобільше: зовнішня політика опинилася б виключно в руках всіляких москвофілів, радянціфілів, комунофілів, польонофілів і т. д., діяльність яких скерована проти українського національно-визвольного руху та відновлення самостійної, суверенної соборної Української Держави.

Навіть ЗСА чи ССРСР та ін., шукають союзників у всьому світі. Так, напр., москалі в усіх країнах вільного світу мобілізують п'яті колони, намагаються опанувати навіть Ватиканські кола та Світову Раду Церков, щоб скріпити і поширити свій світовий фронт.

Отже, закономірність відбудови української державности не є узалежнена від такої чи іншої міжнародньої кон'юнктури і наставлення до нас великодержав, хоч, безумовно, їх приязнь прискорила б наше визволення й зменшила б жертви боротьби за нього. Факт, що внутрішнє становище ССРСР сильно загрожене національно-визвольними рухами поневолених народів і Москва мусить свою міжнародню політику якнайбільшою мірою достосувати до натури спротиву поневолених націй, є безспірним.

Відновлення УССД і розвал російської імперії лежить на історичній лінії закономірного розвиткового процесу у світі: від імперії до національної держави.

Ю. Велигорський

ДО ПИТАННЯ КАДРІВ І ЗАВДАНЬ ОУН

I

«Для успішного завершення боротьби необхідна розбудова сильної української визвольної Організації — ОУН, яка своїми ідейними і організаційними впливами охоплює різні ділянки національного життя. Головне завдання ОУН — організувати і виховувати політичний актив, свідомий своїх завдань, формувати таку революційну політичну силу, яка постійно вестиме народні маси до боротьби за розвал московської імперії і побудову Української держави. Тому для членів ОУН систематичне підвищення інтелектуального й ідейно-політичного рівня, фахова підготовка до спеціальних завдань у процесі боротьби та державного будівництва — завжди актуальні».

Так коротко з'ясовані в постановах IV-го Великого Збору («Завдання ОУН на сучасному етапі») потреба революційної організації, себто ОУН, її мета, необхідність постійної розбудови і зміцнення організаційної мережі та підвищення ідейно-політичного і фахового рівня кадрів.

Саме окреслення ОУН як революційної, політичної національно-визвольної сили має своє особливе значення, бо визначає її основну суть. Дехто, головню з наших політичних противників, уважає,

що в еміграційних умовах такі поняття як «революція» і «революціонізація» кадрів Організації не мають жодного практичного значення і застосування, мовляв — це фрази, висловлювані без переконання і відчуття дійсності. Насправді ж, поняття «революції» і «революційности» кадрів Організації у нашому розумінні зовсім незалежні від теренів нашого перебування і умов нашої дії, чи — іншими словами — від еміграційної дійсності. Бо маємо на увазі не якусь вигадану, як витвір нашої фантазії, революцію, без змісту, визначеної мети і практичного вияву, а реальну українську національно-визвольну революцію на українських землях, у якій ОУН, згідно із своїм призначенням, мусить відіграти авангардну, особливо відповідальну роль. А закордонні кадри ОУН — це нерозривна частина цілої ОУН, визвольна концепція якої — революційна, етапно розпланована, почавши від підготовки і поглиблення революційних процесів аж до досягнення їх найвищого ступеня, завершеного у відповідний час українською всенациональною визвольною революцією. Отже, це остаточний перехід змобілізованих і революціонізованих фізичних і духових сил нації від одної якості до другої, від знищення влади, системи і імперії окупантів до творчого будівництва власної суверенної національної держави.

Шлях боротьби ОУН з московськими окупантами за національне і соціальне визволення українського народу та відновлення УССД — революційний і однаковою мірою зобов'язує як крайові, так і закордонні кадри Організації. І коли говоримо про

революціонізацію кадрів ОУН за кордоном, то маємо на увазі ієрархію наших завдань із погляду потреб української національно-визвольної революції на Рідних землях, психологічне і волевове спрямування наших кадрів до досягнення нашої головної мети революційним шляхом.

II

Разом із підкресленням значення і ролі ОУН в українській визвольній боротьбі, треба наголосити роль і значення організаційної сітки, яка є основою і хребтом організованої сили українського націоналізму, джерелом нашої дії на всіх ділянках українського життя, а головне на фронті безпосередньої і посередньої боротьби з ворогом. Без цього тривалого фундаменту (організаційної сітки і її системи) наша дія, зокрема на чужині, проходила б в рамках звичайного емігрантського життя і не відрізнялася б ні метою, ні динамікою, ні ідейною наснагою від дії інших українських партійних угруповань або й громадських установ.

Ядром і силою ОУН завжди були, є і будуть її кадри, охоплені організаційною мережею, довкола яких, як авангарду української національно-визвольної революції, гуртуються найкращі патріотичні сили українського народу, як в Краю так і на еміграції. І головне завдання ОУН — мобілізувати і спрямовувати всі ті здорові й патріотичні національні сили на фронт боротьби з московськими імперіялістами-загарбниками за здійснення ясної політичної мети, себто відновлення УССД. В останніх

роках розвиток революційних процесів в Україні, що охопив навіть т. зв. явний сектор, зокрема молоді культурні й інтелектуальні сили, особливо підтверджує правильність і успішність нашої визвольної стратегії.

Незалежно від місця, часу і обставин нашої дії, сила ОУН завжди була в якості та активності її кадрів, у міцній дійово-організаційній мережі. З цього випливала і впливає незмінна необхідність постійно дбати про здоровий ідейно-політичний ріст кадрів Організації на всіх теренах її дії. Застосовувати відповідну селекцію в господарчі кадрами, враховуючи всі ті вимоги, що їх ставить перед Організацією розвиток визвольної боротьби в Україні.

Обновлювання, зміцнювання і постійна розбудова організаційної сітки, як і перевірка ідейно-політичного стану кадрів, їхньої якості — це головна передумова успішної дії Організації як цілоти, так і кожного її члена зокрема. Селекція кадрів згідно з потребами Організації, добір провідних кадрів — річ самозрозуміла й необхідна в кожній організації, тим більше у революційно-визвольній. Добір провідних кадрів приводить і до змін на організаційних постах, які (зміни) в принципі повинні вийти завжди на користь, а це означає, що він мусить відбуватися на основі об'єктивної оцінки кваліфікацій і дійової спроможності членів та бути наслідком доцільності, зумовленої потребами і завданнями Організації.

Обновлювання провідних кадрів і доповнювання їх новими, молодими свіжими силами — це при-

родний і необхідний закон розбудови і зміцнення сил Організації. Штивність, автоматизм і невинуватість «консервація» на провідних постах — приносять тільки шкоду, обмежують розбудову і дійову спроможність Організації та гальмують вирошування молодих кадрів, зокрема провідних. Зміни в складі керівних органів Організації, як і на керівних постах, повинні мати характер організаційно-функціональний, без будь-яких ознак чи інтерпретацій «вивищування» або «деградації», бо участь у керівних органах та виконання відповідальних обов'язків у революційно-визвольній організації — це перш за все функція, яка може змінюватися відповідно до потреб даного часу, доцільного розміщування та навантаження працею кадрів і важливості такої чи іншої ділянки в системі дії Організації на даному етапі. Кожна функція члена в Організації — не тільки «почесний пост», а й певна відповідальність перед Організацією за належне виконання обов'язків, і що вищий організаційний пост — то й обов'язки важчі, більша відповідальність і більші вимоги.

Особливу роллю відіграє в Організації зберігання засад дії як в організаційних клітинах, так і їх керівників та кожного члена зокрема. Встановлена система дії ОУН, розподіл обов'язків між членами, сполучення організаційних клітин відповідною схемою в одну цілість, визначений порядок дії від найнижчих до найвищих організаційних клітин — це загальний принцип, який однаковою мірою зобов'язує всіх: тих, хто наказує і керує, і тих, хто виконує доручення. Кожне ламання організаційного

порядку і дисципліни, свідоме чи несвідоме, суб'єктивне чи навіть нібито обґрунтоване, приносить організації тільки шкоду, бо в корені підриває організаційну основу й порядок, гальмує діяльність Організації, а часом, навіть публічно, завдає їй великих ударів.

Живемо в певній системі нашого громадського і політичного життя на еміграції, діємо не тільки в оточенні наших однодумців чи нейтральних, безпартійних громадян, а й також і серед наших противників. І всюди нам особливо потрібна здорова, творча атмосфера, зокрема в самих наших рядах. Таку атмосферу, творчу чи критичну, створюємо самі, тому й від нас залежить внутрішній стан організаційної сітки. Нашим найближчим, найтіснішим оточенням є наші друзі — члени Організації, з якими ми пов'язані спільною працею, спільними завданнями і ідеями та тим самим організаційним приреченням-присягою. Шанувати гідність вірного члена Організації — це означає шанувати і виконувати правила поведінки українського націоналіста, що є основою якості і вартості кожного члена. Організація має право і обов'язок вимагати від кожного члена, незалежно від його становища, підпорядкувати в кожному випадку свої особисті справи і амбіції вищим обов'язкам члена ОУН. Ніколи не маємо права допускати в Організації до такої атмосфери, яка породжує взаємне упередження, поборювання, самоправство, злобу, пімсту, взаємні наклепи і обезцінювання. Такі явища не тільки послаблюють наші сили, розпорошують їх і безкорисно зуживають, а й допомагають ворожій агентурі поширювати се-

ред української громадськості й наших кадрів дезорієнтацію і зневіру. Адже розклад, диверсія, інтриги, дезорієнтація, компромітація націоналістичних діячів, провідників і взагалі націоналістів, ламання дисципліни і законного порядку в рядах українських патріотів — це відомі засоби і методи ворога в боротьбі з українським революційно-визвольним рухом.

Кадри ОУН, незалежно від їхнього розміщення і дії на такому чи іншому терені, як рядові так і провідні, завжди і всюди, в усіх умовах зобов'язані виступати як моноліт та здійснювати постанови Великих Зборів і доручення-напрямні Проводу. На сепаратну дію поодиноких членів чи груп, що працюють на такій чи іншій ділянці, в Організації не може бути місця. Це не означає, що ОУН, чи її Провід, примушує членів мислити і діяти тільки за визначеним шаблоном-схемою, хоче перетворити їх на «роботів» чи «апаратчиків». Саме такі члени і така система були б найбільшим лихом Організації, бо ОУН потребує творчих, активних кадрів, які виявляють власну ініціативу та дають свій вклад у розбудову її духових і фізичних сил. Іншими словами: члени Організації повинні бути не тільки виконавцями, а й співтворцями організованої сили українських націоналістів. Разом із тим вони завжди і всюди мусять керуватися почуттям самодисципліни, тому свої погляди на різні справи, думки, пропозиції, побажання і т. п. висловлюють не на вулиці чи на якихось «чорних радах», а на властивому організаційному форумі, зокрема на Конференціях і Великих Зборах ОУН, де вирішу-

ються головні засади її політики і дії. Критичні завваження, що виникають із самої діяльності Організації, її клітин і провідного Активу, передають організаційним порядком компетентним організаційним чинникам до вирішення. Кожний інший спосіб висловлювання невдоволення чи застереження, який незгідний з організаційним порядком, дискваліфікує такого члена, бо він діє, і то свідомо, проти організаційних засад.

III

Таке загальне окреслення ролі і якості члена в організаційній системі може викликати враження, що тут не взято до уваги дійсного стану наших кадрів на еміграції. Насправді, саме висновки з того дійсного стану примушують пригадувати, на перший погляд, зовсім елементарні засади Організації, без яких вона не може існувати як правдивий революційно-визвольний фактор. Еміграційна дійсність витворила і поглиблює певні причини, які обнижують ідейно-політичний рівень значної частини наших кадрів, їхню активність і жертвність, тому вже помітна поляризація між нашими крайовими і закордонними кадрами: в Україні відбувається процес духового оновлення і революціонізації, на еміграції — поглиблюється процес духового занепаду і опортунізації. Найголовніші із згаданих причин такі:

1. Затрачування великих ідей і головної мети, брак відчуття і респектування ієрархії завдань Організації за кордоном, підмінювання великих

справ малими, дрібними справами людини-обивателя, брак розгорнутих перспектив і віри в них, що приводить до зникання почуття обов'язку і відповідальності.

2. Віддаленість від Рідних земель, все більше духове відчуження від рідного народу та вигідне підмінювання правдивої Батьківщини батьківщиною «прибраною», часто приводять до утотоження набутого громадянства з національною приналежністю. Брак безпосереднього спостереження життєвих умов українського народу та його героїчних зусиль зберегти себе фізично і національно в найжорстокіших умовах окупації, брак пов'язання своєї дії за кордоном з революційно-підпільною дією наших друзів на Рідних землях, а вслід за тим і брак віри в національно-визвольний потенціал української нації, що є передусім наслідком обмеженого поняття про її життєздатні й невичерпні сили, яке не виходить поза межі емігрантського провінціального мислення.

3. Діяльності організаційних кадрів за кордоном бракує духового піднесення, що його дають власні чини і легенди, зроджені бойовими акціями та незламністю в безпосередній боротьбі з ворогом. Кадри на еміграції часто взагалі не відчують присутності ворога, тому вважають себе забезпеченими від його переслідування, терору, арештів, присудів смерті, розстрілів тощо, і стають пасивними, навіть без відповідного відчуття героїства своїх друзів на Рідних землях.

4. Чуже оточення, пристосовування до обставин і стилю життя в країнах нашого перебування, впли-

вають на нас такою мірою, що ми самі, свідомо чи несвідомо, намагаємось придушити голос сумління українського націоналіста і шукаємо причин, які мали б нас виправдати. Це приводить також до втрачення революційного духу, стилю і метод організаційної дії та до непомітного переходу на клябово-організаційний стиль діяльності організаційної сітки, що поглиблює опортуністичні настрої та ідейно-моральний розклад. Фальшиве розуміння демократії, а тим самим т. зв. демократизації ОУН, що проявляється в окремих одиниць, також підриває організаційну структуру і організаційні засади, деморалізує кадри і гальмує їх організаційну активність.

5. Потурання розкладовим явищам в організаційній сітці, яке перетворюється у пасивне їхнє сприймання, непомітно ніби їх узаконює, а тим самим і змінює обличчя її кадрів, а згодом і цілої Організації.

6. Старіння кадрів, що приводить до обмеження їх фізичних спроможностей — річ природна, але неприродне часте узалежнювання духової наснаги, віри та ідейности кадрів від їхнього фізичного стану. Старші кадри зобов'язані мужньо витримати на своїх становищах і свій досвід, своєю ідейною наснагою, своєю вірою в ідеали нації передавати молодшому поколінню.

Такі основні причини негативних явищ у нашій Організації, що можуть перетворитися у велику загрозу, якщо не будемо постійно поборювати і усувати тих перешкод у нашій організаційній праці й діяльності.

Негативним явищам, які послаблюють нашу силу і дієспроможність, мусимо завжди і всюди протиставляти незмінні вимоги до себе самих і всіх наших кадрів: зберігати за всіх умов постійну готовність на кожну жертву для визволення України; особистим прикладом ідейности, витривалости та жертвовної праці творчо впливати на власне оточення; творити в організаційних клітинах таку атмосферу, яка збільшує активність членів і дає їм наснагу до ефективної творчої дії; постійно змагати до духово-інтелектуального збагачування і вдосконалювання самого себе та інших; завжди вірити в правильність ідей і мети ОУН, у спроможність її кадрів гідно виконати свої завдання, в остаточну перемогу наших ідей та української визвольної революції; плекати довір'я до нас самих, до Організації і її Проводу та робити всі необхідні заходи, щоб успішно здійснювати намічені пляни і завдання.

А завдання ОУН у сучасному періоді не зменшуються, навпаки — постійно збільшуються, бо вони безпосередньо пов'язані з подіями в Україні, з розвитком там революційних процесів, що етапним шляхом ідуть до свого завершення. Тому необхідно дати бодай коротку загальну характеристику наших головних завдань саме з погляду вимог визвольної боротьби на Рідних землях.

IV

1. ОУН, що взяла на себе обов'язок і завдання революційно-визвольного авангарду української на-

ції, має дуже багато різних важких і складних проблем, що їх треба розв'язувати як теоретично, так і практично. І на тих проблемах мусить зосереджуватися увага цілого організаційного Активу, всіх членів Організації. Наші постанови, які схвалюємо на Великих Зборах, це не тільки теоретичне з'ясування нашої визвольної концепції, політики і програми, стратегії і тактики, що об'єднані одним спільним принципом, а перш за все конкретні завдання, що їх зобов'язані реалізувати кожний організаційний Сектор, кожна Референтура, кожна організаційна клітина і кожний член зокрема. В нас мусить існувати свідомість, що за реалізацію тих постанов і завдань відповідає не тільки Провід, а й кожний провідний чи рядовий член.

2. Наша сила — в наших кадрах. Тому необхідні не тільки збереження організаційної сітки на всіх теренах нашої дії, а й відповідне її вдосконалення, постійна її розбудова, що великою мірою узалежнена від нових ідейних молодих членів, якими мусимо поповнювати наші ряди. Молоді кадри — це істотне питання кожної організації, від розв'язки якого залежить її сила і далші перспективи. Але головна наша увага повинна бути звернена не на кількість, себто на масовість нових молодих членів, а в першу чергу на їхню якість, що зумовлена їхніми особистими і національними прикметами. Випробуваних, характерних і відповідно підготованих молодих кандидатів у члени ОУН, зокрема з Юнацтва треба своєчасно залучувати до Організації і до відповідної організаційної праці, натомість мусимо уникати поспіху і суб'єктивізму в оцінці

молодих кандидатів, яких приймаємо в члени ОУН; у першому випадку через зволікання можемо втрачати високоякісних провідних і рядових членів, а в другому — обтяжити свої ряди невідповідним «набором», який збільшує кількість, але обнижує якість кадрів. Готування нових кадрів, кандидатів у члени, зокрема з-поміж Юнацтва, це одне з найважливіших завдань організації, яке вимагає не тільки великих зусиль, а й відповідної контролю. Тому необхідно також перевіряти і вдосконалювати систему виховання і підготовки Юнацтва ОУН, а одночасно омолоджувати провідні кадри Організації, проводи Юнацтва і молодіжних організацій, вирощувати молоду націоналістичну еліту з її власним проводом, що має стати складовою частиною проводів організаційних клітин різного ступеня, в тому й Теренових проводів і Проводу ОУН.

3. Наші кадри в першу чергу повинні бути спрямовані на такі відтинки дії Організації, які мають безпосереднє чи посереднє відношення до визвольної боротьби в Україні та пов'язані з її вимогами і потребами. Головні завдання ОУН мусимо здійснювати навіть коштом обмеження нашої дії на різних ділянках українського еміграційного життя, зокрема на другорядних і таких, що мають виключно побутовий, льокальний характер. На головні ділянки і дії української спільноти за кордоном, у різних країнах нашого поселення, повинна бути спрямована необхідна частина наших досвідчених і кваліфікованих кадрів, що будуть мати за завдання поглиблювати ідейно-політичний зміст культурних,

наукових, суспільно-громадських, станових, церковних, молодіжних і подібних організацій та установ, унапрямувати їх перспективний розвиток також із погляду потреб української визвольної боротьби на Рідних землях. Мусимо керуватися ієрархією наших завдань і пам'ятати, що це тільки один із відтинків діяльності, тому не можемо зосереджувати на ньому всі сили й засоби Організації, залишивши інші ділянки організаційної дії, часто навіть найголовніші, без потрібної кількості якісних кадрів і потрібних фінансових засобів.

4. Праця нашого Активу на різних ділянках національного життя української еміграції має конкретно визначену свою мету: дати українській спільноті на чужині ідейно-політичне спрямування, мобілізувати всі патріотичні її сили до відповідних акцій в обороні прав і волі України та максимально використати весь людський потенціал і матеріальні засоби української еміграції для потреб української визвольної боротьби на Рідних землях.

Працюючи на різних ділянках нашого еміграційного життя, ми повинні завжди і всюди керуватися вказівками сл. п. Провідника Степана Бандери:

«Найбільше треба остерігатися того, щоб часткові цілі-засоби не стали самоціллю. Це завжди доводить до помилки, відступлення від головної мети. Тут доводиться звернути особливу увагу на один небезпечний прояв, який дається відчутти в нашій діяльності за кордоном і який треба рішуче викоренити. Коли наш рух, Організація чи її частини, для проведення наміченої роботи обсаджують сво-

їми членами відповідні позиції чи створюють відповідні інституції — то все це має сенс, як засіб для виконання намічених завдань. Збереження такого стану виправдане доти, доки воно служить цій меті. Коли та сама доцільність вимагає провести потрібні зміни — то їх треба провести. Коли ж те, що було задумане і зроблене для виконання означених функцій, починає бути самоціллю, то це вже шкідливий процес... Так само, як одиниці чи цілі інституції стають віроломними (наслідком такого процесу, — Ю.В.) і йдуть своїм шляхом, до своїх окремих цілей, так само може ціла політична Організація стати невірною власній меті, коли почне трактувати свої групові позиції як самоціль, обмежиться їх розбудовою, обороною і використанням, а спрямування до власної мети і боротьбу «відкладає на пізніше».

5. Ми тепер у такому етапі визвольних процесів на Рідних землях, що наших головних завдань, як членів революційно-визвольної організації, не можемо заступити здійснюванням тільки часткових завдань, похідних, які випливають із потреб життя української еміграційної спільноти, та перекладати їх «на пізніше» чи на другорядне місце, або перекидати тільки на одиниць. Зокрема Провід ОУН повинен бути відтяжений від другорядних справ та від навантаження різними невластивими обов'язками. Провід і відповідна кількість провідного Активу мусять у першу чергу зосереджувати свою увагу та свої зусилля на тих завданнях Організації, які мають безпосереднє відношення до виз-

вольної боротьби в Україні та її вимог, до нашої визвольної політики і акції за кордоном та до всебічної відповідної підготовки кадрів до ефектної визвольної дії.

Опрацювання проблем стратегії української визвольної боротьби і національної революції, змісту української державности, поглиблення ідейного змісту українського життя в Україні та української еміграції, як інтегральної частини цілої української нації, всебічне ідейне озброєння української спільноти, а в першу чергу наших кадрів, кожночасна конфронтація ідейно-політичної проблематики з актуальним життям-боротьбою в Україні, поглиблення і перевірювання засад і метод виховання молодого покоління, зокрема Юнацтва, підготовка відповідних ідейно-політичних та загально-вишкільних матеріалів, пов'язаних із визвольною боротьбою на Рідних землях — це складові елементи найголовніших завдань Проводу, який має творити зміст, унапрямувати дію, а не бути тільки технічно-адміністративним центральним апаратом Організації, до чого його примушують витворені нами самими обставини.

6. Завдання наших кадрів за кордоном, подібно як і в Україні, мають характер внутрішньо-організаційний і загально-діловий. Тому кадри ОУН за кордоном — це перш за все організована націоналістична революційно-визвольна сила, що діє на двох відтинках — крайовому і закордонному. В центрі нашої уваги стоять завдання Організації, як цілості, а не поодинокі ділянки нашої діяльності, важ-

ливість яких випливає із кожночасних вимог у реалізуванні головної мети Організації.

7. Безпосереднє відношення до визвольної боротьби українського народу на Рідних землях мають: постійне поширювання і поглиблення протиросійського протикомуністичного фронту у вільному світі, розгортання нашої визвольної політики за кордоном, умасовлювання нашої зовнішньо-політичної дії в обороні України, концентрація всіх сил і засобів на боротьбу з ворогом у світовому розмірі, всебічне розгортання культурно-політичного фронту в постійній конфронтації з таким же фронтом в Україні.

8. Наші масові акції в обороні України, українських політв'язнів, борців за її волю і державність, діячів і працівників української культури — необхідно не тільки систематично продовжувати і розгортати, а й вдосконалювати (. . .).

9. Одночасно необхідно приготувати Організацію і її кадри до дії в особливих закордонних умовах, що можуть виникнути для нас, як наслідок політичної капітуляції західних держав, договорів із Москвою за ціну т. зв. мирного співжиття та економічної, технологічної і політичної співпраці світових надпотуг, а також все більшої активізації у західних країнах різних лівих підіривних терористичних груп, дія яких інспірована Москвою і може бути використана і проти нас, щоб зліквідувати український самостійницький рух за кордоном, зокрема ОУН.

10. Кадри ОУН за кордоном — це велика ідейно-політична сила в боротьбі з окупантами України, і

хоч не завжди цей наш потенціал повністю належно використаний, що залежить від нас самих, нема причини до будь-якої зневіри чи песимізму. Творчий оптимізм, поєднаний із сильною волею і вірою, допоможе нам успішно здійснювати постанови Великих Зборів, згідно з ієрархією наших завдань. Завжди і за всяких умов мусимо пам'ятати заповіт-вказівник Провідника Степана Бандери, який писав:

«Нашим природним середовищем стало вже змагання, змістом нашого життя — боротьба. Для нас політична діяльність, праця — завжди була боротьбою, не тільки змістом, а й форми її були завжди такі. Всі інші справи, зокрема внутрішньої політики, в нас завжди були трактовані і розв'язувані в світлі боротьби з ворогом...

В боротьбі в нас виродилася і загартувалася незмінна постава борця-революціонера. За кордоном немає властивого нам середовища безпосередньої боротьби, немає безпосередньої зустрічі з ворогом. Але той ворог є і тут, він діє проти нас. І тут треба з ним боротись. Не тільки боротись, а й треба знищити його дію, його щупальця, якими він намагається обплутати і задавити українське самостійницьке життя... Закордонною роботою можна дуже багато допомогти визвольній боротьбі на Рідних землях у різних формах. Звідти треба всім нам увійти у збройно-політичну боротьбу з ворогом, і до того треба найкраще підготуватися. Це — істотні наші завдання, в яких ніхто нас не заступить, і їм мусимо присвятити найбільше уваги і сил...»

З цих слів-заповіту Провідника Степана Банде-

ри випливає і теперішня необхідність Організації — вивести наші кадри з еміграційних буднів на широкий шлях революційно-визвольної боротьби в Україні та активної безпосередньої і посередньої всебічної допомоги їй, озброїти духово і ідейно наснажити наші молоді кадри, бо вони — переємники великої, святої справи, за яку склали своє життя тисячі іменних і безіменних героїв, членів і провідників ОУН та тих українських патріотів, для яких добро української нації, її воля і державність, були змістом і метою їхнього життя.

І. Зорян

СТАНОВИЩЕ В УКРАЇНІ І В ССРСР

Слідкування за подіями і розвитком ситуації в Україні і в усій большевицькій імперії було нашим завданням. Головними джерелами для студій були відомості, збирані від різних людей і різними способами, підпільні видання, советська преса, журнали, книжки. Допоміжними матеріалами були коментарі в нашій і чужій пресі, журналах, окремих виданнях, деякі матеріали, які не підлягали публікації. Цей стан зумовлений браком людей. Все ж таки, зібрано поважний матеріал, який не тільки тепер, а й в майбутньому буде великою допомогою для студій та зрозуміння визвольних процесів і для приймання правильних рішень і плянів.

Протягом цілої історії України ще не було такої ситуації, щоб майже весь український нарід і майже всі його землі опинилися у рамках однієї московської імперії. Це створює особливо трудні життєві умовини для окупованого народу. Щоб зрозуміти особливо тяжке положення уярмленого українського народу і його спроможності боротьби за своє визволення, потрібно насамперед пізнати ворога і його політику. На відміну від імперіялізму деяких західних народів, імперіялізм російського народу не обмежується лише мілітарною окупацією

і економічним визиском поневолених народів: його ціллю є тотальне знищення тих народів, разом з їхніми віковими культурними, релігійними, мовними і духовними надбаннями, у формі злиття з панівною російською нацією. Це безпрецедентне явище можна пояснити хіба глибоко закоріненим в російській душі почуттям неповноцінності, яке породжує страх, що в нормальних умовах міжнародного життя і конкуренції росіяни не видержали б ні в культурному, ні в економічному змагу з іншими народами. Тому брутальна сила була і залишається основним аргументом у їхній політиці. Тому також жовтневий переворот був нічим іншим, як заміною панівної еліти російської імперії. Повалено стару, віджили форму авторитарної влади, а на її місце встановлено нову форму диктаторської влади, з тими самими цілями, хоч під іншими облудними гаслами. Для тих самих цілей рятування і утривалення російської імперії вже підготовляється чергова, третя зміна.

З точки зору міжнародної політики російська імперія є одною з трьох суперпотуг (ЗСА і Китай, як третя сила), значення якої для долі цілого світу не можна недоцінювати, бо сила кожної з них спирається на інших підставах, кожна з них має інші внутрішні проблеми та в інший спосіб намагається утвердити свою силу і значення на міжнародній арені. Зовнішня політика ССРСР спирається на різниці інтересів між західними державами, на чолі з ЗСА, в здобуванні впливів серед народів т. зв. третього світу (економічно недорозвинених) з метою їх підкорення, як черговий крок у напрямку

остаточної розправи з головними конкурентами на своїй політичній арені, опанування цілого світу. Для того потрібно мати сильне запілля і відносний спокій всередині імперії.

Через те внутрішня політика червоної російської імперії відзначається такими прикметами:

1. Панівний нарід — ліпший від інших, який має свою панівну клясу (КПСС) і свого вождя.

2. Панівний нарід бореться за свої життєві інтереси і простір для себе, трактуючи поневолені народи імперії як другорядні, яких історія призначила стерти з лица землі задля підсилення панівного народу.

3. Усі засоби, які ведуть до зміцнення позиції панівного народу, комуністичної партії і керівної кляси добрі і можуть бути вжиті у боротьбі проти поневолених народів.

В такій ситуації є зрозумілою запланована і послідовно реалізована політика русифікації, почавши від дитячих ясел з російською мовою для дітей у передшкільному віці, через гостре обмеження видань мовами уявлених народів, радіових і телевізійних авдицій, русифікацію кіна і театру, середнього і високого шкільництва, наукових інститутів, засмічування словників російськими словами, обсаджування ключевих позицій в адміністрації, політичному апараті, армії і органах безпеки на територіях поневолених народів вишколеними для цієї цілі росіянами. Водночас з цим вивозять або нищать культурні пам'ятки, мистецькі твори, вилучують з бібліотек національного характеру видання, нама-

гаються викоренити в народі побутові традиції, народні пісні, казки для дітей, заганяють в катакомби українську православну і католицьку Церкви, дозволяючи в Україні діяльність російської православної Церкви, применшують вартість всього, що має національний характер, зводячи українську культуру до етнічного провінціалу, а одночасно вивищується все, що є російське, підносячи його до вселюдських вартостей. Навіть колишнє облудне гасло «національна форма, соціалістичний зміст» відкинено в умовах московського шовіністичного розгулу, бо вже і національна форма підлягає нищівній урядовій критиці.

Подібною є економічна політика супроти поневолених народів, в яких експлуатується в колоніальний спосіб багатства сирівців і розбудовується промисел півфабрикатів та загальних послуг, а на теренах замешкалих росіянами розбудовується фабрики машин, презиційних інструментів і обробні виробництва, які дають найбільшу економічну користь. Економіка імперії зцентралізована і має колоніальний характер. Найбільш упосліджена кляса у тому «безклясовому» суспільстві — селянство, силою загнане у новітню панцизніану колгоспну систему, і без права змінювати місце замешкання, всі плоди праці своїх рук є змушене, за мізерну заплату віддавати імперіальному центрові, який вже по своєму ними господарить. Не меншому визискові підлягає робітництво, «гегемон революції», яке, позбавлене всяких прав, змушене виконувати непосильні норми для розбудови мілітарної потуги імперії.

Відібравши рештки кудих конституційних прав, які ще донедавна мали бодай на папері «національні республіки» ССРСР (майже цілковита ліквідація т. зв. республіканських міністерств, які переведено на статус всесоюзних, або всеюзно-республіканських, які вповні підлягають Кремлеві), імперіяльний центр, на чолі з Брежнєвим, став на шлях прискореної русифікації поневоленних народів, проголосивши існування «советського» народу і потребу цілковитого злиття всіх народів у нього. В тому пляні підготовляється нова конституція ССРСР, яка формально знівелює національні різниці, звівши країни поневоленних народів, як і за царату, до провінцій імперії. В тому пляні проведено чистку партійних кадрів в «національних республіках», особливо в Україні, де насаджується масово новий тип зрусифікованих апаратчиків провінційного масштабу. За останні два роки в Україні усунено більшість обласних секретарів партії і їх співробітників, частину членів шелестівського ЦК, сотні професорів університетів, редакторів газет і журналів, керівників видавництв і т. д. В кожній галузі наукового, культурного, літературного суспільного життя проводиться масові чистки, щоб усунути й залякати національні елементи. Тільки в тому пляні і з тих причин застосовано неосталінські методи до національно свідомих одиниць, які стали в обороні прав своїх народів. Широко закросені арешти і жорстокі засуди українських культурних діячів, неспівмірні з їхніми «провинами» (росіяни за подібні «провини» або взагалі не карають, або їхні засуди неспівмірно малі). Це також наявний доказ різ-

ного трактування росіян, як панівної нації, і всіх інших, як підневільних. Це — намагання російських шовіністів знищити в самому корені все, що має національний характер. Це — боротьба не лише ідеологічна чи соціальна, це наявний конфлікт імперіяльного російського народу з поневоленими ним народами.

Щоб послабити біологічну субстанцію поневоленних народів, стосується політику їх переміщення, щоб в нових обставинах вони швидше русифікувалися, а на землі поневоленних народів переселюються росіяни, що займають ключеві позиції в усіх ділянках життя. Внаслідок цієї політики в Україні за одне тільки десятиліття, 1960-1970, росіян збільшилося з 16.9 до 19. 4 відсотка всього населення, тобто на понад мільйон московських зайд, які начислюють уже близько 9 мільйонів, себто кожний п'ятий житель. Понад 70 відсотків з них мешкає по назовні чисто російський характер. Це московське засилля триває далі, бо, наприклад на вереснево-му пленумі ЦК КПУ московський губернатор в Україні, Щербицький, заповів «потребу» додаткових півмільйона робочих рук в українській індустрії, а в той час українська молодь «добровільно» виїздить за Урал.

Всі наведені вище і багато інших заходів ворога знівелювати поневолені ним народи і створити штучний новотвір «советський», а насправді російський, народ провадиться з допомогою обману, залякування, переслідування і терору.

Такі пляни й мета ворога та його заходи й за-
соби для їх здійснення. Та які вигляди на їх ре-
алізацію? Яка ситуація по другій стороні барикади?

Ближче ознайомлення з дійсним станом в імперії
виявляє дуже поважні розколини як в її середині
так і назовні. Слабкість російської імперії познач-
ється такими прикметами:

а) Російська імперія — це остання і єдина імпе-
рія в сучасному світі, в епосі еманципації і ста-
вання народів до державного життя. Це — анахро-
нізм, наскрізь шкідлива форма міжнароднього спів-
життя.

б) Банкрутство марксизму як ідеології і еконо-
мічної системи в середині імперії, які прийшов-
ши на зміну віджилому царатові, були середником
для вдержання імперії і її дальшого росту. Марксиз-
мом ще задурманюють новопосталі нації в Африці
чи розкладають західні суспільства. Всередині імпе-
рії підневільного населення марксизм-комунізм —
вже не задурманить.

в) Глибокі розбіжності між державами комуні-
стичного блоку, які, відклавши до архіву теорії
про міжнародню солідарність робітничої класи чи
відмирання держави при комунізмі, боронять, кож-
на на свій лад, власні національні інтереси, часто
коштом «братнього» народу чи народів.

г) Хронічна недуга господарської системи імпе-
рії. Зламавши хребет вільному хліборобові в Укра-
їні і в інших поневолених країнах, загнавши його
до панцизняного колгоспу, імперія неспроможна

прохарчувати своє населення, дармащо посідає най-
більш урожайні ґрунти на евро-азійському конти-
ненті і затруднює у сільському господарстві коло 35
відсотків населення. Подібна ситуація в індустрії,
в якій ССРСР далеко відстає від розвинутих інду-
стріальних країн, і щоб бодай в якійсь мірі додер-
жати кроку, змушений купувати технологічне знан-
ня на Заході, тим самим узалежнюючись від нього.
Це дуже небезпечна для імперії тріщина, яка може
мати поважний вплив на її дальшу долю.

г) Великі протиріччя між теорією і практикою
в суспільній структурі ССРСР, де партія є панівною
і упривілейованою коштом решти суспільства, а
особливо колгоспного кріпацтва і робітництва, що
породило антагонізм і велику прірву між партокра-
тією і народом.

д) Та найважливішим є національне питання в
імперії, яке розхитує її в самих основах. Мимо сто-
кратних рішень і перерішень «мудрої» партії про
«зближення» націй, а то й «злиття» їх в єдину «со-
ветську» націю, поневолені нації ніяк не сприймають
цих «історичних» рішень, не хочуть вмирати, а на-
перекір усьому живуть, творять і борються. Живе,
творить і борється також Україна з вірою у свою
перемогу.

Тяглість і цілеспрямованість характеризують
визвольну боротьбу українського народу за остан-
ніх 35 років. Воєнні і післявоєнні роки, аж до 1952
року, це — збройна боротьба, пляцдармом якої ста-
ли передусім західні частини українських земель.

Це найбільш героїчний період в новітній історії українського народу. Основні ідеологічні, програмові і політичні заложення українського визвольного руху, сформульовані в цьому періоді, були освячені кров'ю і життям сотень тисяч найкращих синів і дочок українського народу, безстрашних носіїв тих дій. Караванський назвав цей період українським всенароднім повстанням, і таким цей період насправді був. Наперекір усякій логіці, у здавалося б безвихідній ситуації, проти порад всяких «обережних» — український нарід під керівництвом ОУН дав доказ своєї живучості і національно-державницької зрілості, бо єдино збройна конфронтація утверджує в народі віру у його сили і волю до дальшої боротьби. І хоч в тому періоді не досягнуто ще остаточної мети українського народу — УССД, закладено дуже сильні підвалини для неї.

Чергове десятиліття характерне з двох поглядів:

а) ОУН і весь український визвольний рух перейшов у глибоке підпілля, одночасно поширив свою базу на цілу Україну, а також далеко поза неї. Головна мета — увійти широко і глибоко в народню гущу, і серед неї ширити визвольні ідеї, а також у тяжких життєвих обставинах ворожої окупації знаходити способи і методи, щоб удержати в народі рівновагу духа, не допустити до заломання, прямувати до вищих цілей.

б) За почином ув'язнених членів ОУН і УПА zorganizовано у московських концтаборах масові страйки, які, хоч остаточно криваво здушені, могутньою луною відбилися у свідомості людей цілої

імперії і довели до заломання цієї рабської системи. Широкозакроений бунт в'язнів, як і попередня збройна боротьба та дія підпілля, остаточно переломили в народі паралізуючий його страх і привели до відродження людської гідності.

Головними рисами найновішого етапу визвольної боротьби українського народу, а також інших поневолених народів, започаткованого на переломі шістдесятих років, є такі:

а) До голосу прийшло молоде покоління борців, без спеціального «обтяження» своєю минувиною (всі бо народжені і виховані у советсько-російській системі), без обезвладнюючого людську волю страху, нерідко з вищою, ніж у їхніх батьків загальною освітою, з можливістю «нормально» жити в підсоветських умовах, але зі знанням про ще недавню героїчну збройну боротьбу своїх батьків і зазнані ними важкі втрати в ім'я вищих національних ідеалів.

б) Центр тяжіння перенісся зі села до міста, при чому село далі залишилося найсильнішою базою збереження та плекання українських традицій і всього, що українське.

в) Рух спротиву поширився на всі українські землі з перенесенням центру тяжіння з колишнього західного пляцдарму до самого центру України.

г) Унааявлення однієї вітки руху спротиву, метою якої було відкрито протиставитися московському насилью і засиллю, ставши в обороні прав українського народу. До цього «явного» сектору

руху спротиву включилося багато українських інтелектуалістів усіх професій і культурних діячів з усіх закутків української землі. Обороняючи народ проти безправ'я, насильства і русифікації, одночасно поширювано в народі українські національні ідеї, а назовні актуалізовано українське питання.

г) Творення і дія різних підпільних політичних організацій і груп, що, як пише крайовий автор, «всі мають бандерівське спрямування». І хоч багато таких груп викрито, а їх членів заслано до концтаборів, цей підпільний відтинок боротьби значно скріпився, особливо в останніх кількох роках.

д) Вихід на вулицю робітництва (перший раз в історії большевизму) з протестами проти визиску, непосильної праці, а також з нотками оборони національних прав.

е) Вихід на арену цілої плеяди молодих поетів і письменників, які у своїй творчості висунули національну ідею, а для її підкріплення сягнули у сиву давнину нашої історії, культурних надбань і духовости народу. Одночасно з тим появилася нова форма видань, т. зв. захаявна, себто підпільна література, яка широким відгомном прокотилася не лише по цілій імперії, а й по цілому світі, видвигаючи українську проблему на світло денне.

є) У висліді цих процесів і дій постала на Україні, перед тим відсутня, громадська думка, як вислід спільних зусиль і роздумів, яка сьогодні існує поряд із офіційною, згори накиненою т. зв. лінією. Одночасно оформлюється українська громадськість,

як антипод партії і офіційних форм зорганізованого життя. Ця українська громадськість набирає чимраз більшого значення, і з її думкою числяться вже навіть деякі режимні виступники. Це — дуже важливе явище у житті народу, бо творить сильну і широку базу для праці і боротьби на інших відтинках, а також дає можливість кожному українцеві бодай духово себе визначити.

ж) Наступальний характер новітнього насправді визвольного руху, кинені ним універсального значення, бо для всіх людей і всіх націй, кличі, його широкозакроєний характер і практичні дії примусили окупаційну владу до численних виступів на сторінках газет, журналів, і в окремих книжках, щоб скомпромітувати ідеологію українського націоналізму, українську історіографію, релігію, оклеветати окремі історичні постаті, події, а також усі важливіші акції українства в Україні і в діаспорі. Головними об'єктами атак є ОУН та її провідні особи.

з) Україна, український нарід видав із себе духових велетнів, людей із великої літери, які дослівно потрясли світовою opinio своєю ідеями, своєю невгнутістю, великою любов'ю до свого народу. Вони — це гордість і слава не тільки українського народу, але й усього волелюбного світу. Нарід, який має таких синів і дочок, може з певністю дивитися у майбутнє.

і) Завдяки працям попередніх молодих мислителів націоналізм, як рушійна сила, у великій мірі став синонімом християнського гуманізму та індивідуалізму, в протиставленні до нищення нації

і індивіда. Згідно з підставовими ідейно-світоглядовими засадами людина-індивід може вповні розвиватися тільки у своїй нації і за посередництвом своєї нації, а також від занепаду нації терпить не тільки вона, але й ціле людство. Одночасно цим висувається протиставлення духовного життя і матеріялістичного існування. Геніяльність і актуальність цих засад полягає в тому, що вони були зформульовані в універсальному засягу. Вони віддзеркалюють глибоку кризу, яку переходить людство і вказують на її розв'язку. Ці далекойдучі засоби чітко переоцінюють традиційний уклад сил: не йдеться нині вже про конфлікт «Схід — Захід», а про глибоку поляризацію в цілому світі згаданих вище рушійних сил духа, нації, людини-індивіда і реакційного інтернаціоналізму та імперіялізму у вигляді матеріялістичного комунізму, носієм якого на Сході є імперіялістична Росія, і матеріялістичного демократизму, носієм якого є ЗСА на Заході. Поділ на ці два табори не обмежується до границь держав чи їх політично-економічних блоків, а проходить крізь організми народів. Ці передові ідейно-світоглядові позиції відродження української нації ставлять Україну в ключову стратегічну позицію у згаданому вище укладі сил, яка повинна принести для неї позитивні політичні наслідки.

к) Великою силою сучасного українського визвольного руху є його ідейна єдність, цілеспрямованість, а також його всесторонність. З окупантом воює кожний, хто не є в такий чи інший спосіб втягнений до апарату поневолення, і то в кожній ділянці культурного, релігійного, суспільного, по-

літичного і господарського життя. Намагання ворога розбити цю єдність кінчалися в найкращому для нього випадку заламанням (під тортурами) чи деморалізацією деяких одиниць. Українська громадськість ізольовалася від таких одиниць. Спроби зробити вилім у цій єдності, звести бодай частину на манівці, йдуть далі. В цьому пляні треба розуміти, зокрема, «спомини» Шумука.

л) Великого значення в краю є релігійне і церковне питання. Не зважаючи на зусилля ворога, не вдалося йому викоренити у людей віри в Бога і припинити діяльності наших підпільних Церков. Згідно з оцінкою деяких чужих обсерваторів, християнство в Україні є тепер сильніше і живіше, як у багатьох країнах Заходу.

м) Дві великі хвилі арештувань, 1965-66 і 1972-1973 років, що їх окупаційна влада провела в Україні серед видніших діячів нового українського відродження, були скеровані на ліквідацію руху спротиву. Перша хвиля не залякала, а ще більше зацікавила нашу молодь національною проблемою. Друга, жорстокіша за першу, припинила бодай на деякий час, явну боротьбу і спричинила перехід знову до підпільних форм боротьби. Змінено не тільки тактику, але й характер змагань, які набирають чимраз більше політичного забарвлення, а також форм революційних дій. Найновіші арешти підпільних груп на Черкащині, Івано-Франківщині, Львівщині говорять про широкорозгалуженість підпільного спротиву на українських землях. Отже, арешти й жорстокі засуди відомих діячів, які свідомо

пішли на особисту жертву, хоч які болочі для нас, не пішли на марне. Вони змобілізували до чину широкі кола в Україні і в цілому світі, вони розворушили світову опінію і прихилили її на українську сторону. Це перший раз в новітній історії українська проблематика вийшла на світовий форум у такім широкім діпазоні.

н) У всіх цих важливих процесах, які проходили й проходять на українських землях, відчутне вміле керівництво й унапрямлвання розвиткових тенденцій, використання догідних ситуацій з наголошуванням відповідних проблем, цілеспрямованість активного і пасивного спротиву. Нема сумніву, що цим чинником у широкому розумінні є випробувані, досвідчені й загартовані кадри націоналістів. З переходом у глибоке підпілля на переломі 50-их років націоналісти продовжували свою діяльність і боротьбу, змінивши тактику, враховуючи кожноразові обставини і ферментування в імперії, використовуючи кризи в імперській верхівці, кількакратні карколомні зміни у внутрішній політиці (національній, економічно-господарській) і в зовнішній. З постійним ростом національної свідомости росла й кріпшала сама революційна сила, прийшли нові люди молодого покоління, зміцнилася широка база, яку творить свідомий нарід, поглибився і поширився зміст роботи. Найважливішим є те, що Організація не зійшла із своїх ідейно-світоглядних, програмових і політичних позицій, закладених раніше, не розбилася на фракції, але, вийшовши із основних положень, далі поглиблює їх також в теоретичній площині. Вона залишилася

авангардною, мобілізуючою і керівною силою в боротьбі українського народу за свою державу.

Подібні процеси, як в Україні, відбуваються в інших поневолених Москвою країнах, особливо в Прибалтиці і на Закавказзі, де національна свідомість і гордість були завжди на високому рівні і де тепер активізуються національні сили у дійовій обороні прав своїх народів. Віднаходять себе також народи Туркестану, які скріплюють свою біологічну субстанцію. Рухи спротиву в усіх поневолених країнах мають підтримку у народній гуці, бо ж ідеться про бути чи не бути тим країнам. Це має дуже важливе значення у дальшому спільному розгортанні боротьби за національне становлення і державну незалежність усіх поневолених народів.

На шлях активної оборони своїх прав стали також деякі національні меншини, як кримські татари, в останньому часі надволжанські німці, а головною жиди. Найважливішим під цю пору є жидівське питання з таких головних причин: а) Жиди, як колишні співтворці большевицької системи, стають на шлях боротьби проти тієї системи, чим у великій мірі послаблюють її. б) Маючи великі впливи у світі, головню в пресі і телевізії, вони розпропагували і заактуалізували свою справу на весь світ. в) Концентричними зусиллями жидівство в СРСР і в світі зробило поважний пролім у дотепер герметично замкненій советській системі і добилося дозволу на масовий виїзд їх до Ізраїлю чи на Захід. Однак, обмеженість їх цілей — тільки дозвіл на виїзд, а також, за малими виїмками, сепарації їх від інших національностей, на дальшу мету не творить по-

важної загрози для імперського режиму. Позитивним є ще те, що зменшились збоку жидів проти-українські напади.

Окремим вартим уваги явищем є т. зв. дисидентський рух серед росіян та зрусифікованих націоналів, який постав під час персональних міжусобиць на кремлівському шпилі і деякої лібералізації у відношенні до російських інтелектуальних кругів. Цей рух постав на базі оборони проти обмеження свободи творчості, а головно в цілях реабілітації російського народу від жахливих злочинів, поповнених за Сталіна під большевицькою вивіскою. Рух цей обмежується лише до інтелектуалістів — науковців, письменників, політиків, і не спирається на широкій народній базі, як це є у випадку визвольного руху українців і інших поневолених народів.

Діяльність дисидентів можна в основному звести до критики теперішнього режиму в СРСР під оглядом політичним і суспільним та оборони прав людини. Не заперечуючи досягнень большевицького керівництва на відтинку індустріалізації країни і позиції імперії як суперпотуги, дисиденти стоять на позиції оборони національних інтересів російського, радше — советського народу і цілості імперії. З цієї причини дисиденти побоюються конфронтації з Китаєм, яка могла б допровадити до розвалу імперії, хоч західні держави такої загрози не передбачають. Їхня увага зосереджена на терпіннях російського народу, спричинених диктаторською формою правління державою. Обговорюють вони також справи громадянських свобод і права на еміграцію

для жидів. Всі ці проблеми порушуються в аспекті становища російського народу (часом — советського), але ніколи в аспекті поневолених народів. Цілість їхньої діяльності — вдержання імперії в теперішніх її кордонах. Ці особи готові прийняти теперішній склад советського уряду, якщо він запровадить бажані ними реформи.

На деяких відтинках помітна координація зусиль режиму і дисидентів. В той час, як українських борців за права українського народу висилається у сибірські тундри чи владимірські каземати на повільну загибель, російських дисидентів висилається на Захід у стратегічно важливі місця (Лондон, Париж, Нью-Йорк, Швейцарія, Західня Німеччина). Обсервуючи їхню діяльність вже тут на Заході, можна завважити, що вона йде по таких основних лініях: майже в унісон всі вони твердять, що Советський Союз — це така сила, з якою краще знайти спільну мову, аніж зариватися до конфронтації, в якій Захід не видержить. Це потрібне для скріплення облудного детанту, потрібного большевикам передусім з економічних причин. Дисиденти стараються перекопати Захід, що російський нарід не винен за злочини, поповнені ним в імперії, бо він, мовляв, народ великої культури і згідливий до добросусідського співжиття. При тому цілковито промовчується національне питання в імперії.

Тому політика російських дисидентів суперечить інтересам поневолених Москвою народів, які борються за реставрацію своїх незалежних держав, а тим самим за розвал російської імперії, що лежить в інтересі всього волелюбного людства. З тих

причин українські борці ясно відсепарувалися («УВ» ч. 3) від створеного дисидентами т. зв. «Демократичного руху Росії, України і Прибалтики» та їхньої «Програми».

Реасумуючи короткий огляд становища в Україні й СРСР на сучасному етапі, можна ствердити, що під теперішній час відбувається затяжна боротьба між двома протиставними силами — імперіяльно-російською, яка змагається за вдержання та розбудову своєї імперії коштом поневолених народів, і визвольними рухами поневолених народів, які кріплять на силі і змагають до знищення тої імперії і відбудови на її руїнах незалежних національних держав.

А. Галиченко

УКРАЇНЬСЬКА СПІЛЬНОТА І МИ В ЗАХІДНЬОМУ СВІТІ: ЗАВДАННЯ, ДІЯ, ПЕРСПЕКТИВИ

І. Завдання

Вихідна засада: Основним і головним завданням нашої внутрішньо-української політики й діяльності є — визволення України й відновлення української самостійної держави.

Це перше і найважливіше завдання боротьби й діяльності всієї ОУН, отже крайової й закордонної її частини, на всіх ділянках і відтинках дії, в тому й на внутрішньо-політичному.

Завдання нашої внутрішньої політики й діяльності базуються на відповідних Постановах IV Великого Збору:

«Засади внутрішньої політики»:

Д. Українська визвольна справа й українці за кордоном, точка І.

Справа визволення України й відновлення української держави — найважливіша справа не лише Організації Українських Націоналістів, не лише українського народу в Україні, але також усіх тих українців, які під сучасну пору проживають поза межами України в різних країнах вільного світу.

2. ОУН вважає, що українська спільнота поза межами України є органічною частиною цілого українського народу, з чого випливають відповідні обов'язки й завдання.

3. Життя й діяльність українців у вільному світі нерозривно зв'язані з Україною й цей зв'язок вирішує про існування українських громадських організацій, українського зорганізованого життя взагалі й української спільноти.

4. ОУН вважає, що всебічна допомога українців з-за кордону українській визвольній справі конечна. ОУН належно розцінює зроблений українцями за кордоном вклад у цю допомогу. Цей вклад оцінює також український народ. ОУН вважає, що **визволення України прийде у висліді зусиль і співпраці українського народу та українських поселень за кордоном**, що уможливить повну мобілізацію і використання всіх українських сил та спрямування їх на відтинок боротьби з російським імперіялізмом й колоніялізмом.

«Завдання ОУН на сучасному етапі»

VI. Діяльність ОУН у вільному світі, точка 2. На внутрішньоукраїнському відтинку максимальне залучення українського потенціалу в країнах замешкання для розбудови громадського, політичного, релігійного, культурного й господарського життя, виховання молоді в дусі українського патріотизму й на традиціях революційної боротьби українського народу — становитимуть поважну запільну базу для боротьби ОУН в Краю. Враховуючи конкретні передумови, особливості окремих поселень та їхні потреби,

ОУН підтримуватиме всі ті вияви громадського й культурного життя, які сприяють осягненню основної мети української визвольної політики й нашим національним інтересам.

За таким поставленням цієї справи промовляють два головні аргументи: 1) українська спільнота в світі є органічною, кровною частиною українського народу, 2) без України, вільної, самостійної, незалежної не можливе існування української спільноти поза межами України.

II. Українська спільнота в Західньому світі

Подем нашої внутрішньої політичної діяльності на цьому відтинку є, очевидно, *вся українська спільнота у всьому світі*. Це 3 мільйони. В різних країнах — різна кількість, різна сила, різна вага, значення, позиції, можливості. Прибулі й тут народжені. Різний рівень, різна ментальність, суспільна вартість. Багато різних суспільно-громадських організацій, товариств, установ — з різними цілями, завданнями, прямуваннями. Дуже багато неорганізованих, загублених, відсталих, врослих в чужий ґрунт не знають свого роду, церкви, мови, традицій, історії і т. д. Серед такої спільноти ми працюємо й маємо далі працювати, головно для того, щоб **ця частина українського народу в світі сповнювала свій обов'язок і своє завдання супроти України**, щоб давала свій вклад в українську справу.

У зв'язку з цим маємо проблеми, що важливіші з них такі:

1) Тут народжені, яких є 85-90%, це 4-те і 5-те покоління. Вони вважають своєю батьківщиною

країни свого народження, що стосується також і до мови та до всього їхнього життя, до фактичного їхнього відношення до України. Йде головню про молодь і молодих людей. Вони інші і потребують іншого підходу, що необхідно враховувати в праці над ними і з ними. Величезна кількість такої молоді і постійний брак відповідної кількості й якості нашого молодого активу. Брак звичайного організаційного діяння і брак контакту, співдії і співпраці поміж ними самими в світовому й навіть крайовому і місцевому засягу. У великій мірі має це СУМ, але це одна з ОУВФ і найбільша молодеца організація, у без порівняння меншій ЦЕ-СУС, у дуже малій, люзній й не стабільній формі студентські місцеві організації, навіть лише між собою. Ще більше відноситься це до пов'язання таких організацій і їхньої співучасті в діяльності всієї української спільноти. А ще тяжчими й складнішими є ці проблеми на відтинку молодих професіоналістів, що являють собою типово місцевий елемент з усіма консеквенціями такого становища й, очевидно, таке й є їхнє відношення до української (далекої їм) справи. А вони — це завтрішне української спільноти в усьому світі Це сотні тисяч, і проблемою є знайти способи, як їх зблизити й залучити до праці для України і на таких місцях й відтинках, до яких вони надаються і які їм відповідають. Це ж люди, які залишаються після нас. Нам не може бути байдужим, що буде, як нас вже не стане. А відповідних поповнень на всіх відтинках треба вже і нині.

2) Замала кількість цих людей в організаціях, як теж у церквах.

3) Багато організацій з різними цілями і льокальними й далекими від України й української визвольної справи. Вони працюють для потреб своїх громад, дітей і молоді, для школи, церкви й інших льокальних справ, хоч й позитивних.

4) Молодь — вирощена в іншому кліматі й на неукраїнському ґрунті інша. Їхня активність, зокрема в різних акціях та в дії на зовнішньо-політичній та інформативній ділянках проявляється пропорційно до їхнього часового віддалення від України. Отже СУМ, ТУСМ, студенти, молоді професіоналісти. Що далі — то менша участь в громадському житті й зовсім неспівмірна до їхньої кількості, їхньої власної спроможности, можливостей та потреб української спільноти. Але й треба ствердити, що збільшився й скріпився їхній рух у напрямі до українства, українських проблем, до України. Необхідно збільшити й скріпити нашу працю над молодим українським поколінням та включувати їх до співкерівництва і співвідповідальности в усіх наших організаціях і у всьому організованому житті української спільноти.

5) Вони — не еміґрація, але люди українського походження (свідоміші), загал — місцеві й їхня батьківщина тут, де вони й їхні батьки (діди й прадіди) народилися.

6) Їхня настанова працювати для малих і вузьких груп-громад, льокальних, навіть якщо й мають своє власне й центральне в даній країні та й світове завершення. Світові завершення можуть бути якоюсь мірою координуючими, репрезентантивними

(СКВУ), в деяких випадках унапрямлюючими (СУВФ, СУМ).

7) Найбільша кількість — це неорганізовані. Вони стоять поза життям української спільноти.

III. Суспільно-громадсько-політичний відтинок

Українське суспільно-громадське життя в світі має багато форм, назв, виявів — різних у різних країнах. До суспільно-громадського життя враховуємо теж українські церкви й релігійно-церковні організації, видавництва, забезпечені установи й інше — все, що організовано діє в громаді. **Все це організоване життя є виразником і носієм всього загально-українського життя і всієї загальноукраїнської діяльності в світі.** Українське громадське життя тут тепер у зовсім інших умовах і на зовсім іншому ґрунті має інше значення й вагу, як колись у Краю так званий «органічний сектор». Українські суспільно-громадські (-політичні) організації, товариства й установи — тут практично єдині форми, в яких можна плекати, вирощувати й розвивати все українське життя (від народньої школи до політики) і в яких є **єдино можливим мати найбільшу кількість й також якість українських національних сил і взагалі української національної субстанції.**

Суспільно-громадські організації за кордоном мають для нас **фундаментальне значення.** Вони виконують і можуть ще більше виконувати потрібні українській визвольній справі завдання. Тому треба їх нам вважати великим особливим силовим фак-

тором в укладі всіх наших сил (теж і не наших), Українські суспільно-громадські організації в поодиноких країнах і їхні завершення — координуючі центральні — є **репрезентантами й речниками всіх українців** (українських національних груп), перед урядом і перед іншими чинниками даних країн, а це має основне значення для життя всієї спільноти в даній країні.

Вся українська організована (деякою мірою й неорганізована) спільнота в світі — це тепер **така органічна частина українського народу, яка єдина може свobodно жити й творити, плекати та зберігати українські духові вартості і вирощувати справжню українську людину.** Легко це не йде. Але це має істотне значення для українського народу й для української визвольної справи **під сучасну пору й на довшу мету, і для самої спільноти тут.** Тому ми віддаємо багато сил, енергії, часу й фінансів для будови, росту й розвитку українського суспільно-громадського життя. І тому участь усього нашого членства (за деякими лише виїмками) в українському суспільно-громадському житті, на його різних місцях, в різних його виявах є **обов'язкова і повинна бути передова.**

Важливу роллю в діяльності української спільноти й для української визвольної справи можуть виконувати українці-народженці даних країн (як їх співгосподарі). Постанова IV Великого Збору в цій справі є така:

«Засади внутрішньої політики», розд. Г. «Суспільно-громадське життя за кордоном», точка I: Українське суспільно-громадське життя у своїх різно-

гранних виявах і формах поза межами України проявляє не тільки тенденцію, але сьогодні вже є носієм і виразником загально-українського національного життя та загальноукраїнської дії за кордоном.

Тому, що українське громадське життя тут є таке різногранне, багате на організації з різними цілями й завданнями, потрібно було **таких організацій, які головною ціллю поставили б допомогу українській визвольній справі.** Такі організації, з різними назвами в різних країнах, ми створили й дали їм загальну назву Організації Українського Визвольного Фронту. Восени 1973 р. на 2-му світовому з'їзді цих організацій ми завершили нашу структуру Президією Світового Українського Визвольного Фронту. Мають свої світові завершення СУМ, студенти й інші, а світовим завершенням усього загальноукраїнського громадського життя став СКВУ, створений 1967 року. Отже відповідні структури на цьому відтинку маємо, а постійним завданням є наповнювати їх людьми і працею, ідеями, спрямуваннями. Це є повсякчасне складне й тяжке завдання. Очевидно, що справи, які наголошує СУВФ, є нашими найважливішими справами і ми самі для них працюємо в своїх організаціях та в усіх структурах, в яких ми є. І для цієї справи, а це є **справа визволення України**, ми маємо мобілізувати **всю українську спільноту у всьому світі.**

IV. Партійно-політичний віддінок

Ситуація нашої діяльності на цьому відтинку складніша, як на суспільно-громадському.

Постанови IV Великого Збору в цій справі є такі:

«**Завдання ОУН на сучасному етапі**», розд. VI. «**Діяльність ОУН у вільному світі**», точка 5: — це створення політично-визвольного центру, спертого на революційно-визвольній концепції, на засадах і в часі, які Провід Організації визнає актуальним і в доцільному пов'язанні з державницькими революційними формаціями, ініційованими нашим рухом, зокрема Українським Державним Правлінням 1941 року.

«**Засади внутрішньої політики**», Г. «**Відношення до інших політичних партій і центрів**», точка I: Відношення ОУН до інших українських політичних центрів чи плянів такі центри творити зумовлюється потребами та інтересами української визвольної боротьби, вимогами конкретної політичної дійсності і їх поставою до визвольно-революційної боротьби ОУН в Україні.

Ці постанови не вдалося зреалізувати. Бо якщо йдеться про зговорювання чи договорювання з іншими, то треба дуже багато часу, міркувань, обговорювань, приготувань, розмов, переговорів і т. д. Деяко в цьому напрямі зроблено.

Порожнечі, очевидно, не було. Ми провадили нашу власну внутрішньо-українську політику й діяльність серед всієї української спільноти в світі — самі власними силами: не видна всім ОУН і видні всім ОУВФ. Підстави для цього давали: наша активність, наша праця, наша питома вага, сила й значення серед всієї української спільноти. Для такої постановки справи були теж і Постанови IV ВЗ (гл. VI., т. 4, Г., т. 5). Ми формували, розбудовували, поширювали й скріплювали загальноукраїнський самостій-

ницький політичний фронт довкруги ОУВФ (В., тт. 3, 4). Ми творили таким чином хоч і не формальний, але фактичний український політичний фронт і цим підготовляли ґрунт під політично-визвольний центр (Г. тт. 1, 2). В цьому пляні ми завершили світовою надбудовою наш Визвольний Фронт. Політичного Визвольного Центру не було створено. Для того, щоб посунути справу загальноукраїнського політичного центру вперед, почато розмови-переговори з М. Лівіцьким. У висліді було напередодні II Світового з'їзду УВФ і II СКВУ опубліковано за підписами голови Проводу ОУН і голови Українського Державного Правління ОУН Ярослава Стецька й президента УНР в екзилі М. Лівіцького спільне Становище до ситуації в Україні і в світі і спільне Звернення в обороні України. Це було потрібне також й через те, що вже були намагання творити якусь політичну комісію при СКВУ та й взагалі виявилися тенденції відсунути з арени український політичний світ.

М. Лівіцький хоче, щоб ОУН повернулася до УНРади, якнайскорше. В нього ситуація не легка, бо не всі партії справді хочуть консолідації. Ми за таку формуловку, щоб у ній змістити всі державні акти останнього півстоліття, отже: 22.1.1918-19 рр., 1. 11. 1918, 15. 3. 1939, 30. 6. 1941 і УГВР. Чи буде це можливим зробити з УНРівськими партнерами?

Політичний центр (подібно, як на громадському СКВУ) потрібний, але відповідних для цього партнерів: сильних і живущих нема. **Альтернатива така:** вести нашу політику й діяльність серед всієї української спільноти й далі так, як дотепер — на базі й

з бази нашої сили і ОУВФ та прихильної нашої справі громади. Є дані формувати політичний координаційний осередок; є можливість відновляти революційно-державний центр УДП-УГВР!

Новою й такою ділянкою роботи, на якій ОУН колись не працювала, — є суспільне й політичне життя кожної країни, в чому потрібно брати участь. І вийшовши на відповідні і високі місця, з цих місць допомагати Україні.

V. Наші сили й спроможності

1). ОУН — закордонна частина, це перший круг.

Ми кажемо й немає сумніву, що мета і завдання ОУН не змінилася. Але змінилися члени, змінилися умови життя й змінилися форми, засоби і способи роботи. Одні зміни є цілком природнього об'єктивного порядку, але вони є, і їх треба враховувати: це українська земля колись та чужа тепер, з усіма наслідками, що з цього випливають. Вслід за цими змінами мусіли прийти зміни форм, засобів і способів роботи, та інші зміни.

Якщо йдеться про об'єктивні дані, то це члени завантаженого віку, які — й це нормально й зовсім природно — не можуть робити й виконувати того, що люди в молодому віці. Отже перше, що треба брати до уваги — це вік членів. Друге: родинний стан і впливаючі з цього обов'язки. Третє: побутово-матеріальні умови. Четверте: оточення, в якому члени живуть, не лише не сприяє, але постійно від'ємно впливає на їхню поставу до всіх справ. П'яте: це від'ємне діяння триває довгий час (ок. 30 років). Все це

— об'єктивні дані членства, які змінити неможливо. Треба ще сказати, що в нас дуже мало таких, що були членами тому 35-40 років, такі поголовно вигинули в боротьбі або залишилися на рідній землі. Основна кількість членів тут це ті, що вступили до ОУН пізніше — під час 2-ої світової війни (цих небагато) і після війни, але вони не пройшли тієї організаційної дороги, що давні члени. І кількість цього членства не збільшується, а зменшується з причин смертності, старости, щораз більшої пасивності, змучення, відсталості й ін. Такого членства є велика кількість. Це важлива проблема організаційного відтинка всієї Організації, а не лише внутрішнього. В основному наші члени ідейні, вірні і віддані визвольній справі.

2) Організації Українського Визвольного Фронту, ок. 120-150 тисяч.

Відбулися два світові з'їзди: 1967 і 1973, структуру завершено Президією СУВФ. Числимо 45 ОУВФ у 12 країнах. СУВФ координує дію ОУВФ. Під фірмою ОУВФ між іншими проведено з успіхом світові акції: в обороні В. Мороза й всіх українських політичних в'язнів в ССРСР — акція в обороні України — та збірка на фонд Оборони України яка досягнула в короткому часі (10 місяців) суму чверть мільйона дол. СУВФ діє під кличем: «всі наші сили на допомогу Україні». ОУВФ виконували й виконують завдання не конечно лише політичного засягу, мають теж і свої власні ближчі безпосередні завдання: Напр. СУМ: виховання дітей і молоді, ТУСМ: виховання студентської молоді, СУБ — загальні, Просвіта — загально-громадські, ЛВУ — суспільно-

політичні. Важливим вважаю тон, наголос, спрямування, позицію серед всієї української спільноти. Очевидно, політична робота (не на партійному відтинку) є для нас найважливіша, але й не всі ці тисячі людей до цього надаються та й без належного поставлення повсякденної діяльності ОУВФ (і нашої роботи на інших громадських відтинках), без просякування, постійного, щоденного і без повсякчасного наснажування цих відтинків і організацій **нашими ідеями й спрямуваннями** — немає бази для нашої політичної дії. Ставити, наснажувати, просякувати, впливати, спрямовувати є можливим лише будучи й працюючи **в середині всього українського суспільно-громадського життя**. Така праця нашого членства дає нам силу й значення та є також одночасно практичним вишколом, вправою і заправою, що дає досвід, знання і вміння працювати серед найширшої громади і з громадою, що є теж образом праці серед народу і з народом. Ця праця дає також добру і потрібну нам нагоду **конфронтувати теорію з дійсністю. Активізує і мобілізує нас самих, всі наші сили й всю українську спільноту. В цій діяльності ми маємо давати добру й потрібну ініціативу, концепції, проєкції, напрям і т. д. Таку функцію, роллю й завдання сповнюють і повинні сповняти в дальшому ОУВФ.**

Суспільно-громадський (— політичний) відтинок — це великий й дуже важливий відтинок роботи з погляду української визвольної справи. Це наголошують Постанови IV ВЗ: «Засади внутрішньої політики», розд. Г. «Суспільно-громадське життя за кордоном», т. 6: Активну участь в зорганізованому гро-

мадському житті ми розглядаємо насамперед як школу громадської праці, в якій наші члени мусять підготовлятися до розбудови суспільного життя у відновленій Українській Державі. Виходячи із заложення, що ОУН повинна наповнювати своїми ідеями все політичне й громадське життя нації, співучасть і співпраця членів ОУН в суспільно-громадських установах, які стоять на державницьких позиціях, є потрібною. Тільки сильна і всюди присутня ОУН зможе ідейно й концепційно успішно унапрямувати працю різних установ та організацій у корисному для визвольної боротьби напрямі (гл. теж розд. I тт. 1 і 5): ОУН уважає, що на суспільно-громадському відтинку за кордоном важливу роль відіграють організації Українського Визвольного Фронту, які свою працю в різних ділянках громадського життя спирають на свою питому вагу і значення серед всієї української спільноти, на прихильність української громади до Українського Визвольного-Револьюційного Руху і до справи визволення України.

Тому то багато наших сил, людей, енергії, фінансів заангажовані в суспільно-громадському житті й особливо в ОУВФ. **ОУВФ** — це наш другий круг.

3) Українська спільнота (прихильна нам і дальша) — це наш **третій круг**. В цьому крузі є найбільше людей, різних і з дуже різним відношенням до української визвольної справи, до України, до української спільноти. В цьому крузі є також й ті, що не мають жадного відношення до всіх цих справ. Маємо Постанови IV ВЗ відносно української спільноти — гл. «Засади внутрішньої політики», розд. Д. «Укра-

їнська визвольна справа й українці за кордоном», тт. 1-4, тут вже цитовані на стор 149 і теж розд. II. «Українська спільнота в західному світі», з'ясування на стор. 151-2. Далі — ці ж Постанови, розд. I, тт. 3 і 4 про громадські центральні в країнах поселення і про СКВУ.

Цей третій круг — велика і складна проблема, вимагає багато з кожного погляду. Але — це наша найширша база, яка є необхідною в усій нашій діяльності, над нею треба відповідно працювати, щоб могли покористуватися для нашої справи. Але працювати конечно, бо без цієї бази вся наша діяльність тут, зокрема на довшу мету була б значно утруднена.

VI. Наша діяльність

Суспільно-громадський відтинок

Беручи до належної уваги попередні з'ясування, ми в основному відповідно до цього повинні були ставити нашу внутрішньо-українську політику й діяльність. На всіх місцях й на всіх наших й наших форумах. Наша загальна діяльність на цьому відтинку була спрямована в таких двох головних напрямках: 1) спрямовувати думку, дію і фінанси на допомогу українській визвольній справі, 2) втримувати, скріплювати і розбудовувати українське національне життя за кордоном: громадське, політичне, культурне, релігійне, господарське, молодіжне і т. д.

Підхід був такий: якнайдовше втримати всю українську спільноту національно й політично свідомою, українською й якнайбільше живою й активною (з тут народженими поколіннями включно, очевидно).

Діяльність української спільноти була нами спрямовувана безпосередньо або посередньо на українську визвольну справу. Такою теж була і наша діяльність спрямована на збереження і вирощування української людини й української спільноти в світі, без чого жадна інша наша діяльність тут не була б можливою. На це ми зуживали багато сил й засобів, людських й фінансових. Умови й обстановка нашої роботи вимагали відповідного стилю й форм, бож маємо діло з тисячами й мільйонами українців іншої й різної ментальности, іншої і різної структури, як українці в умовах і обстановці Краю. Важливу позицію в діяльності української спільноти і в роботі для української визвольної справи становлять українці-народженці різних країн (а це вже четверте або й п'яте там народжене покоління). Окрему позицію займає сьогоднішнє молоде покоління, в тому також й ті, що працюють на різних високих місцях в даних країнах. До них треба було застосовувати інший підхід і інші форми.

Ми перебуваємо вже дуже довгий час поза межами України й не знаємо, як довго це ще триватиме. Тут вирощуємо наших дітей і молодь, які мають перебрати наші прапори й продовжувати наше діло. Тут живуть і будуть жити українські покоління. Вони мають сповнювати відповідну ролю й завдання супроти України. Цього отже не можемо не добачувати, збувати або легковажити в цілості всієї нашої роботи для України за кордоном.

Тому нашим завданням на цьому відтинку є 1) збільшувати кількість членства в ОУВФ, 2) розбу-

довувати ОУВФ і мережі їхніх відділів і осередків, зокрема в тих країнах і місцевостях, де таких ще немає, 3) звертати пильну увагу і працю на відтинки молоді, особливо студентської молоді (ТУСМ, студентські клуби й товариства та їхні надбудови), 4) приєднувати молодих людей, в тому тут народжених, в ряди наших не-молодіжних організацій (ЛВУ, ООЧСУ, ОЖ, Просвіта й ін.) та давати в їхні руки ініціативу відносно діяльності і її форм, дбаючи найбільше про засади і основний зміст роботи, 5) збільшувати членство наших людей в інших організаціях, установах і товариствах (не лише ОУВФ) таких, як НТШ, УВАН, АДУК, професіоналісти і підприємці, журналісти, мистці, бібліотекарі й ін. А вслід за цим: а) збільшувати активність наших людей в ОУВФ і в інших організаціях, б) дбати про нашу передовість в ОУВФ й ін. — працюю, вмінням, ініціативою, жертвовністю і т. п., в) збільшувати наші впливи в суспільно-громадських центрах у всіх країнах, в їхніх континентальних чи світових надбудовах, зговорюватися в потрібних нам справах — з іншими організаціями на цих форумах, г) активізувати ОУВФ і всю спільноту, зокрема молодь акціями в обороні ув'язнених і переслідуваних українських діячів і борців — в обороні українського народу. Взагалі великі акції, маніфестації, демонстрації є добрим засобом розворушувати широку українську громаду і також впливати на творення opinio серед оточуючого нас світу.

Про трактування, значення й працю на цьому відтинку гл. Постанови IV ВЗ, розд. Г, тт. 1-6, розд. VI, тт. 2, 3, 4.

Політичний відтинок

Власне вся наша діяльність, отже діяльність ОУН, ОУВФ, організованих нами і біля нас сил — була або по своїй істоті політична або мала політичний наголос чи спрямування. Отже про цю нашу діяльність та міркування на цю тему подано в попередніх розділах і уступах.

В Постановах IV ВЗ: «Завдання ОУН на сучасному етапі», розд. III, «Організація сили», точка 2 написано: Для успішного завершення української визвольної боротьби необхідна розбудова сильної революційної організації — ОУН (додаємо: і всіх наших організованих сил, в першу чергу ОУВФ), яка своїми ідейними й організаційними впливами охоплює різні ділянки національного життя. Головне завдання ОУН — організувати й виховувати політичний актив, свідомий своїх завдань, формувати таку революційну політичну силу, яка постійно весть народні маси до боротьби за розвал московської імперії й побудову української держави. Як, якими силами й способами ми переводили це завдання в життя: гл. попередні з'ясування (розд. IV, V).

Окрему проблему становив український партійно-політичний відтинок. Базою нашого трактування цього відтинка були «Засади внутрішньої політики» — Постанови IV ВЗ, розд. Г. Відношення до інших політичних партій і центрів, тт. 1-3. У відомій ситуації на цьому відтинку та загального ставлення нашої діяльності — думки й міркування йшли в напрямі створення політичного Визвольного Центру

з участю ОУН і відповідних українських політичних середовищ. Але цю справу відложено й не реалізовано. Постановлено спершу завершити СУВФ, що переведено в життя 30-31 жовтня 1973 р.

На партійному відтинку започатковано розмови з Лівидьким, що виявили наближення позицій УНРади до визвольної плятформи ОУН, що назовні віддзеркалює спільне Становище й спільне Звернення, про що вже була тут мова. Переговори з УНРадою продовжує з нашого боку Консультативна Комісія. Проблеми у зв'язку з цим представлені в розд. IV цієї доповіді. А Постанова IV ВЗ є така: Для реалізації завдань української спільноти в світі й допомоги визвольній боротьбі в Україні формувати і скріплювати загально-український самостійницький політичний фронт, побудований на засадах співвідношення сил, що був би плятформою координації дії українського політичного життя («Завдання ОУН на сучасному етапі», розд. VI. Діяльність ОУН у вільному світі, точка 4). Нашу внутрішньо-українську політику й діяльність ми проводили на базі наших сил — ОУН, ОУВФ і українська самостійницька патріотична спільнота в усьому світі. Вважаю, що факторами, від яких залежатиме успіх і на яких спиратиме Провід і в дальшому нашу внутрішньоукраїнську політику і діяльність — це наш політичний актив, наші організовані сили, вирощувані молоді сили й сприяюча нам велика українська громада. І то незалежно від таких чи інших укладів, пертракцій і комбінацій.

VII. Висновки

1) Ми можемо й далі виконувати поставлені нам на відтинку української спільноти завдання тими силами, що дотепер, вище згаданими. В тих самих суспільно-громадських конструкціях: світових, континентальних, крайових, місцевих.

2) Потрібно постійних поповнювань наших (і взагалі всіх) організацій молодими, теж і в керівництвах на всіх щаблях.

3) Наші організації й люди повинні й далі бути напереді такої діяльності, яка є на першому місці з погляду української визвольної справи. Наша дія має бути всюди заакцентована, наші організації всюди видні. Не правильно й недоцільно приховувати передову роль наших організацій, мовляв — це може «пошкодити» праці, до якої треба приєднати «всіх». Але, як всім відомо — «всі» не приймуть, роботу, фінанси і людей дамо ми, а фігурувати й провадити й мати заслуги будуть інші, а нас навіть не буде видно. Наша Організація не може бути «скромною» всюди там, де йдеться про нашу справу й нашу роботу. В практичному житті застосовувати Постанови IV ВЗ (гл. «Засади внутрішньої політики», розд. Г. Суспільно-громадське життя за кордоном, тт. 1, 5, 6).

4) На першому пляні в нас повинні бути **ОУВФ**: розбудова, скріплення, поширення СУВФ: координація, спільна дія у важливих справах і акціях. Світова акція в обороні В. Мороза і всіх українських політв'язнів — фактично акція в обороні України: акцію підняв Провід ОУН, понесли кадри і ОУВФ здобули великий розголос у всьому світі; пере-

ведено протестну голодівку солідарности, яка мала успіх, але успіх був би ще більший, якщо б одночасно були включені по пляну різні світові і крайові центральні, комітети і організації. Так запланована й проведена світова акція мала би багато більший розголос, ефект і значення. Це лише один приклад. Отже необхідна більша співпраця, взаємодопомога, взаємодопомога, спільні виступи. Потрібні також наша дія й співдія серед і з усією українською спільнотою. Постійно треба брати до уваги, що ми діємо серед всієї української спільноти в світовому засягу (і також крайовому й місцевому) і що ми з усіма нашими організаціями — ОУВФ становимо її частину (хоча й активну й велику) і відповідно до цього діяти, маючи на першому пляні українську визвольну справу, не сторонити від усіх життєво-конечних справ цієї нашої спільноти поза межами України.

5) На політичному (партійному) відтинку проблеми були представлені: гл. розд. IV. Є три можливості: а) ведемо політику й діяльність самі нашими силами і організаціями, втягуючи і співпрацюючи з іншими, нам прихильними організаціями, середовищами й широкою українською громадою, б) творимо визвольний політичний центр з самостійницькими групами, в) йдемо до УНРади (очевидно, за відповідними устійненнями, погодженнями і т. д.). Але в кожному випадку всю нашу політику й діяльність серед всієї української спільноти в західньому світі ми будемо провадити **на базі і з бази нашої сили: ОУН, СУВФ і прихильна нам і нашої**

справі громада. І для нашого головного завдання — визволення України.

6) **Фонд Оборони України** ми поставили нашими силами і так само, поширюючи цю акцію на щораз більшу громаду — будемо продовжувати. Це є не лише фінансова акція. Це дуже переконливий показник нашої сили й нашої справності і великого довір'я до нас широкої української спільноти.

7) Вважаю, що ми маємо сили для виконання наших завдань. Оцінка наших сил і спроможностей зроблена в розд. V. Якщо однак взяти до уваги нинішню дійсність (чужий ґрунт і оточення, об'єктивні і суб'єктивні дані нашого членства) і коли зіставити наших з іншими, то без усякого сумніву наші (старші і молоді) помітно позитивно відрізняються (щоправда не всі). Порівнюючи з іншими (а це треба конечно робити для вірності цілого образу), ми всі разом проробили тут величезну роботу. Зріст всього українського громадського й політичного життя внутрі, а вслід за цим зріст сили й значення української національної групи в поодиноких країнах і в усьому світі, поширення й закріплення наших ідей серед всієї української спільноти та назовні, включення в нашу дію місцевих українських сил (в тому й молодих) і т. д. — все це безперечно висліді нашої роботи і наших зусиль. Це теж і вислід нашого трактування внутрішньо-українського відтинка діяльності. В цьому напрямі нам треба й далі працювати, приєднувати до дії дальші наявні й підрастаючі місцеві українські сили, що можуть і мають дані робити роботу для української визвольної справи, але на таких місцях і в такій формі, які

їм (вирощеним на місцевому ґрунті) відповідають. Форми й спроби цієї роботи не будуть вміщуватися в наших дотеперішніх формах, але суть справи не в формах, а в тому, що вона йде **на добро України**. Отже сили ми маємо й можемо їх і далі й більше вирощувати, якщо будемо відповідно трактувати цей відтинок нашої діяльності та місцевих людей і правдиву дійсність. Зокрема місцеву молоду генерацію, яка хоча й є іншою, але становить велику частину всієї української спільноти і повинна виконувати (старші вже тепер, а молодші в майбутньому) завдання й обов'язки супроти українського народу (побіч інших обов'язків, які вони мусять виконувати). Погодімся з тим, що вони є й будуть інші, бо це зовсім природна річ. І, зрештою, вони можуть і мають сповняти й виконувати інші завдання для цієї самої цілі. Цій молодій генерації треба давати оті інші відповідні завдання та вміти давати вміло поради, спрямовування та відповідно належно трактувати їх й їхню працю (кожну позитивну).

VIII. Дальші перспективи

1) Вважаю, що на найближчі десятки років, якщо не прийде до ґрунтовних змін у світі, — перспективи нашої діяльності, а вслід за цим і виконання завдань є добрі.

2) Наші сили будуть зростати молодими, над якими й з якими необхідно збільшити й скріпити нашу працю на всіх місцях, де ці молоді є або в різних формах гуртуються.

3) Молоді мають щораз більше самі працювати над приєднуванням до активності й відповідної ро-

боти таких самих молодих. Вже маємо деяку кількість таких, що це роблять, їх треба більше й більше. Треба йти в гущу — самих студентів є десятки тисяч, дуже багато молодих професіоналістів.

4) До керівництва буде приходити щораз більше молодих. Вони будуть застосовувати дещо інші форми й способи дії та ставити дещо інші наголоси на різні справи і проблеми, дію, акції.

5) Потрібно визнавати всю нашу працю в наших організаціях і в інших установах і структурах, де заангажовані наші люди й сили, важливою і потрібною з погляду української визвольної справи. Необхідно брати до уваги діяльність також і на довшу мету.

6) Не можна не доцінювати цієї праці, що в ній активні наші великі й численні сили й засоби, та дбати про те, щоб до неї приєднувати все більше й більше української громади. Йдеться про наш і не наш найширший загаль. Особливі й спеціальні відтинки нашої дії не належать до загалу. До них треба селектованих людей, але цим не можна зменшувати значення й важливості та потреби праці широкого загалу для України.

7) Дбати про всебічну розбудову всієї української спільноти — великий потенціал нашої сили й діяльності спрямованих на допомогу визвольній боротьбі українського народу.

8) Великою проблемою є й буде велика кількість тут народжених: як їх здобути й приєднати до потрібної праці для країни їхніх далеких предків — для України. Вони конечні тепер, а ще більше в майбутньому.

ІХ. Заключні висновки

В Деклярації Проводу ОУН після закінчення другої світової війни (травень 1945) є таке з'ясування тодішнього положення і завдань: «Г) нам треба ввійти в новий, мирний, післявоєнний стиль роботи і почати діяти на довшу мету» (ОУН, вид. БУП, стор. 140). Це в Україні.

Закордонна частина ОУН перебуває в новій обстановці 30 років. Відповідні до цього мають бути форми й способи нашої роботи, в тому в ділянці нашої внутрішньо-української політики й діяльності.

Визволення України є найважливішою справою не лише ОУН, але всього українського народу на рідній землі і всієї української спільноти у всьому світі. Потрібно всіх наших сил і всіх українських боротьби, змагу, праці.

Справа вимагає працювати серед найширшої української спільноти, бути в громаді, з громадою, провадити громаду — для того, щоб і ми і вся українська спільнота в світі сповняли наше велике завдання і наш обов'язок супроти українського народу, як його органічна, кровна частина. **В справі визволення України ми маємо бути завжди, всюди і на всіх місцях напереді.**

Щоб ми, як Організація і весь наш Визвольний фронт могли успішно виконувати покладені на нас завдання — ту частину завдань цілої ОУН, яку нам припало, масово виконати в даному часі, місці й обставинці на великому історичному шляху боротьби української нації за свою свободу і самостійну державу.

Д-р Богдан Стебельський

УКРАЇНЬКА КУЛЬТУРА — ДЖЕРЕЛО САМОБУТНОСТІ І СВИТОГЛЯДУ УКРАЇНЬКОГО НАРОДУ

До питання про формацію українського народу і його культури

Культура — образ народу. Кожен нарід є фізичною, психічною та соціальною індивідуальністю. Тому культура кожного народу не тільки його образ, а й найкращий та найдосконаліший його витвір. Щобільше, поруч кровних зв'язків, психічних та історичних, що в єдності народу відіграють важливу функцію, культура кристалізує національний світогляд — морально-етичні та естетичні вартості, виявлені у його релігії, філософії, науці, в мистецтві та звичаях. Вона усвідомлює духові вартості життя (їх ідеали), формує його стиль, який, зокрема, відзеркалюється у вияві соціального та матеріального життя.

Кожен нарід, як і кожна людина — індивідуум, неповторна поява, і його творчість тим більш досконаліша, чим більш самобутніша. І хоч культурні здобутки народів стають скарбом усіх народів, усього людства, і можуть стимулювати інші народи до

самостійної творчості, ніколи імітація не була джерелом розвитку, подібно як і кожної людини. Тому спиняємося в музеях і на туристичних екскурсіях найдовше в тих місцях, де народи залишили найвиразніше стиль свого життя, відтвореного досконалими формами і закріпленого для вічності.

Народи мають характери, виявлені своїми світоглядами і талантами в історії культури. Подивіться хоч би на спадщину єгиптян, греків, римлян і наших предків із Київської Русі, погляньмо на руїни імперії ацтеків, маїв та інків, порівняймо їх із здобутками народів Індії та Китаю, щоб зовсім відкинути теорію культурної єдності людства, що нібито має один спільний закон розвитку, який називають поступом. Культура людства — це тільки мозаїка різних народів, що виходять на обрії історії, щоб проявити себе і закріпити свою культуру на мапі людства у час свого існування.

Матеріалістична філософія марксистів узалежнює духову культуру від матеріальної культури, а радше — від «характеру продуктивних сил суспільства». За їх навчанням, «рівень духової культури визначається рівнем розвитку суспільства, станом матеріального виробництва. Кожній суспільній формації (первообщинній, рабовласницькій, фєвдальній, капіталістичній, соціалістичній) відповідає своя культура . . . Соціалістична держава спрямовує розвиток культури в інтересах трудящих і веде боротьбу з пережитками та впливами буржуазної культури» (УРЕ, т. 7, стор. 483).

Такий погляд марксистів-матеріалістів, що культуру кожного народу розкладають за класовим

принципом і відкидають тисячолітні культурні досягнення народів, як несумісні з культурою соціалістичного суспільства, — є нічим іншим, як засобом нищення національних культур, бо вони не почалися від створення соціалістичних націй, а вийшли із власних джерел, і формування їх, як ось у випадку українців, треба шукати в часах неоліту. І треба ствердити, що вже тоді стежки розвитку предків українського і російського народів не лише вийшли з інших коренів, й пішли в протилежних напрямках.

Зупиняємося на цьому питанні лише тому, що проблеми української культури в Україні, а через Україну і в діаспорі, визначаються політичною ситуацією українського народу, чи, радше, диктатом політики його окупантів через марксистську методику визначення культурних процесів. Українська культура переходить величезну переоцінку світоглядних і морально-естетичних вартостей, яка спиняє (якщо не нищить!) природний розвиток духових сил українського народу і його культурну творчість та паралізує його самобутність на шляхах імітації московської культури, замаскованої вивіскою інтернаціональної, пролетарської, соціалістичної, советської. При тому «прогресивної», взявши до уваги закони марксистської філософії «поступу», якому всі народи повинні підкорятися через одну спільну «клясову» культуру.

Така політика виявляється і в тих країнах Заходу, що на основі злиття культур і націй прагнуть створити нові нації і культури. Засобом для цього служать матеріальні культури, що домінують у вигляді цивілізації, на базі якої у майбутньому мала б

постати, або вже формується, нова духовна культура (як і в марксистів) світового, вселюдського характеру.

Не можна говорити про культуру народу, не сказавши бодай кілька слів про самий нарід, про метрику його народження, як творця. Одночасно треба сказати кілька слів і про нарід, що перебрав у формуванні сучасної української культури ролю «вчителя» і «виховника», про нарід московський.

Найвизначніший український археолог Вікентій Хвойка відкрив у 1900 році найстарішу в Україні (на той час) хліборобську культуру, що тривала в IV-III тисячоліттях до нової ери. Її характеризує висока матеріальна, а одночасно соціальна духовна культура. В III-му тисячолітті ця культура, що почалася в околицях середньої течії Дністра, поширилася на всю Правобережну Україну і навіть посунулася на північ у напрямі ріки Десни. На Лівобережжі в той час жили скотарські племена, що першими приручили коня. Тоді на півночі Правобережжя та Лівобережжя України жили племена рибальсько-мисливські.

Трипільці і лівобережні степові племена були людьми європейської раси, предки яких, як твердять археологи, прийшли з Малої Азії і дали початок індоєвропейським народам, що посунулися з терену України і Балканів по течії Дунаю у Середню Європу та дали початок германам, балтам і слов'янам. На Балканах були ровесники трипільців, яких характеризувала мальована кераміка, а балканських племен — пасова або стрічкова, посвоячена дуже близько з мальованою. Їх зараховують до круга культу-

ри, в склад якої входили Анатолія, острови Егейського моря та хліборобські терени центральної Азії т. зв. культури Хорезму.

Тому, що трипільська культура, як тепер виявлялося, мала свою попередницю над рікою Бугом ще в VI-V тисячоліттях і теж уже знала хліборобство, маємо справу з ровесницею культур Єгипту і Месопотамії. В той час навіть у Західній Європі про хліборобство археологія нічого не згадує.

Кому належить ця культура? Хто може посягнути по метрику найстарішої хліборобської культури в Європі? Той же Хвойка каже — слов'яни. Хліборобське населення триває в лісостеповій смузі Півніпров'я і Подністров'я аж до виникнення Київської Русі, аж до історичного ствердження Візантією поселень слов'ян у період т. зв. Антської держави.

Щоб підважити спадкові претенсії українців і слов'ян взагалі до трипільців, як прапредків, московські антропологи намагаються доказати, що знайдені черепи трипільців характеризують їх як середземноморську расу. (Відомо, що трипільці палили померлих і мало збереглося їх кісток). В. Петров стверджує, однак, що виміри інших черепів, знайдені археологами, були теж круглоголові, як сучасних українців, а один дуже типовий круглоголовий затратився. Проте, тому що кістяний доказ дуже сумнівний, Петров радить шукати певніший доказ, яким є фігурки культу родючості трипільців, виконані з паленої глини або кости, типи яких виразно арменодні з похиленням назад чолом, гостро вистаючим носом та втисненою долішньою щелепою. Лице вузьке, спрямоване вниз трикутником. Цей тип

притаманний динарській расі, спорідненій з арменодною, що тепер переважає в Україні і на Балканах. Петров каже вірити більше тим, що ліпили різби, бо в ті часи, як і нині, мистець відтворював типи, властиві расі, до якої належав. Так єгиптяни залишили образи своєї раси, греки своєї, а ацтеки своєї.

Антропологом, який перший визначив український расовий тип, був Хведір Вовк. Динарський тип, за його визначенням, поширюється на території цілої України, що її заселювали трипільські племена. Кочовики, які просувалися степовою причорноморською смугою (пастухи), не входили на терени для них чужі і непригожі, лісостепу. При кожній нагоді хлібороби верталися у степи і заорювали їх. На півночі, в лісовій смузі, жили племена рибальсько-мисливські, що їх лінгвісти та археологи визнали на Заході від північної Десни і Оки як балтів, а від Оки над Волгою і Камою як угро-фінів. Слов'яни досить рано познайомили балтів із хліборобством, і племена на терені Білорусії слов'янізувалися, творили білоруський нарід. Слов'янізація угро-фінів почалася дуже пізно, вже напередодні творення Київської держави. Спершу скотарство, а згодом і хліборобство прийняли угро-фіни, і остаточно русифікувалися. Ніколи, однак, не були вони русинами, назву яких зберегли білоруси. Бувши руськими людьми, угро-фіни підкреслили свою окремішність від руських колоністів, що були русами, але в малому відсотку до населення окупованої там території.

Цікаві ствердження робить московський антрополог Валерій Алексеев у своїй праці «Походжен-

ня народів Східньої Європи». Він зробив поміри черепів представників літописних слов'янських племен Київської Русі і порівняв їх виміри із сучасними. Виявляється, що різниці поміж черепами словен Київської Русі і порівняв їх виміри із сучасмоскалями, дуже виразні чи великі; менші різниці поміж вимірами черепів сучасних білорусів і племен їх походження — дреговичів і радимичів, та немає ніяких змін за тисячу літ поміж населенням сучасної України та племенами полян, сіверян і деревлян, не згадуючи інших на заході і півдні України. Алексеев твердить, що московський нарід дістав найбільшу домішку монголоїдної раси через асиміляцію угро-фінів, що прийшли в Європу з Азії і частинно увібрали в себе європеїдну домішку ще до приходу слов'ян. Балти дістали монголоїдну домішку ще раніше, коли в Європу, після потепління і зміни клімату, людське населення посунулося двома хвилями: із півдня через Балкани і Україну — європоїди, та північними лісами із Сибіру — монголоїди.

Московський нарід різниться антропологічно і культурно від українського. Одна проти одної стоять дві різні культури. Хлібороби Півдня — українці, та мисливці Півночі — москалі.

Таке протиставлення має особливо важливі аргументи, щоб вияснити характер обидвох культурних кругів, двох націй і різних стилів життя, які дуже часто прикриваються політичними аргументами.

Завдання тут показати духові, соціальні, а у висліді й політичні контрасти, які існують між укра-

їнцями і москалями, створені не теорією марксизму та класової боротьби культур, а характером народів, витвореним різним походженням генетичним і культурним, а одночасно і соціальним, що з культурного впливає. Метрика народу, минуле предків, не є маловажною справою. Традиції спадщини зберігають корені культури народу, на основі яких нарід творить і приймає чужі впливи, оригінально розв'язуючи їх згідно зі своїм смаком і традицією із позицій власного світогляду, естетичних і моральних оцінок життя.

У зв'язку з антропологічними властивостями виоклюються психологічні. Такі прикмети як темперамент, як емоційний або раціональний підхід до життя, впливають на формування характеру. На психіку людини і народів впливає виховання, що діє силою культурних традицій. Соціологи доказують, що характер народів і їхні культурні традиції такі сильні, що перемагають найрадикальніші революції, які пропагують ідеї протилежні традиціям і, навіть перемігши, остаточно топляться в досвіді життя минулого. Прикладом може служити большевицька революція, яка довела, що характер націй не змінюється протягом одного покоління народу, коли він формувався на протязі тисячоліть і не зазнав глибоких біологічних змін. Советська система московської імперії — це тільки вдосконалена форма царської системи, перебрана від татарської Золотої Орди.

Мавши в своїй структурі сильно заступлені елементи динарської раси, яка відзначається великою емоційністю, дослідники характеру українського

народу (Юркевич, Кульчицький, Янів) називають його «людиною серця». Українці довірливі, честолюбні, амбітні, з великим почуттям особистої гідності, індивідуалісти. Відчувають однаково свободу одиниці, як і авторитет громади. Вони сумлінні, глибокоморальні та ідеалісти, тому високогуманні.

Москалі, озброєні примітивним інстинктом самозбереження, відзначаються отарністю, колективізмом із вимогами авторитарної влади і тому їх спільноту характеризує деспотична державна диктатура. Українців відрізняє демократизм, а за московською демократією прихований деспотизм. Українці не коряться жодній владі, коли вона не покликана волею більшості, ставлять опір найсильнішим, коли вони надуживають законність життя. У москалів пошана до інших вимірюється не справедливістю, а респектом до влади і сили, респектом до авторитету становища, яке людина має. Вони жорстокі і немилосердні, коли при владі, а коли підкорені — пристосовуються до обставин, і слухняні, коли відчувають силу влади.

Українці різняться високим відчуттям приватної власності, яка у москалів, при звичаєних до общинного ладу, майже не існує. Москалі природно користуються спільною громадською або державною власністю. До мети змагаються, не перебираючи в засобах. Організовані самодержавною владою, висувають ідеї месіянстичного характеру. Прикривають свою політичну мету завоювань «інтернаціональними» ідеями — як ось панславізмом, комунізмом або православ'ям. Під їх заслоною грабують майно інших народів, що є притаманністю мисливців.

Українці-хлібороби — працюючі. Праця в українців позначена пошаною та любов'ю. Праця в їхньому понятті чинить людину справжньою людиною, що творить цінності. Москалі працю ненавидять і змушують працювати на них інших. Не мавши респекту до праці, руйнують плоди працюючих. Жінка у москалів у великому пониженні, виконує найважчу працю і не має рівних прав із чоловіком. В українців жінки рівноправні з чоловіками в усіх ділянках життя, що є вислідом давніх традицій матриархату, культу матері, який зберігся з часів неоліту (шість тисяч років тому).

Духова і соціальна культура українців віддзеркалюється і в найстаріших формах їх поезії (колядки і щедрівки), «Слові о полку Ігоревім» та в законах «Руської правди», що підтверджують не тільки хліборобські звичаї українців і характер, а й ролі жінки, чоловіка і дітей, як спільноту сповнених гідності людей, рівнож перед законом, об'єднаних любов'ю і жертвністю для родини та народу. Чи не перший твір «Слово о полку Ігоревім» у тогочасній європейській літературі впроваджує почуття національної єдності під назвою «руської землі», в обороні якої виступають не лише князі і дружина, а й цілий народ.

Рання українська література і фолклор, як і пізніша у вигляді дум та найновіша у поезії Шевченка, продовжує духові традиції, просякнуті двома елементами соціальної структури українців — хліборобства і лицарства. Хлібороб, якого годує земля, символ праці, та лицар, що захищає землю і працю хлібороба, це два елементи цілого, що його симво-

лізує плуг та меч, передані легендами ще із скитських часів.

Як бачимо із сказаного, субстрат, на якому розвивався український нарід в історичні часи, діаметрально різниться від субстрату, на якому витворився московський нарід. Різняться антропологічно, соціологічно, бо різниться походженням в історичному аспекті, а тому і в культурному.

Культурні зв'язки поміж угро-фінськими племенами лісового басейну Оки, Волги і Ками та слов'янськими племенами лісостепу на південь від Прип'яті, середнього бігу Дніпра і Десни, що жили між Дністром і Дніпром, не існували ані в час неоліту, ані в час мідяної доби. Археологія не знаходить слідів зустрічі між ними, за виїмком короткотривалих нападів пастушого населення з теренів на північ від Прип'яті та Дніпра, заселюваних балтицькими племенами, що займають посередню культурну позицію (як пастушо-мисливське населення) поміж угро-фінами і слов'янами, поміж угро-фінськими мисливцями та слов'янами-хліборобами.

Угро-фіни, ізольовані на півдні і заході, мали постійні культурні зв'язки з перед- і зауральськими племенами монголо-сибірської раси, що постійно підсилювали їх територію новими імміграційними хвилями.

Слов'яни Подніпров'я і Подністров'я з часів неоліту, ще до зформування індо-європейської мовної спільноти та її роздріблення, своїми предками культурно пов'язані з населенням неоліту Малої Азії і Балканів. Під час окупації слов'янських земель іранськими скитами-кочовиками слов'яни жили під

назвою скитів-орачів-хліборобів. Як хлібороби, вони пережили панування скитів і сарматів, будучи посередньо або безпосередньо в постійних контактах із грецьким, а згодом з римсько-гелленським світом тих культур Південної Європи, що мали спільний корінь етнічного і культурного походження з часів неоліту і міді.

Слов'янський хліборобський світ тісно зв'язався з грецьким після колонізацій Балканського півострова, а головню зв'язалися племена антського союзу, що був зформований в середині, а радше в першій половині першого тисячоліття по Христі. Цей контакт, хоч політично ворожий Візантійській імперії, приготував Київській Русі не лише «путь із Варягів у Греки», шлях торгівлі і підбоїв, а й шлях для дальших культурних зв'язків, завершених християнізацією України-Руси і розвитком її тогочасної високої духової, соціальної й матеріальної культури.

Треба згадати, що в час колонізації нашими предками Балканів інша їх хвиля рушила на північ, зайнявши терени балтицьких племен на північ від Прип'яті і над північним Дніпром. Одночасно деякі племена західних слов'ян поселилися над Окою і Волгою — це предки історичних в'ятичів, що сіли, як і словени, на теренах угро-фінів і, асимілюючи їх, злилися з ними. Київська Русь продовжувала асиміляцію угро-фінів, накидаючи їм не лише мову, а й християнство та духову культуру. Поступово поширювалося хліборобство на землях колишніх угро-фінів, але ніколи там не витворився хліборобський світогляд, і до революції на московських етногра-

фічних територіях існували одна поруч одної дві культури: народна з коренями в угро-фінському субстраті та офіційна, накинена адміністрацією — дружинами Київської Русі — і прийнята формально з християнством, що власного кореня в тому ґрунті не мала і закріпитися назавжди не могла.

Тут треба шукати вияснення, чому так легко було Ленінові повернути московський нарід до поганства і до тих світоглядних основ, що його визнає офіційна комуністична влада. Принципи свободи, справжнього гуманізму, насаджувані українськими діячами культури після поразки Мазепи і перемоги Петра I-го, тут не знайшли ґрунту. Зерно європейської культури, вирощене в Україні, впало на твердий азійський камінь і плоду не дало. Тепер, після перемоги московського народу не лише в Україні, а й в цілій Східній та Середній Європі, на європейському, а то й на світовому ґрунті, засівається зерно, виплекане московським народом, зерно нової культури, що має змінити характер народів і їхню майбутність.

Ліквідація самобутніх культур поневолених Москвою народів веде до «злиття народів» у московському морі. Цей процес відбувається в Україні планоно і ситематично. Він має вплив і на ту вітку українського народу, що живе в розпорошенні. Вона невід'ємна частина свого народу, може існувати духово лише соками культури, створеної народом на батьківщині протягом тисячоліть. Перед цією частиною народу, що живе в умовах свободи, хоч вона теж загрожена асиміляцією, подвійне завдання: зберегти самобутні форми і зміст своєї культури,

продовжувати її і розвивати не лише для себе, а й для цілого народу.

Стан української культури на Батьківщині

Поки нарід може виявляти себе самобутніми творами власної культури, продовжувати традиції, з яких вона розвинулася, доти може зберігати свою особовість і свою здібність вести незалежне духове життя. Навіть поневолений нарід або нарід у розпорошенні, живлячись постійно соками власної культури, може жити, розвиватися і готувати себе до найвищої форми життя у власній державі, що гарантує його незалежність, його повну власнопідметність розвитку.

Стан в окупованій Москвою Україні відбирає можливість не лише повного культурного розвитку українського народу, а й одночасно ліквідує духові досягнення українського народу в його історичному минулому. Московська окупація відрізняється від усіх інших окупацій в історії України тим, що вона не обмежується фізичною окупацією нашого народу, намагається окупувати ще і його душу, його думання і відчуття. Москва старається керувати культурним розвитком українського народу, щоб остаточно, спрямовуючи українські культурні процеси в русло московських процесів, злити його з московським народом із допомогою «наближення» української культури до московської.

Комуністична система формування націй поділяє культуру кожного народу на класові культури — на буржуазну і пролетарську, культуру московську. Культуру московського народу визнано класич-

но-пролетарською, а за законами марксистського розвитку культур — «найпрогресивнішою», на яку повинні орієнтуватися пролетарські культури усіх народів світу. Така вимога особливо стосується до народів «національних республік» і «автономних областей», а в прихованій формі й до країн «народної демократії».

Все, що різнить поневолені народи в їхній культурі з культурою московського народу, все, що є самобутньою появою тих народів, московська окупаційна влада відсилає до категорії «буржуазних» культур та їх «віджилих» традицій.

Українському народові відмовляється права на його досягнення в тисячолітньому періоді християнства, користуватися елементами його філософії, власними стилями в архітектурі, літературі, музиці і малярстві. Український народ мусить починати історію своєї культури від большевицького перевороту, як «пролетарської революції», на дбайливо висортованих зразках культури московського народу, щоб — перецепивши елементи московської культури на український національний ґрунт — убити всі притаманні українській культурі властивості, зблизити її до московської, позбавити національної самобутности.

Засобом для уніфікації культур поневолених народів у т. зв. ССРСР є метода соціалістичного реалізму в мистецтві, як і філософська теорія марксизму в суспільному житті (в економіці і політиці), що методом діалектики «усуває» всі протилежності, які виникають із фальшивих засад і висновків, штучних і конфліктних із правдою. Правдивим є саме

життя, а що воно не вкладається в заплановані окупаційною адміністрацією норми, то мусить підлягати законам насильства.

Проти волі віруючих зліквідовано в Україні християнські Церкви. Відомо, що ідеали християнства заперечують ідеали московського комунізму. Проти волі діячів культури розв'язано ідеологічні організації, що дискутували проблемами «пролетарської і буржуазної» культур та намагалися творити хай і пролетарську змістом, але українську формою культуру (Хвильовий — «Геть від Москви!»). Так 23 квітня 1932 року постановою «Про перебудову літературно-художніх організацій» зліквідовано в Україні організації письменників: ВУСП, «Плуг», «Молодняк», ВАПЛІТЕ, «Нову Генерацію» та інші, а на їх місце створено в липні 1934 року єдину СПУ — Спілку Письменників України.

На основі тієї ж постанови зліквідовано ідеологічні організації образотворчих мистців: АРМУ, ОСМУ, ОММУ, ВУАПМІТ, АЧХУ, ВАУПХ та інші, а на їх руїнах зорганізовано в 1938 р. одну-єдину СХУ — Спілку Художників України. Спілку Композиторів України створено в 1941 р., Спілку Архітекторів України — в 1943 р., Спілку Працівників Кінематографії України — в 1957 р., а Спілку Журналістів України — аж у 1959 році.

Розв'язання незалежних організацій і процес творення Спілок на базі професій, а не ідеологічній, покладали українську культуру на Прокрустове ложе директив Комуністичної партії т. зв. Советського Союзу. Всі творчі сили, що виявили себе під час великої дискусії про творчі стилі буржуазної та про-

летарської культур, в площині національних культур та інтернаціональної, були зліквідовані. Залишилися живими тільки одиниці із тисяч діячів української культури і лише ті, що заради збереження життя погодилися відректися не лише національної відрубності української культури, а й власного стилю у своїй індивідуальній творчості.

Так зберіг свою голову Максим Рильський із «неоклясиків», Павло Тичина з імажиністів, Микола Бажан з експресіоністів, Юрій Яновський і Олександр Довженко з неоромантиків. Всі вони, поцілувавши пантофель московського папи, перестали бути справжніми творцями. Прийняли на себе страшну роллю — будувати комунізм у душах народу, закріплювати словом мистця процес ліквідації духової самобутності («традицій підрізація — колективізація», — П. Тичина). Або прямо стали пропагаторами погромів кореня українського народу — хліборобів, т. зв. «куркулів» (. . . до 'дної ями буржуїв, за буржуями, будем бить, будем бить!» — той же Тичина).

Завданням істориків, археологів і антропологів, а за ними й працівників гуманістичних наук було «вияснити» народам, що ССРСР це — спадкоємець Російської імперії і що московський нарід, який створив цю імперію, успадкував її від Київської Руси і продовжує свою місію на добро всім народам; що всі завоювання, навіть царської імперії, для тих народів — «прогресивне явище», бо, увійшовши до складу московської імперії, вони, мовляв, піднялися на вищий щабель розвитку. Такий розвиток завдячують народи ССРСР московській мові, «яка не лише найбільш розвинена», а й є «мовою світового пролета-

ріяту», мовою Леніна, через яку духові досягнення світу доходять до скарбниць духового надбання всіх народів.

Саме тому мова московського народу¹ має бути «спільною мовою народів», мовою державною — «всесоюзною», мовою «нової спільноти соціалістичних націй», що повинні «зіллятися» у найвищій формі спільноти — «советському народі», вітчизною якого є цілий ССРСР, а столицею «єдиною для всіх республік і народів» — Москва. Творення «советського народу» на основі московської мови і її пролетарської культури, мовляв, «найпрогресивніше явище історії». До цього змагають усі соціалістичні нації і народи ССРСР, і тільки «буржуазні націоналісти» та носії «льокального патріотизму» спиняють процес «прогресивного» значення, процес «зближення націй». Культурна політика московської імперії — це «найважливіший засіб реалізації великого історичного пляну».

В аспекті цього пляну українську мову «збагачується» московськими словами, складнею, морфологією, а навіть фонетикою. Аналогічно, як у мові, цей процес відбувається й у всіх ділянках мистецтва. Відомо, що український орнамент у більшості родів народного мистецтва докорінно різниться від московського. Чи то у вишивці, чи в тканинах, чи в килимах, чи в різьбі по дереву, чи в кераміці, українська і московська культура дуже відмінні.

В українському мистецтві переважає геометричний орнамент. Навіть і той на центральних землях, що виявляється рослинними формами, має абстрактні елементи, незалежно від симетричних мотивів

структури. Це стосується як до форми, так і до кольорів. Московське народне мистецтво рідко послуговується геометричним орнаментом. Найчастіше виявляється рослинним. Він узятий прямо з природи і не віддаляється від її сирих форм до абстракції чистого мистецтва. Дуже часто цей орнамент відстає від мистецької конструкції орнаменту через імітацію природи, і то як формою, так і кольорами, що свідчить про його мистецьку незрілість.

Не зважаючи на те, що українське народне мистецтво належить до найбільш розвинених, бо до найстаріших і найбільш удосконалених тисячолітньою традицією високої культури, його постійно «наближають» до московських зразків, стилево нівелиують і збіднюють. Крім цього, українське народне мистецтво зазнає естетичної руїни через його упромисловлення в колективному виробництві під наглядом присланих «інструкторів» з інших областей і навіть з інших «республік», що не знають народного мистецтва, борються з його традиціями і творять «нові традиції» на зразках московського народного мистецтва. Таким чином зникають самобутні форми українського мистецтва, і воно уподібнюється до московського не лише формами, а й кольоритом. Абстрактні геометричні форми затрачаються, а поширюються натуралістичні форми рослинного, тваринного, а то й портретного та сценарного характеру.

Для реалізації цієї мети з музеїв усувають зразки самобутнього українського мистецтва, а накопичують підробки мистецтва — нові «досягнення» «пролетарської культури», що національну культуру де-

генерує. Як відомо, у Львові, в музеях, концентровано найбільші скарби нашого мистецтва — ікони, зібрані ще заходами великого митрополита Андрія. В той час, коли ікони, що опинилися на московських землях, мають прекрасні репродукції в різних виданнях і заливають внутрішні та закордонні книгарні й бібліотеки, українські, замкнені у підвалах, не удостоїлися ні одного великого і гарного видання. Це — політика витискання української культури в тінь і в провінційність, відривання її від її традицій та нав'язування її до натуралізму XIX-го сторіччя формами сучасного епігонства, т. зв. соціалістичного реалізму.

Українська пісня і український балет, як і мова та всі інші роди мистецтва, зазнають деформації з допомогою прищеплювання їм елементів московської культури. Українська церковна музика заборонена. Її ніколи не популяризується ані друкми, ані концертами, ані радіопередаванням та платівками. Подібно з музикою, що вирізняється істотно українськими рисами стилю. Проте, дуже пропагується музику, яка лиш словами українська, а своєю структурою наближена до московських зразків. Більшість українських композиторів старається наблизити її до московської так, що межі поміж московською і українською музикою все більше затираються. Великою мірою це стосується й українського танцю, який — за московськими зразками — насичено стрибками циркового характеру, чужими для українського танцю в минулому.

Театр і фільм працюють для комуністичної пропаганди. Вони нічого українського в своїй формі і

стилю не мають, а змістом сприяють московізації. Зрештою, в більшості театрів вистави відбуваються московською мовою. Подібно і в радіо, і в телевізії. В програмах переважають «всесоюзні» радіопередавання, що і змістом, і формою московські.

Письменник — «інженер душ», покликаний комуністичною партією формувати нову мораль, новий світогляд, приготувати спільноту до реалізації плянів партії. Його герої поділяються на «позитивних», що будують комунізм, та «негативних», що перешкоджають у його будові. Хоч літературний стиль називається «соціалістичним реалізмом», у повістях, оповіданнях і віршах ніякого реального життя нема. Там відображені лише пляни і «вказівки» партії. Тому в «героях» немає ні правди, ні психологічних конфліктів, а з тим — немає й мистецької вартости. Всі письменники — однакові стилем і безобличні. Вони не творять, а пишуть інструкції в справах літератури. Критики також пишуть по лінії партії. Творить партія, її апарат, а мистці виконують замовлення, які літературою назвати не можна.

Справжня українська культура твориться вільними від чужих інструкцій творцями. Вистачило короткої кількарічної «відлиги», коли письменники частинно вільно заговорили, щоб українська література зацвіла талантами і мовою «шестидесятників». Та це був хвилевий вибух, погашений терором, який кинув ренесанс української культури у «захальявщину», а згодом у «самвидав» і остаточно на суд над Нескореними. Тепер українська культура у концтаборах або у підпіллі. Те, що голосно називає

себе українською культурою, що виконує службу ніби української культури, що йде на експорт за кордон для «культурного обміну» і є ніби офіційною українською культурою в Україні — не українська культура. Це — засіб зближення українського народу до Москви. Це — засіб для злиття народів у московському багні!

Від точної аналізи і студій культурних процесів в Україні залежать наше ставлення до них і праця для України. На жаль, московські впливи діють і за кордоном, і мають свої успіхи в обмані українців у вільному світі.

Роля української культури у збереженні української спільноти в країнах діаспори

Перед українцями в діаспорі стоїть важливе завдання — усвідомити потребу пізнання, засвоєння, зберігання, вживання та розвивання української культури в найчисленніших її виявах, бо вона — основа національної самобутности, а у висліді — джерело духового сприймання та розуміння життя. Одиниця, суспільність і культура — це ланцюг вартостей, ланки якого тісно пов'язані. Не може бути національно повновартісної одиниці без усвідомлення у своїй підметності спільноти, без національної культури, що характеризує самобутність спільноти. Одиниця, відірвана від своєї спільноти, від її національної культури, духово вмирає.

Така, духово відірвана від рідної культури і спільноти одиниця постійно заявляє про свою національність: «генте-рутенус, націоне — польонус»! Людина, яка називає себе істотою «українського поход-

ження», означає, що українцем вона себе не почуває, що її українськість є чимось, із чого вона вросла, що її українськість у минулому, а в сучасному вона щось інше. Така людина говорить про «дві батьківщини», про першу, яка була батьківщиною її або її батьків чи дідів, і про «батьківщину», яку вона собі придбала. Людина «українського походження», носій «двох батьківщин», змінює своє прізвище, щоб звучало згідно з мовою «нової батьківщини», а радше «другої батьківщини», щоб виминало вияви дискримінації, яка може стати на дорозі життєвої кар'єри. «Дивачні» імена, прізвища, «трудні» для сприйняття оточенням, успадковані людиною «українського походження», перетворюються і зближуються до мови «другої батьківщини».

Такі і їм подібні роздвоєні душі не виходять з рідної їхніх батьків спільноти, але намагаються її «реформувати» і «модернізувати». В першу чергу зреформована має бути Церква. Вона повинна перейти на мову «прибраної батьківщини», своїми святкуваннями повинна пристосуватися до календаря Церков «другої батьківщини».

Цей тип опортуніста, що загіздився в поколіннях не лише старшої еміграції, а й новішої, треба показати тому, що він джерело і причина денаціоналізації — завмирання української спільноти в діаспорі. Тим більше, що він уже закрався і в українські Церкви, в наукові інституції, в громадські організації та намагається опанувати нашу молодь. Як можемо, наприклад, повчати нашу молодь, щоб зберігала її українські імена й прізвища, коли най-

авторитетніше джерело їхньої української свідомості — Енциклопедія Українознавства — ставить свічку визнавцям «першої» і «другої» батьківщин. Мало того! Англізує імена наших князів, гетьманів, громадських і політичних діячів, що про Америку, Канаду, Австралію чи Аргентину і Бразілію у свій час нічого й не чули, бо віддалені були сотнями років. Вони мали тільки одну батьківщину Русь-Україну. І їхні імена треба писати так, як вони звучать в українській мові.

І так за принципом «двох батьківщин» в англійській Енциклопедії Українознавства по-українському називають князів Олега, Ігоря, Ольгу, Святослава, Володимира, Ярослава, Мстислава, Святополка, Василька, але Данила чомусь за принципом «другої батьківщини» — Даніелем, його сина Лева — Ліом, а останнього князя Галицько-Волинської Руси — Джорджом.

Подібно покручено імена й деяких гетьманів. Чомусь Костянтин Острозький — Базіль, Конашевич-Сагайдачний — Пітер, Пітером названо також Дорошенка, а Джорджом — Юрася Хмельниченка, хоч правильно названо Хмельницького — Богданом, Виговського — Іваном.

Автори ЕУ не знали, як і себе назвати. Коли Володимир Кубійович належить до «першої батьківщини» і ім'я його подано Володимир, то Одарченко чомусь поданий мовою «другої» — Пітер. В українському звучанні подано ім'я Гординського — Святослав, а вже біля Решетаря стоїть Джон. Коли Гніздовський має ім'я Яків, то Глобенко — Ніколас. Що ж це означає? Чи не те саме, що в СРСР бать-

ки можуть «вибирати» викладову мову в школі для дітей — українську або російську? Кому яка мліша? Англомовна ЕУ акцептує таким способом асиміляцію українських імен, а за цим іде асиміляція прізвищ (Джосеф Лисоєр, хоч він відомий як Йосип Лисогір), а далі всі консеквенції, що випливають з комплексу меншевартости.

Нічим себе автори англомовної ЕУ боронити не можуть, бо прийнято в цілому світі писати імена так, як вони звучать у мові національності власника імени. По-українському пишемо Вільям Шекспір, а не Василь, англомовна преса ніколи не пише Пітер Трудо, а завжди, згідно з французьким звучанням — П'єр.

Треба сказати, що в країнах української діаспори українська культура також значною мірою вирішує і буде вирішувати питання національної самобутности українців. Живемо в розпорошенні, не маючи в жодній з країн нашого поселення більшости, щоб силою самого життя та його динаміки надати обличчя і характер своєї національності. Саме тому ми змушені перейти до вищих форм культурного життя, ніж самі традиції матеріальної культури і народні звичаї. Мусимо вивчати і пізнати цілість своєї культури, з духовою включно, бо тільки застосування української духової культури в житті може скинути з нашого почуття комплекс меншевартости, що розвинувся на контрастах великого розвитку матеріальної культури Заходу і нашої відсталости в цій ділянці на Сході.

Мусимо визнати, що цивілізаційний розвиток, який може бути для всіх народів однаково законо-

мірний, але десь приспішений, а десь припізнений, не має безпосереднього відношення до духової культури народів. Комплекс меншевартости українців, винесений із Батьківщини, опотужнений політичним сервілізмом, є комплексом поневоленого народу. Розвинувся він і на місцях нового поселення ще й тому, що поселенці походили із найнижчих шарів безземельного селянства і здеклясованого робітництва. На нових землях зустрічалися вони з вищими клясами державних спільнот, які були створені народами, що перші творили нові держави, зформували їх та ідентифікували з собою. З цього вийшли помилкові судження державної і національної тотожності. Для пересічного громадянина, національно мертвого, поняття американця, канадця та австралійця утотожнюється з англосаксами, бразилійця — з португальцями, аргентинця, чилійця чи мексиканця — з еспанцями. А тим часом національність і державне громадянство — два різні поняття. Українець, не переставши бути українцем, може бути американським, канадським, бразильським, австралійським громадянином, не змінюючи своєї національності. В Канаді французи називають себе французами, англосакси — англосаксами, ірландці — ірландцями, ескімоси — ескімосами, тож і українці мають залишитися українцями. Це саме стосується і українців у ЗСА, в Австралії, в Аргентині, в Бразилії і всюди, де вони живуть.

Національна самобутність починається від самопошани і пізнання себе самого як народу, від усунення комплексу меншевартости, який уступить лише тоді з нашого суспільного життя, коли кожна

одиниця зрозуміє, що бути українцем так само гарно, як бути шотландцем, як бути французом чи англосаксом. Вистачить тільки вивчити ідеали народу, для яких він жив та живе, зміст та форми його культури, щоб перебрати місію народу, яка мусить жити не тільки в його геніях, а й у всіх істотах національної субстанції всюди, де вона існує. Лиш тоді людина може розвинути не тільки пошану до себе самої, а й любов до свого рідного, до своєї нації, яка дає Валентині Морозові силу стати на найвищу пробу між життям і смертю. Що ж диктує Морозові відкинути спокійне життя, кар'єру і все матеріальне добро, яке можна досягти, погодившись із дійсністю?

Поставу В. Мороза до життя і його дійсності диктує його свідомість, що: «Нація — найсвятіше! Нація — це синтеза усього духового, чим володіє людина!» А любов і пізнання правди своєї нації велить йому висувати далші його тези: «Я знаю, що всі люди рівні. Це говорить мій розум. І разом з тим я знаю, що мій народ особливий, найкращий. Мій народ — стріла з Божого лука. Так промовляє моє серце. Нерозумно зводити голос розуму і серця до одного знаменника. Голос розуму необхідний. Але людина, в якій розум загриз серце — це шкаралупа без ядра. Розумова вищість далеко не завжди свідчить про духову вищість».

А коли нація — це синтеза всього духового, чим володіє людина, то культура нації — найдосконаліший образ народу, в якому кожна індивідуальність — частинка нації — бачить себе і свою мету.

Перед українцями в країнах діаспори першочерговим завданням є не тільки охорона від асиміляції, а й ревідикація втрачених українських душ, включення їх у повноякісне життя. Дорога до цієї мети — вивчення власної культури, практичне застосування її в житті.

Висока освіта, вивчення культури власного народу не рівнозначні з високою освітою взагалі, а зокрема з вузькою професійною освітою. Є багато освічених людей, що, напоєні виключно чужою освітою — «чужою правдою» — не знають «своєї правди» і відчують до неї погорду. Особливо тоді, коли «свою правду» знають з чужої або ворожої школи.

Українці в діаспорі, подібно як українці на Батьківщині — в Україні — загрожені українською псевдокультурою. Псевдокультурою називаємо московську підмінку української культури, яку оформлюють українські діячі культури під диктатом і за рецептою московських диригентів, які не лише керують слухняними їм сервілістами, а й одночасно дбають, щоб нескорені, які творять справжню українську культуру, як ось Ігор Калинець, Василь Стус, Валентин Мороз і десятки інших, опинилися в тюрмах і концетраційних таборах, або, як Алла Горська, несподівано загинули. Дбають вони про те, щоб кожен паросток справжньої української культури був негайно і своєчасно стятий.

Яка мета ліквідувати українську справжню культуру і заступати її підмінкою? Відповідь проста: Комуністична партія т. зв. Советського Союзу схвалила постанову про «злиття націй» і творення од-

ного «совєтського народу» на базі російської мови і культури. Прямуючи до цієї мети, цілий державний апарат та її філіялів, «національних республік» і «автономних областей», реалізує плян «зближення народів ССРСР». Російська культура в усіх її виявах у сучасному і минулому є моделем, на який взоруються чи зобов'язані взоруватися, творчі сили культур усіх неросійських народів імперії. Імітація російської культури або підмінка української — це найгрізніший засіб ліквідації української культури через постійне засмічування її елементами російської культури і наближення до російської.

Українці в країнах діаспори у подвійній небезпеці асиміляційної ерозії. Здавалося б природним явищем, що оборона української спільноти від асиміляції з панівними національними спільнотами в країнах поселення повинна спиратись на допомогу країни походження — України. Кожна незалежна батьківщина емігрантів намагається втримувати допоміжний контакт, щоб процес денаціоналізації своїх земляків припинити. Даючи їм культурну поживу, продовжує їхнє національне існування поза межами Батьківщини.

У випадку української спільноти за кордоном питання зв'язків з Україною складне, бо тут іде про культурні зв'язки. Від кого черпати поживу? Звичайно, відповідь буде — від українського народу. А тепер питання: чи т. зв. УРСР — держава українського народу? Чи т. зв. уряд УРСР працює для українського народу, для самобутності його культури (мови, науки і мистецтва), а чи це тільки експозитура імперії московських окупантів в Україні,

що працює над культурною нівеляцією народів т. зв. національних республік ССРСР, змагає до мовного і культурного наближення до московської мови та культури, змагає до «злиття націй» в московському морі?

Знаючи, що офіційна культура в Україні — це не оригінальна культура, а імітація московської, черпати культуру з України мусимо обережно, науково-фахово. Мусимо черпати з джерел української культури, з оригінальних її пам'яток, а коли з народної культури, то безпосередньо від народу, а не від його посередників.

Як на тих посередників дивиться українець на Батьківщині, один з представників оригінальної української культури, Москвою не підміненої, бачимо з такого його образу: «... всі житла і храми наші в долині, он на горі дракон сидить і дивиться в долину, а то починає малювати гуцульські писанки, щоб у долині повірили, що дракон той тутешній. Взявся і цього разу він малювати... вибігли ми до воріт, щоб на писанки ті поглянути, а на кожній писанці тюрма намальована».

Символічна картина поета говорить сильніше за найпереконливіші аргументи. А їх мільйони...

В такій ситуації українці в країнах свого поселення мусять, рахуючи на власні сили, розбудувати культурну рідну атмосферу, яка не тільки продовжувала б їх існування, а й допомогла б зберегти справжню українську культуру, ліквідовану в Україні, до тієї хвилини, коли можна буде розвивати її самобутні форми вільно на Рідних Землях.

Перед нами відкривається образ завдань, які наша спільнота повинна реалізувати.

Перше, що зберігало і зберігатиме нашу спільноту в своїй самобутності культури — духового життя — є Церква. Саме тому в Україні її зліквідовано, а з нею ліквідується найкращі наші культурні досягнення. Про роллю Церкви в житті народу Мороз каже: «Мусимо зрозуміти нарешті: боротьба з Церквою означає боротьбу з культурою. Скільки разів рятувала націю сама Церква?.. Інстинкт підказував людям, що Церква... єдиний спосіб духового самозбереження, єдина можливість не стати робочою худобою...»

Змагання українців у країнах діаспори зберегти свої Церкви, вибороти для них патріархальний устрій, політичну незалежність від чужих чинників — це змагання зберегти наші Церкви як джерело культурних традицій і духового життя сучасної і майбутніх генерацій народу. Та змагання ці будуть неповними, коли боротьба обмежиться тільки формою незалежності наших Церков. Патріархальний устрій повинен дати почин до закріплення нашого обряду, а з ним і традицій церковної української музики, архітектури, малярства, які зберегли культурну самобутність народу в його історичній добі. Треба творити високі школи для священиків українських Церков, які вивчили б глибоко українську культуру і несли її у маси нашої спільноти в країнах діаспори. Їх завдання — зберігати все, що скріплює нашу спільноту, що чинить її відмінною від усіх інших спільнот. І якщо календар наших Церков відрізняє нашу спільноту від інших,

то це не лише справа числення днів у році, а й справа окремішності народу. Цю окремішність не сміє легковажити людина, що знає про роллю самобутності в культурі народів, а з цим і їх національну ідентичність.

Українська наука — шевченківська «своя правда» — це зброя національного розуму, національної свідомости, аргументація на наше самостійне, ні від кого незалежне існування.

Щоб розвивати українську науку, треба озброїти її adeptів музеями, архівами та бібліотеками, експонати яких були б вільними від московських підмінок, що вже контролюють світову науку і виховують національних покручів не лише в Москві і Ленінграді, а й у Києві та Харкові.

Бібліотеки, музеї й архіви опинилися під контролею окупантів України або перевезені в центральні бібліотеки, музеї та архіви на Московщині, а деякі навіть спалені. Там також велика частина українського мистецтва. Москва фальшує факти відносно населення ССРСР, економіки та культури народів імперії. Наукові книжки, що появляються в ССРСР, тенденційні, викривлюють правду про минуле і сучасне. Виховані в країнах діаспори, науковці дуже часто приймають, не мавши доступу до джерел, наукові видання в ССРСР за вірогідні і спираються на них свої дослідження. Найнебезпечнішою для науковців Заходу є советська статистика, що ігнорує дійність і факти. Наука західного світу, а зокрема українська еміграційна, прийнявши совет-

ську науку за справжню науку, стає несвідомо пропагатором московського імперіялізму.

Особливо тенденційними є советські гуманістичні науки: мовознавство, історія і археологія, антропологія і етнографія, література і мистецтвознавство. Московські шовіністи не задовольються економічним грабунком українського народу та інших народів ССРСР, призначених Москвою на колоніальний визиск, вони ще й грабують їх із їхнього минулого, щоб забрати їм їхню душу. Привласнюють собі найвищі досягнення українців, період Київської Русі, її культуру, а разом з тим усе минуле, на якому зформувалася українська нація.

Боротьба за національну метрику — дуже важлива, бо виграти українцям бій за своє минуле, це означає — скинути із себе комплекс меншевартості і збудувати почуття своєї вартості державної нації.

Українська наука, щоб відіграти свою позитивну роллю, мусить розбудовувати пріоритет відповідних видань і фінансову базу для них. Українці в країнах діаспори не повинні концентрувати свою увагу на предметах з таких ділянок, які можуть чекати на кращі політичні умови або спиратися на фінансову підтримку інших. Бо для нас важливішою проблемою є популяційна політика Кремлю і пересування українського населення в Азію під претекстом «раціонального розміщення трудових ресурсів».

Добре робить Наукове Товариство ім. Шевченка, що видає англійською мовою «Історію України-Ру-

си» Грушевського, бо таким способом найкраще боронить наші старі назви Русь, русин, руський, що їх московська наука приписує собі, утотожнюючи Русь із Росією, русинів — з рускими і російським народом, а разом з тим привласнює собі нашу історію і культуру періоду Київської Русі. Натомість таких наукових центрів, що претендують бути українськими, але починають українську культуру та історію від гетьмана Мазепи, а літературу від Котляревського, до самостійницьких зарахувати не можна. Вони вкладаються в офіційну лінію советської науки, яка твердить начебто український нарід у мовному, культурному і політичному аспектах зформувався щойно в XV і XVI сторіччях.

Не менш важливими ділянками є літературознавство, мистецтвознавство і мовознавство.

Московізація української мови провадиться не тільки в Україні, а й одночасно в країнах української діаспори. Російсько-українські словники, що їх в Україні називають «російсько-російськими», виконують у вільній українській спільноті ту саму службу, що в окупованій Україні. Там присумово, а тут добровільно. Часто працівники науки і преси аргументують своє рівняння на советські словники твердженням: «Один нарід, одна мова». Така теза була б повністю виправдана, якби не вела до обмосковлення нашої мови. Чому наша преса обмежується 40-ма тисячами слів у Голоскевича? Чому наша наука за кордоном не випродукувала словника української мови бодай на 120 тисяч слів, як в Україні, але чистої української мови? Цей борг сто-

їть перед українськими мовознавцями. І це їхнє зобов'язання не лише супроти еміграції, а й цілого народу, якому навіть букву «Г» сконфісковано.

Боржниками перед нашим народом є літературознавці і мистецтвознавці. Відомо, що за принципом часу «формування українського народу» йде й періодизація української культури, головно її важливої галузі — української літератури. Історія української літератури в Україні поділена на два періоди: дожовтневий і післяжовтневий. Така диспропорція матеріялу свідомо накинена для того, щоб 50 років советської літератури протиставити українській літературі, твореній від початків формування Київської Русі. Період дожовтневої літератури на 90 відсотків належить до «релігійно-буржуазної», яку офіційне літературознавство ігнорує чи тільки коротко згадує. Це стосується однаковою мірою і до мистецтвознавства.

Перервані традиції в українській культурі, викликані руїницькою метою соціалістичного реалізму, і сепарування творчих українських сил від стильотворчих процесів мистецтва на Заході, нашаровування елементів московської культури на українській, вимагають від літературознавства і мистецтвознавства, як і всієї української науки, глибоко вивчити процеси деукраїнізації культури, одночасно вивчення її самобутніх рис, що притаманні їй від часу її появи на арені історії.

Відомо, що паличка московського диригента в справах культури втручається навіть у народне мистецтво, в народні промисли, у фолкльор. В осе-

редки народного мистецтва, такі як Косів, Космач, Опішніа і Петриківка, приїзять мистецькі керівники, які дбають про те, щоб появилися «нові традиції» в нашому мистецтві, а давні щоб «відмирили», подібно, як в мові «відмирають» давні «невживані» слова, натомість появляються нові, наближені або тотожні з московськими. Так уподібнюються петриківські орнаменти до московських орнаментів таких центрів як Палеху, Хохломи і Мстери. Їх узагальнюють і називають «українськими». Така тенденція, що розвивається в напрямі «збирання народів», відбувається через «близькість культури». «Зближення» особливо виразною лінією проходить у ділянці української музики, яка в офіційній творчості композиторів постійно наближається до московської народної музики. Такий процес проходить у всіх т. зв. советських республіках. Московська мелодика і ритміка нівелює у музиці не лише українців, грузинів, а й киргизів та узбеків, а це вже геноцид культури.

Взявши до уваги процес московізації в усіх ділянках культури, мусимо уважно приглядатися, чи імпорт нашої культури з України є імпортом з джерел нашого народу, а чи з криниць затруених московською підмінкою.

Особлива небезпека стоїть перед засобами культурних передач, якими є преса, шкільні підручники, книгарні, мистецькі одиниці — їх репертуар, радіопередавання, галерії образів, музеї і т. п. Їх повинні очолювати люди освічені, що в ділянці культури розрізняють хліб від скла, що глядача, слухача і чи-

тача живитимуть рідною культурою без московської отрути.

У нас, у країнах української діаспори, советська книжка витискає національну, в радіопередаваннях советська музика (платівка) домінує над музикою національною, советська фальшивка української плахти, вишивки, кераміки, навіть писанки, засмічує прекрасні, ще не зіпсовані, зразки мистецтва, що його зберігає спільнота в діаспорі.

Українські мистецтвознавці, літературознавці й науковці повинні створити кодекс української культури, який був би компасом для визначення стежок культури тим усім, що прагнуть пізнати себе національно або розвивати національний смак своєї культури, а головню тим усім, що прагнуть творити українську культуру в умовах діаспори.

Потрібний ряд видань з усіх ділянок української культури, що дав би їй профіль, характеристичні її риси. Потрібні підручники історії української культури, автори яких дали б характеристику усіх ділянок культури, її самобутніх форм, чи це музика, балет, образотворче мистецтво чи народна творчість: вишивка, кераміка, писанка і т. д. Подібно влаштовувати окремі конференції у справах культури, на яких мистецтвознавці відкриватимуть очі спільноті та дійсність і показуватимуть роллю чистої національної культури в житті спільноти, що хоче не тільки себе зберегти, а й відіграти роллю містка нації у її краще майбутнє.

Справа збереження традицій української культури, плекання живих потреб, що їх вимагає дух

часу і смак народу незалежно від диктату окупантів чи асиміляторів, — це справа першочергова тому, що культурна самобутність народу є гарантією його духової незалежності і політичної підметності. На цьому відтинку відбувається генеральний бій, який зводять правдиві українські культурні діячі.

Замало обороняти життя Мороза, треба боронити ідеї, в ім'я яких він бореться і терпить, себто ідеї нації, її творчого духу.

Всі ті, що належать до української нації і мають комплекс меншевартості, мають його тому, що опинившись в обманному переконанні начебто нація приносить їм сором, а вони персонально «кращі» від своєї спільноти.

Мороз каже протилежне, він гордий за свою націю. Все чим він є, сталося через націю, яка має місію на тисячі років.

Щоб піти шляхом місії нації, треба її пізнати, пізнати її правду. Ми не усунемо комплексу меншевартості, поки покоління, в Україні ненароджені, не пройдуть школу своєї правди. І тут роля рідної школи, курсів українознавства, рідних університетів. Під однією умовою: програми навчання мають бути надихані нашими геніями, вірою у свою націю.

На свою націю треба дивитися власними очима, а не крізь окуляри ідей чужого. Сьогодні, коли переважають ідеї з чужого поля матеріялістичного нігілізму на Сході і на Заході, коли на Сході людина стала гвинтиком державної машини, а на Заході

звироднілий лібералізм витиснув одиницю понад спільноту громадську і національну, українська нація своєю духовістю пропонує порятунок від шкідливих лжеправд.

Сковорода пропонує самопізнання і шляхетну місію допомагати іншим, допомагати пізнати себе, щоб чинити собі вроджене діло. Шевченко, Франко та Леся Українка пропонують своїми ідеями сучасній людині відкинути песимізм і безвихідь екзистенціалізму на Заході і модерного кріпацтва та нищення людини на Сході. Вони сповняють місію не лише своєї нації, а й цілого людства; бо як росте і шляхетніє людина через націю, так нації ростуть через найкращі здобутки людства. В такій місії бути українцем — гордість. Це ж Шевченків «Кавказ» — свобода людині і народам! Це ж Леся Українка — проповідник жертви одиниці на користь спільноти, жертви добровільної, що ушляхетнює одиницю і спільноту! Це ж Франко — одиниця, на якій «мільйонів стан стоїть». Одиниця — людина, не гвинтик в імперській машині, але й не егоцентрик у суспільстві, що відмовляється від усіх обов'язків, згортаючи до себе усі права, що у спільноті йому належать.

Зробивши велетенський крок у досягненнях цивілізації, людина віддалилася сама від себе, від своєї мети. Привернути людині обличчя Боже — місія української нації, місія не лише для себе, місія для всього людства. Шляхетна місія!

Е. Орловський

ВІЙНА І МИ

Під сучасну пору нереально враховувати збройний конфлікт між надпотугами, якщо не трапиться щось надзвичайного, як казус беллі (тобто причина війни — напр., — нова Куба, окупація чи опанування країн продуцентів нафти москалями тощо). Існує найменше реальних даних на збройний удар ЗСА — Китай. Зате більше площин для зудару — між ЗСА і ССРСР. Війна ССРСР проти Китаю тепер також нереальна. Недавно у комплекс надпотуг включився петродоляр, тобто держави, які видобувають нафту. Вони пляново загрожують промисловості північних країн вільного світу, закуповуючи акції різних заводів і фабрик. Країни петродоляра опинилися під впливами Москви, бо в конфлікті арабів з Ізраїлем Москва підтримує арабів, а за Ізраїлем стоїть ЗСА. За умов ведення клясичної війни морська піхота або бомбовики ЗСА приборкали б петродоляр, але в умовах термоядерного озброєння надпотуг (ССРСР-ЗСА) при ситуації пату, ЗСА — безсилні. Не хочуть ризикувати зударом з ССРСР.

Амальрик передрікає війну 1984 року з Китаєм (що не дуже реальне), але є певне, що цієї війни ССРСР не перетривав би. Брежнев згадував, що

«скріплюється процес, який є нічим іншим, як матеріальною підготовкою світової війни». А маршал В. П. Соколовський у своїй «Воєнній стратегії» 1970 пише: «У третій стадії імперіалістичного розкладу може бути між двома таборами тільки велика, світового розміру коаліційна війна». «Натомість конкуруючі капіталістичні держави провадять між собою локальні війни за сирівці або задля оборони їхніх колоній. До цієї стратегічної категорії обмежених воєн належать національно-визвольні і громадянські війни, яким у кінцевості дає збройну допомогу СССР...»

Російські стратеги пишуть про неунікненну «провоковану Заходом нуклеарну ракетну війну»...

Коли в пропаганді найгостріше завогнення існує між СССР і Китаєм, з одночасним підкреслюванням наближування і співпраці між СССР і ЗСА, то в дійсності є навпаки. Якраз Китай може спокійно спати, бо головні збройні сили Москва зосередила проти Європи і ЗСА. 90% советського потенціалу середнього розміру ракет націлені на Західню Європу. Треба взяти до уваги, що Китай має свою окрему стратегію оборони, достосовану до власних умов. Він посідає армію на 2,5 млн воєнків. У порівнянні з загальною кількістю населення (біля 800 мільйонів) це небагато, бо ледве 0,3%, коли в європейських державах цей відсоток виносить 0,7 до 1,1, а в СССР аж 1,3%.

Ставка керівництва Китаю звернена не на якість зброї, включно з атомовою, — а за його твердженням — на якість «воюючих народніх мас», які «про-

вадять народню війну». Китай сконструював самостійно 1967 року водневу бомбу, 1970 випустив власного сателіта у всесвітні простори, має далекосяжні ракети, але все ж таки під військовим поглядом він конвенційна континентальна потуга, — хоч її боездатність обмежена. Крім т. зв. народної армії існує міліція з 30 мільйонів членів — тобто — за прогнозою Пекіну — «океан народньої війни, що в ньому у випадку інвазії має ворог втопитися». Ця міліція не може бути наступальною на чужій території. Натомість вона має для загарбника оборонне значення. Для загарбника вона створює багато проблем, які внеможливають контролю окупованої території ще до створення його сателітного уряду, складеного з китайців на китайській землі. Протиставитися модерній армії може Китай передусім партизанською тактикою. Звідси 1973 розпочалося: «копання глибоких тунелів, зберігання запасів зерна» і т. п. у пляні партизанської стратегії. Москва мусіла б найперше проломити три оборонні обручі: атомовий запірний вогонь, великий ланцюг бойових дивізій, перстень розбудованих наче у твердині сіл, в яких стоїть міліція вишколена у партизанській війні. Господарська і оборонна структура Китаю — децентралізована, отже обмеженою «хірургічною» операцією Москва не в силі добитись перемоги. Чи має вона йти на «столітню» війну? Ледве! Чи на тотальний атомовий великий напад? Але і це ні з різних причин, — як згадано, між іншим, — 90% атомової зброї скеровано на Захід. Єдина реальна ставка, про яку від років говоримо, це ставка на гро-

мадянську війну в Китаї і на поневолені там народи (монголів, туркестанців, манджурців, тибетанців), але така стратегія незручна для Москви, бо вона сама поневолює монголів, туркестанців і т. п. Отже залишилася б в репертуарі воєнних агресивних заходів Москви ставка на нового Лін Піао і Ліу Шао-чі. Це означає чекати. Але чи прийде така нагода? Чи буде навпаки, тобто, що національні протиросійські сили зростатимуть і вони усунуть комунізм та скріплять загальний протиросійський фронт?!

У кожному разі позиції російської імперії не такі вже міцні. Вона є в ситуації окруженої сили. Її експансивність і захоплювання усе нових країн, чи мостових причлків, роздуває її силу, видовжує фронт, і тим самим послаблює її. Що більше проковтне колос, то більше глиняними стають його ноги. Треба припускати, що окупування арабських нафтових піль було б «казус беллі» для ЗСА так, як була Куба.

У випадку окупації Москвою нафтових країн, західня Європа стала б у сателітній залежності від Москви. Це дуже послабило б ЗСА. За таких умов для ЗСА було б ще важче вести війну проти ССРСР.

Потенціал ССРСР у людському відношенні не зростає, а це означає, падає; відбувається чимраз більше процес дегенерації системи.

Чи війна взагалі можлива? Безумовно так. Запальним вогнищем може бути Близький Схід, а також непередбачені події в імперії чи навколо неї. За певних умов Москва може зробити кардиналь-

ну помилку, як це було з Кубою. Нею може бути навіть Португалія. Зрештою, «помилку» можна направити тільки тоді, якщо основний напрямок політики був би інший від змагу за загарбання світу. У випадку Росії так не є. Її «помилка» — це було б переступлення межі ще «толерованого» з боку Заходу, зокрема ЗСА.

Чи з нагоди війни можна здобути самостійність?! Не можна виключати того, бо процес розпаду імперій не може зупинитися навіть за бажанням ЗСА на кордонах російської імперії. Аргумент про більшу доцільність, чи про легшість торгувати з великими комплексами збанкрутував, коли ЗСА підтримували розвал усіх імперій світу, крім російської. Отже самі допомогли створити малі комплекси і з ними торгують, то чому якраз мали б залишати один великий комплекс — російський? Були ж великі комплекси — британська, французька, голландська, бельгійська, італійська, португальська імперії. Усі розвалилися за допомогою ЗСА, і тут аргумент неекономічності «малих комплексів», тобто національних держав, не грав ролі, а тепер застосовується щодо російської імперії!? Щось гниле тут у західньо-доляровому царстві! Коли процес розвалу імперій не може зупинитися на кордонах ССРСР чи взагалі російської сфери панування, то буде закономірним явищем її розвал. Чи це може статися у війні? Не можемо виключити цього, бо це залежить від її якостей, типу, форми.

Перша світова війна в комбінації з революцією принесла багатьом народам переходно-самостій-

ність. *Наша ставка на революцію*, але нагоди для неї можуть бути різні. Однією з них може бути війна, яку народи використовують для революційно-визвольної війни. Війна сама в собі самостійності не несе, якщо поневолені народи не розгортають своїх сил, тобто не підіймають повстань — як завершення революційного процесу. Будучи проти війни чужих імперіялістичних сил на українській території типу нацистської проти большевицької за панування над Україною, ми є за війну проти ССРР будь-якої країни світу, яка дасть нам нагоду для революційного зриву. Ми є за такою війною проти нашого ворога-окупанта.

Якщо Україна має бути об'єктом змагань між імперіялістичними потугами, які мали б за неї як за колонію змагатися, то це протиукраїнська війна. Коли натомість українській національно-визвольній протиросійській війні чужі держави прагнуть б допомогти як союзникові, респектуючи суверенітет української нації, то ми за таку допомогу. Ми за таку допомогу Україні, як мав її де Голь, коли проганяли німців з Франції, коли союзники визнали суверенітет Франції. Американські війська були на французькій території не з метою окупації, але для допомоги французам прогнати німців. Проти такої допомоги і проти такого роду неімперіялістичної, але визвольної війни ми не були і не є. Ми є проти війни загарбників за те, хто посідатиме жертву, що на її землі б'ються два гангстери. Це один варіант, але їх може бути більше. Основне: визнан-

ня суверенітету України і підпорядкованість усіх неукраїнських військових з'єднань та інших сил на українській землі українському урядові, як суверенові України. Війна на українській землі, яка мала б допомогти відновити російську імперію з іншим режимом, є колоніальною протиукраїнською війною і таку війну ми відкидаємо. Коротко: війну трактуємо, як нагоду. Імперіялістичну, протиукраїнську війну на землях України, відкидаємо взагалі. Натомість приймаємо зовнішню допомогу в українській визвольній протиімперіялістичній війні, в якій сувереном української землі є український народ, українська влада, український уряд — визнаний союзниками України рівнорядним партнером, а українська армія — гарант суверенності.

Війна проти російської імперії може вестися також поза територією України, зокрема у першій її фазі. Це можуть бути території сателітів, може бути комплекс Сибіру, де знаходиться основна промисловість ССРР. Все це залежне від роду (типу) війни, — конвенційного (типу) з ужиттям тактичної атомової зброї, чи без неї. Залежно також від того, чи західні потуги враховуватимуть комбіновану війну — конвенційну згармонізовану з повстанчою-партизанською, чи виключно класичного типу з атомовою тактичною зброєю, без врахування революційного потенціалу поневолених націй. Залежно від того, чи головна ставка буде на розвал імперії і як послідовність того — скинення парашутних з'єднань у співпраці з революційно-визвольними рухами, визнання їхніх національно-самостійницьких

цілей, з синхронізацією зовнішнього наступу з революційними процесами всередині. Залежно від того, чи, напр., стратегічний план ЗСА буде — замкнути советські окупаційні війська в Польщі, «ДДР», Мадярщині, ЧССР у мішку, перетинаючи вісью Гельсінки—Одеса. Тут у гру входили б Туреччина, Іран, Норвегія і т. п. Переформовані війська СССР, напр., з «ДДР», де є багато українців, в окремі українські формації під українською командою з визнанням українським урядом, як партнером ЗСА, маршували б проти основних російських сил у Росії, чи в Україні. В Україні потрібна в тому часі всестороння підтримка для скинутих парашутних з'єднань, як і українському підпіллю та армії повстанців. Скинення одночасно парашутних з'єднань і зброї в концтабори та відповідна акція серед неросіян у Сибірі і на китайсько-советському кордоні відкрили б протиросійський фронт на Далекому Сході. Повстання в концтаборах — під час берлінської блокади — 1949 — було зумовлене тим, що в'язні сподівалися зудару ЗСА-СССР (Воркута — 60 тисяч трупів! — здушене повстання). Українські й інші в'язні вимагали скинення зброї, харчів, допомоги повстанчим з'єднанням (проти військ МВД). (Дивися: Шольмера «Воркута»). Не забуваймо того, що три мільйони полонених перейшло на бік Німеччини впродовж трьох місяців війни 1941 р. Цей чи той тип збройної війни стисло пов'язаний з політичною, психологічною війною Заходу і практичними заходами, що були б визвольні, а не імперіялістичної з боку ЗСА. Передумовою успішної збройної

війни є її політичний зміст, чого Захід не робить. Коли цілі Заходу були б співзвучні з цілями визвольних революцій, буревій повстань — реальна річ! Це підтверджують повстання в концтаборах, що створили необхідність десталінізації (за Хрущова), щоб рятувати імперію. План, стратегія революційного зриву мусять бути раціонально, холодно розпрацьовані і реалізовані, але хвилинка — іскра для виступу є поза людськими передбаченнями, бо це іраціональна потенція — кожна революція, а особливо її початок. Поза обрахуванням був виступ трьох полків, складених з українців 1917 року в Петрограді.

Ні одна нація досі добровільно не зреклася імперії, а виключно у примусовій ситуації. Це є унікальні факти історії, коли переможні нації після війни тратили імперію, як ось англійська, французька, бельгійська. Процес розвитку людства іде в напрямі національної держави. Німеччина втратила імперію після програної першої світової війни, а Англія після виграної другої. Римська імперія Цезаря, за якого переживала зеніт, впала згодом завдяки внутрішньому етично-ідейному і політичному розкладові, деградації духовних і моральних вартостей і — передусім *визвольним зривам поневолених народів*. Їй завдали остаточного удару варварські германи з суворим стилем життя, якого уже не знали м'якотілі римляни.

У війні навіть переможної імперії її колоніальні народи зростають на силі, отримавши зброю і ство-

ривши доконані факти проти волі колоніяльно-метропольного центру — поневолюючої нації.

Приклад: Індія. Одна з причин легшої ситуації Індії, напр., від України, лежить у факті віддалення від Англії. На унезалежнення Ірляндії не мала впливу територіяльна близькість, сусідство Англії. Революційний людський потенціал України, її безстрашна боротьба, незламність і нескореність нації дають шанси у спільному фронті поневолених націй використати теж нагоду війни проти ССРСР, щоб революційною боротьбою і повстанчою стратегією власними силами зсередини — паралельно до воєнних зовнішніх дій — завалити імперію, як анахронічне історичне явище і повернути суверенність Україні й іншим поневоленим націям. Час уже не працює для Росії, але для України. Роздування імперіяльної великодержави у напрямі все нових загарбницьтв і поширювання сфери її впливів є двосічне для неї, бо створює нові фронти і нові слабості. Російський народ не всилі опанувати щораз нові території з причини визвольної боротьби поневолених народів, а теж протиставлення загрожених народів, — кількостево він не може бути всюди прямиий. Його загарбництво стає гробокопником його імперії, а може й держави, як це показав досвід з націонал-соціалізмом, що його носієм була німецька нація. А кінець загарбництва відомий! Дві «держави» і втрата одної третини території та 11 мільйонів вигнанців... Чи не чекає така доля загарбницьку російську націю!?

III. ТЕЗИ, СТВЕРДЖЕННЯ І ПОСТАНОВИ

ДО СТАНОВИЩА В УКРАЇНІ

1. Більше, як півстолітня боротьба московського великодержавного більшевизму проти національної ідеї України та інших поневолених націй, залучених силою зброї в імперський комплекс, не принесла перемоги Москві ні в площині політичній, ні в площині економічній. Хоч кремлівські володарі й галасують про розв'язання національного питання, національна проблема є тим тараном, що б'є в обручі розхитаної імперії, увиразнюючи її суперечності. На нинішньому закруті імперіяльної політики КПСС поставив такі завдання:

а) Посиленим натиском на «зближення націй» досягти повної їх «соціальної однозгідності», згуртувати навколо московського ядра.

б) В «зрілому стані» соціалістичного будівництва, як урядово звуть нинішній етап, імперіяльна політика прямує через усунення різниць у житті народів наблизити ліквідацію націй.

2. Відповідно до так поставленого завдання на XXIV-му З'їзді КПСС (1971 р.), проголошено міт про створення «нової історичної спільноти — советського народу», як реальність, вже досягнену в

«зрілому періоді будови соціалізму». Проголосивши видумку за дійсність, всевладна «партія вважає недопускальними будь-які спроби стримувати процес зближення націй, штучно затримувати національну окремішність». Такими словами ген. секретар ЦК партії Л. Брежнев відкрив зелене світло імперіалістичним «тварям і пикам» для боротьби з національною ідеєю. Кличем цієї боротьби в Україні проголошено: «Серце вітчизни — Москва, серце братерства — Росія!»

3. Згідно з політикою партії усунення різниць, вимагається поборювати, витіснити і переслідувати прояви національного патріотизму, любови до землі й історії свого народу, а натомість насаджувати й плекати патріотизм «всесоюзний», він бо, як твердить Л. Брежнев, «ширший, глибший за національні почуття кожного народу». Відчужуючи народ від його батьківщини, політика єдинодержавства дає таке розуміння «отечества»: «Під ним розуміється нині багатонаціональну країну соціалістичну з усіма кліматами, ландшафтами, з усіма історичними революційними діяннями від Великої Жовтневої Революції до провідної ролі в прогресивному розвитку сучасного світу».

4. Таке розуміння «отечества» з його «провідною ролю в прогресивному розвитку сучасного світу» допомагає збагнути суть большевицького вандалізму в його політиці єдинодержавства щодо культури і духового життя неросійських націй. До цього часу імперська політика керувалася формулою «культура національна формою — соціалістична

змістом». Нині і форма має бути соціалістичною — советською, пройнятою російським духом — «глибоко інтернаціонального русского народу». Для культури «розвиненого соціалізму» небажані не лише «реакційні» елементи національних культур, а й усі елементи, що «вже віджили в побуті народів». А КПСС диктує: що «віджило», а що ні. Ведучи політику національно-культурного винародовлення України та інших «суверенних колоній СРСР», партія проголосила анатему національній ідеї на VI З'їзді письменників України.

5. Нинішній закрут у політиці КПСС, є політикою оборони — рятунку імперії — СРСР від тиску національно-політичних процесів в Україні та в інших Москвою поневолених країнах на імперські обручі. В шестидесяті роки спалах національного відродження не був чимсь стихійним чи іраціональним, що важко вмістити в соціологічні схеми, як дехто думав. Ні, це було закономірне явище, яке з енергії національного духу,

Що тіло рве до бою,

Рве за поступ, щастя й волю,

продовжуючи боротьбу 40-их років ОУН-УПА-УГВР, оформилося у національно-політичному ставанні в інших умовах. Закономірність і пов'язаність його підкреслює поет національної ідеї В. Симоненко, називаючи Львів (центр боротьби 40-их років) «епіцентром радощів і надій». У сина степів «вибухає душа» після трагедії 50-их років і він просить, «щоби серце твоє, одчайдушне левине, краплю сили вдихнуло у серце мое».

6. Дві протиставні сили: національна ідея — націоналізм України та інших неросійських націй, і більшовицьке єдинодержавство стоять у непримиренній боротьбі. Тоталітарна система більшовицької сваволі й беззаконня має фізичну силу перевагу, а адміністративно-політичний апарат залякуванням і терором, спираючись на колективну відповідальність безликого суспільства, втримує позірний спокій. Але з погляду ідейно-політичного імперська система спорохнявіла. Партократія, у якій зосереджена влада з політбюром ЦК КПСС на чолі, це замкнене коло імперіяльних «тварей і пик», що називають себе «совістю, честю і розумом народу». За влучним окресленням поета, це «люди поржавілі, з кам'яним серцем, з нерухомим мозком».

7. В замкненому колі, без допливу свіжих сил — розклад і загнивання московсько-більшовицької системи неминучі, її не врятує заковані догматики. Розрив партії з технократією, — господарсько-економічними силами, — виразно зарисувався на цьому закруті. Ознакою його є і так зване «місництво», коли керівництво «союзних республік» в економічних справах віддає їм перевагу супроти цілого СССР.

8. Імперська політика повна суперечностей, часто наповнених вибуховими факторами, що неминуче сприятимуть визріванню і оформленню національно-революційних сил в Україні та в інших поневолених Москвою країнах.

9. Національна ідея, націоналізм поневолених на-

цій — антипод московського єдинодержавства більшовиків. Великодержавному колективізму, що знеособлює людину, і колективній відповідальності (за часів кріпацтва — кругова порука) — націоналізм протиставить повноту творчого розвитку людини і всебічного духового розвитку нації. Національна ідея не переслідує, не вбиває (як це чинить політика єдинодержавства) всього того, що не вкладається в уніфікаційну догматику, а каталізує шляхетні ідеї людства і, збагативши їх в національному кліматі, вносить свій вклад у світову скарбницю вселюдської культури.

10. Філософії ненависти з її клясовою боротьбою — національна ідея протиставить шляхетний гуманізм християнської людяності. Табунному колективізму у більшовиків, в якому людина перетворюється на робота, гвинтика, — націоналізм протиставить всебічний розвиток людини, творця, особистості.

II.

1. Економіка в імперському комплексі СССР була й є похідною функцією політичних завдань, функцією політики, яка заповняє її і все людське життя намагається тримати в кліщах централізму. Всевладна КПСС — її ЦК і політбюро — на нинішньому етапі імперіяльної політики поставила завдання: змінити орієнтацію, натиснути на інтенсивні методи ведення господарства. В економіці СССР витворився стан, при якому під «науковим плянуванням» прихована маніпуляція цифрами, що

прикривають грізні симптоми розвалу. На складах гори недоброякісних товарів, а «ощасливлені будівничі» московського соціалізму, підсоветські громадяни, вистоюють у чергах за необхідними речами. Внаслідок цього процвітає «чорний ринок», як масове явище.

2. Видумана для боротьби з націоналізмами поневолених націй «нова історична спільнота — советський народ» — тоне в спекуляції. Технократія, бюрократична знать — партійне дворянство, намагаючись виконувати пляни, часто потурають спекуляції. «Не покрутиш, не проживеш!» — цей неписаний закон у колективістичному сільському господарстві набув сили також у легкій і обробній промисловості, що неспроможна задовольнити потреб населення доброякісними виробами.

3. Деградація сільського господарства в імперії — річ давня. Хліб, зерно, м'ясо й масло «найпередовіша система колективістичного ведення сільського господарства» — купує за кордоном, а хемічні та автомобільні заводи будують комуністам західні капіталісти. ССРСР — це імперія колоніяльного типу, яка, крім зброї, вивозить сировину, а для добування її потребує допомоги капіталістичних країн. Звідси й політика миротворного туману — в облудному «детанті».

4. Політика єдиного державства з її уніфікаційними заходами породила також догму для економічного життя.

«Економіка ССРСР — це не сума економік республік і областей. Це вже давно господарський орга-

нізм, що витворився на базі спільних цілей та інтересів усіх націй і народностей». — Таке заявив Л. Брежнев на урочистостях 50-річчя створення ССРСР, але це свідомий самообман.

Лякаючись націоналізмів, що все сильніше, невблаганно, тиснуть на імперський обручі, володарі імперії довели централізм в економічному житті до абсурду. Він скоує ініціативу, плекає безвідповідальність, яку підмінює «колективна відповідальність» ЦК КПСС.

5. Парадоксом політичного життя в московсько-большевицькій імперії є те, що верхівка партократії з ЦК КПСС на чолі мусить застосовувати новітню технологію для самозахисту, щоб втримати владу, поборюючи творчу думку уярмлених націй, лякаючись її. А це дає фатальні наслідки занепаду промисловости і економічного відставання імперії.

Згадане вище «місництво, новий ворог єдиного державної політики», родич націоналізму, як назвав його Л. Брежнев, щораз більше поширюється в економіці, а зокрема в сільському господарстві. Нинішня перебудова сільського господарства за комплексною спеціалізацією і «укрупненням» посилить «місництво».

6. Українська промисловість, хоч і високо розвинена, має колоніяльний характер пов'язаности з промисловими імперіяльними центрами:

а) Низька продуктивність праці: в промисловості не дорівнює й половині американської, а в сільському господарстві становить 11% американської (В. Є. Колбі «Ворлд Ріпортер» з 9. 9. 1974). В сіль-

ському господарстві СРСР зайнято 31% робітної сили, а в ЗСА — лише 4%. Щороку сотні тисяч міського населення мобілізуються не тільки на жнива, а й на сівбу.

б) Загальна продукція СРСР дорівнює менше як половині національної продукції ЗСА.

7. При докраною централізованому керівництві імперською економікою витворилися такі відносини, за яких економіка неспроможна забезпечити розвій виробничих сил в добу науково-технічної революції у світі. СРСР стає сировинним додатком Заходу, з тою різницею, що в списках товарів на експорт зникли продукти рільництва. До цього треба додати, що контрасти в житті партійної знаті й трудового люду дедалі увиразнюються і зростають. Народ, перефразовуючи Леніна, який твердив, що «соціалізм це советська влада плюс електрифікація», кепкуючи з нинішнього стану, говорить: «Комунізм — це советська влада плюс сертифікація країни» — творення крамниць для упривілейованих.

8. Самовладна, самоконтрольна, самоодурманююча пропагандивною барабанщиною советська плутократія втратила почуття реальності і відповідальності. Міцно тримаючись влади, перейнята мертвотним догматизмом, вона нездатна знайти вихід з сліпого кута, в який зайшла імперія під ударами націоналізмів поневолених в СРСР народів і зовнішніх кліщів зі Сходу та Заходу.

ІДЕЙНО-СВІТОГЛЯДОВІ ПОЗИЦІЇ МОЛОДОЇ УКРАЇНИ

1. Світоглядові проблеми гостро актуальні в поневоленій Україні. В центрі світогляду Молодої України стоїть ідея нації, себто її добро, вартості та інтереси.

2. Національний світогляд проявляється через патріотизм. Таке природне прив'язання до своєї Батьківщини — Рідного Краю, помітне, зокрема, у висловах любови до України та в чинах, спрямованих на добро цілої нації. Національний світогляд гостро протиставний до матеріялістично-комуністичного, єдинонеделімсько-месіясичного світогляду, що його російські займанці примушують українців визнавати.

3. З патріотичною настановою молоді пов'язаний національний романтизм, етичний ідеалізм та оптимізм. Характеристична динамічно-людяна риса її світогляду — піднесення вартості людини.

4. Національні борці ставлять духовий первень над матеріяльним у розумінні суті людини та національної спільноти. Молодь України протиставиться колективістичному розумінню людини і нації. Вона визнає вищість нематеріяльного, духового буття, виявом якого є спроможність людини породжувати

ідеї й духові вартості, незалежні від матеріально-економічних умов.

5. Нація — найважливіша на землі людська спільнота, джерело життя, незнищенна природна формація, «найбільше з усіх створінь Божих на землі», сили якого «незглибні й невичерпні». Нація посідає свою власну «колективну душу» і «незглибний світ підсвідомости». В Україні пов'язують патріотизм із релігійним пієтизмом. Зокрема, визнають важливе місце релігії у житті людини й нації. Людина — істота, створена Богом, тому мусить бути відповідно трактована, мусить мати право на визнання своєї віри. Світ, нація і людина — твори Божі.

6. Молоде покоління України свідоме, що на ньому історична відповідальність супроти своєї нації, а Україна має історичну місію здобути «патент на благородство» перед людством, «бути в чомусь взірцем для інших».

7. Така настанова ворожа до російського месіанізму. Вона ставить Україну в осередку боротьби з націовбивчим єдинеделімізмом, протиставить імперській — національну концепцію. Така настанова згідна з духом епохи — валити імперії і на їх місцях встановити національні держави.

8. Світогляд Нескорених ворожий до насильницького, беззаконного, несправедливого ладу, що панує в Україні, він засуджує тоталітаризм і диктатуру, відкидає концепцію «людини-гвинтика» і необмежену владу держави.

9. З критики та засуду існуючого стану, волелюбна Україна переходить до бойової дії, що має за мету знищити терористичний, протилюдний і протинаціональний лад.

10. Національну державу Україна протиставляє імперії, а людину — колективізму і тиранії. Українська людина одуховлена, індивідуалізована, самобутня, але не анархістична, безнаціональна, не «советська» людина. Вона чітко відрізняється особистою і національною гідністю.

11. У світогляді Нескорених виразно накреслено протиставлення: українська людяність проти російської нелюдності. Прометеївська, Шевченкова, Богоподібна людина стає до бою проти Марксової, Ленінової, людини-консумента, апаратчика. На основі своєї філософії, Україна, що бореться, висуває власну соціальну програму, політично-правний лад, протилежний до советського протилюдного ладу. Здійснюється світоглядова революція: «І непомітно відбувається чудо: гвинтик стає людиною».

12. Разом з непримиренним ставленням до тоталітарно-комуністичного ладу, українська молодь виступає проти національного поневолення України Росією. Заперечує єдинеделіміський протиукраїнський світогляд. Патріотизм прибирає героїчних прикмет, коли «небезпечно бути свідомим своєї національності». Героїчна настанова робить людей нескореними. Терор і диктатура — засоби поневолення націй. Людина без прав, нація без власної держави: «Україна не має жадних суверенних прав».

13. Національним поневолювачем України є Росія, російський агресивний і завойовницький імперіалізм, успадкований комуністами від російських царів. У т. зв. Советському Союзі носієм суверенної влади є російська держава-імперія. А в Україні головною опорою російської імперії є мільйони російських колоністів-зайд. Імперіалізм Росії виявляється у політичній площині, як великодержавний або єдинонеділимський рух, а советський режим «відбиває розуміння соціалістичної революції, як імпортованої з Росії, принесеної на російських штиках». Тому москалі й ототожнюють ССРСР з російською державою.

14. Російський імперіалізм заснований у духовній площині на російському месіанізмі, в культурній площині — він проявляється як русифікаторський шовінізм і расизм, а в економічній — як жорстокий колоніалізм. І шовінізм, і імперіалізм, і колоніалізм Росії — найлютіші вороги національної України.

15. Національна держава — «закономірне право кожної нації». Українська Держава мусить бути суверенною і цілком незалежною від Росії — російської держави і російських єдинонеділимських впливів.

16. Нескорені діячі України прагнуть встановити в майбутній суверенній Україні справедливий, народоправний лад, що має засновуватися на вільній українській людині, виразно гарантуючи її права. Проблеми української нації і проблеми лю-

дини становлять нерозривну цілість. Справедливий лад виключає диктатуру, тоталітаризм, терор і паразитизм. Панувати має принцип народоправної справедливості.

17. Волелюбна Україна поборює імперсько-тоталітарну етику, чекістську, рабську, бандитську «мораль», протиставляючи їй свою мораль — героїчну, людяну, національну, християнську.

18. Боротьба України — це високоетичний лицарський, патріотичний рух. Етика цього руху заснована на національних вартостях: жертвності, альтруїзмі, героїзмі й на революційній безкомпромісовості. В ній засновки воюючого християнства.

19. Поставивши на першому місці добро української нації, Нескорені прагнуть визволити її з пут тирана-окупанта. Вони свідомі «неминучості боротьби кожної нації за своє національне існування», свідомі, що «боротьба за відновлення національного буття поглинає всі сили». Вони вірять у власні сили народу.

20. Незламні борці за Українську Самостійну Соборну Державу висувують ідею широкого міжнароднього фронту визвольних сил народів, уярмлених Росією і тоталітарним комунізмом. Така ідея породжена спільною долею в неволі одного й того самого ворога. З другого боку підкреслюється, що російський нарід національно не поневолений. Спільний фронт заснований на принципі рівноправності всіх націй після розвалу «єдиної неділеної» російської імперії — ССРСР.

21. Образ ідейних прямувань молоді в Україні, для своєї повноти, вимагає окремого наświetлення,

зокрема ж ідейно-політичної та революційної боротьби української молоді, що примушена діяти в єдиноможливих — у поліційній тоталітарній імперії — підпільних формах.

ПРОВІДНІ ІДЕЇ СУЧАСНИХ КУЛЬТУРНИХ ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ

I. Віра в Бога-Творця

1. Упродовж всієї історії, навіть у сучасну добу насадженого окупантом безбожництва, українська людина стверджує свою віковічність вірою у вищу Істоту, у Бога-Творця. Не зважаючи на десятки років наполегливої індоктринації марксо-ленінським атеїзмом, з найглибших надрів української духовності відроджується ідея Бога-Абсолюта, Бога правди, волі та любови, протилежного ідеї російського бога-деспота, небесного варіанту земного царя або ідола-тирана. В українському світогляді глибоко закоренилася правда, що щасливі ті, хто має Бога, бо без Бога немає людей.

2. Людина — твір незбагненого розумом Духу. Свого пристрасного бажання волі вона не може замикати у собі, немов черепаха у своїм панцері. Вільну творчу ініціативу вона виявляє у своїй родині, нації, а потім через них у людстві.

3. Людина — як Божий твір — створила подиву гідною працею, сповненою одуховленим змістом, «вічну дійсність», себто — релігійні вірування у різних формах, мистецтво, філософські, етичні, правові побудови, культурні цінності. Вона так

дуже ними пройнята, що вони стали її внутрішньою природою і перемагають страх смерті.

4. На захист Бога — як у минулому із свяченими мечами — стають нині українські ідеалісти, що вважають себе за предтеч національного Месії, і завдяки їм творяться новітні підвалини віри й нового відродження.

5. Опора моралі — в ідеї Бога і в безсмерті душі. Тривку опору мають мораль і етика в сфері духу. Крайовий поет порівнює безстрашного борця за волю з Христом, що взяв на Себе страшні муки задля нашого спасіння.

II. Велична роля Церкви

6. Церква виконувала й виконує величне завдання для народу. В історії немало було випадків, коли Церква рятувала націю. Ворог знає, що перетворити людей на рабів неможливо, поки не позбавити їх вічних святощів і не розтоптати їхнього храму. Саме тому північний варвар безчестить Божі храми, арештує священників, нищить церковну ієрархію, викрадає святі реліквії.

7. Росія руйнує Божі храми в Україні не тільки тому, що вона атеїстична, адже вона нищила українські собори й тоді, коли величала себе християнською та ще й «святою» Росією. Вона знає з історичного досвіду, що їй не поглинути України, коли не знищать цитаделі української національної духовності.

8. Церква настільки глибоко вросла в культурне життя України, що знищення її є одночасним

руйнуванням духової структури нації. Дехристианізація — це небувале в українській історії руйнування українських традиційних структур.

9. Традиційні культурні цінності неможливо відділити від Церкви. Хто воює проти Церкви, той веде війну і проти культури, хто оголошує, що в «ім'я культури» бореться проти релігійних «забобонів», той найбільший лицемір-ошуканець. Проголосити духове багатство нації «забобом» чи «опієм для народу» — найбільш злочинне шахрайство.

10. Немає нестерпнішого й ганебнішого насильства над те, коли ворог відбирає чи краде в народі спадщину, створену численними поколіннями предків. У важких ситуаціях національного життя інстинкт завжди підказує українцеві боронити Церкву, як носія духу. А переслідування, смерть за віру — це для християнства шлях, що веде до воскресіння, до Великодня народу.

III. Примат духового первня

11. У глибинних джерелах української духовости вільно народжується незбагненна і важка для вияснення принципами логіки «реалістів» сила, що проявляє себе у незвичайній живучості українського народу і в засадничому різкому протиставленні матеріалістичним уявленням життя. Вона є джерелом неподатливості перед винищувальним натиском протиставних зовнішніх сил та незмінною основою постійного відроджування української нації після історичних катаклізмів.

12. Відроджування духових сил українського народу викликає повторність визвольних процесів в Україні, синтезує ідеї та питомі цінності творчості нації і змагає проявлятися у всебічних ділянках її життя щораз новими виявами змісту і форм, які наново потверджують ідентичність національної суті.

13. Сила і велич визвольного процесу в Україні в тому, що він усю енергію духу, який виявляє справжнє ество людини і творить справжній сенс життя покоління, спрямовує на добро цілої нації.

Сила визвольних процесів в Україні проявляється в політичних спротивах і в духовій творчості, яка підтверджує ідентичне ество української людини і творить тяглість змісту духового життя чергових покоління.

14. До самоствердження духового життя нації належать культурні здобутки, здвинені нашими предками, які тривають від віків. Українська духовість є не тільки синтезом історичних, героїчних змагань за самоствердження і розбудову українських вартостей, культурних, правових і суспільних досягнень передхристиянської і християнської України. Наше теперішнє відчуття органічної тотожності з культурою предків є дальшою фазою вільних та індивідуальних шукань людського таланту нових і змістом і формою теперішніх виявлень незмінної від віків української духової субстанції.

15. Українська людина має глибоке відчуття потреби стверджувати свою приналежність до роди-

ни, покоління і народу, споеного постійно діючими первнями власного, ним створеного і ним бороненого, духового змісту своєї культури і свого права на індивідуальну вільність і творчість одиниць.

16. Впродовж декількох попередніх сторіч процес природного розвитку української культури був обриваний постійними заборонами окупантів, їхнім натиском і фізичним винищуванням провідних людей і джерел духової незмінності української нації. Степові орди, татарські наїзди віками пустошили нашу землю. Вони криваво підтривали етнічну субстанцію і в безпосередніх боях і щорічним забиранням в ясир українських людей. Але їхні закривлені шаблони не досягали і не підрубували релігійних і національних коренів нашої культури, не наносили нам асиміляційного розкладу. Навпаки, зміцняли мобілізацію наших відборонних сил і незламність протиставлення чужому нам «бусурманенню».

17. Єдино справжнім життям є духове життя, і тому собори духу, здвигнені нашими предками, тривають у віках. Український світогляд має у собі не тільки синтезу історичних, героїчних змагань і здобутків передхристиянської і християнської України, а й пориваючу, величну візію місця України серед народів, яка творчо і в боротьбі проти ворогів сформувала свій спосіб життя, різко протиставний до російського, отарного.

18. Національно-визвольні сили очищають український світогляд від чужого намулу, розкладового соціалістичного доктринерства, клясовости, всесві-

тянства та пацифізму, і підсилюють елементи національної гармонії й солідарности, патріотизму, динамічності, героїзму і прагнення повноцінного життя під власною владою в Українській державі.

IV. Нація — найвища духово-органічна спільнота

19. Нація — це непроминальний твір, спільна, формація, це складний, неповторний і не створений людьми організм, що має повноту духового життя. Нація так, як родина є природня категорія буття, що не є штучно сконструйованою спільнотою людей з вродженими спільними притаманностями.

20. Нація — це святиня, зневага якої — найбільший злочин. Кожен член нації повинен знати її історію, а в ній — пізнати себе самого. Денаціоналізація це дегероїзація життя. Переємники Чингісханових орд намагаються насамперед нищити духову святиню українця. Проте, вона з попелищ завжди наново відроджується, стверджуючи правду, що джерела самобутности нації — невичерпні.

21. Українська нація ідеями, словом і чином стверджує в кожному новому поколінні ті самі прагнення, ту саму віру в те, що нація має бути собою і тільки вона має право з власних відвічних джерел формувати своє життя по своєму і своє майбутнє серед інших народів усіх часів.

22. Україна — це не етнічна поява, якою хочуть бачити її москалі чи інші окупанти та їхні вислужники. Вона вирощує тих, хто на ворожому суді, прийнявши присуд смерти, жалкують, що не мо-

жуть народитися вдруге, щоби боротися за вільну Українську державу.*

23. Для мільйонів людей батьківщина та її величчя спадщина — найсвятіша. Скарби поколінь не вигибають, бо їхня суттєва, нетлінна частина передається дітям, гідним цієї спадщини. Тримаючися її, вони залишаються собою, себто зберігають національну ідентичність. Постійне й радісне явище самовідновлення і самозахисту — незаперечний доказ і одночасно заорука невмиручости народу.

24. Соціяльна справедливість, гідність, пошана та повна правна охорона особистости стали вимогами, що за них ведуть боротьбу українські патріоти, — підпільники-революціонери в Україні й поза нею з одного боку, учасники широкого культурного й суспільного процесу з другого.

25. Нації це багатство людства, бо навіть найменша нація має свої особливі барви, свою особливість в ієрархічному укладі Божого плану. Поневолення цієї особовости є найбільшим гріхом. Кожний великий рух починався в національних рямках. Нації творять історію, шукаючи в творчості і змаганнях найповнішого вислову своєї індивідуальности.

26. Нинішнє становище української нації важке й драматичне. Все більше людей по всій Україні відчують тривогу за її долю. Особливо гостро відчуває це патріотична молодь. І яка ж незрима сила тягне юнака на бік народу? Не інакше, як

* Вони заявляють: «Навіть, коли б я мав залишитися єдиним українцем на землі, я й тоді борюся б за Україну!»

сила самої людської природи. Щоб там не сталося з краплиною, які б димові заслони та смітняні фільтри їй не довелось проходити — вона, зрештою, повертається до свого моря.

Здорова сила молодости прагне істини як чистого повітря і джерельної води. І вона неминуче відшукає в заростях лободи старий добрий слід, який веде до людини. Слід, позначений Словом, непохитним і правдивим, як грань між життям і смертю. В Слові скристалізована духовна сила Людини. Слово ставало суттю, голосом ества. Воно виростало з крові і поту, воно будило, як евшанзілля, тривожило громом і пекло вогнем, воно означало зобов'язання і найпевніші гарантії.

V. Духова єдність людини і поколінь

27. Як естафету і найвищі вежі духу будували наші предки собори, творили в законодавстві, архітектурі, мистецтві, письменстві власні культурні цінності, щоб у них проявляти найкращу частку свого «я», захопленого волею до боротьби за рідний край, що єднає живучі покоління і передається прийдешнім поколінням як заповіт та зобов'язання.

28. Для кожного покоління цей заповітний голос роду нагадує про високі «світільники духу», що служать вічним покликом, докором і пригадкою для сучасників, не дозволяючи їм опускатися нижче ідеалу людини, продаватися чужим богам. Це зобов'язує кожне покоління піднятися вгору настільки, щоб повністю зрозуміти заповіт та передати його наступним поколінням. Голос предків

кличе, щоб не наслідувати чужого, противного духові української нації, але повертатися до джерел власної духовости, права, етики.

29. Українська людина має глибоке почуття потреби своєї приналежності до родини, роду, покоління і народу, споеного первнями свого власного, ним створеного й ним зберіганого духового світу. Ця українська духовість продовжує формувати в народній традиції, у глибоко закоріненій свідомості такі самобутні духові складники, завдяки яким український народ творить окрему незнищенну світову появу — якість і з цих позицій він відпорний на ворожі октройовані йому, напр., російські первні. Вони — запорука його власного незалежного буття, його довговічності.

30. Духові сили національного існування, що пробиваються стихійно і непередбачено, немов підземні струми серед степу, — незглибні й невичерпні. Вони ставлять незбагненні загадки для реакційних імперіялістичних стратегів «нової історичної реальности» — советського безобличного народу і перекидають горікоренем усі псевдоісторіософські маячіння русифікаторів-«інтернаціоналістів», протиставляючи їм глибинне духово-органічне явище націоналізму-традиціоналізму. Жадна найдосконаліша техніка політичного стеження чи вдосконаленого мозкополоскання — неспроможна контролювати чи здушити національної душі поодиноких народів і національних первнів духовости людини.

31. Душа українського народу своєрідна і неповторна, окремий твір, окрема «думка Бога». Вона

не налазить на чужий, ворожий копил. Наше історичне минуле, героїзм та ідеалізм провідних постатей нашої історії — духовий щит, досвід найкращих з народу, а тому й найбільший скарб. Ми складаємо в бессмертну скарбницю народу все своє найздоровіше й найкраще, щоб брати з неї скільки хто може. Ми наче вливаємося краплинами в українське море і віримо у його вічність, бо людина, яка не знає минулого нації і живе тільки сьогоднішнім, подібна до дерева без коріння.

32. Покоління, що не зуміє підвестися до розуміння заповітів славних предків, — золоті нитки історії нації та перегуку минулого з майбутнім, — не виконає місії призначеної історією. Воно не матиме що передати майбутньому, бо самі тільки матеріальні цінності тануть, мов батьківська спадщина в руках блудного сина.

33. Наші батьки й діти воліли смерть, ніж безчестя, вони робили все, що могли, щоб зберегти принципи справедливости. Їхні послідовники творять і бережуть громадську думку, засади порядности й етичного поступування, щоб охоронити національний організм від защеплюваної ворогом хвороби підлабузництва і пристосування.

34. Моральне законодавство людей чесних, сумлінних і непохитних у своїй порядности держить споконвічно одиницю і нарід на шляху духового і фізичного росту. Коли ж ворогові вдається його розхитати чи здеправувати, — витворюється безвідповідальний тип, що перестає думати про вищі вартості, про долю Батьківщини, що боїться обсто-

ювати правду, дбати про чистоту сумління, а його громадськкі чесноти поступаються перед тваринним інстинктом самозбереження.

35. Атмосфера, позбавлена духовного й творчого напруження, не дає людині втриматися на високому етичному рівні. У неї затирається грань між браконьєрсьвом та вищими нетлінними цінностями. Людина, що зневажила свій народ, свою віру й мову, переживає найгіршу муку сумління, бо денационалізація це також обезкультурення. Людина не стає ні великою, ні щасливою завдяки самому лише добробуту, бо ні маєтки, ні високі пости нічого не важать у порівнянні з волею, з правом вільно мислити. Найгірше лихо народу це — духове рабство.

VI. Ідея традиціоналізму та історичности

36. Досліджування минулого тисячрічної історичної України, нагадування з пієтизмом і любов'ю про «похідні церкви» Запорізького Війська, про героїчний гуманізм у філософії Сковороди — і то багато десятиріч перед західними проповідниками людяности, — про осередки культури столичного Києва із його Золотими Воротами та про скарби народнього мистецтва (напр. Космач) — усе це вказує на зростання традиціоналізму та зворот до історичности серед української молоді.

37. Така тенденція здорова, прикметна кожній повноцінній нації. Українська молодь свідомо того, що світ не врятується в добу масової псевдокультури й духової кризи без вічних духових, релігійних, національних традицій, культурних цінностей

— коли замість обожнювання матеріяльного треба жертвувати плотським, щоб жило нетлінне.

38. Так наприклад кожного року до Свято-Володимирового вічного Києва прибувають тисячі, а то й десятки тисяч прочан, щоб поглянути на церкви, руїни, музеї, пам'ятки культури та Золоті Ворота, як на символи безсмертя, нездоланности та мужности українського народу.

39. Погляд у глибину віків виявляє, що численні вороги палили, нищили, стирали з лиця землі історичні пам'ятки, він, наш стольний Київ, усі ці лихоліття не тільки перетривав, а ще й розростався на семи холмах, як Рим. Майже тисячу років кожне покоління зберігає і передає нащадкам священні руїни Золотих Воріт, що нагадують українцям про їхню давню історію.

40. Зберігання традицій визвольної боротьби й державного будівництва, історична пам'ять народу — це той цемент, що споє людей, прошарки, молодих і дорослих, чоловіків і жінок, у міцну й непереможну спільноту, націю. Людина, яка знає, шанує й любить історію свого народу, живе не вік, а стільки, скільки її народ, її земля, країна, батьківщина. Минуле народу це не тільки скарб наш неоціненний, а й коріння, що напуває живущими соками національний організм. Без них ми заниділи б, розсипавшись від подуву зловісних вітрів історії.

41. Доба польського підбою перетворила українське селянство на пацізняних рабів економічно й юридично залежних від чужонаціональних місцевих поміщиків-експлуататорів і колонізаторів.

Правної оборони ані від дотеперішніх, традицією і звичаєвим правом установлених, але поляками скасованих законів «Руської правди» ані від ласки польського короля селянство не мало. Для нього залишився шлях самоутвердження на своїй землі у спалахах козацьких, пізніше гайдамацьких, повстань.

Українське міщанство і ремісництво не добилося рівних привілеїв нового маґдебургського права нарівні з польсько-католицьким міщанством. Воно, замість асимілюватися і уподібнюватися до нанесеної чужої культури, тим твердше стало в обороні українських національно-релігійних традицій.

42. Деякі проломи національної асиміляції вдалося полякам досягнути серед частини української провідної верстви шляхом надавання королем привілеїв і гербів за окремі індивідуальні послуги чи відступства. Але в тодішній добі, коли фронти національної ідентичности покривалися в великій мірі з приналежністю до римо-католицького обряду, інтерпретованого як польська національно-релігійна ідеологія, і з непольським православ'ям, що було бойовим гаслом українських національних сил, такі індивідуальні відступства не були підривом коренів української духовости. Берестейська унія створила греко-католицьку Церкву, яка, нав'язуючи до світлої Свято-Володимирської доби, перейняла національно-релігійні традиції і зберегла національні основи української духовости та стала протиросійським і протипольським забором Західніх Українських Земель.

43. Абсолютистична влада царських самодерж-

ців стояла послідовно на позиціях одного православного народу, уважаючи себе продовжувачами Київської Русі, а українців не за окрему націю, але за одне з російських племен. Дві заборони уживання української мови в друку і урядуванні не дали асиміляторам успіху. Удосконалені польські моделі — закріпачення селянства, винародовлювання провідної верстви надаванням їй привілеїв, високих чинів чи вивозом українських інтелектуальних сил в Московщину для служіння російській культурі і науці, нанесли Україні втрати, але не змогли підірвати національних коренів окремішної від російської української духовости.

44. Советські володарі російської імперії, прийнявши марксистську теорію про націю як історичний пережиток і вважаючи людину за продукт економічних процесів, для якої тільки буття формує її свідомість, створили буття тотального рабства і економічної залежности від своєї диктатури і поліційної контролі людської думки. Вони взялися дбайливо винищувати джерела духової незмінности української та інших поневолених націй, щоб відерти з народів їх власну душу і силоміць вставити на її місце напрограмовану платівку перестарілої економічно-соціальної доктрини Маркса. Творення поліційними жорстокостями «російської нації» з народів різних культур, щоб примусово перетворити їх у російський народ, викликає найрізномірніші форми спротивів проти насильства, свідками якого є десятиріччя нашого ХХ століття.

45. Звичаї традиція, віра, земля, мова, культура та спільні переживання — елементи, що в'яжуть людей у віковичну спільноту, яка веде безперервну боротьбу за повний вияв своїх сил.

46. У нашому народі із все більшою силою прокидається прагнення духового росту, бажання пізнати свою національну історію.

47. Найбільшим ударом, що його зазнала комуністична ідеологія і московська окупаційна влада за минулі десятиріччя було те, що молодь — себто діти робітників, колгоспників і інтелігентів — піднесла прапор традиціоналізму, примату духу над матерією, безсмертності душі, прапор незнищенності нації.

48. Маркантною прикметою сучасного етапу визвольної боротьби є те, що — поруч акцій проти національного поневолення і соціального визиску — ведеться ідейно-політичний, культурний, релігійний бій, всебічний зудар цілих суспільних організацій, себто — бій поневоленої нації проти нації-поневолювача.

VII. Культ чести і лицарства

49. Сучасні визвольні процеси в Україні ідейно нав'язують до завзятих і відважних запорожців, які нічого не боялися і високо цінували честь та лицарську поведінку. Їхні новітні послідовники, устами одного з героїв України, члена ОУН, мужньо кидають в обличчя ворога: «Предки наші передали нам у крові непокірність і почуття справедливості... й коли нам вмирати, то стоячи, а не лежачи».

50. Кожний індивід, кожна нація прагнуть жити вільно, а не рабом, бо в рабстві вічна мука або волячий спокій. Тільки холуї і вислужники ворога можуть ширити вигадку про «душевний мир» у рабстві. Пригадується заповіт лицарів: «Не маємо права вмерти, поки наш народ у рабстві. Земля не прийме, виплуне...»

51. Культ чести — невід'ємна частина української духовості. Людина могла гратися своїм життям, але ніколи словом чести.

52. З культом чести та лицарства щільно пов'язана особиста гідність української людини, патріота. Наші предки ставилися з погордою до всіх вислужників, зрадників, запроданців. Вони казали: «Ми ж нащадки безстрашних русичів, козаків, що не далися ні татарам, ні полякам, ні туркам ні москалям». Отже й сучасники не сміють плазувати перед колоніальними гнобителями, що приїздить в Україну з Москви. І вони, і їхні діти мусять виробити в собі імунітет проти духового розпаду та деградації.

53. Одчайдушна боротьба ОУН і УПА у 40-60-их рр. нашого сторіччя розвіяла уявлення про всемогутність НКВД-КГБ. Розтопилася крига жаху, що сковувала духове життя народу. Треба не стояти осторонь боротьби, не вмивати рук на зразок Пилата тоді, коли козацькі нащадки несуть свій хрест на Голгофу. Справжні патріоти не йдуть в найми до ворогів, не позичають у них того, що в нас краще за їхнє й коли в нас своя, глибока, невичерпна і чиста криниця...

VIII. Предтечі, апостоли й одержими

54. Правда перемагає тільки тоді, коли її носії готові за неї віддати своє життя. І навіть тоді, коли ворогові вдається силою зброї і фізичним терором примусити переможених працювати на нього та ще й «вихваляти» за «братню допомогу», — виростають на озлиденілому підґрунті високі постаті, щочують голос заповіді національного Пророка, голос самозбереження народу. Вони передають далі свою естафету в особі подвижника, який згоряє для всіх, як згоріли тисячі безіменних чи із забутими, але великими іменами, щоб навіки жила Україна.

55. Тисячоліттями найкращі й найшляхетніші розвивали енергію людського духу (Франків дух «вічний революціонер», дух, що «тіло рве до бою»), проявляли своє справжнє ество та творили неперехідний сенс життя поколінь, об'єднані їхніми ідеями. У розвитку людства особистість і героїчна індивідуальність — головна справа. Тільки в мертвій природі бракує індивідуальности, але людина почалася з розподібнення духу, з культивування свого духового світу — оригінального, нестандартного, себто не соцреалістичного.

56. Вільна людина має творити громадську думку, а громадська думка визначити дії уряду. Громадська думка, народня совість, честь, правда, порядність, народня слава і народній осуд мають кеврівне значення.

57. Для тиранів не розчавлена чужа гідність — що ніж у серце. Тирани люблять сльози і каяття, безпросвітню темряву і покірність рабів, щоб народ

не бачив своїх апостолів, символів, а послідовно — і своєї альтернативи влади. Хто сприяє цьому — облегує тиранам їхнє панування.

58. Кожна людина може здійснювати своє покликання тільки тоді, коли буде сином своєї землі, свого народу, свого часу. Усвідомлення власних оригінальних традиційних вартостей духу, правості, соціальности, пробудження національної гордості — це ідейна перемога над системою впорскуваних ворогом-окупантом ідей. Москалі — народ, що роздає те, чого сам не має, і нахваляється, ніби приніс «вищу культуру» народам з тисячолітньою (ще до існування Росії) культурою.

59. Майбутнє поневоленого народу будується своєю логікою, себто логікою затрішнього дня. Щоб бути справді українським, молоде покоління мусить боятися, як вогню «реалістів», які в Україні ніколи не були українцями.

60. Україна — це квітка, що дивним дивом зросла серед снігів. Вона живе завдяки логіці одержимости. Україна показала унікальний приклад духової самотності, яка давала і дає їй силу пережити кожне лихоліття і відродитися, як Фенікс із попелу.

59. Російські стратеги геноциду саджають у тюрму і катують українських одержимих, проте їхній вплив поширюється, зокрема на молодь. Вони засуджують і п'ятнюють усіх безбатченків і яничарів, що — втративши віру в свій народ — допомагають окупантам приховувати й безчещувати славне минуле України та інсценізувати «всенародні святкування» на місцях трагедій народу.

62. Молоде покоління вирощує нових одержимих, які стають прикладом для наслідування. Нічого іншого люди так не очікують, як живого прикладу громадянської поведінки. Героїчне діяння завжди потрібне і ніколи не безплідне. І сьогодні, як і завжди, безумство хоробрих — це мудрість життя.

63. Українська нація може успішно захищати власні духові скарби та протиставитися окупантській геноцидній політиці під гаслом «злиття націй» у російському кітлі завдяки тому, що породжує все більше апостолів, одержимих і борців за національне і соціальне визволення українського народу.

64. Народ завжди очікує одержимих; пройде час і зі зрубаних дубів виростають нові пагінці, що наливаються свіжими соками і дають життєдайну силу предків новим поколінням. Одержимий, хоч пережив пекло за полярним колом, не втратив свого обличчя і твердо тримається, як і його предки, дерева життя, символу безсмертя.

65. Бувають епохи, коли вирішальні битви відбуваються на площині соціальної моралі, громадської поведінки, коли навіть елементарна людська гідність опираючись брутальному тискові може стати важкою, бунтівничою, революційною силою і саме такою добою є наша доба.

IX. Героїчний гуманізм і універсальний аспект визвольного руху

66. Всі мислителі покладаються на добру волю людини, а всі великі політичні діячі думали про ви-

роблення мудрих і твердих законів, про будову великих святинь, про вироблення в людині святого, через яке вона не може переступити. І революція, усуваючи зігнілі підпори, хисткі і потоптані закони, кривди і беззаконня має збудувати справжні міцні опори для відродження людини — для прищеплення їй ідеалів добра і справедливості, для полегшення вибору її свobodною волею між вартостями.

67. Наші предки добре потрудилися, щоб прищепити дітям гуманні ідеали, вірування, некорисливу любов до істини і повагу до Бога своїх предків. Етика і мораль мають тривкі релігійні основи.

68. Свобода і права людської особовості щільно пов'язані із свободою і національними правами, подібно як гідність і самосвідомість людини зв'язана з гідністю і національною свідомістю.

69. Наложити людству можна тільки через свій народ. Коли нація в критичному стані, коли загрожене її буття та коли її майбутнє під запитом, тоді покидати її — ганебний і непростий злочин. Нація — твір тисячолітнього розвитку, найвища людська спільнота. Впродовж століть національна боротьба запалювала найполум'яніші героїчні поривання. Тисячі гинули в цій боротьбі, що була джезелом життя.

70. Органічною засадою порядкування світу є національний принцип. Духовна єдність можлива лише на базі творчості окремих націй. Для цього нам треба виробити свою високу мову, свої най-

більш гуманні героїчні критерії, свій незаперечний моральний авторитет.

Національне питання тисячами найтонших ниток зв'язане з найсокровеннішими питаннями людської совісти. Національна ідея є й буде, вона означає ідею повноти суверенного державного і культурного існування української нації. Національна ідея не витісняє, а каталізує безмежжя шляхетних ідей людства і збагативши їх в національному кліматі вносить у світову скарбницю людської культури. Без національних культур немає світової культури, без національних геніїв немає світових геніїв.

Саме заглиблення в національну ідею, відданість їй веде разом і в найпотаємніші глибини соціальних і духових потреб. Воно й привело низку молодих творців до національної ідеї, нового усвідомлення України. Національна ідея щільно пов'язана з усіма загально-людськими цінностями, з поняттям людської гідності, чести, совісти, з поняттям особистої та соціальної етики і справедливості.

71. Нації не вмирають, а розвиваються, набирають сили і вносять у загальну скарбницю людства чимало для її збагачення. Українська нація також дає свій вклад. «Старший брат» для прикриття своєї загребутої імперіальної природи висуває проти ідеї нації, як наріжного каменя світобудови, т. зв. пролетарський інтернаціоналізм, що насправді є російським імперіалізмом світового засягу.

72. Український народ не дасть себе спіймати на гачок псевдоінтернаціоналістських фраз, як і на гачок пропаганди про «непереможність російської

зброї», про вийняткову місію Росії серед інших народів. Ще жоден народ не визволявся під кличками інтернаціоналізму, який служить маскою для імперіалізму. Завжди визволялися народи під прапорами націоналізму і здійснюючи власнопідметно національну ідею.

73. Справжні патріоти, націоналісти-революціонери, а окремо також явні культурні діячі в ширших визвольних процесах ідейно поборюють безвідповідальність, непомітне або й виразне хамство спідлених малодухів і негідників, новомодних безбаченків, що за гучними фразами про космічний вік і всеплянне громадянство приховують ницість своїх дрібних душ, байдужість до того, чим живе рідний народ.

74. В усьому світі розвиваються національні рухи. Вони незнищенні. Сталін вимордував кілька мільйонів українців, але нації не знищив, хоч ішов із вуздечкою «двомовности» та з численною армією чекістів і «стукачів».

Х. Проти асиміляції й русифікації — фанатична віра в Україну

75. Русифікуються ті, кому не вистачає сили повірити і зберігати віру в Україну. Без духового відродження — нема й відродження віри. Ні один духовий переворот не відбувся без апостолів. І сучасне відродження можливе тому, що вони є. Віра не приходить після процесу розумового доказування. Спочатку людина спалахує, переймається вірою, і тільки тоді підбираються аргументи для готового переконання.

76. Проти наступу безпощадного ворога може встоятися тільки віра в абсолютну правду, фанатична віра в Україну. В українській дійсності багато людей вхопилися за критику догм, але за тим зайняттям вони не завважили, що головною небезпекою стала людина без жадної догми, людина, яка не вірить у ніщо. Так приходять нігілізм — продукт масової антикультури.

77. Русифікація, економічна експлуатація, припинення гідності неросіян і винищувальна протинаціональна політика «старшого брата» створюють для українців нестерпні умови життя. Їх провідні діячі приходять до висновку, що русифікаторському насильству необхідно протиставити свободу національного самопізнання, самоусвідомлення і самовироблення. Разом із тим конечні і максимальний культурний розвиток на ґрунті національної мови, традицій та послідовна боротьба проти російського великодержавного шовінізму.

78. Українці свідомі того, що на практиці «ще тісніше зближення» з російським народом означає насильницьке «зливання націй», а передусім української, з нацією російською. Панівна російська нація послідовно намагається здійснювати «злиття націй» у межах своєї імперії на базі російської культури.

79. Уже Потебня, пишучи про асиміляцію націй на вселюдській основі, ствердив, що якби об'єднання народів за мовою і було можливе, то воно було б загибллю для людської думки — як заміна багатьох почуттів одним. Асиміляція на базі однієї національної культури (російської), тотожна з колоні-

ялізмом, бо позбавляє інші народи основної умови рівноправності щодо їх вкладу в загальнолюдську культуру.

80. Так звану нову історичну спільність, себто «советський», а точніше російський народ, керманічі «тюрми народів» намагаються здійснити шляхом ресталінізації, посиленої русифікації, національного геноциду (перепис населення України 1913 р. показував 37 млн., а перепис 1959 р. теж 37 млн., а це означає, що завдяки «допомозі старшого брата» український народ позбавлений природного приросту населення!), шляхом терору (тюрем, концтаборів, психіатричних «лікарень»), хемічних та медичних засобів ламання волі людини, закритих судів, винищування націоналістів — прихованими й явними вбивствами.

81. В структурі українського суспільства наші міста відігравали певний період роллю русифікаторських центрів. І тепер у високих школах, що мають бути святинами української правди, викладання ведеться російською мовою, бо — мовляв — у них навчається багато росіян, які не знають української мови, начебто не їхнім елементарним обов'язком є опанувати мову країни, в якій вони живуть. З напливом українського селянського елемента до міст деяка частина колишніх селян підпадає русифікації, але інша частина зміцнює ряди українського національно-свідомого міського населення.

82. Дошкольного удару українській культурі завдає і російський лінгвіцид. У світовій науці і педагогічній думці здавна існує погляд, розвинений філософами, педагогами, лінгвістами і письменни-

ками, що кожна культура починається від знання рідної мови. Рідна мова — живий символ збірної особистості народу і тому її зневага та ліквідація знеособлює його як націю. Занепад мови — веде до занепаду нації, наслідком чого убогішою стає духово скарбниця людства. Наука стверджує, що для духово цілісної людини будь-яке ущемлення її мови — це посягання на її «я», на її народ, тому вона ставить такий рішучий опір.

83. У мові і культурі втілений дух народу, передусім через мову народ живе, творить культурні вартості і коли вбивство людини це окремих випадок, то відібрання мови в народу — це постійне, тривале вбивство, лінгвіцид — злочин проти самобутності нації, який не сміє залишитися без покарання.

84. Письменники, діячі культури, студентська, науково-творча, а далі й робітничо-селянська молодь бачать на кожному кроці насилля над нацією і людиною, як складовою частиною нації: русифікацію, визиск, топтання традицій, руйнування історичних пам'яток, переслідування релігії і Церкви, всебічний терор, гено-, етно- і лінгвіцид. Вони розрізняють тотальну забриханість окупанта, суперечність між теорією і практикою, між фразеологією про «суверенну» українську націю і наявним станом повної колоніальної залежності від Росії, перетворення України на звичайну провінцію, типічну колонію Московії. Їхня увага зосереджується навколо змагу нації за істотне: за владу нації на рідній землі, як передумову здійснення прав людини і справедливості. Вони відмежовуються від тіль-

ки протирежимного руху, наголошуючи проти імперіальний, протиколоніальний і протикомуністичний, національно-визвольний зміст боротьби.

XI. На шляху кінцевої перемоги

85. Українська людина як член родини, роду, покоління й народу, продовжує формувати в народній традиції, у глибоко закоріненій свідомості, такі самобутні духові складники (завдяки їм український народ незнищений і відпорний на чужі, головно російські елементи), які були, є і будуть незалежними національними цінностями, джерелом і запевіддою перемоги, його довговічності і невідко-реності.

86. За кожним разом історичні поразки української нації здавалися, на перший погляд, остаточними. Не раз вирубували нас, здавалося б, на пні, але під час кривавого бенкетування ворог забував, що в глибинах нашої нації приховане недосяжне коріння, з якого проростуть нові пагони. Визвольних Змагань 1918-21 рр., УВО, ОУН, УПА й інших формацій після другої світової війни — жадна логіка не здатна пояснити, бо це було національне відродження після болючих поразок.

87. Ми сприяємо розв'язанню світових проблем у міру того, як розв'язуємо свої. Мусимо рости і духовним зростанням, моральним авторитетом здобувати престиж і відстоювати своє місце під сонцем.

88. У п'ятдесяти роки творці наче протверезилися після важкого похмілля і гарячково кинулися шукати нитки загубленої правди. І стали вихоплювати із заготовлених ворогом «списків макуляту»

ри» вартості, високо оцінювані в європейському світі.

89. Опір колоніальній і русифікаційній політиці російських імперіялістів і шовіністів визріває у найглибших надрах українського народу. Лякаючися визвольних процесів України, ворог для рятуння своєї імперії від революцій поневолених народів концентрує і підсилює чинники насильства і терору у війську, адміністрації, профспілках. КГБ арештує сотні і тисячі національно-свідомих українців за найменшу підозру в симпатії до українського націоналізму, але боротьба триває.

ХІІ. Ідейне місце України в світі

90. Україна — не тільки територія, це, передусім, нація, отже не зародок недорозвиненого організму і не етнографічна сировина. Україна — це насамперед духове відчуття приналежності людини до свого народу, до своєї (української) родини, до нації, яка найповніше може розвивати всі свої сили в самостійній державі. Без містичного відчуття, яке вкоренилося в націю міцним корінням, вона не мала б основи для свого існування.

91. В сучасному світі в зустрічі з іншими народами треба постійно підшукувати в собі все краще, що привабливо яснітиме на ринку світових цінностей. Ми маємо попереду великий шлях піднятися вгору, і на цьому шляху оживуть великі приспані сили. Вся ніжність людського розуму й душі століттями йшла на те, щоб зігріти надію на краще майбутнє.

92. В ніякій імперії світу усіх часів не могли бути здійснені не тільки права нації, але й людини поневоленої нації. Імперія це протиставність національній державі, тому боротьба за власну державну владу на своїй землі — центральна мета поневоленої нації.

Націоналізм, під прапором якого маршує сьогодні більше, як половина людства, є носієм ідеї влади кожної нації, зокрема поневоленої, проти колоніалізму й імперіялізму, у власній національній державі.

Народоправний лад Української держави — відмічують крайові автори — не відкликаючися на чужі зразки, здійснюється на власних українських засадах в Українській державі, коли на Заході панував це абсолютизм.

93. Між ідейно-програмовими засадами визвольних процесів в Україні висувуються на перше місце:

а) примат духового первня у філософії та в суспільній діяльності,

б) примат нації, що в історії й у сучасності (згадати б велику кількість народів, що здобули свою самостійність в минулих десятиріччях) є наріжним каменем відносин між державами світу, а національне питання у пов'язанні із соціальним — світо-історичне,

в) ідеал власної держави, ні від кого незалежної, повністю суверенної,

г) соціальна справедливість для всіх верств і прошарків нації,

г) тільки націоналізм основа відродження і справедливого впорядкування світу, а не псевдоінтернаціоналізм, комунізм чи анархізм,

д) гідність людини, як Богоподібної істоти,

е) віра в Бога і важливість релігійного життя,

е) традиції і рідна історичність,

ж) культ чести і лицарства, свобода думки і досліду,

з) героїчна концепція життя,

и) примат спільнотного над егоїстичним,

і) героїчний національний гуманізм,

ї) альтернатива до імперіялізму — націоналізм, як окремий шлях від соціалізму-комунізму і капіталізму.

94. Глибоко сприймає українська культурна еліта слова: «Треба врятувати духову спадщину, бо геній народу зов'яне, треба врятувати самий народ, бо спадщина пропаде. Для добра мого краю доведеться мені кожному мить діяти в цьому напрямі всією силою моєї любови». Український націоналізм як духовий і суспільно-політичний рух, що веде бій за всебічний розвиток своєї нації у власній державі, під рідною владою — розвивається у гармонії із світовим розвитком. Він — найвизначніше явище сучасності, без нього немає поступу. Учасники визвольних процесів в Україні, свідомі свого

обов'язку супроти української нації, знають, що Україна — зразок для інших поневолених націй, їх авангард у визвольній боротьбі проти поневолення і тиранії. Така настанова радикально ворожа російському великодержавному месіянізмові. Українська провідна верства, мучеництво якої дорівнює мучеництву перших християн, знає, що вона несе світанок в оповиту темрявою колоніялізму й комунізму ніч, несе волю уярмленим Москвою народам і людині.

УКРАЇНЬКА РЕВОЛЮЦІЙНО-ВИЗВОЛЬНА СТРАТЕГІЯ

V-ий Великий Збір ОУН підтверджує виправданість і дальшу актуальність прийнятих на IV ВЗ основних принципів української революційно-визвольної стратегії й у зв'язку з розвитком українських визвольних процесів в Україні, в країнах поневолених Москвою народів та розвитком ситуації в світі схвалює наступні уточнення та доповнення.

I

1. Прагнення поневоленої нації усунути накинену ворожу систему, щоб мати можливість розвинути всі свої потенції, є головною динамічною силою у визвольній боротьбі. Мобілізація і організування вже відчутного, але ще розпорошеного, протиімперіального і протикомуністичного потенціалу народ-

ніх мас, що унааявнюється теж у стихійних вибухах, та створення з нього дійової цілеспрямованої революційної сили є важливою передумовою успіху. Основним рушієм української національно-визвольної протибольшевицької революції є український націоналізм. Плянність і організованість в національно-визвольній революції народніх мас забезпечує революційна організація.

2. Генеральний плян стратегії української національно-визвольної революції спирається на цілісному протиставленні українського способу життя і правопорядку російському, що силою мілітарної окупації був накинений українському народові.

Не вrostання у чужий, ворожий для української нації державний організм, але наступальне протиставлення існуючому окупантському ладові свого власного, українського ладу в усіх ділянках життя, тобто в духовій творчості, в релігійному, політичному, економічному та суспільному відношеннях становить основний елемент української визвольної революційної стратегії.

3. Шлях визволення українського народу веде через протибольшевицьку революцію. Суть революції полягає в докорінній зміні всіх ділянок життя народу. Нові ідеї, нові сили і нові потенції підіймають боротьбу проти існуючого стану, щоб усунути чужу владу, перебрати керму життям та надати йому новий напрям і зміст. Істотним елементом революції є цілий процес боротьби, а не тільки революційний зрив.

4. Визвольна боротьба ведеться проти російсько-імперіялізму, який діє під сучасну пору під мас-

кою комунізму, а за український зміст буття нації, що корениться в нашій історії, виповненій змаганням за свободу української людини, за державну самостійність і самобутність української нації. Боротьба йде за притаманний українській духовості лад, проти російської системи життя.

5. Українська національно-визвольна революція виконує дві основні функції:

а) нищення сучасного московсько-большевицького ладу і тих сил, які його встановили та намагаються втримати;

б) будування нового ладу на місце усуненого, тобто здійснювання позитивної програми українського революційного руху.

Обидві функції революції — нищення ворожого ладу та будування нового сплітаються в одну нерозривну цілість і відбуваються одночасно.

6. Як органічний спрямовуваний масовий процес революція ведеться за здійснення бажаного народом образу всіх царин життя, тобто не як теоретичної проєкції майбутнього, а як безперервне змагання за життєвий ідеал, що відповідає потребам і прагненням народу. Большевицький гніт і визиск, важке життєве становище творять сприятливий ґрунт для виникнення протибольшевицьких настроїв, але, щоб підняти народ на боротьбу, для цього потрібно, крім неґації існуючого стану, протиставити йому власні життєві ідеали, мету, прагнення, а головню вольову напругу, готовість до боротьби.

7. Кожна національна революція має дві основні ознаки. Перша — це активна й солідарна участь

у ній цілого народу, всіх його частин і суспільних верств. Друга — це змагання за основну зміну становища всього народу, умовин його життя й розвитку в різних ділянках.

8. Національно-визвольна революція у протиставленні до палацової революції хунти, що нею по суті був лєнінський жовтневий переворот, є широкою, всенародньою боротьбою, в якій проти нації-поневолювача підіймається поневолена нація. Визвольно-революційний процес треба пов'язувати з боротьбою на всіх ділянках життя за конкретні життєві справи, що приводить до щоденного зудару з системою ворога в колгоспах, заводах, школах, профспілках, адміністрації, армії, літературі, мистецтві й Церкві, і створює підґрунтя для мобілізації народу до збройної боротьби, а одночасно підриває і розхитує імперію.

9. Оборона духової сутности нації є гарантією розширення і поглиблення боротьби проти чужої тиранії, є стимулом до аналогічної боротьби інших народів, що попали під окупацію і в зашморг чужої диктатури та є водночас імунітетом проти деградації національної революції в спорадичність соціальних чи протирежимних революцій.

10. У соціально-економічній боротьбі, проти протиприродного російського колективізму ніяк не йдеться про поворот до капіталізму, наприклад, у домаганнях присадибних наділів, але це є боротьба за інститут приватної власности, питомий духовості українського народу. Отже проти російського отарного суспільного ладу, «общини», за свобідний розвиток українського соціо-політичного устрою. Соці-

ально-політичний фронт поєднується з національно-політичним, в одну міцну і нерозривну революційну силу.

Аналогічно змагання студентів високих шкіл, науковців і — ширше — культурних працівників за свободу досліду і творчости мусить послідовно привести до глибокого переконання, що тільки в Українській самостійній Державі можлива справжня свобода творчого дослідження об'єктивної правди, і це дасть цю зенітну точку, до якої ці творці та їхні послідовники мусять змагати.

При наверствуванні динамічних революційних чинів, при змаганні за конкретні життєві вимоги мусить приходити до частого щоденного зудару з окупантом і його системою. На такому підґрунті вибух збройного повстання пошириться, як всенародня революція.

11. У процесі боротьби поневолений народ побороє всі зорганізовані формації окупанта (партія, КГБ, армія, адміністрація). Відношення до окремих членів окупаційного апарату залежить від їхнього ставлення до визвольної боротьби української нації.

12. Визвольна боротьба поневоленої нації за волю і державну незалежність на власній землі легальна з погляду Божого, універсального людського і власного національного права. Окупація і загарбництво чужої землі протизаконні і нелегальні, отже право окупанта не зобов'язує поневоленого народу, бо все, що окупант чинить на окупованій землі — нелегальне. Боротьба за українську правовість, за справедливість, побороючи при тому російське, советське

окупаційне, писане право — є одною з найбільш революційних сил. Усі чини ОУН-УПА були і є законні, легальні, а всі дії москалів, їхньої армії, адміністративного апарату, їхнього КГБ були і є злочинні, каригідні, для українського визвольного руху і українського народу нелегальні та незаконні.

13. Із засади української революційної правоти впливає також засада про нашу альтернативу влади. Тому необхідна революційна організація, революційний провід, символи і приклади для народу, щоб він вже й тепер бачив альтернативу своєї влади.

II

14. Перемога української національної революції зумовлена такими чинниками:

- а) керівництво на висоті завдань;
- б) ядро революційної дії, що спрямовує енергію народу на боротьбу за українську Державу, тобто революційна організація;
- в) спільний фронт поневолених Москвою народів;
- г) українська еміграція та здобуті нею приятелі серед вільних народів.

15. Визвольні рухи поневолених Москвою народів скріплюються і спираються на:

- а) традиційному підґрунті революційної боротьби, усвідомленні історичних традицій та прагненні кожної нації жити своїм незалежним життям;
- б) концепції універсальної перемоги всюди національної ідеї і закономірності розвалу також російської імперії;

в) тривалих суперечностях у середині російської імперії, що зокрема виявляються в обманливих конституціях СССР, УССР та інших національних «республік».

16. Революційна боротьба спрямована насамперед проти комуністичної партії, проти керівних центрів окупаційного режиму та проти добровільних, здецидованих носіїв і захисників большевизму і російського імперіялізму, проти цілої системи окупації, що має опертя в російському народі. Інших, що лише слухняно виконують накази влади, революціонери будуть намагатися приєднати на свій бік. Таким способом зменшиться сила окупанта і збільшиться потенціал революційних сил.

17. Враховуючи факт, що комуністи і «безпартійні» активні захисники режиму займають переважно керівні становища, а всю конкретну роботу виконують непартійні, значною мірою протикомуністично наставлені люди, їх перехід на бік революції відріже режим від важливих життєвих баз. Масовість дрібних і трудних до викриття форм опору, індивідуальних саботажів, свідоме сповільнення праці на фабриках і в установах поглиблює кризову ситуацію імперіяльної системи. Рятувати імперію намагаються тепер і будуть в майбутньому російські імперіялісти різних відтінків, ставши проти революції. Керівництво української національної революції повинно брати до уваги, що в такій ситуації, за певних умов, може виникнути другий фронт.

18. У протидії визвольній революції, російський центр може піти на часткові поступки, що є засобом дезорієнтації народу. Щоб перекреслити пляни

ворога, то також ці поступки мусять революціонери використовувати для підсилення своїх революційних дій.

Всякі намагання російських імперіялістів і колоніялістів протиставитися національно-визвольному рухові мусять бути революційним порядком радикально паралізовані.

19. Головною реальною основою визвольної концепції є власні сили і власна боротьба поневолених большевизмом народів. Зовнішня війна проти російської імперії може бути тільки нагодою або сприятливою ситуацією для розгорнення української національної революції, бо її цілеспрямування не мусять збігатися з нашою метою.

20. Розрахунок на внутрішню еволюцію режиму в СРСР, як на шлях визволення, не має жадних підстав. Скріплена внутрішніми і частково зовнішніми чинниками еволюція скеровуватиметься і контролюватиметься окупаційною владою для її втримання. Евентуальні, вимушені на ворогові polegші чи поступки треба розцінювати тільки як чергову відскокню для дальшої революційної боротьби за тотальне повалення окупаційної влади.

21. Геополітичне положення України в сусідстві з імперіальною Москвою створює підстави для спільного фронту боротьби поневолених націй. Поєднування концепції повстанської війни за визволення з конвенціональною є необхідною передумовою перемоги.

22. Складовими елементами революційного процесу є революційна ідея, революція організація і революційна акція. Цим трьом елементам завдячує

свою тяглість українська національна революція, що не знаходить собі подібних зразків в історії революцій інших народів.

23. Революційна ідея та духова революція нерозривно пов'язується з національними та соціальними процесами; її суттю є поворот до джерел української духовості, всесторонній розвиток традиційних українських оригінальних первнів у всіх ділянках життя народу з усуненням російських деструктивних елементів.

24. Революційна дія — боротьба — це поруч ідеї і організації третій основний рушій революційного процесу. Без боротьби революційна організація не виконує свого призначення. Боротьба — вияв живучості революційної ідеї і життєздатності революційної організації.

Між ідеєю, організацією і дією існує нерозривний зв'язок, тому відсутність чи послаблення одного з цих чинників поменшує дію двох других у визвольній революції. Розвиток визвольної революції виповнюється боротьбою проти ворога, його сил, дій та мобілізуванню до революційної боротьби нових і все більших сил народу. Обидва процеси посилюють один одного. Розвиток визвольної революції відбувається в ступневому, послідовному розширванні і загострюванні боротьби, яка досягає найвищої напруги і переходить у загальний революційний зрив.

У практиці революційний процес розвивається не по прямій лінії, а по хвилястій, зі спадами й піднесеннями.

III

25. Суттєвими для розбудови підпільної революційної організації є єдність ідеї, єдність напрямних дій. Одним із головних завдань революційної організації у підготові революційного зриву є також створювати технічно-матеріальні, технологічні і мілітарні передумови безпосередньої боротьби. Підпільна організація мусить користуватися модерним способом повстансько-партизанської боротьби, враховуючи зокрема концепцію міської партизанки. Вирішальним для успіху повстансько-партизанської війни є перехід на бік повстанців бійців і старшин регулярної армії ворога. Закономірною послідовністю скріплення революційного потенціалу в народі є одночасний зріст революційних сил в армії, які матимуть ідейно-організуючий вплив на армійські кадри.

26. З погляду стратегії становище в Україні характеризується тим, що нездійсненням виявився большевицький плян змінити духовість, характер і життєву поставу українського народу систематичним знищенням непокірних і провідних національних елементів та виховати нові генерації в комуністичному дусі, в ізоляції від національних традицій і в протиставленні до них.

27. Для стратегії революції важливі висновки з відкритої, ідейно-політичної боротьби минулих років. Цей етап досягнув почвірну мету:

а) показав переконливо, що тільки революційний, точніше підпільний шлях, якого не в силі окупант контролювати, може довести до остаточної мети;

б) дав приклади до наслідування, тобто мужніх, характерних патріотів, вірних своїм переконанням і так поширив фронт боротьби;

в) продемонстрував перед світом мету боротьби української нації, при чому викрив внутрішні суперечності російської імперіальної системи, її забриханість, облуду і жорстокість;

г) широко спопуляризував правду українських борців, що передумовою здійснення прав людини мусить бути здійснення прав нації.

28. Для успіху визвольної боротьби необхідні: сильний провід, альтернатива української влади, центр психологічної війни, синхронізація ударів по ворогові з іншими поневоленими народами, шляхом здійснювання програми АБН, ідейно-політична і моральна підготовка приязних Україні народів для організування і допомоги модерним збройним повстанчим групам.

Політична еміграція, як нерозривна складова частина української нації, виконує завдання мобілізації проукраїнських сил у світі, використовуючи держави Заходу для наших цілей, розбудовує комплекс прямої дії зза кордону, також через підготову модерних похідних груп в Україну, на українські етнографічні землі, а також поза УССР, зокрема на Кубань, південну Вороніжчину та Курщину, і на Сибір, та духово мілітаризуючи революційні кадри на чужині.

29. Постійне атакування ворога, а разом з тим закріплення здобутих позицій безперервними збройними акціями веде до росту динамічного потенціалу революціонерів, армії і народу. Здобуття

великих міст зміцнює запілля села і вможлиблює дальшу атаку на ворога в стратегічно важливих місцях. Це запевняє поширення суцільного фронту проти ворога, вможливаючи закріплення власної влади на здобутій території. Знов же психологічно акти проголошення власної влади на здобутій території унааявнюють народові існування власної справді рідної Держави.

Реалізація концепції АБН, поширення революційної дії на терени інших поневолених народів допомагає закріпленню здобутого українською зброєю силою. Одночасні революційні акції мільйонів українців Сибіру та підтримка визволення інших поневолених народів причиняється до розпорошення й зменшення сил ворога.

30. Чинники, що мають вплив на розвиток революційного процесу, можна поділити на три групи:

а) все те, що творить силу й активізує революційний фронт,

б) все те, що формує внутрішнє становище в СРСР і в цілому підбольшевицькому таборі,

в) все те, що складається на загальну міжнародну ситуацію.

31. Зростання національно-визвольного потенціалу унааявнюється також у проламанні страху перед ворогом і його терористичною машиною, яка паралізувала волю народу до активного опору. До проламання страху спричинилася великою мірою революційно-визвольна і повстанська акція ОУН-УПА, та повстання в'язнів у советських тюрмах і концтаборах. Українська протибольшевицька акція у світі підсилює волю українського народу до бо-

ротьби в Україні і в імперії у свідомості, що українська визвольна боротьба проти російського імперіалізму розгортається у цілому світі.

32. Пов'язуючи нашу боротьбу з потребами щоденного життя, беручи в захист всі прошарки народу перед переслідуваннями та даючи підтримку в їхньому спротиві окупантові, а через те розширюючи щілини в тоталітарному плетиві — належить використовувати різні большевицькі потягнення, що нібито вказують на зміну курсу і метод в окремих ділянках життя. Те, що приховується за большевицьким маскуванням та розраховане на обман народу, треба розкривати і показати його справжню мету, пляни, прориви, невдачі ворога.

Доцільно використовувати різні большевицькі кампанії під час внутрішніх криз, чисток, змін метод праці, показати, що усування з постів чільних осіб, як відповідальних за провали — є компромітацією режиму, компартії і всієї системи.

33. В процесі революціонізації народу необхідно творити збройну силу, яка остаточно перерішить перемогу у міжнаціональній війні поневоленого народу проти поневоловача. Повстанство і модерний спосіб ведення конвенціональної війни мусять ставити в осередку уваги опанування центральних міст, зокрема столиці і засобів масової інформації.

34. Разом з поневоленими націями Україна творить тривалий спільний фронт, бо вони борються проти імперіальної Москви і тому є природними союзниками України. Підставою для союзництва є подібність їхнього становища, співзвучність мети їхньої самостійницької політики та об'єктивна ко-

ристь для кожного народу з спільної протибольшевицької боротьби. Спільний фронт респектує основну мету кожного народу — самостійну державу. Він не обмежує власної ініціативи й суверенних рішень кожної нації у її протибольшевицькій боротьбі, а допомагає поширити протиросійські фронти.

35. Рятуючися перед наростанням революційних потенціалів, ворог вдається до вимішування членів поневоленних народів у советській армії та перекидування військових з'єднань складених у великому відсотку з українців на далекі азійські простори. Проте здійснювання нашого плану одночасного виступу повстанських загонів в дусі програми АБН знівечує пляни ворога. Народи, які майже безперервним перстнем оточують Росію, поважно зменшують резервуар московських мілітарних сил, коли не-москалі на всіх фронтах переходять на бік повстанців, — українські вояки до кавказьких чи балтійських, зновже балтійці та кавказці до українських повстанських відділів і т. п., а крім того поляки, мадяри, німці, словаки і ін. повстануть проти окупаційних військ. В такому пляні революційні організації різних народів співдіють і узгіднюють шляхи й способи протибольшевицької боротьби.

36. Згідно з напрямними політики спільного фронту у взаємовідносинах з революційними силами інших народів, керуватися такими засадами:

- а) взаємна підтримка у протибольшевицькій війні;
- б) взаємовідносини між визвольними силами різних народів, що в наслідок війни чи революції

опинилися на чужому терені, нормуються засадами рівноправности, автономії та тісної співпраці;

в) взаємовідносини між визвольними силами, що оперують у власній країні та силами іншого народу, що в наслідок розвитку подій опинилися на чужій для них території, нормуються вимогами спільного визвольного фронту проти спільного ворога, правами господаря даної країни, засадами взаємодопомоги і гостинности.

37. Координація революційних дій дає підставу створити безперервний ланцюг революційних зударів, від «сателітських кордонів» до Далекого Сходу, тобто на просторі тисячів кілометрів в довжину та сотні кілометрів в глибину. Можливість здобути силою зброї військові та адміністраційні центри в війні одної нації дає змогу скріпити фронти сусідів, які таких можливостей не мали. Конвенціональні війська сусідів могли б бодай частинно відступити модерні боеприпаси й зброєю тим націям, що на терені своїх дій таких можливостей покищо не мають. Це зокрема має свою вагу щодо лікарських матеріалів і приладдя, харчових запасів і т. д. Для Москви така співпраця революційних сил поневоленних — вбивча.

38. Для скріплення революційного потенціалу і мобілізації сил необхідно використовувати протилежності в імперії та ідейний, політичний і моральний вплив універсальної дизинтеграції в ній для утвердження свідомости національно-духового суверенітету поневоленних народів і їх законмірного права на реальний суверенітет нації. Існує взаємодія між протилежностями в імперії та революційно-

визвольною боротьбою, що створює також ґрунт для поширення революційних процесів, ініційованих діями революційних сил.

39. В інтересі загальної протибольшевицької боротьби і, отже в інтересі боротьби поневолених Москвою націй є посилення протикомуністичних настроїв серед росіян, але дисидентські реформатори не можуть стати організаторами революційної боротьби, бо вони обстоюють неподільність імперії. Тому немає платформ для спільного фронту національно-визвольних і російських протикомуністів. Поневолені народи побоюють російський імперіалізм у всіх формах. Намагання поєднати ці протиставні сили, що мають зовсім іншу мету, принесло би тільки шкоду.

40. Так звані дисиденти, як категорія критиків режиму, можуть мати вплив на його послаблення. Дисиденти, як категорія реформаторів режиму, що мають за мету його «виправити», зберігаючи імперію і комуністичну систему, є фактично захисниками цієї імперії та її системи. Оборонці прав України не належать до категорії дисидентів.

41. Відношення до москалів під час визвольної революції відповідають їхньому ставленню до української державности. Льюальні мешканці України російської національности користуються всіма громадянськими правами; нельюальних трактується згідно з революційними законами. Росіяни, вояки советської армії, які не виступають проти українських визвольних змагань та сид, будуть мірою можливости якнайшвидше відпущені до дому. Українська визвольна армія буде суворо притриму-

ватися міжнародніх конвенцій щодо військовополонених осіб. Від років московська імперія приготується до можливости революції в Україні і для того на землях України стоять великі контингенти армії — у великих, середніх містах та в тактично важливих пунктах. Проте революційна стратегія знаходить можливости успішного поборювання окупанта.

42. Міжнародня ситуація може приспшити визрівання революційного процесу, але вона не вирішальна в стратегії революції. Революційні сили мусять ставитися до міжнародньої ситуації активно, розгортаючи відповідну діяльність, вказуючи на загрозу московського імперіалізму і комунізму для вільних народів світу, та розбудовувати світовий протиросійський і протикомуністичний фронт. Коли вільні держави на підставі їхнього власного досвіду прийдуть до висновку про неминучість розправи з московсько-большевицьким імперіалізмом, тоді значно збільшиться вплив революційних протибольшевицьких дій на розвиток міжнародньої ситуації.

Доцільно вжита сила української революції ставить Україну на передову позицію серед всіх народів, підкорених комунізмом, а наша програма розвалу імперії видвигає питання України, як глобальну проблему.

43. Світову українську визвольну стратегію зумовляє факт, що наш ворог — це ворог усього людства. Ця обставина вимагає ведення визвольних акцій в цілому світі проти російського імперіалізму й колоніалізму.

Особливі завдання стоять перед українською еміграцією, як інтегральною частиною української нації. Потрібне включування у протибольшевицький ідейно-політичний і дійовий фронт вільних націй світу, приєднання прихильників концепції розподілу російської імперії, що є в інтересах вільних народів та відновлення української суверенної держави і держав інших поневолених в ССРСР народів.

44. Хоч зовнішня війна не є найважливішим складником нашої стратегії, то всетаки належить вивчати всі можливі ситуації, нові стратегічні ідеї, особливо щодо повстанства та знаходити нові засоби боротьби в умовах війни.

45. Закономірний розвиток в світі веде від імперії до національної держави всупереч намаганням термонуклеарних суперпотуг втримувати т. зв. баланс сил коштом поневолених народів, ділячи світ на сфери свого впливу.

46. Нагодами для загального революційного зриву можуть бути:

а) війна між ССРСР та іншими державами і кризова ситуація, створена воєнними подіями;

б) умасовлення дій підпілля в таких розмірах, що серед загалу всього населення революційні настрої піднесуться до точки кипіння при одночасному послабленні становища окупанта;

в) протибольшевицька революція чи революції в інших поневолених країнах;

г) розклад в большевицькому правлінні, відверта боротьба за владу взаємоворогуючих між собою правлячих груп.

Можливі комбінації різних типів, а в нашій стратегії найреальнішою є ситуація під т. б), в якій український чинник гратиме власнопідметну ролью.

47. Вже в перших збройних виступах повстанців, що будуть звернені проти існуючої влади, її установ, та представників, треба всупереч евентуальному натискові груп, зорієнтованих чи то на Захід, чи то на російські впливи, не тільки проголосити встановлення української Держави, але й заздалегідь зорганізовано вводити свою адміністрацію.

48. Треба захопити якнайскорше радіостанцію, друкарні, телефонічні центральні й інші засоби інформації для передачі населенню доручень, вказівок повстанської команди; потрібно призначити відділи для розброювання військових застав, усунування прикордонників, зокрема відділів КГБ, мобілізувати молодь та проводити військовий вишкіл. В залежності від місцевих умов і наказів вишого командування втримувати постійний телефонічний, радієвий і інші зв'язки зі сусідніми групами повстанців і вищими командуваннями. При всьому пам'ятати про швидкість акцій і шкоре змінювання місяця постою, організацію адміністрації, регулярних відділів армії, дисципліну і безоглядне виконання наказів в визначеному часі, бо в означеній годині може бути в пляні інше призначення для відділу.

49. Постійно актуальний плян нашої дії — це систематична і степенуюча інтенсивність оборони народу, що має перейти у політично-бойовий наступ. Наше головне гасло в теперішньому етапі: **ОБОРОНА УКРАЇНИ!** Навколо нього можна змобі-

лізувати широкі кола українського народу. Обороняючи Україну від русифікації і культурного геноциду, визиску і гноблення, розгортаємо в середині процесу політичної і дійової оборони світоглядovu та ідейну офензиву, наступ наших ідей або світу ідей Києва проти світу Москви. У фронті проти ворога — місце для всіх українських патріотів.

50. В ситуації виникнення ширшого революційного спалаху на корінних землях України, необхідне повне опанування і очищення терену від ворога і революційно-мілітарна мобілізація всіх національних сил.

Якщо вогнище революції вибухне не на українських теренах, в місцях великих скупчень в'язнів, чи серед військових советських частин, що мають більшість українців-воjakів, то необхідні знищення влади та сили ворога на тих теренах і перехід зформованих на чужих теренах українських революційних сил на українські землі для участі в українській визвольній боротьбі.

У випадку неможливості здійснення цього плану, продовжувати боротьбу на місці згідно з загальним планом протибольшевицької революції, або пробиватися на інший терен, відповідний для втримання успішного продовжування дій революційних сил.

На Сибіру пропагуємо концепцію незалежності його у формі державної конструкції, згідно з волею його народів.

51. Важливу ролю у скеруванні частин советської армії до протибольшевицьких виступів відіграють політичні організатори. У випадку, коли е

більша кількість українців в даній військовій частині, потрібно вже від самого початку підняти питання про формування національних революційних військових відділів. Від постави воцтва в армії залежатиме доля большевицької імперії. Організатори серед армії мусять враховувати всі труднощі, тобто дію партійної машини, бо старшини майже поголовно члени партії, — систему політруків, сексотства, спецвідділів і т. п.

52. В плануванні залучення воцтва советської армії до протибольшевицької боротьби треба вважати за реальну можливість перехід воцтва зі зброєю або індивідуально або різної величини групами до вже діючих революційно-повстанчих сил або на другий бік воєнного фронту, де воно буде переформоване на відділи протибольшевицького, визвольного війська. Революційний переворот в самій армії, в пляні опанування її революцією в цілості, чи бодай більших її з'єднань, відтинків фронту, цілих гарнізонів і т. п. може бути дійсним щойно в стадії заавансованого розкладу большевицької системи в наслідок переможного розвитку революції або у висліді воєнних подій. Отже потрібна відповідна ініціатива і акція зорганізованих революційних сил, що діють поза цією армією, але спрямовують свої акції на розклад та перехід армії на бік революції.

53. Основне значення має існування революційних військових відділів, що про їх боротьбу й терени дії доходять відомості до воцтва советської армії. Коли ці вояки стрічаються з конкретними закликами і вказівками повстанських відділів, що ма-

ють робити і куди переходити, тоді це викликає живішу реакцію, ніж загальні заклики до революційних акцій, які вояцтво мало б само ініціювати й організувати. Усунення революційним порядком большевицького командування, ліквідація советської системи, що дотепер сковувала ті відділи, розброєння і відсунення, як полонених усіх ворожих чи небезпечних для визвольної боротьби старшин і вояків та створення національних військових частин — такий є процес залучення вояцтва до визвольної боротьби. Всі воєнні засоби, виряд, зброя, боеприпаси стають власністю української революційної армії та відділів, які діють в союзі з нею. Військові формування союзних народів, що відходять до своїх країн для визвольної боротьби, отримують належну допомогу й підтримку.

54. Революційна боротьба ведеться у трьох засадничих формах або їхніх комбінаціях: а) підпільній, б) партизанській і в) повстанській.

При а) ціла революційна організація і вся її внутрішня діяльність є глибоко законспірована. Назовні виявляються тільки акти її безпосередньої боротьби з ворогом і деякі форми її ідеологічної, політичної і пропагандивної роботи. До тих наявних форм належать: різні бойові акції, саботажі, протитерористичні дії й інші, а далі страйки, демонстрації, поширювання листівок і т. д.

При б), тобто партизанській тактиці головною формою є акція партизанських відділів. Вона має звичайно бойовий характер, але в її цілеспрямованні може переважати або політично-пропагандивний або мілітарний. Партизанські відділи не мають по-

стійної бази, але діють рейдами або мають підтримку з зовнішніх баз.

При в) формується і вводиться в дію більші військові з'єднання, які методами дії, озброєнням і формами своєї організації більше зближені до регулярної армії, ніж партизанські відділи. Другою причиною при цій формі є те, що повстанська боротьба змагає до повного опанування, очищення від ворога і втримання терену.

Бувають комбінації партизансько-підпільної форми боротьби, що означає, що на одному терені застосовується оба роди або на одних теренах одну тактику, а на других другу.

Партизанську і підпільно-партизанську тактику стосується звичайно у воєнний час в переходових стадіях.

Повстанська тактика може бути застосована також в менших масштабах і може мати характер тільки спроби переходу до загального повстання.

Повстанська боротьба, переходячи в регулярну війну, становить етап, що завершує визвольну революцію.

55. Всенародне повстання, не селянська революція чи міська партизанка — це завершення довгого визвольного-революційного процесу.

Фінальний успіх революційної визвольної боротьби узалежнений від всенароднього повстання і створення регулярної армії, що вирішують остаточно перемогу нації.

СТВЕРДЖЕННЯ І ПОСТАНОВИ У ВЕЛИКОГО ЗБОРУ ПРО МОЛОДЬ І ЮНАЦТВО

(скорочений текст)

I. Загальні вступні ствердження

1. Непереможною ходою крокує світом націоналізм. Він несе кінець імперіям і поневоленню народів, встановляє нові держави, відновляє притуплені наїзником впродовж століть почуття національної честі й гордості, окремішності, прагнення волі і суверенності на території зреволюціонованого ним народу.

Великі подвиги й геройські чини українських борців на великому шляху його історії вивершують в Україні непереможний похід українського визвольного націоналізму.

2. Для здобуття кращого майбутнього українському народові молодь вже з юних років мусить давати свій вагомий вклад. Відтак, стаючи на зміну старшому поколінню, переймає його здобутки, ідеї, боротьбу і досвід, щоб не переривалася нитка тягlosti змагань поколінь за власну самостійну державу.

3. Кожне покоління української молоді нашої доби давало свій творчий і бойовий вклад під знам'ям ОУН-УПА у процесі творення української ду-

хової держави, і це є основним чинником у розвитку широкого всенародного руху, що могутньою бурхливою хвилею проходить в Україні.

Молоде українське покоління виявляє свій незнищений національний імунітет проти насильної індокритинізації злочинною т. зв. виховною системою комсомолу і партії та стає ініціатором, носієм, пропагатором і борцем за українські національні ідеї.

У прямому ідейному ударі з більшевизмом перемагає визвольний націоналізм.

II. Стан молоді в Україні і перспективи дії

1. Джерелом дії патріотичної молоді в Україні, (...), є її горіння національною ідеєю й активне включення в революційні процеси нашого народу.

2. В своїй дії ця молодь відзначається своїм революційним характером, сміливістю виступів проти ворога в обороні українських національних традицій, в боротьбі проти русифікації і чужого українській духовості стилю життя.

3. Вагомим явищем у визвольному процесі в Україні є ця обставина, що молоде українське покоління самоусвідомило собі на підґрунті боротьби ОУН-УПА тисячолітні духові коріння української нації. Воно віднайшло своє місце, як авангард боротьби не лише в обсягу захисту української духової спадщини, але й запевнило собі і широким колам української молоді нерозривну пов'язаність з українською нацією. Відновилися: призабута в минулому ідея Соборів, культ могил, культ славних предків та лицарський стиль життя.

Поєднання національного героїчного гуманізму з воюючим християнством, особливо рельєфно виявилось серед молодішої генерації України.

5. Бій молодого покоління проти т. зв. пролетарського інтернаціоналізму, тобто російського імперіалізму й шовінізму, — бій в ім'я ідей націоналізму й повороту до духових, моральних і культурних цінностей прахристиянської України, національна гордість на велич тисячолітнього Києва є свідченням того, що наступ Росії в ідеологічній, політичній і виховній площинах, включно з фізичним терором призначений на повну й невідхильну поразку.

Героїчне християнство й український гуманізм — пряме протиставлення російському безбожництву, ідеї Третього Риму, тиранії і рабству.

6. Вірність ідеям предків і культ героїчних батьків, що різко протиставні до культу зради батьків, ганебно виявленого в большевицькому стилі життя, тобто в Україні культ молодого Шухевича проти культу Павлика Морозова, підкреслюють і на відтинку молоді протиставність двох світів, вищість цінностей України над російськими «ідеалами» молоді.

7. Широко відомі акції в університетах в Україні в обороні української мови, науки, літератури, мистецтва і взагалі культури, оборона українського робітництва і селянства та українських політичних в'язнів, боротьба проти колоніального визиску України при усвідомленні того, що соціальний гнет є наслідком національного поневолення, засвідчують про те, що у визвольній боротьбі України

стоїть молодь різних професійних заінтересувань і фахів.

Молодь видвигнула революційне гасло «назад до традицій», і до нього нав'язала свою бурхливу творчість. І гарантія української перемоги лежить в тому, що молоде покоління не лише повернулося до української національної ідеї, але й саме визнало націоналізм за рушійну силу в світовому розвитку.

III. До завдань патріотичної молоді в Україні

Користуючися глибоким досвідом учасників підпільної і збройної боротьби проти окупаційної большевицької влади, націоналістична провідна еліта в Україні повинна систематично вирощувати молоді кадри (... пропускається)...

У зв'язку з тим треба:

1. Вістря ідейного бою спрямовувати проти комсомолу, як продуцента «гвинтиків» для партії, і використовуючи забриханість між словом і ділом «комісарчиків», їхню упривілейованість серед загалу молоді, вислужництво перед партійними наставниками, дискредитувати комсомол, як антинаціональну яничарську інституцію, інструмент імперської Москви.

2. Пильно вивчати визвольно-революційні дії в Україні, зокрема її головні етапи, визвольних змагань (I-ої і II-ої світових воєн), повстанчої та підпільної боротьби й удосконалювати форми діяльності і боротьби (...) і широким лав молоді в сучасній ситуації в Україні.

3. Втечу молоді з колгоспів до міста належно використати в Україні для українізації міст, скеровуючи свідому українську молодь до високих шкіл та на досягнення таких професій, що необхідні для визвольного процесу і державного будівництва.

4. Військову службу в советській армії використати для того, щоб вояк українець став спеціалістом військової справи та модерної зброї, щоб у момент революції перейти на бік українського визвольного фронту у склад української національної армії, що матиме вирішальне значення у війні з Росією.

5. Необхідно діяти проти мішаних російсько-українських подруж, бо в наслідок них виникає послаблення українського потенціалу.

6. Зважаючи на велику небезпеку денационалізації української молоді у зв'язку з її виїздом на працю поза межі України, на Далекий Схід чи етнографічні землі Московії, рішучо діяти в напрямку здержування цього процесу, доказувати, що багата на природні добра й індустріально розвинена Україна повністю забезпечує хлібом і дає працю для її населення. Не вільно добровільно залишати рідну Україну для чужих російських зайд і заброд, «старшобратських» колоністів.

7. Все і всюди ставати на захист української національної культури й духовости, в обороні України. Вести бій в школах, вузах, в університетах, в містах і селах, на заводах і колгоспах, у т. зв. домах і палатах культури за українську мову, культуру і традиції, за свободу віри, за збереження пам'яток української історично-культурної спадщини.

«Пам'ятай про великі дні наших змагань!» — Відзначувати річниці визначних українських подій й постатей, що боролися і впали в боротьбі за визволення України.

*

Патріотична молодь має бути діючим ферментом національних прагнень в народі, як теж ініціативним, сприяючим і спомагаючим фактором визвольних процесів, які ведуть до повалення окупаційної влади і встановлення Української Держави.

VI. Юнацтво ОУН на чужині

Від IV ВЗ ОУН Юнацтво ОУН є вагомим фактором в житті і діяльності Організації Українських Націоналістів у країнах Західного світу як резервуар кадрів для ОУН, як активізатор ідей ОУН серед української молоді, як реалізатор широкорозгалуженої програми ОУН. Необхідно розбудовувати і скріплювати Юнацтво ОУН, враховуючи зростаючі завдання ОУН і потребу ідейного впливу на найширші кола української спільноти в країнах Західного світу.

Більші успіхи можна досягнути за таких обставин і при передумовах:

1. У структурі Організації Юнацтво ОУН є інтегральною частиною ОУН. Завдання кожного члена ОУН — ідейно впливати на формування української молоді в найближчому оточенні й у відповідний час знаходити і скеровувати надійний елемент до мережі Юнацтва ОУН.

2. За стан, розвиток і діяльність Юнацтва ОУН відповідає морально увесь актив ОУН. Глибоке усвідомлення цієї конечности з боку активу членства ОУН, є найкращою запорукою успіху у плеканні молодой зміни ОУН.

3. Змагаємо за найкращу якість юнака у висліді виховного процесу в системі Юнацтва ОУН. У зв'язку з тим треба з активу ОУН виділити до праці з Юнацтвом більше, як досі виховниць і виховників та досвідчених провідних членів з організаційним хистом і досвідом.

4. Дієспроможність Юнацтва ОУН прямопропорційна до ступеня ідейности і дисциплінованости кадрів Юнацтва ОУН. В юнацтві мусить бути строга систематична перевірка щодо виховної роботи, перевірка виконности доручень і проби не тільки з боку юнацьких проводів, але і з боку проводів активу.

5. Дружне і ділове співвідношення юнацтва і старшого членства, пошанівок авторитету зміцнюють позитивний виховний вплив на членів Юнацтва ОУН. Творення і плекання здорової дружньої атмосфери серед членства ОУН, як доброго прикладу для юнацтва, є важливим завданням активу ОУН у спільному ділі вирощування гідной зміни.

6. Рівнобіжно з вишкільною програмою Юнацтво ОУН займається пляною практичною роботою. У практичній роботі виявляються якості одиниць, їх характер, вироблюється впевненість і гарт, розвивається свідомість покликання до дії, утверджується функція і роля, яку має сповнювати юнак і молодий член. Тому у виховній програмі юнацтва

треба рівномірно і серйозно трактувати політичну освіту і практичну діяльність юнаків.

7. З досвіду історії ОУН знаємо, що високоідейне членство ОУН рекрутується як із студентської, так і з селянської і робітничой молоді. Нашим завданням на черговому етапі є наголосити потребу праці серед української робітничой молоді.

8. Спеціальні видання для юнацької мережі, як вишкільні матеріяли, проекти практичних завдань і проб, методики, поради вишкільникам, матеріяли для будуть допомогою для виховників у їхній праці. Для того треба створити при юнацькому проводі Виховний Центр Юнацтва, забезпечивши його фахівцями й фінансами.

9. Матеріяли Нескорених з України спричинили великі ідейні зрушення серед юнацтва і загалу української молоді. Тому у виховно-вишкільній програмі Юнацтва ОУН треба відвести відповідне місце, побіч загального історично-вишкільного матеріялу ОУН, інформаціям про сучасні події в Україні та аналізі творчости крайових авторів.

10. *(Не публікується).*

Акції в обороні Нескорених прибрали нових вимірів і стали популярними серед загалу української молоді. Завдяки масовим акціям здобуто широкий розголос в загальній світовій прилюдній думці. Степенуючи напругу акцій і застосовуючи все нові і більш радикальні форми, збільшимо питому вагу української боротьби в опінії Західного світу, і це триматиме в постійному напруженню гнобителя-окупанта.

11. Провідні постаті Нескорених — Валентин Мороз і Юрко Шухевич стали зразками виховного ідеалу для всієї молоді. У цьому, зматеріалізованому світі, їх погорда до особистого й матеріального і їх ідейне горіння, — це для всієї молоді зразок до наслідування і натхнення для безперервної активності.

Основні завдання Юнацтва ОУН, поруч згадуваних вище є наступні:

а) У рядах Юнацтва ОУН ідейно зброїтися і завоювати вміння для успішної боротьби проти ворога: словом і зброєю.

б) Вирощувати молоді кадри націоналістів, молодшу зміну в ОУН.

в) Здійснювати постанови і програму ОУН, згідно з напрямними Головного Проводу виданими для членів Юнацтва ОУН.

г) Організувати довкола себе українську молодь, ідейно впливати на неї, ініціювати та організувати безперервні акції в обороні України,

г) Ініціювати й організувати акції спільно з молоддю поневолених народів і молоддю вільного світу.

д) Протидіяти чужим ідейно-ворожим і морально-розкладницьким впливам на українську молодь.

е) Бути на сторожі моралі членів Юнацтва ОУН і української молоді, закликаючи її до жертви і праці.

В усвідомленні того, що висліди боротьби і перемога ОУН у її метовому прямуванні залежить від якості, ідейності й активності юнацтва і молодого членства, V-ий Великий Збір уважає, що побіч крайових завдань, першочерговими завданнями на сучасному етапі є завдання на відтинку Юнацтва ОУН.

Відтинки молоді — один з найважливіших

I. Ствердження:

1. Виходячи з засади революційної боротьби за здобуття Української Самостійної Соборної Держави, за збереження і постійне скріплювання здорової української духовости, як передумови до здійснення історичної ролі України, ОУН побіч власних організаційних кадрів звертає особливу увагу на все молоде українське покоління, як в Україні, так і поза її межами.

2. В Україні українська молодь є предметом повсякчасного тиску з боку компартії і її прибудівки — комсомолу, з метою зробити ту молодь сліпим виконавцем наказів московського імперіального центру, «гвинтиками» советського режиму, бездушними роботами, вихолощеними з українського національного змісту й готовими прийняти т. зв. «російську вищу культуру», як вислід політики «злиття націй». Подібна доля зустрінула також українську молодь у сателітних країнах — на користь тих націй.

3. Українська молодь у діяспорі, будучи розсіяна посеред чужого оточення, підлягає частинно асиміляційним процесам, а через те українська спільнота тратить рік-річно частину своєї біологічної субстанції в користь державних націй. Процес асиміляції не стосується тільки тієї частини української спільноти в діяспорі, яка забезпечена націоналістичним імунітетом, зберігає та розвиває культурні духові цінності, винесені з України.

4. Щоб вдержати Україну, як інтегральну частину московської імперії, окупант мусить вдаватися до брутальних засобів терору, нищення історичних та культурних пам'яток, могол, викорінювання релігії та народних звичаїв, вивозячи постійно, головно молодшу частину українського населення, в Азію, нерідко на сибірську північ, а натомість в Україну присилає москалів, що є народом — поневолювачем.

5. Наявність в Україні молодшої інтелектуальної верстви, що виросла на ґрунті недавньої збройної дії ОУН-УПА, заворушень у концтаборах, кривавих страйків. — свідків сучасного колоніального грабування України і її національно-політичного поневолення москалями, — створює відповідні умови для спротиву і тим самим надає більшої відпорності національному організмові в боротьбі за існування. В такому становищі насильне прищиплювання чужої духовости українській молоді окупаційним режимом мусить закінчитися невдачею.

6. Загрозливим явищем з погляду самозбереження є еміграційні умови, де нема безпосередньої боротьби з нашим ворогом, або, де той ворог діє скрито

і підступно. Українська діяспора в площині виховання молоді виставлена на велику пробу, яку з трудом витримує. На поміч еміграції в тому аспекті прийшли новіші процеси в Україні разом з новою когортою Нескорених, поведінка яких зворушує і підносить духа та розбуджує почуття гордості за українську людину. Є це приклад живучости української визвольної ідеї і голошених ОУН кличів, які знайшли своє нове скріплення. Відрух української молоді на еміграції на героїчну поведінку Валентина Мороза та інших є свідомством великого духового піднесення. Голодівка солідарности, що пройшла по всіх країнах, де живуть українці, є також доказом патріотизму молоді.

7. Проникання ворожих нам і шкідливих впливів, що так сильно позначилися на молоді вільних народів, заторкнуло українську молодшу на еміграції тільки в тих місцях, де не була добре налагоджена праця молодечих і студентських організацій, або відбувалася на базі протилежних до ОУН середовищ. Мобілізація української молоді до акції в обороні Валентина Мороза, Юрія Шухевича та інших Нескорених притуплює вістря ворожих сил і позбавляє їх впливу на нашу молодшу.

8. На світоглядове формування української молоді на еміграції в загальному некорисно впливає її заслабе ознайомлення з українською літературою та пресою. На жаль, не вся українська молодша має потрібне знання мови, щоб користуватися українським друкованим словом. Деяка кількість молодих,

хоч і знає мову, то мало читає. Це слабе місце використовують часто ворожі сили для своїх цілей.

9. Еміграційні молодечі організації в обличчі поведінки Валентина Мороза, Юрія Шухевича, Михайла Сороки, Святослава Караванського та інших сучасних борців, вирівнюють свою поведінку і наближаються у своїх виховних цілях.

10. Найактивнішою серед молодечих організацій є Спілка Української Молоді, що стоїть на тих самих ідейних позиціях(...), і виховує своє членство на глибокому патріотизмі та героїчному минулому і сучасному Україні. В 1975 р. СУМ відзначає 50-ліття свого оснування Миколою Павлушковым і групою студентів у Києві. СУМ заслуговує на підтримку ОУН і всього українського суспільства.

II. ПОСТАНОВИ

На підставі повищих стверджень та маючи на увазі майбутнє України і її визвольну боротьбу, V-ий ВЗ постановляє:

1. Вважати відтинок молоді, як один з найважливіших з погляду поповнення організаційних кадрів та для зміцнення організацій Українського Визвольного Фронту, а тим самим для здійснення основної мети — визволення України і її державного становлення.

2. Допомогати молоді України в її природних прагненнях пізнати правду України і боротьбу за неї зробити змістом її життя. Для цього вжити всіх засобів інформації та комунікації.

3. Впливати на громадські українські чинники в

діяспорі та дати їм підтримку, щоб вони серйозно зайнялися справою українського народного, середнього і вищого шкільництва, дбаючи рівночасно про кваліфіковані педагогічні сили та належний ідейний рівень навчання.

4. Релігійно-національне виховання української молоді вимагає високоякісних священників-патріотів, яких можуть підготувати добре поставлені українські духовні семінарії, про організацію яких мусять подбати ієрархія наших Церков.

5. Заохочувати українську молодь до набування таких професій, які з погляду потреб української справи тепер і в майбутньому найконечніші.

6. Посилити політичний та ідеологічний вишкіл української молоді, особливо студентської, в загальному, а зокрема для успішної боротьби з ворожими течіями (лівизною), а також з ворожими «культур-обмінними» місіями та підготувати її до послідовного перебирання важливих функцій громадського і політичного життя. (7. не публікується).

8. Залучувати молодь до праці по лінії міжнародної діяльності, пригтовляючи її до праці на цьому відтинку, як у площині народів АБН, так і державних та міжнародних інституцій.

9. Дати підтримку націоналістичним юнацьким і молодечим виданням, як важливим середникам виховання і формування української молоді.

10. Продовжувати і посилювати серед молоді акції в обороні Нескорених і за визволення України.

УКРАЇНЬСЬКА ЗОВНІШНЯ ПОЛІТИКА

Україна — революційна проблема світу

Україна завдяки її геополітичному положенню, економічним багатствам, кількості населення, революційно-динамічному людському потенціалові, ідейно-політичній концепції нового справедливого ладу в геополітичному просторі Європи та Азії, а у висліді цього і в цілому світі, — по суті не периферійна, а світова проблема міжнародної політики. Незалежна Українська держава буде гарантією незалежності східноєвропейських і сумежних азійських народів. Гармонійна політична і господарська співпраця вільної України з тими народами широко відчинить двері для оздоровлення відносин на Сході Європи та сумежної Азії і матиме велике значення для дальшого майбутнього цілої Європи.

Із відновленням УССД, з її біля 60 млн. населенням, буде зліквідована тюрма народів на євразійському просторі, наслідком чого два континенти з морями й океанами звільняться від російської агресії, що матиме вирішальне значення для нового укладу сил на інших континентах.

Безперервна революційно-визвольна боротьба української нації, яка спирається виключно на власні сили — це наріжний камінь української міжнародної політики.

Спільний природний фронт поневолених російським імперіялізмом і комунізмом націй, що мають тотожну визвольну мету, яка впливає з їхніх власних національних інтересів, згідно з концепцією АБН — дає органічні підстави спільної боротьби, тому вона некон'юнктурний, а тривалий чинник української визвольної міжнародної політики.

Українська політична концепція світового ладу — це усуверенення всіх націй світу, ліквідація колоніалізму і насильницьких державно-політичних конструкцій — тюрем народів і людей, всякого типу імперій чи їхніх намісток. Національний принцип організації світу проти імперіального — український визвольний націоналізм ставить якнайсправедливішу, поступову концепцію нашого століття, що йде назустріч творчому розвитку людства.

В ідеологічну й одночасно термоядерну добу обстоювання ідейних і моральних вартостей людини і нації, героїчного національного гуманізму, примату духового у житті народів і людей, культу людини як Богоподібної істоти, а не гвинтика, примату спільнотного, національного над егоїстичним, солідарності всіх верств нації з усуненням визиску людини державним тоталітарним апаратом, чи людини людиною, відродження релігійних, теїстичних вартостей, захист нового національного, націоналістичного, себто антикомуністичного соціального ладу в лоні нації — елімінують внутрішню диверсію Москви серед окремих націй, себто паралізують новий, модерний тип ведення війни російських імпе-

ріялістів, отже стають категорією міжнародного значення, категорією міжнародної політики.

Україна — в моральному фронті всіх поневолених націй за їхню національну державну незалежність, — її політичний і мілітарний фронт спрямований тепер виключно проти російського імперіялізму і більшовизму та проти всіх ворогів Української Суверенної Соборної Держави.

Використовування і поглиблювання конфліктів т. зв. ССРС з іншими потугами, не зважаючи на їхній державно- чи соціально-політичний лад, у тій свідомості, що ворог нашого ворога не завжди є нашим приятелем, — також сприяє визвольній боротьбі України.

Спів між російською імперією та Китаєм — це передусім спів між двома імперіялізмами, що тільки прикриваються ідеологічними моментами. Він також корисний для української справи. Проте треба брати до уваги, що ті, т. зв. спірні, території мають своє історичне право на самостійність чи соборність, як окремі національні формації. Об'єднані держави Сибіру, як ідея боротьби народів Сибіру — змобілізує їх проти російської імперії, що полегшить Україні її фронт в Європі проти Росії.

В епоху розпаду імперій, проблему визволення поневолених націй в російській тюрмі народів із зовнішньо-політичного погляду не можна розв'язати творенням бльоку поневолених націй у їхній боротьбі за національне визволення з такими імперіялістично-експансивними великодержавами, які прагнуть зайняти місце дотеперішнього окупанта. Тактичні цілі цих двох сил можуть на певному пе-

ріоді сходитися, можуть і діяти паралельно, але їхня стратегічна мета — протилежна.

Співпраця України з іншими державами світу узаเลжнена від ставлення даної держави до УССД і розвалу російської імперії на національні суверенні держави поневолених народів в їхніх етнографічних кордонах, себто — від респектування суверенності звільнених від російського ярма націй, без жодного втручання у їхні внутрішні справи державно- чи соціально-політичного ладу.

Притаманністю російського імперіялізму не є обмежене поширення російського володіння у світі, а тотальне оволодіння всім світом із накиненням усьому людству російського способу життя, від метафізики до колгоспного ладу, чого досі жодна імперія не чинила, обмежуючись економічним та мілітарним домінуванням над поневоленими нею народами, без універсальної загарбницької мети.

Москва безсоромно прибрала позу «оборонця поневолених» поза межами свого імперіяльного бльоку, тоді як в дійсності, згідно з її віковою традицією, вона несе всім народам і людям справжнє поневолення, грабунок і визиск, якразним прикладом чого є поневолені народи в т. зв. ССРС та в його сателітах. Деколонізаційний процес штучно обмежено до західного світу. Цьому сприяє примара термоядерної війни, якою користуються Москва і прихильники непорушності російської зони впливів та російського панування над народами.

У сучасній світовій кризовій ситуації стоять два бігуни один проти одного: Росія й Україна, Москва і Київ, себто — концепція єдиної світової тюрми на-

родів та людей, з російським змістом життя, і концепція органічного порядку в світі, що спирається на національні держави всіх народів без різниці раси, величини, багатства, з притаманними їм внутрішніми суспільними, державними, культурними, церковно-релігійними порядками. Україна стає орієнтиром нового справедливого світу, виростає до унікальної ідейно-політичної сили.

Регіональні конструкції і національні держави

Коли б існувала міцна об'єднана Західня Європа на базі Європи батьківщин (а не соціалістичного намагання негувати чи применшувати вагу націй), з проєкцією деколонізації європейського континенту, себто ліквідації російської імперії і повернення національно-державної незалежності поневоленим в СРСР і в сателітних країнах народам, — то вона відіграла б свою творчу роль для впорядкування відносин і тривалого справедливого миру не лише на європейському континенті.

Але ідея західньо-європейської федерації з півною ролюю тої чи іншої потуги, буде новою імперіальною формою, а запанування соціалістичних партій в різних країнах Західньої Європи — уможливить Москві інфільтрацію і демобілізацію цієї формації. Західня Європа не може творити жодної іншої тривалої конструкції, як тільки мілітарно-економічну для оборони від нападу Москви, з перспективою підтримки визвольної боротьби поневолених в СРСР і сателітних країнах народів. В умовах сильної Західньої Європи дотеперішня

двобігуновість сил була б неможлива, бо економічний і технологічний потенціал Західньої Європи, з Великою Британією включно, перевищував би силу СРСР. Для нас об'єднання західньої Європи важливе як протиросійський бастион, а не тривала конструкція, бо Західня Європа — це тільки частина Європи. До ідеї об'єднаної Європи поневолені нації зможуть зайняти незалежне становище тільки тоді, коли будуть мати свої незалежні національні держави.

Економічна інтеграція західніх держав та намагання створити європейську федерацію чи конфедерацію можуть служити для Москви за претекст, щоб твердити, що в Європі період «малих» незалежних держав минув і що інтеграція на Заході вимагає інтеграції і втримання «федеративних» зв'язків на Сході.

Розбудова європейського мілітарного потенціалу, з атомовим включно, за партнерства та союзу із ЗСА, — в інтересі вільних і поневолених націй, якщо буде здійснена відповідна передумова, якою є політика визволення поневолених народів. Існує проблема не роззброєння вільного світу, а навпаки — його озброєння, зокрема конвенціонального зброєю. В цьому важлива роль припадає психологічно-політичній війні, як передумові повстанської, що переходить у визвольну конвенціональну справедливу війну поневолених націй проти російського окупанта.

Багатополярність мусить кінчатися національним принципом організації світу — національними

державами на звалищах тюрем народів. Духова надпруга — поневолені нації — вирішальна сила епохи.

Головні проблеми світу не можуть бути розв'язані договорами, бо Москва добровільно не здасть уярмлених десятків народів і сотень мільйонів людей. Російська імперія і панівний у ній комуністичний режим можна зліквідувати лише силою. Самі ж народи й люди ніколи не примиряться з рабством і тиранією. Тому стоїть проблема: не як уникнути війни, а якого типу війна чекає нас, що має повернути права націям і права людині, знищивши колоніалізм, імперіялізм, деспотію і рабство. Немає справедливішої війни, як війна за визволення поневоленого народу з-під гніту нації-імперіяліста. Причиною визвольних воєн є народ-поневолювач, а не поневолений. Терор стосує поневолювач, а не уярмлений народ. Кожний поневолений народ був би щасливий, як би міг добитися своєї державної самостійності і волі без жертв, без пролиття крові, без збройної боротьби. Найвищою цінністю людини і нації є не мир за всяку ціну, а перемога правди і добра, справедливості і свободи, честі і гуманності. Причиною світових воєн ніколи не були національні держави, а завжди — імперії й імперіялісти.

Двоподіл світу, який постав після закінчення 2-ої світової війни, існує далі, хоч на деяких відтинках міжнародного життя його якоюсь мірою маскується. Цей двоподіл впливає з існування двох гостро відмінних державних систем: комуністичної і демоліберальної.

Сила Москви — в ідейній слабості Заходу

Базована на діалектичному матеріалізмі та на теорії постійної боротьби клас і міжнародної солідарності робітників, комуністична система втратила характер монолітності. Минулі десятиріччя виявили, що в т. зв. «батьківщині соціалістичного режиму», себто в СРСР, комунізм був і далі є інструментом у руках російського імперіялізму. Ця правда унаочнилася зокрема тоді, коли — завдяки підтримці Москви — комуністична система утвердилася насильством у деяких країнах поза СРСР, і коли зударилися національні інтереси різних держав, що мали той самий комуністичний лад. Це призвело до усунення Югославії з Комінформу, до зникну самого Комінформу, до зірвання нормальних зносин між Москвою і комуністичним Китаєм та до виникнення другого основного центру комунізму з осідком в Пекіні. Сьогодні комуністичний табір уже не монолітний. Існують два центри комунізму — Москва і Пекін, що поборюють один одного досить гостро. Кожний із них намагається здобути собі симпатії інших комуністичних, а також і некомуністичних урядів.

Комуністичні надпруги обвинувачують одна одну в імперіялізмі та в національному поневоленні інших народів. Національне напруження в російській імперії та економічні інтереси, з одного боку, як також жадоба політичної експансії і поширення політичних впливів за кордоном, призвели Москву, а згодом і Пекін, до застосування політики «відпруження, «коекзистенції» та «обміну» в еко-

номічній і культурній ділянках. Уряди вільних держав — в ім'я торговельних вигід і в наслідок розкладових тенденцій у власному суспільстві — радо пішли на політику «відпруження і коєкстенції», хоч жодна з цих комуністичних надпотуг не зреклася наміру накинати комуністичну владу в некомуністичних країнах, з допомогою насильства і підривних засобів.

Кризова ситуація, яка постала в комуністичному таборі з часу заломання монолітності, не використана потугами вільного світу. Вільний світ також не був і не є монолітним табором. Основні сили демоліберального табору гуртуються довкола ЗСА, і майже вся офіційна антикомуністична політика унапрямується цією західною надпотугою. В Європі починає творитися новий політичний центр у вигляді Європейської Спільноти. Майбутність цього політичного організму залежить від зговорення трьох європейських держав — Франції, Великобританії і Західної Німеччини, а також від політичних і економічних обставин на європейському континенті.

Іншою групою держав є країни т. зв. третього світу, до якого входять держави, новостворені наслідком деколонізації, та інші, що є ще в стадії розвитку, країни Азії й Африки на чолі з Індією, як також комуністична Югославія, яка фактично часто відіграє роллю троянського коня Москви.

Російський імперіялізм, під плащиком комуністичного неоколоніялізму, прокомуністичні сили ОН, а також американський капіталізм і доктрин-

нерські церковні гуманітаристи відвертають процес деколонізації від природного розвитку шляхом визвольної боротьби народів за національну незалежність та рідний лад. Не раз визволений колоніальний народ стає предметом визиску вислужників нових імперіялістів. Замість допомоги всьому народові, йде допомога якійсь панівній групі, кліці, чи кланові, які вислугуються Москві чи іншому «добродієві». Тільки з позицій націоналізму, притаманного кожній нації, який єднає всі верстви нації і виростає з її духовости та соціальности, можна розв'язати внутрішні, в тому й соціальні та економічні проблеми розвиткових країн, елімінуючи комунізм, капіталізм, феудалізм, ліберальну «демократію» — як непридатні, імпортовані, чужі доктрини чи ідеї. Кожна з цих доктрин бере до уваги лиш одну частину народу, заперечуючи націю, як інтегральну, органічну духову спільноту всіх частин, різних верств нації.

Загрозу перенаселення світу, зокрема т. зв. третього, можна розв'язати, коли замість величезного вкладу на озброєння, зужиттяся ці капіталовкладення, як допомогу на використання в мирних цілях атомової та іншої енергій, на наводнення пустинь, на забезпечення населення життєвими засобами. Така можливість прийде тоді, коли будуть зліквідовані російська імперія і комуністична система, що викликають необхідність зброєнь. Національні держави на звалищах московської тюрми народів не матимуть інтересу опанувати морів і океанів, розбудувати атомову й іншу зброю. Таким чином відновлення УССД має і з погляду роз-

в'язки важливої проблеми експльоїції населення своє історичне світово-популяційне значення. Елімінація Москви з її облудними імперіялістичними ідеями із т. зв. третього світу і зорієнтування його на світ поневолених Московією народів — також у нашому інтересі.

Політика «відпруження і коєкзистенції» не в силі усунути загрози світової війни. Ця загроза існує передусім як наслідок політичних амбіцій Москви, яка намагається здійснити свої месіянстичні ідеї з допомогою марксистської інтернаціоналістичної фразеології. В уяві російських вождів міжнародній комунізм і міжнародня місія Росії зливаються в одне, і ці два елементи творять цілість у конкретній закордонній, як і в внутрішній політиці Москви.

З другого боку, потужність економічної машини ЗСА висунула цю державу на рівень першої надпуги в світі, що якоюсь мірою стало причиною появи експансивних тенденцій всемогутніх американських економічних кіл. Такі тенденції подекуди прибирають форми економічного імперіялізму. Закордонна політика ЗСА як, зрештою, й інших західних держав (зокрема таких, як Іспанія і Португалія, навіть коли там при владі були виразно антикомуністичні уряди) — підпорядкована переважно економічним і стратегічним воєнним потребам, як важливі воєнні бази. Світова нафтова криза виявила слабкість економічної системи у вільному світі. Вона захитана, між ін., ненаситністю нафтових шейків і різних монопольних міжнародніх концернів, з одного боку, і експлуататорським дикрижизмом російського комуністичного державного

капіталізму, стисліше, світового імперіялізму москалів, а з другого боку — петро-доляр надає значення матеріальної надпуги продуцентам бензини.

Численні суперечності серед політичних таборів приведуть до того, що на довшу мету, замість коєкзистенції, прийдуть різного роду зударі. Прагнення поневолених російським імперіялізмом і комунізмом народів привернути собі повну свободу і політичну суверенність не зменшується. Воно належить до духово-ідеологічного аспекту ситуації в світі. Держави вільного світу, будучи в полоні власного прагматизму, не зацікавлені визвольною боротьбою поневолених народів, тому й не мають політики визволення. Західні потуги не використовують навіть міжнародніх і політичних можливостей, які їм дає міжнародне право чи навіть советське конституційне законодавство, щоб полегшити долю народів, поневолених в СРСР і в сателітних країнах, та прискіпити момент їхнього визволення.

В останні роки навіть керівні чинники Ватикану прийняли за реальний і незмінний факт — комуністично-атеїстичну систему, і вирішили з нею коєборувати, визнаючи доконані факти насильства над народами і Церквами, сподіваючись від того «злагіднення режиму». Вони почали перетворювати Ватикан з духового, морально-ідейного центру на політичний центр, що орієнтується на соціалістичний лад, пішовши на «поліпшування» комунізму дорого пактування з ним.

Звідси їхнє протиставлення створенню Патріярхату УКЦеркви, бо це невігідно також для централістичного курсу теперішнього папи Павла VI,

потрібного йому для проведення нових суттєвих змін без спротиву, а передусім із погляду на його проросійську політику. Світова Рада Церков іде назустріч російським безбожницьким імперіалістам ще більше ніж ватиканські кола. Наша підпільна Церква тримається догм і Христової одержимости, має героїв і мучеників. У своїй визвольній боротьбі поневолені нації не розраховують на правлячі кола західніх Церков, Ватикану, Світової Ради Церков і т. п., а на оновлене християнство, яке виростає у світі в опозиції до сучасного проводу офіційних Церков.

Світово-історичне значення визвольної боротьби України за справедливість і правовість

Москва, свідомо ваги України, намагається всіма силами не допустити до того, щоб вона стала міжнародною проблемою. Звідси її заходи ізолювати Україну від світу, дозволяючи тільки на зносини України із світом, як провінції «совєтської Росії». У рамках цієї політики Москва робить усе можливе, щоб ізолювати український визвольний рух. Для досягнення цієї мети вона його очорнює різними наклепами, щоб компромітувати перед цивілізованим світом, розповсюджує безглузді й провокаційні інформації, щоб перешкодити співпраці між ним і політичними колами західніх країн. Розраховуючи на вразливість найвпливовішої частини світової opinio щодо фашизму і антисемітизму, Москва і її прихильники у вільному світі представляють український рух як «фашистський» і «антисе-

мітський», наставляючи жидів проти українців, в українців проти жидів.

Покращання взаємин між жидами й українцями в СССР на базі взаємовизнання прав на власні національні держави — України й Ізраїлю, і таким чином скріплення протиросійського фронту — позитивне явище, хоч існує суттєва різниця поміж прагненням жидів в СССР і українцями: поміж правом на еміграцію і культурно-політичною автономією та здобуттям державної незалежності. Проте, для жидів немає тривалішої гарантії їхніх людських прав у країнах їхнього перебування на Сході Європи і гарантії існування Ізраїлю — як розвал російської імперії і відновлення над Чорним морем УССД.

ОУН протиставляється всякій дискримінації націй, расизмові, старшобратству, антисемітизму, теорії будь-якого герренфольку, націонал-соціалізму і всякого роду тоталітаризмові. Ми можемо співпрацювати тільки з такими жидівськими колами, які виразно задекларують, що підтримують нашу концепцію розвалу московської імперії і побудови на її руїнах національних держав, зокрема УССД.

ОУН хоче порозуміння з польським народом на засаді етнографічного визначення кордонів між обидвома народами і на засаді респектування держави кожного з них та спільного фронту проти спільних ворогів.

ОУН бореться проти російської імперії, а не проти держави російського народу на його етнографічній території. ОУН не виключає із спільного

фронту проти російського імперіялізму й комунізму тих російських сил, які будуть боротися за російську національну державу в етнографічних кордонах.

Уважаємо, що природними союзниками України є в першу чергу народи, поневолені в ССРСР та в сателітних країнах, а зокрема ближчі й дальші сусіди.

Найтривалішим природним спільним фронтом є Антибольшевицький Блок Народів (АБН) — координаційний осередок національно-визвольних революційних організацій, поневолених російським імперіялізмом народів, визволення яких нерозривно зв'язане з визволенням України. Він має два рамена: зовнішньополітичне — спільної координованої дії у вільному світі, і крайове — революційно-визвольного фронту поневолених народів на рідних землях, силою залучених до російсько-большевицької імперії. Тривалість його в тому, що є тотожне становище його партнерів, взаємозалежність у спільній боротьбі, тотожність мети, незаступність тієї самої визвольної концепції, нема й реальної можливості сепаратного визволення котрогось із партнерів.

Європейська Рада Свободи — це форум співпраці представників поневолених в ССРСР і в сателітних країнах та вільних європейських народів. У ній співпрацюють з представниками поневолених народів ті чинники вільних націй Європи, які, зрозумівши суть російської експансії, узалежнюють безпеку і волю вільної решти Європи від ліквідації російської тюрми народів.

Світова Антикомуністична Ліга (ВАКЛ), поки що, найширша арена ідейно-політичного бою наших концепцій, через яку ОУН має спроможність конфронтувати свої ідеї з офіційною політикою великодержав і через ВАКЛ протидіяти російській та комуністичній офензиві в універсальному аспекті політичної думки й чину.

Справжніми союзниками України можуть бути лиш ті політичні сили інших народів, які визнають konieczність існування Української незалежної держави. Така засада стосується не тільки до політичних сил сусідів України, а й до інших країн світу. На таких вимогах спирається співпраця з усіма чужинецькими (напр., американськими, англійськими, французькими, жидівськими) політичними організаціями й групами.

Необхідно припинити розподіл українців та інших емігрантів у ЗСА з країн поневолених Москвою на тих, що підтримують, напр., Республіканську партію, і на тих, що підтримують Демократичну партію. Політика обидвох згаданих партій однакова, коли мова про їхнє ставлення до поневолених Москвою народів. Тому треба змобілізувати всі голоси національних груп і віддати їх за таких кандидатів на політичні, державні й інші пости, які принципово визнають концепцію визволення поневолених народів і обстоюють розподіл московської імперії на суверенні національні держави.

Імперативи визвольної боротьби українського народу вимагають брати до уваги всі можливості використання міжнародньої кон'юнктури і різних специфічних ситуацій (напр., напруження між Мос-

квою і Китаєм чи ЗСА) для висунення і позитивної розв'язки українського питання в дусі вгорі визначеної концепції.

У випадку червоного Китаю, при всій сприятливості для нашої визвольної справи його конфлікту з ССРСР, не можна виключати можливості договору, за певних умов, Москви з Пекіном, напр., з відходом Мао чи в іншій ситуації. Цей конфлікт має своє джерело в національних суперечностях, в національних інтересах, а щойно другорядним є ідеологічний конфлікт, як імперіялістична форма — прикривка національних інтересів. Маємо діло радше із зударом імперіялізмів, ніж із хусистськими ідеологіями чи різними інтерпретаціями. Спрямування китайських імперіялістичних інтересів на південь і обіцянка підтримки їх проти ЗСА і Японії, може привести до злагіднення конфлікту Москва-Пекін. Тому цього спору не можна вважати за константу. Претенсії Пекіну до означених країн-територій, що їх окупує Москва — Західній Туркестан, Зовнішня Монголія, Сибір, що мають право на незалежність і соборність, — ускладнюють фронт поневолених націй, які не хочуть стати предметом окупації новим наїзником. Україна буде свою визвольну концепцію на тривалому органічному інтересі поневолених націй, що мають ту саму мету: визволитися з-під російського рабства і не підпасти під інше рабство. Реальний фронт уже воюючих народів — спільників України — певніший від сподівань на червоний Китай, що не перестав бути імперією.

Орієнтація на власні сили

В основу української зовнішньої політики кладемо принцип орієнтації на власні сили. Цей принцип впливає з волі українського народу самому рішати про свою долю і своєю боротьбою за визволення засвідчити свою волю жити вільним, незалежним життям. Історія показала, що чужі сили, чи то зі Заходу чи зі Сходу, завжди намагалися використати українське питання для своєї власної мети, а прийшовши в Україну, навіть коли говорили про «визволення», то приносили з собою національне поневолення і колоніальний визиск. Це стосується до Росії, до Німеччини та до всіх інших чужих сил.

Свідомість власних сил української нації, їхня розбудова і скріплення підносять здійснення української зовнішньої політики до рівня партнерства. Власне вибір союзників за цим принципом виключає підпорядкування української визвольної справи та взагалі українських національних інтересів будь-яким чужим інтересам чи державам.

Коли Росія підтримує т. зв. антиколоніальні рухи у залишках західних імперій, то Захід зобов'язаний всебічно підтримувати національно-визвольні рухи європейських і азійських народів, уярмлених в ССРСР і в його сателітах, ідучи назустріч процесові деколонізації світу, яку то засаду прийняли навіть ОН.

Захід повинен заініціювати офензивну політику визволення у відношенні до російської тюрми народів, конфронтуючи згадані універсальні правди з дійсністю в тюрмі народів, із її терором, народо-

і людиноббивством, існуванням концтаборів, психіатричних закладів-тюрем, переслідуванням й інтегральним насильством. Необхідно:

— Систематично й пляново проводити політику визволення, ставити в безвихідну позицію агресора і колоніяліста.

— Постійно мобілізувати прилюдну думку проти жорстокого топтання основних прав націй й людини, вказуючи на атрибути суверенітету нації і на права людини, та бути постійно у психологічній офензиві.

— Підкреслювати суперечність між висуванням російськими імперіялістами і колоніяльними панамі домагань суверенітету для новопоставлених держав Африки і одночасним позбавленням суверенітету т. зв. республік ССРСР чи сателітних країн, де стаціонують російські окупаційні війська.

— Зірвати всякі взаємини з ССРСР, вказуючи на зламання ним основних прав націй й людини.

— Визнати за речників поневоленних націй не накинени їм «уряди» чи московські агентури, а представників національно-визвольних рухів, давати політичну, моральну та іншу підтримку визвольним рухам поневоленних націй.

— Якщо Захід не в силі реалізувати такі слухні вимоги також і на форумі ОН, — розв'язати ОН як форум російської і комуністичної диверсії та пропаганди.

— Створити іншу міжнародню організацію з речниками вільних і поневоленних націй, а не з агентствами Москви.

Визнаємо, що:

а) Кожній нації прислуговує право на національно-державну незалежність на її етнічній території. Таку концепцію визнає і здійснює ОУН упродовж всієї багаторічної боротьби за свою державу, у співпраці із своїми союзниками, організованими в АБН. Спільна боротьба ведеться, між іншим, під гаслом, що його висунула ОУН 1941 року: «Воля народам! — Воля людині!»

б) Кожній людині повинні бути гарантовані людські права, визначені їй природним і Божим законом.

в) Кожна нація має право порядкувати своє життя за власною вподобою, з власного рішення, власним волевиявленням.

г) Суверенність нації вимагає всіх атрибутів цього права і привілею та їхнього здійснювання у практиці власною армією, власними дипломатичними представництвами, законодавчими органами, вибраними вільним волевиявленням народу; повної незалежності від будь-якого імперського центру та усунення всіх окупаційних військ із її території.

г) Всілякі насильницькі державницькі творива, як ось «унії», «союзи», «федерації» — це історичні анахронізми. На їхньому місці мають постати національні незалежні держави. Ідею самовизначення у сенсі вибору поміж самостійністю й її підмінкою у формі «федерації», «конфедерації», «унії» чи «союзу» — відкидаємо як облудне гасло імперіялістів для обману народів.

д) Без суверенності нації немає прав людини. Тільки розвал всякої імперії здійснює права людини, коли поневолена нація стає суверенною, народоправною державою.

е) Кожний імперіалізм, колоніалізм, шовінізм і расизм, кожне старшобратство, поневолення, кожний визиск — мусять бути зліквідовані.

є) Хартія ООН, резолюція ООН про деколонізацію і Універсальна Деклярація прав людини мають бути здійснені в усьому світі.

Наші завдання

Нашим головним завданням є плянова, систематична ідейно-політична конфронтація двох протиставлених світів і їхніх вартостей, світу волі й світу тиранії, з постійною вимогою деколонізації, також Європи, та доведення її до кінця в усьому світі.

Треба ствердити, що в існуючій ситуації західні потуги не мають виразної визвольної політики й не розуміють як слід її ваги. Це підкреслює потребу:

1) посиленої інформації й посиленої зовнішньої акції в обороні прав і інтересів України та інших поневолених націй;

2) мобілізації світової громадської думки й розбудови спільного фронту протиросійських і протибольшевицьких сил у світі, які обстоюють розвал російської тюрми народів і людей на незалежні національні держави;

3) масовими акціями, маніфестаціями, демонстраціями мобілізувати широкі кола громадськості всіх країн та використовувати всі засоби інформа-

ції, щоб впливати на політику держав вільного світу, а також на інтелектуальні, студентські, профспілкові та церковні кола в сенсі наших ідей і концепцій. Ситуація демократичного ладу в західних країнах створює інші умови й методи зовнішньополітичної дії, ніж у країнах монопартійних, тоталітарних чи диктаторських.

Мета поневоленого народу — не діяти в рамках порозуміння т. зв. вільного світу з окупантом, а демаскувати це порозуміння, підмінувати його, протиставлятися йому, бути третім підметом іншої політики.

Російський імперіалізм і колоніалізм та їх сучасний вияв комунізм — ворог усього людства. Це творить сприятливу базу для нашої визвольної акції в усьому світі, бо хто допомагає нам, той допомагає сам собі.

Реальною альтернативою до термоядерної війни — є одночасні координовані національно-визвольні революції, які розвалюють зсередини російську тюрму народів і тиранську комуністичну систему.

Українська спільнота на чужині — інтегральна частина, рам'я української нації у вільному світі, що визначає їй також міжнародно-політичну роллю. Бувши в означених країнах національно меншиною, — також із позиції цього статусу вона може мати вплив на політику даної держави.

Великий ісход із Рідних Земель, з волі Провидіння, має своє історичне призначення: включитися власнопідметно в бій ідей і концепцій за справедливий лад у світі, запровадження якого можливе тільки з ліквідацією московської тюрми народів і

комуністичної системи. Українці поза межами Батьківщини — це важливий чинник нашої сили в мобілізації громадської думки в сенсі ідей воюючої України. Це чинник нашої міжнародньої політики модерного типу!

ВНУТРІШНЯ ПОЛІТИКА

Вихідна засада:

Головною ціллю нашої внутрішньоукраїнської політики є національне визволення й відновлення Української Самостійної Соборної Держави. Це — найважливіше завдання боротьби всієї ОУН, отже крайової і закордонної її частини, на всіх ділянках.

ОУН, як визвольна організація, має на увазі передусім українські землі. Визначаючи напрямки внутрішньої політики ОУН в Україні на найближчий час, беремо до уваги теперішню дійсність і теперішні обставини.

1. Громадськість

В Україні немає явних установ та організацій, не підпорядкованих комуністичній партії, і тому національні тенденції проявляються поза ними, себто в гуртах свідомих українців, які правильно оцінюють злочинну політику КПСС і протидіють їй. Настанова тих патріотів виявляється всюди (інколи не за наперед складеним пляном) у поглядах на т. зв. совєтську владу, як на владу окупанта, що ворожа українським інтересам. Українські національні елементи протиставляться впливові партії та її вислужників, наражаючи себе на постійні переслі-

дування з боку адміністраційних органів. Ними заповнені тюрми й концтабори. Роля їх постійно зростає (...)

В поневоленій Україні спротив імперіалістичній політиці большевицької Росії виходить не від партії і не від державних інституцій, а від громадськості. Під вплив свідомих українців підпадають навіть члени партії і комсомолу, які викликають національні ферменти у своїх середовищах і за це їх переслідують, усувають із партії, арештовують. Однак кадри майбутньої національної революції формуються не в партії і комсомолі, а виростають у процесі зросту національних сил громадськості поза обсягом і проти партії та комсомолу (...)

2. Партія

Диспозиційним центром та абсолютним панівним органом на українських землях є КПСС, не інтернаціональна, а фактично російська партія, яка своїм апаратом насильства, КГБ, тримає Україну на становищі колонії, призначеної Москвою на повне знищення. Складена у значній більшості з москалів армія в Україні — є також чинником насильства. КПСС — єдина політична сила, яка неподільно керує своєю експозитурою в Україні, так званою КПУ. Отже, деморалізація і розклад КПСС — одне з найголовніших завдань..., бо послаблення партійного апарату, творення щілин у його структурі, може послабити державний апарат окупанта, що сприятиме розвиткові революційної ситуації.

До партійного апарату належать, поруч росіян, що посідають керівні пости, вислужники з-поміж поневолених народів, в тому й українці. КПУ на-

числює понад 2 мільйони членів, з чого майже половина неукраїнці. Партійці української національності — це головним чином такі люди, які духово відійшли від української нації і виконують роль яничарів. Тільки малу частину їх можна зарахувати до свідоміших українців, які викликають національні ферменти в партії.

Патріотичні національні сили повинні давати підтримку національно свідомим членам партії, бо їхні виступи в обороні прав українського народу, його культури й мови не тільки викликають замішання у партії, а й підсилюють загальне невдоволення проти окупаційного режиму. Партійний і адміністративний апарат в Україні є головним чинником русифікації, а тому свідомі українці повинні в усіх справах звертатися до партійних і советських урядовців лише українською мовою. «Говоримо українською мовою!» — це клич боротьби проти русифікації. Таким способом можна викликати і розвивати національний фермент.

З партією тісно пов'язані і їй підпорядковані каральні органи КГБ та міліція, що мають наглядати над кожним громадянином із допомогою широко розгалуженої сітки інформаторів — сексотів та тероризувати населення. Викривання сексотів, відмежування їх від громади — це одна з успішних форм охорони суспільства від каральних органів. Одно-стайний фронт громади змушуватиме багатьох з-поміж прислужників окупантського режиму забезпечувати себе від народнього гніву на випадок зміни. Звідси починається деморалізація самих каральних і партійних органів.

3. Комсомол

В ряди комсомолу втягнуто мільйони української молоді, яка у великій частині відтягується від вступу до партії, хоч це дає їй великі привілеї супроти безпартійної молоді. Свідомі українці повинні розбуджувати і скріплювати в молодому поколінні, у тому і в комсомолі, національні почуття, заохочувати молодь ставати в обороні української мови в початкових, середніх і високих школах, на місцях її праці, в клубах, в спортових організаціях; намовляти молодь відхилитися від виїзду на працю поза територію України, вести агітацію проти мішаних подруж. У процесі ширення національної свідомості серед молоді меншатимуть впливи комуністичної партії і зростатиме спротив політиці окупаційного режиму щодо українського народу в усіх ділянках офіційного життя.

4. Профспілки

До керованих партією організацій належать також профспілки. Вони ведуть свою «діяльність» оборони інтересів не робітників і службовців, а держави-імперії; страйкувати робітникам і службовцям суворо заборонено. Профспілки діють, як слухняне знаряддя партії, що має за завдання використовувати всі сили українського робітника для виконання державних плянів, які, звичайно, йдуть на шкоду самому робітництву. Советські профспілки є також засобом поневолення, закріпачення народу, методом ступневої русифікації. А справжні профспілки мають виконувати ту роль, що їм при-таманна, себто роль оборонця інтересів робітників

і службовців, а не окупанта, мають змагатися за покращання їх матеріального стану, одночасно включившись у боротьбу за державність України. Крім завдання на соціальному відтинку, до існуючих соціальних проблем необхідно додати національні домагання. (...)

5. *Господарство*

Економіка України, що пережила ряд жорстоких експериментів, здійснюваних Москвою з метою посилення її експлуатації і поневолення, суворо підпорядкована московському імперському центрові, який, укладаючи для неї пляни, має на увазі власні, московські інтереси. Советська економіка також засіб русифікації, бо керівні пости в ній займають москалі, а коли й місцеві бюрократи, то без національного обличчя. Бюрократи є знаряддям московського імперіалізму для експлуатації українських ресурсів.

З погляду господарського і соціального селянство найбільш упосліджена верства українського народу. Хоч воно становить все ще майже половину населення, проте живе в нестерпних умовах і є ворогом комуністичної системи. Впродовж століть українське село не піддавалося денационалізації і було резервуаром національних сил. Різними засобами терору, вивозами, голодом, тюрмами, переселюванням ворог не спромігся знищити народньої культури й традицій українського селянина, який зберіг свою, передану предками, українську духовність.

Невільнича праця колгоспника і безвиглядні соціальні умови, створені комуністичною системою,

приневолюють селян, зокрема молодь, шукати праці в українському місті, а коли це не вдається, то виїздити на заробітки поза межі України. Український резервуар села треба зберегти, щоб у відбудованій Українській державі, після ліквідації колгоспної системи, міг повністю відродитися здоровий хліборобський стан.

В нинішніх обставинах село мусить виявити якнайбільше солідарності для оборони власних інтересів та зберігати свідомість національної окремішності, щоб і надалі залишитися живим національним елементом. Ті ж хлібороби, які з різних причин примушені село покинути, не повинні залишати української землі, а старатися поповнювати український елемент в українських містах та втримувати духовий контакт із селом.

Русифікаційна політика московського уряду скерована зокрема на міста, де всі установи, підприємства, банки, крамниці, пошта, транспорт і більшість шкіл є засобами русифікації. Центральна, імперська влада в Москві намагається вимішувати населення в «національних республіках», тому щороку до українських міст напливають тисячі чужоземного елементу, передусім москалів. В такій ситуації солідарність українського населення конечна, щоб якнайбільше місцевих людей займали в містах різні становища.

II

Українська спільнота в Західньому світі

Завдання нашої внутрішньої політики визначив ІV-ий Великий Збір у розділах «Засади внутрішньої політики», що є надалі зобов'язуючими.

V-ий Великий Збір схвалює дотеперішні заходи Проводу в напрямі здійснення цих постанов, зокрема створення Світового Українського Визвольного Фронту і підписання спільних становищ з Державним Центром УНР в екзилі.

III

Постанови в церковних справах

Постанови IV Великого Збору ОУН в церковних справах — актуальні і зобов'язуючі. На цьому етапі наголошується такі моменти:

1. Церква, як незвичайно важливий охоронець української національної духовости і визначний чинник морального виховання в Україні, має бути й надалі полем національно-духового бою проти Москви, бо українське християнство несполучне не тільки з російським воюючим безбожництвом, а й з російським цезаропапистичним християнством, що є — за визначенням крайового автора — протиприродною дивовижною сполукою ідеалу «содомського» з «ідеалом Мадонни». Українська Церква на чужині має бути й надалі полем протиасиміляційного, антиденационалізаційного змагу за самостановлення української духової якости.

2. В обличчі зростаючої активності московської патріархії, яка — як знаряддя КГБ — в постановах т. зв. собору російської православної церкви з 1. 6. 1971 р. в Загорську підтвердила «скасування» в 1946-1949 роках актів Унії, довершених у Бересті 1596 р. і в Ужгороді 1646 р., та посилила акцію підпорядку-

вання Української Православної Церкви російській православної «Церкві» — Провід ОУН зобов'язує своїх членів всюди до активної оборони наших підпільних Церков(..) та наших священослужителів, до допомоги у виповнюванні їхніх священничих обов'язків, до оборони вірних, що протиставляється казньонному російському православ'ю і зокрема воюючому безбожництву.

3. Воююча християнська Україна вимагає єдності в дії наших Церков, що мають сповнити важливу місію і діють у вільних умовах на чужині. Церкви мусять уникати всього того, що віддаляє їх одну від одної, а плекати і висувати все те, що є спільне, наближує їх і поєднує. Треба протиставити справжній українській екуменізм фальшивому, противуваному засадам воюючого християнства, проповідуваному Ватиканом, що змагає шляхом поступок і коштом українських Церков вести діалог з цезаропапистичною т. зв. церквою Кремлю, коляборанта воюючого безбожництва режиму народо- і людинобвбивців.

Для великої справи визволення України необхідно довести до спільного виступу в обороні воюючої християнської України обидвох наших Церков.

4. З журбою і занепокоєнням стверджуємо, що сучасна церковна політика Ватикану і Світової Ради Церков довела до того, що до рішальних церковних центрів зараховано російську православну «церкву», яка служить вірно безбожницькому режимові і намагається зліквідувати національні Церкви УАПЦ і УКЦ.

5. ОУН змагає за патріярше завершення обидвох наших Церков. В тому пляні уважаємо позитивним об'єднання Ієрархії УАПЦ в спільному Соборі Єпископів 18. 10. 1971 р. і постанови Архиепископського Синоду з 4. 10. 1969 р. в Римі про помісність УКЦ та патріярші права Верховного Архиепископа, а також акцію духовенства і мирян за визнання й здійснення помісности УКЦ і Українського Католицького Патріярхату, очоленого Патріярхом Йосифом.

Змаг за Український Католицький Патріярхат і за єдність в одній УАПЦ усіх митрополій нашої Православної Церкви — невідкладне головне завдання.

6. ОУН підтримує також українські протестантські Церкви в їхній боротьбі проти безбожництва й російського насильництва.

6. Освіта і школа

За плянами російських імперіялістів, школа повинна індоктринувати в дусі комуністичної ідеології і русифікувати дітей та молодь. Отже в інтересах української визвольної політики слід зробити школу одним із засобів оборони і наступу на ворога. Тисячі національно свідомих студентів мають нагоду бачити щодня приклади «узаконеного безправ'я» супроти українського народу, упослідження і нищення української культури, пониження його національної гідности.

Слід дбати про те, щоб українські батьки посилали своїх дітей до українських шкіл, а українські вчителі приділяли якнайбільше уваги вивченню української мови, історії й літератури. Спротив русифікації треба починати вже від дитячих садків.

Необхідно вимагати привернення прав українській мові у високих школах, у пресі, журналах, літературі. Боротьба проти русифікації матиме успіх тільки тоді, коли всі українці шануватимуть свою мову, культуру, і коли говоритимуть по-українськи на вулиці, на праці.

7. Церква і релігія

Церкву перетворено в СССР на урядову інституцію. Завдання «Православної церкви» — підкорити духово-релігійне життя в Україні московському імперському центрові.

Відвідування церков не тільки заспокоює релігійні потреби вірних, а є також виявом протесту проти силою насадженої большевицької ідеології. Вірні повинні дбати про церкви, будовані їхніми предками, і докладати всіх зусиль, щоб надавати їм український характер. Вони повинні вимагати Богослужб українською мовою і підтримувати священиків, які хочуть добра своєму народові. Хрищення, вінчання і похорони повинні вестися згідно з християнськими обрядами. Неділі і празники треба святкувати(...)

Українська Автокефальна Православна Церква і Греко-Католицька Церква — нелегальні в очах советських законодавців і їхнє існування вони вважають як протест проти влади. Вірні і духовенство підпільних українських Церков заслуговують на всесторонню і особливу підтримку та охорону перед поліційними органами, від яких їх необхідно завжди і всюди захищати(..) На ґрунті недовір'я до «уря-

дової церкви», що служить імперіялістичним інтересам Москви, та як протест проти насильства адміністрації над душами населення в Україні виникають численні секти (свідки Єгови, п'ятидесятники, адвентисти та інші). Таким релігійним сектам треба прищеплювати український національний характер, а їхню появу і діяльність сполучувати з виявами протестів уярмлених людей проти окупаційної ворожої влади.

8. Національні меншини

За даними офіційної советської статистики, коло 25% населення України є чужонаціональним, хоч справжній відсоток українського населення вищий від 75%, бо у зв'язку з натиском окупаційної влади і русифікації деякий відсоток українців під час перепису населення подає себе за росіян. Протиставляючись русифікації, побороємо московську політику винародовлювання та насилання чужого елемента в Україну. Одночасово ми намагаємося приєднати до себе ці національні меншини, які довели в боротьбі, що для них Батьківщина — Україна, а російську комуністичну владу вважають за ворожу владу. Ті з національних меншостей, які позитивно ставляться до визвольних змагань українського народу, будуть потрактовані, як лояльні меншини, згідно з програмою побудови Української Держави.

Українці, що живуть поза межами України в московській імперії, повинні плекати свою культуру, мову і традиції, зберігати свою національну самобутність та боротися за українські національні права.

ЗАВДАННЯ КАДРІВ ОУН

I. Кадри ОУН на чужині

ОУН взяла на себе обов'язки й завдання революційно-визвольного авангарду української нації, тому має багато важливих і складних проблем, що їх треба розв'язувати як теоретично, так і практично. На цих проблемах мусить зосереджуватися увага всього організаційного активу, всіх членів Організації. За здійснення завдань ОУН відповідає не тільки Провід, а й кожний провідний та рядовий член.

1. Наша сила — в наших кадрах, і тому необхідні не тільки збереження організаційної сітки на всіх теренах нашої дії, а й відповідне її вдосконалення постійна її розбудова, що великою мірою залежить від нових ідейних членів, якими мусимо поповнювати наші ряди. Але головна наша увага має бути звернена не на їх кількість, а на якість — на їхні особисті та національні прикмети. Готування нових кадрів, кандидатів у члени, зокрема з-поміж юнацтва — завдання, яке вимагає не лише відповідних зусиль, а й відповідної контролі. Тому необхідно перевіряти та вдосконалювати систему виховання і підготовки юнацтва ОУН, а одночасно збільшувати і відмолоджувати провідні кадри організації, проводити юнацтва і молодечих організацій, вирощувати молоду націоналістичну еліту з її власним прово-

дом, що має стати складовою частиною проводів організованих клітин різного ступеня, [...]

2. Наші кадри повинні бути спрямовані насамперед на такі відтинки діяльності організації, які мають безпосереднє відношення до визвольної боротьби в Україні та пов'язані з її вимогами і потребами.

На головні ділянки життя й дії української спільноти у різних країнах нашого поселення повинна бути спрямована тільки та частина наших досвідчених і кваліфікованих кадрів, що поглиблюватимуть ідейно політичний зміст культурних, наукових, суспільно-громадських, станових, церковних, молодечих і подібних організацій чи установ, унапрямуватимуть їхній перспективний розвиток також з погляду потреб української визвольної боротьби на Рідних Землях. Мусимо керуватися важливістю завдань і пам'ятати, що це тільки один із відтінків нашої діяльності, а тому не можемо зосереджувати на ньому всі сили й засоби Організації.

3. Праця нашого активу на різних ділянках життя української еміграції має конкретно визначену мету: дати українській спільноті на чужині ідейно-політичне спрямування, мобілізувати всі патріотичні її сили для відповідних акцій в обороні прав та волі України і максимально використовувати весь людський потенціал і матеріальні засоби еміграції для потреб української визвольної боротьби на Рідних Землях.

Необхідно створити осередок [...] для студій ситуації в ССРСР і визвольних процесів в Україні. На

основі тих студій опрацьовувати матеріали, щоб вдосконалювати зміст, форми та методи дії революційної боротьби і психологічно-пропагандивну діяльність.

4. Провід і відповідна кількість провідного активу мусять у першу чергу зосереджувати свої зусилля на тих завданнях організації, які мають безпосереднє відношення до визвольної боротьби в Україні, політичної акції за кордоном та до всебічної підготовки кадрів для плянової і послідовної визвольної дії.

5. Для здійснення цих завдань необхідне теоретичне поглиблення стратегії української визвольної боротьби і національної революції — змісту української державности та ідейного змісту українського життя в Україні та поза її межами. Всебічне ідейне озброювання української спільноти, а в першу чергу наших кадрів, кожночасна конфронтація ідейно-політичної проблематики за кордоном з актуальним життям і боротьбою в Україні; поглиблення і перевірювання засад і метод виховання молодого покоління, зокрема юнацтва ОУН, виготовлення ідейно-політичних та загальновишкільних матеріалів, пов'язаних із визвольною боротьбою на Рідних Землях. Все це — складові елементи найголовніших завдань Проводу, який має творити зміст і унапрямувати дію.

6. В інтересі визвольної боротьби українського народу на рідних землях треба постійно поширювати й поглиблювати протиросійський і протикомуністичний фронт у західному світі, мобілізувати при-

хильників нашої визвольної політики за кордоном, умасовлювати нашу зовнішньо-політичну дію в обі-
роні України, концентрувати сили й засоби на бо-
ротьбу з ворогом у світовому розмірі, всебічно роз-
гортати культурно-політичний фронт в постійній
конфронтації з таким же фронтом в Україні.

7. Наші акції в обороні України, українських по-
літв'язнів, борців за її волю і державність, діячів і
працівників української культури необхідно не тіль-
ки систематично продовжувати й розгортати, а й
вдосконалювати відповідними методами і степену-
вати [...]

8. Одночасно треба приготувати Організацію і її
кадри до дії в особливих закордонних умовах, що
можуть виникнути в наслідок політичної капітуля-
ції західних держав, договорів з Москвою за ціну
т. зв. мирного співжиття та економічної, технологіч-
ної й політичної співпраці світових надпотуг, а та-
кож все більшої активізації у західних країнах лі-
вих підривних терористичних груп, дія яких інспі-
рована Москвою і може бути використана й проти
нас, щоб зліквідувати український самостійниць-
кий рух за кордоном, зокрема ОУН.

9. ОУН за кордоном з погляду потреб крайової
боротьби повинна вести свою діяльність в таких
площинах:

а) членські кадри мусять бути скеровані до різ-
них завдань, які мають безпосереднє або посереднє
пов'язання з революційно-визвольною боротьбою на
рідних землях;

б) активно допомагати тим друзям, які вже пра-
цюють на цьому відтинку боротьби, наших зв'язків
з Україною, [...]

в) [...]

г) [...]

ґ) [...]

д) систематично розбудовувати пропагандивно-
інформаційні станиці у міжнародніх [...]

е) послідовно розбудовувати й скріплювати [...]

є) запевнити сталу допомогу матеріялами та фі-
нансами [...] і приготовляти [...] такі видання, як
історія, література мовами [...]

ж) забезпечити [...]

10. Крім ідейно-моральної наснаги, для здійсню-
вання завдань на різних відтинках боротьби, члени
повинні здобувати знання й фахи, потрібні для дер-
жавного будівництва, ведення пропаганди словом,
друком і іншими засобами, опановувати техніку ра-
діонадавчої та відборчої апаратури, електротехні-
ку, [...], знання модерної зброї та взагалі всякої по-
трібної техніки. Потрібно набирати досвіду в органі-
зуванні і веденні модерної революційно-визвольної
боротьби, вивчати [...]

а) докладно вивчати психологію суспільних груп
та різнорідних чинників впливу на них;

б) опрацювати пляни та визначити [...] на плят-
формі АБН розбудовувати [...]

в) конче потрібно використати сучасний техноло-
гічний прогрес для того, щоб через масові засоби ін-
формації довести нашими бурхливими маніфеста-

ціями до свідомости вільного світу факти української визвольної боротьби.

В ієрархії завдань ОУН мусить на першому місці стояти реальна дія [...]. Цього вимагає теперішній розвиток визвольних процесів в Україні.

г) Підтверджуючи важливість Постанов IV ВЗ ОУН у справах молоді й юнацтва ОУН, з окремою увагою до молоді в Україні, V Великий Збір закликає весь членський актив до поживлення організаційної роботи, виховних і вишкільних завдань на відтинку Юнацтва ОУН у вільному світі.

г) V ВЗ вважає за необхідне систематично вести освідомчу національну і політичну роботу серед тих груп молодшого покоління, які в чужих школах та університетах підпали під вплив неомарксизму, соціалізму, анархізму й поширюють різні ворожі або утопійні концепції між українською суспільністю, нехтуючи національними аспіраціями нескореної України та її попередніх і сучасних борців-героїв.

Зовнішньо-політичні завдання

Підтверджуючи правильність і актуальність зовнішньо-політичних напрямних і завдань, схвалених IV ВЗ, V-ий ВЗбір наголошує наступні завдання:

1. Продовжувати змаг за нашу ідейно-політичну концепцію на міжнародніх форумах;

2. Продовжувати дипломатичні і військово-політичні контакти, як теж контакти з урядами і членами парламентів вільних держав;

3. Скріплювати акцію серед церковних чужинцевих кіл проти сучасної політики Ватикану і мобілізувати прихильні нам кола для створення Українського Католицького Патріярхату; не менше важлива акція проти сучасної політики Світової Ради Церков.

4. Широко роз'яснювати згубність для Заходу політики т. зв. відпруження, яка легковажить той факт, що Москва цю політику використовує, виключно для поширення своїх впливів у Західньому світі;

5. Впливати на чужі середовища, щоб і вони захищали наші ідеї і мобілізували в їх обороні ширші кола вільних народів для проникання в країни, опановані комуністами;

6. Скріпити нашу акцію у вільному світі серед інтелектуалістів, профспілок, студентів, молоді, комбатантів, жіночих організацій і ін., творити осередки з-поміж молоді вільних народів [...]

7. Скріпити діяльність серед туристичних, мистецьких, наукових груп, [...]

8. В пляні продовжування організації світового протиросійського і протикомуністичного фронту розбудовувати фронт молоді АБН та осередки співпраці між різними національностями в Союзському Союзі;

9. Вживати відповідних заходів для того, щоб на форумі ОН окремі держави підносили справу російського імперіялізму, поневолення України, русифікації і щоб добивалися обміну наших в'язнів за по-

середництвом антикомуністичних держав, які ради позбутися своїх комуністів, п'ятої колони Росії.

10. Розбудовувати фінансову базу і скріплювати видавничу діяльність чужими мовами, призначену для західного світу і країн, поневолених московським імперіялізмом.

II. Діяльність ОУН на Рідних Землях

1. Разючі суперечності поміж «правами» й практикою советської конституції треба належно виявляти й використовувати, критично студіюючи організацію советського державного апарату, поліції, органів безпеки, а спеціально КГБ, організаційні засади компартії і системи необмеженої контролі над державно-господарським апаратом, над пресою, науковим світом, радіом, кіном, театром і телевізією.

2. Поглиблювати опрацювання державного устрою майбутньої Української Держави, вивчати організацію армії та аналізувати відомості про економічний потенціал України.

3. Всіма доступними засобами захищати український нарід від наступу КГБ.

4. В пропагандивній акції використовувати ревізійні та реформістичні тенденції в СРСР і спрямовувати їх у загальне русло наростання революційних процесів, розхитувати систему відповідною інформацією про численні розбіжності й суперечності внутрі тієї системи.

5. Присвячувати пильну увагу бійцям і старшинам советських збройних сил, щоб охопити їх наши-

ми ідеями, а відомості про індивідуальні збройні виступи широко коментувати і поширювати серед загалу населення.

6. Взнявши до уваги терор окупанта в Україні і широку агентурну сітку КГБ, діяльність ОУН мусить проходити строго пляново, [...]

7. Зберігаючи ідейно-політичну і світоглядову єдність ОУН, допускаємо введення в організаційну структуру таких форм, що є найбільш доцільні з погляду дійсности і вимог конспірації.

8. ОУН в Україні тісно пов'язує свою багатогранну діяльність і визвольну боротьбу з національними життєвими інтересами та потребами українського народу. Скрізь стає в обороні покривджених, експлуатованих і репресованих, як захисник народу від розгулу російсько-большевицького імперіялізму, шовінізму та його вислужників.

9. ОУН протидіє «добровільно-примусовому» переселюванню з рідних земель української молоді і кваліфікованих робітників до інших країн СРСР.

10. ОУН творить [...]. У визвольних процесах українська молодь стоїть тепер в авангарді боротьби за самостійність української нації.

11. ОУН прищеплює народові віру у власні сили, освідомлює політично, організує, ініціює та активізує всі здорові прошарки народу до боротьби за національні й соціальні права, підтримує й захищає групи й одиниці, що з власної ініціативи боронять українські традиції, національні культури, науку й мистецтво.

12. ОУН збирає й досліджує факти імперіяльно-шовіністичної політики влади, партійно-адміністративного паразитизму, вивчає біографії членів ЦК КПСС та інших високих партійних функціонерів.

13. Члени ОУН повинні скрізь і в усяких умовах проявляти ініціативу та стояти в авангарді революційно-визвольної боротьби. А для цього потрібно:

а) не публікується...

б) з тих позицій поступово підривати систему, підтримувати і прикривати всі ті групи й особи, [...] скріплювання українських національно-визвольних позицій;

в) бути уважним до всіх дій КГБ і вживати всіх заходів для дії, а в міру можливості й потреби організувати відплатні акції;

г) демаскувати і поборювати внутрішніх агентів і всяке вислужництво перед російським окупантом;

г) підсилювати боротьбу між ривалізуючими елементами, викликати хаос у ворожих рядах, поширювати протибольшевицький фронт на всіх просторах СРСР;

д) вишукувати дюдей, [...]

е) Церквам ОУН дає всебічну підтримку.

14. Послідовно наголошувати, що ОУН бореться за суверенну українську владу, підкреслювати вагу власної влади, армії, державного апарату, культурного і церковно-релігійного життя, власної концепції внутрішньої й зовнішньої політики.

III. Постанови про жіночу сітку ОУН

Завданням Жіночої Сітки ОУН за кордоном є:

1. Об'єднати в своїх рядах все ідейне, працююче, жертвенне й віддане українській визвольній справі жіноцтво різного віку, освіти, стану і громадського стажу та створити з них центр українських націоналісток-революціонерок.

2. Стати ініціатором, промотором і основною силою визвольної дії серед українських жіночих організацій у вільному світі, на форумі міжнародних і міжнаціональних організацій і середовищ різного напрямку та вести серед них широку інформаційно-роз'яснювальну працю про долю української жінки в СРСР і боротьбу українського народу та виступати в оборону їх, а зокрема політичних в'язнів, організуючи акції.

3. Зміцнювати і скристалізовувати серед українського жіноцтва почуття української повновартости і повертати його лицем до української героїки, до українських традицій, до рідної культурної й національної спадщини, плекаючи її у своєму родинному й громадському житті.

4. Своєю акцією і впливами охопити високоідейних, здисциплінованих жінок для виховної, пропагандивної, політичної і громадської діяльності.

5. Окрему увагу присвятити українській жінці, як в Україні, так і на чужині, що є головною вихователькою молодого покоління в національному дусі.

Українська жінка завжди виконувала й виконує важливу роль в боротьбі з окупантом за волю України.

РЕЗОЛЮЦІЇ СЛУЖБИ БЕЗПЕКИ ОУН

Загальні ствердження

I. Акції КГБ на крайовому відтинку

1. З переходом у нову фазу української визвольної-революційної боротьби в Краю, що ведеться членами з усіх верств української спільноти різними засобами й методами, а також у зв'язку з посиленою визвольною дією української еміграції — КГБ скріплює свої диверсійно-розкладові та терористичні акції на українському відтинку в Краю й на еміграції.

2. Як і раніше, КГБ вважає Організацію Українських Націоналістів та всі асоційовані з нею Організації Українського Визвольного Фронту, АБН та інші міжнародні організації, які стоять з нами у спільному фронті боротьби, за ворога число один в Краю й за кордоном.

3. Революційна ОУН своїми визвольними-революційними ідеями захоплює український народ і стимулює визвольні акції. Вона дала підложжя до виникнення українських визвольних-підпільних організацій, які, хоч мали різні назви й програми, діяли для тієї самої мети — здобуття УССД. Членів тих організацій, що їх вдалося КГБ виявити, покарано драконськими карами — включно з карою смерті.

4. Для поборювання українського визвольного-революційного руху в Краю окупант вживає тисячі агентів КГБ, які різними підступами і терористичними, провокативними методами намагаються цей рух здушити. Збільшено ряди опричників з КГБ членами компартії, комсомолу і т. зв. «дружинниками».

5. З намаганням зліквідувати національно-визвольні процеси в Україні, які проявилися в масовому активному спротиві т. зв. злиттю націй, що означає ліквідацію української нації взагалі, КПСС з допомогою КГБ проводить масово перемішування українського населення. На місце українського населення поселяють москалів або інших чужинців, які не знають української мови. Виселену поза кордони України українську молодь змушують одружуватися з чужинцями, русифікують цілі галузі господарського життя в Україні, надсилаючи туди московський елемент, провадять масову русифікацію та централізацію «республіканського управління», винищують всякі прояви національних почуттів у літературі, мистецтві, побуті, культурній ділянці, навіть у приватному житті.

6. Революційно-визвольний рух ставить активний пляновий і систематичний спротив московському наступові. Члени підпілля не тільки унапрямують національно-визвольний спротив, організують масову революційну боротьбу, вони активно діють проти московських вислужників-яничарів, поширюють підпільну націоналістичну літературу, підтримують

морально на душі стероризоване московським окупантом українське населення.

7. Проти членів українського підпілля, які потрапили в руки КГБ, до тюрем, концтаборів або до психіатричних закладів, ворог стосує жакхливий терор. Під різними претекстами, здебільшого без судових вироків, продовжується їм реченці покарання. Звільнених з ув'язнення членів підпілля, яких КГБ вважає потенційними ворогами, піддається під строгу контролю, обмежується їм свободу рухів, контакти з родинами та приятелями, а за найменшу «провину» замикається знову до тюрми.

8. Моральним й фізичним терором, нелюдськими знущаннями намагається КГБ зламати особи, причетні до самвидавної літератури, змушують їх засудити свою дотеперішню діяльність й виявити своїх друзів співпраці.

9. Література Самвидаву розходитьсЯ не тільки в Україні і СССР, вона дістається й за кордон. Публікована за кордоном підпільна література, а зокрема та, що появляється чужими мовами, є великим ударом для окупанта. Тому КГБ намагається в провокативний спосіб передавати за кордон різні фальсифікати.

10. На пленумах ЦК Компартії України, який є звичайною експозитурою Москви й на інших такого роду большевицьких нарадах постійно закликається до боротьби з т. зв. «українським буржуазним націоналізмом», носії якого у боротьбі проти СССР нібито зв'язалися не тільки з сіоністами, але й з маоїстами. Петро Шелест, попередній гавляйтер Мос-

кви, що не впорався з українським «буржуазним націоналізмом», був усунений.

11. Для боротьби з українським визвольним рухом КГБ приступив до ангажування нових агентів, які проходять у відповідних кагебівських школах вишкіл, готуючися до виконування провокативних завдань на відтинку шкільництва, туристики, мистецтва й на інших відтинках життя. Примушено до тієї акції деяких українських науковців, письменників, поетів, мистців, культурних діячів, священників, а недавно й «митрополита» Філарета, що величає себе «митрополитом Київським і Галицьким та екзархом всієї України». На послугах КГБ стоять вся советська преса, радіомовлення та телевізійні пересилання.

12. КГБ поборює всякі прояви т. зв. «обивательських настроїв, аполітичності та релігійних пережитків» — за советською термінологією. Говорячи ясно, це означає: зберігання національних традицій, звичаїв, релігійних практик, організування музеїв українських історичних пам'яток і т. п. Всякі письменницькі твори, які не вихваляють імперського режиму, КГБівські цензори імперського режиму класифікують як антисоветські. КГБівські цензори доручають їх переробляти по декілька разів. Всяке байдуже ставлення до партійних наказів і незаінтересування партійною пропагандою вважає КГБ злочинном.

Українська Греко-Католицька Церква і УАПЦ дали переслідуються — і то переслідуювань зазнають не лише священники, але й вірні. КГБ пильно слідкує

за дією й евентуальними контактами Верховного Архієпископа Блаженнішого Йосифа Сліпого зі священниками у Краю. Православних старших єпископів піменівської церкви посилається на «пакой», а їхні місця обсаджуються молодими, деколи тридцятирічними єпископами, які мають не тільки закінчені теологічні студії, але й перейшли школу марксизму, лєнінізму й агентурно-розвідочні курси. КГБ аранжує богослуження для західних туристів, щоб показати «вільний розвиток» релігії в Україні, з другого боку, доручає своїм сексотам складати списки тих людей, головнo молоді, які відвідують церкви. Студентів, які беруть шлюби в церквах, усувають з високих шкіл, а службовців звільняють з праці. Вірні, виконуючи релігійні практики, не рідко мусять боронити доступ до церков, що їх окупантська влада намагається закрити.

13. Переслідують молодь, студентів і інших визначних культурних діячів і патріотів за святкування роковин Тараса Шевченка, ведуться окремі реєстри в КГБ тих, які говорять українською мовою і стають в її обороні.

14. В концтаборах і тюрмах, де перебувають наші в'язні, загострено режим. Зменшено харчові пайки, збільшено норми праці, посилено знуцання таборових опричників, обмежено листування й відвідини рідних. Все це викликало голосні протести українських в'язнів, які почали голодівки, зокрема провели одночасно голодівку в тюрмах і концтаборах в обороні людських і національних прав та щоб зрушити сумління світу.

15. Щоб заховати свої злочини від світу, КГБ організує закриті суди над українськими політичними в'язнями, які отримують жорстокі виміри кари.

16. Дуже багато осіб, які вже були ув'язнені або відбували заслання, гинуть підступною смертю, після чого урядово стверджується «серцевий удар» або «самогубство».

17. Український народ в Краю, не зважаючи на загострений терор, не дає себе застрашити і, як ніколи, жертвовно й послідовно бореться за свої національні та людські права.

II. Акції КГБ на закордонних відтинках

1. З допомогою терористично-розвідочного апарату КГБ Москва діє проти українських самостійницьких сил на чужині. Подібно, як у Краю, на еміграції ворогом число один є ОУН й Організації Визвольного Фронту та АБН. Акції на закордонному відтинку КГБ веде у двох формах: явно у пропагандивній та засекреченій — агентурно-диверсійній.

2. Явнопропагандивною роботою займається головнo т. зв. Товариство культурних зв'язків з українцями за кордоном у Києві, що з 1970 р. переназвано на «Товариство Україна» з його численними відділами по всій Україні. Воно видає газети українською і англійською мовами п. з. «Вісті з України» та щоденну радіопрограму з Києва «Братам далеким, рідним», а також численні протинаціоналістичні брошурки, наклади яких сягають сотні тисяч. По-

одинокі відділи «Товариства Україна» з доручення КГБ «опікуються» окремими особами і професійними групами українських емігрантів, намагаючися притягнути їх до співпраці з тою КГБівською організацією.

3. Основний удар КГБ на еміграції спрямований проти ОУН, ОУВФ, СБ. ОУН-бандерівці небезпечні для КГБ тому, що вони мають співзвучні елементи по всій Україні, живуть тими самими самостійницькими ідеями й їх єднає безкомпромісова боротьба проти Москви. Небезпечними вони є також тому, що впливають на інші українські самостійницькі організації й партії.

4. ОУН є небезпечна тому, що вона найкраще організована формація з революційними завданнями й діє в цілому світі та на всіх відтинках життя.

Служба Безпеки ОУН діє у всіх країнах, має завдання охороняти ОУН й українську спільноту від большевицького терору, провокації і шантажу. Дію СБ постійно відчуває большевицька агентура та її допомагачі. КГБ у поборюванні ОУН і СБ має опрацьований окремий план.

5. Пляни Москви відносно ОУН, ОУВФ, АБН залишаються незмінними, але КГБ вдосконалює з кожним роком методи їх поборювання, достосовуючи їх до часу та обставин.

6. Основним завданням КГБ на закордонному відтинку під сучасну пору є:

а) всіма явними й скритими засобами послаблювати впливи ОУН;

б) представляти провідний актив ОУН, ОУВФ, як колишніх гітлерівських коляборантів, воєнних злочинців, людей аморальних, інкримінуючи їм кримінальні провини, щоб таким способом ізолювати їх від української спільноти, компромітувати перед зовнішнім світом, а далі вбивати клина між членством і Проводом ОУН;

в) компромітувати ОУН як цілість, а її Провід позбавити підтримки громадянства;

г) не допускати до зв'язків закордонних частин ОУН з українським підпіллям в Краю, переловлюючи зв'язки з Краєм, щоб їх потім використовувати у протинаціоналістичній пропаганді;

г) не допускати до розбудови зв'язків АБН, Європейської Ради Свободи, АПАКЛ-ВАКЛ і інших організацій. Послаблювати їх дію та довести до розламу;

е) паралізувати всі зв'язки ОУН, АБН з державами чи тими політичними чинниками, які активно сприяють визволенню України та інших поневоєних Москвою націй;

е) не допустити до зговорення та консолідації з іншими антикомуністичними організаціями та партіями;

ж) КГБ намагається встановити, чи ОУН або АБН підтримують контакти з сіоністами і чи плянують з ними якісь акції. В тому ж аспекті КГБ інтересується евентуальними контактами ОУН з Пекіном, поглядами ОУН на китайсько-советський конфлікт, чи ОУН плянує той конфлікт використати для своїх політичних цілей;

з) на внутрішньоукраїнському відтинку завдання КГБ дуже широкі і деталізовані: створювати й поглиблювати конфлікти між ОУН і поодинокими організаціями, щоб таким чином послаблювати самостійницький фронт, втягати членів ОУН, ОУВФ в різні церковні, політичні й громадські конфлікти, використовувати та поглиблювати конфлікти між молоддю та старшими і Проводом ОУН, відгребувати та посилювати давні спори між «східняками» та «західняками», вносити в ОУН і ОУВФ елементи класової боротьби, вносити конфлікти між інтелігенцією і простолюддям, підкреслювати різниці між українцями, громадянами тієї чи іншої держави, поглиблювати конфлікти між православними й католиками, не допускати до екуменічної співпраці між українськими Церквами, загострювати спори між прихильниками старого і нового календаря, між «патріархальниками» і «непатріархальниками», скріплювати будь-які конфлікти та творити опозиційні групи в рядах ОУН, паралізувати всякі акції, спрямовані проти ССРСР і для контролю туристичного руху в ССРСР й сателітах, сприяти туристичному рухові навіть для членів ОУН й ОУВФ чи колишніх учасників дивізії «Галичина»; використовувати живі і письмові контакти українців з їхніми родинами в Україні для нейтралізації їхньої політичної діяльності. КГБ різними дорогами й до різних державних чинників пересилає спрепаровані матеріали для компромітації провідних членів ОУН, ОУВФ, закидаючи їм воєнні чи просто кримінальні злочини.

Слідкувати й вивчати спосіб життя провідних членів ОУН, щоб не тільки їх компромітувати, але й

при потребі схопити живцем чи фізично зліквідувати. Однак це мусить бути проведено «чисто», щоб складалося враження, що це — наслідок взаємного поборювання політично конкуруючих груп. Втягати членів ОУН, ОУВФ в різні компромітуючі афери, підсувати неправдиві інформації про їх противників з наміром використовувати ті інформації в пресі чи в публічних виступах, а потім доказувати, що вони неправдиві, щоб у такий спосіб їх компромітувати.

7. Час від часу КГБ підсилає до учасників визвольного-революційного руху людей, які приїзять з ССРСР чи з сателітних країн і подають себе за колишніх членів українського підпілля, пропонуючи свої послуги у постачанні захалявної літератури чи пов'язуванні живих або письмових контактів з людьми в Україні.

8. Для розкладу української еміграції виходить в Німеччині, в Гамбурзі, ілюстрований журнал «Нові Обрії». «Вісті з України» й різні брошури розсилає КГБ безплатно з провокативними листами, анонімами тощо, емігрантам по всіх країнах їхнього поселення.

9. Ворог зручно використовує глупоту і зарозумілість різних амбіціонерів для поборювання Українського Визвольного Руху. В цьому самому плані використано мельниківську так зв. «Головну Команду Союзу Ветеранів Українського Резистансу» з вересня 1972 р., що видала пасквіль п. з. «Правда про УПА», в якому злочини КГБ приписало СБ ОУН.

Ворожа агентура сприяє розвитку серед української еміграції лівих і ліберально-деструктивних дефетистичних елементів, які мають розводнити ясну й безкомпромісову ідеологічну, політичну, програмову і стратегічну концепцію ОУН-АБН, відідеологізувати визвольну боротьбу, поширити релятивізм вартостей, скептицизм, знецінити роллю героїчного християнства, ідеалістичного світогляду і націоналістичних ідей.

Роля просоветських і т. зв. прогресивних організацій на еміграції в плянах КГБ

КГБ дуже багато уваги приділяє розбудові просоветських т. зв. прогресивних організацій на еміграції, головним завданням яких є боротьба з українським націоналізмом. З огляду на розчарування в комунізмі багатьох членів закеанських т. зв. прогресивних організацій, які після відвідин України почали відходити від цих організацій, а також з метою скріпити працю в європейських просоветських організаціях — заплановано:

а) скріпити комуністичне «виховання» членів тих товариств з допомогою різних «культурників» з ССРСР, головню т. зв. «Товариства Україна»;

б) збільшити матеріальну й фінансову допомогу на культурні імпрези і на розбудову прокомуністичних видавництв та на большевицьку пропаганду взагалі і на організування туристичних поїздок до ССРСР;

в) творити нові просоветські організації на американському і європейському теренах, поглиблювати свої впливи подібно, як це сталося у Везін Шалет у Франції, де за підтримкою посадника міста комуніста Макса Ньюля і з допомогою танцювального колективу мельниківського гуртка «Запорожці», щоб збаламутити українську еміграцію, переведено відслонення пам'ятника Т. Шевченкові, на якому головну промову виголосив старий чекіст, теперішній амбасадор ССРСР у Парижі Червоненко;

г) вербувати молодь на безплатні т. зв. відпочинкові або вишкільні літні табори в Україні та запрошувати студентів-українців на студії в Україну, гарантуючи їм стипендії; шукати кандидатів, які бажають студіювати в духовних семінаріях в ССРСР з наміром стати священиками Московської Церкви;

г) вербувати українських науковців, мистців, публіцистів і інших для поїздок в Україну, щоб пізніше цих людей політично неутралізувати;

д) пропагувати обмін різного рода фахівців між еміграцією і ССРСР, щоб в такий спосіб пов'язувати їх з большевизмом;

е) у просоветських товариствах з різнонаціональним складом пропагувати московську мову;

е) советські культурні аташе не тільки морально, але й матеріально опікуються цими товариствами і про них до КГБ звітують;

ж) втягати в члени просоветських організацій осіб, які відвідували ССРСР;

з) просоветських активістів висилати на безплатний «культурний» вишкіл в Україну або до Східного Берліну;

и) окремих осіб після відповідного вишколу змушувати слідкувати за діяльністю націоналістичних організацій і життям українських емігрантів;

і) творити окремі «гуртки самооборони («самозахіти») на випадок непорозумінь з українськими націоналістами, що вже мало місце в деяких випадках.

Завдання КГБ на туристичному відтинку

1. Всі туристичні поїздки, а зокрема українських туристів, які приїжджають в Україну, знаходяться під контролею КГБ, який намагається також завербувати їх до агентурної роботи або принаймні знеутралізувати їхнє протимосковське наставлення.

2. Стверджено, що КГБ заплянувало якнайбільше завербувати українських туристів до агентурної роботи з невеликими на початок завданнями. Багато туристів вдалося КГБ відтягнути від участі в українському політичному чи громадському житті.

3. Стверджено, що в усіх готелях і в інших місцях перебування українських туристів створено кафебітські станиці для спеціальних завдань. Ці станиці обсажені КГБістами-фахівцями від українських справ.

4. Під різними претекстами, а головню під претекстом нібито порушення советських приписів для ту-

ристів, «запрошується» туристів для вияснення справи до тих замаскованих станиць, де й починається шантаж, погрози головно супроти осіб, які в минулому брали участь в антисоветській діяльності; такі розмови часто кінчаються завербуванням цих осіб на співпрацівників КГБ.

5. Окремий відділ КГБ займається «обробкою» українських науковців та мистців, які беруть участь в советських наукових конференціях, курсах, містецьких виставках чи інших такого роду імпрезах.

6. Для політичної нейтралізації українських туристів КГБ використовує відвідини різних осіб з України до західних держав. Таких відвідувачів КГБ дуже добре підготовляє в залежності від того, до кого вони приїжджають.

КГБ на церковному відтинку

1. Постанова Помісного Собору Російської Православної Церкви в Загорську з 1 червня 1971 р. про скасування Берестейської і Ужгородської уній, а також постанова про привернення УАПЦ «в лоно російської Матері-Церкви» дали сигнал для пропагандивно-диверсійних акцій на церковному відтинку.

2. Відділ КГБ для церковних справ не тільки поборює Українську Греко-Католицьку Церкву в Україні, він також слідкує за її діяльністю поза межами України. Активний на цьому відтинку кафебіт польського походження Клеменс Гальський, він же Клим Дмитрук, відомий зі своїх знуцань над

українськими політичними в'язнями. За підписом цього ката появилася в 1972 р. книжка «Свастика на мантії кардинала», а друга за підписом С. Т. Даниленка п. з. «Уніяти», в яких КГБ у провокативний спосіб розправляється з Українською Католицькою Церквою.

3. КГБ слідкує за зв'язками Греко-Католицької Церкви з Ватиканом, головню з Блаженнішим Кир Йосифом і контролює греко-католицьких священників, які приїзять як туристи в Україну.

4. Через офіційні зв'язки Російської Православної Церкви та через урядові делегації Ватикан постійно переконується, що Москва готова домовитися про тісну співпрацю з Римо-Католицькою Церквою, якщо він не буде підтримувати Української Греко-Католицької Церкви.

Ліквідацію Греко-Католицької Церкви Ватикан прийняв мовчанкою, а також заперечив помісність Української Католицької Церкви з відмовою створення Українського Католицького Патріархату, чим понизив Верховного Архієпископа Кир Йосифа Сліпого, Мученика й Ісповідника віри.

5. Не менше активним є КГБ в справі «повернення УАПЦ в лоно московської Матері-Церкви». З доручення КГБ рік тому київський «митрополит» і «екзарх всієї України» Філарет відвідав парафії Московського патріархату в Німеччині, Англії, Франції, Бельгії та Австрії, збираючи інформації про можливості проломання стабільного фронту УАПЦ. Такі самі доручення КГБ, що їх мав митрополит Філарет, виконував від вересня до листопада 1973 р.

в Аргентині «архієпископ» Харківський і Богодухівський Максим. Тепер в Аргентині діє вишколений вислужник, майор советської армії «єпископ» Платон Удовенко. До Канади вислав ворог «єпископа» Макарія Свистуна, який з Едмонтону розвинув підривну акцію проти поєднання всіх трьох українських митрополій-Церков: УГПЦ, УПЦ, і УАПЦ в єдину Українську Православну Церкву з одним її головою та Собором Єпископів. Єпископ Макарій відвідує різні парафії УГПЦ, українські установи, пресові органи тощо, подаючи себе за українського патріота.

Український профспілковий відтинок

1. Українські профспілкові організації на еміграції були покликані до життя згідно з дорученням Воюючої України в її Зверненні до української еміграції. Ці профспілкові організації увійшли вже в 1951 р. зі своєю централею Конфедерацією Українських Вільних Професійних Організацій в склад Міжнародної Конфедерації Християнських Профспілок (МКХП) і брали активну участь в праці тої профспілкової централі.

2. Проти участі КУВПО в МКХП КГБ вів акцію довгими роками, твердячи, що між Всесвітньою Федерацією Профспілок і МКХП не може бути співпраці доти, поки в МКХП є асоційованим членом українська профспілкова еміграційна централя.

3. Ця большевицька акція довела до того, що в 1972 році Рада МКХП позбавила членства КУВПО в МКХП. МКХП, перейменована на Світову Конфедерацію Праці, була згідна співпрацювати з україн-

ським профспілковим рухом як з «національним комітетом», надаючи йому консультативний характер. Однак, у березні 1974 р. у зв'язку з ліквідацією Європейської Організації СКП перестали діяти також т. зв. національні комітети. Така сама доля стрінула й польську профспілкову організацію, яка спільно з українською на профспілковому форумі викривала большевицький імперіалізм. Таким чином КГБ позбулося українського профспілкового руху, який понад двадцять років був заступлений в МКХП і обороняв професійні й національні права українського робітництва. Від часу очолення Всесоюзної Центральної Ради Професійних спілок (ВЦРПС) кагебістом А. Шелепіном диверсійно-розкладова робота КГБ на відтинку Світового Профспілкового Руху значно посилилася.

Економічний відтинок

1. Щоб нейтралізувати певну частину української еміграції або навіть узалежнити її від советських чинників, КГБ робить деяким українським мистцям, науковцям, журналістам, видавцям пропозиції влаштувати їм варстати праці, видати їхні твори, саниувати їхні підприємства чи відкрити нові підприємства.

2. Крім того КГБ відкриває свої власні господарсько-торговельні підприємства, затруднюючи в них майже виключно емігрантів, щоб таким чином узалежнити їх від себе матеріально і використовувати для своїх розвідно-інформативних цілей.

II. Конкретні постанови

Взявши до уваги всі наведені вище загальні ствердження, V Великий Збір ООН підтверджує дальшу актуальність прийнятих на IV ВЗ постанов з ділянки Служби Безпеки і приймає наступні доповнення та уточнення:

1. У зв'язку з тотальним наступом КГБ на український визвольний рух в Краю й на еміграції:

а) координувати протибольшевицьку дію всіх українських самостійницьких сил;

б) врахувати ту обставину, що КГБ розбудовує свій агентурно-терористичний апарат проти українських самостійницьких сил в Краю й за кордоном і вжити всіх відповідних заходів по лінії скріплення безпеки провідних людей та охорони української спільноти від агентурного наступу КГБ;

в) викривати всі злочини, акти терору, переслідування московською агентурою українців у пресі, в радіо, телевізії, в листівковій акції, брошурах і т. п.;

г) (не публікується).

г) перестерігати всіх українців перед небезпекою, пов'язаною з їх туристичними поїздками в Україну й інші комуністичні країни та інформувати їх про можливі провокації КГБ.

ФІНАНСОВО-ГОСПОДАРСЬКІ СТВЕРДЖЕННЯ Й ПОСТАНОВИ

(скорочено)

Вся дія ОУН завжди спиралася і в основі буде й далі спиратися на жертвності зорганізованого членства, симпатиків та членів українського громадянства.

Фінансові засоби, добровільно зложені українськими людьми, дають ОУН змогу проводити українську незалежну політику.

За останні роки виринула перед ОУН потреба розгорнути нові ділянки роботи й ставити нові форми визвольної боротьби.

Щоб ОУН могла виконувати свої великі завдання, українська патріотична громада по всіх місцях свого поселення повинна їй допомагати нині й у майбутньому в ще більшій мірі, ніж це вона робила дотепер. Мавши це на увазі, V Великий Збір робить такі ствердження і схвалює такі постанови:

1. Джерелом наших фінансових засобів завжди була й буде українська патріотична громада.

2. Основою незалежної української політики ОУН є творені українським суспільством фонди, що ними користується ОУН, розгортаючи боротьбу за волю і незалежність українського народу.

3. У пляні творення незалежної фінансової бази ОУН, кожний член і кожний кандидат у члени ОУН вплачує своєчасно свою вкладку у висоті, визначуваній Проводом ОУН. Члени Юнацтва вплачують свої вкладки у висоті, визначуваній Проводом Юнацтва ОУН.

4. Крім членської вкладки, всі члени, кандидати в члени ОУН та симпатики платять податок у висоті 1% від своєї заробітної платні нетто. Кадри ОУН повинні подбати, щоб і наші прихильники платили податок на потреби ОУН у відповідній висоті.

5. Організації Українського Визвольного Фронту та їхні відділи і осередки повинні вплачувати на потреби Організації щонайменше 2% від свого прибутку. Кооперативи, клуби, спілки й приватні підприємства та професіоналісти повинні вплачувати щонайменше 3% від своїх прибутків. Члени, кандидати в члени й симпатики ОУН та члени Українського Визвольного Фронту повинні підтримувати всі підприємства і всіх тих підприємців та професіоналістів, що жертвують на потреби Організації.

6. Кожного року, як це було дотепер, ОУН переводить на всіх теренах українського поселення збірку на Визвольний Фонд ОУН.

7. Члени, кандидати в члени й симпатики ОУН платять залежно від своїх спроможностей добровільно певні суми на Фонд Оборони України (ФОУ) і звертаються при різних нагодах до української громади за пожертвами на ФОУ, щоб цей Фонд був вислідом жертвності всієї української спільноти і став доказом її турботи за долю українського народу.

8. Усі члени й кандидати в члени ОУН передплачують націоналістичні видання — «Шлях Перемоги» та «Визвольний Шлях», книжки й брошури, видавані ОУН. Крім того, вони приєднують передплатників і читачів для організаційних видань.

9. Обов'язок членів, кандидатів у члени та симпатиків ОУН — жертвувати самим і збирати при різних нагодах пожертви на пресовий фонд наших видань — «Шлях Перемоги» та «Визвольний Шлях» і на фонд АБН. Вони роблять це, зокрема, під час переведення збірок на згадані цілі, які відбуваються щодва роки.

10. Члени, кандидати в члени та симпатички ОУН мусять пам'ятати про потреби ОУН і відповідно діяти, щоб фінансово допомагати Організації.

11. Три великі терени, на яких перебуває більшість української еміграції, і терен Австралії повинні створити при ТП Господарські Ради, що були б дорадчим і допоміжним тілом для фінансово-господарської політики ТП-ів згаданих теренів.

12. Висоту вкладки, оподаткування і розподіл надходжень із вкладок, оподаткування та Визвольного Фонду визначить Провід ОУН і повідомить про своє рішення ТП-и.

13. Щорічний бюджет Організації схвалює Провід ОУН.

Розбудова фінансової бази

Нові фінансові засоби могла б дати прихильна Організації українська громада взагалі, а організаційне членство й симпатички зокрема, у формі одноразо-

вого більшого датку, що допоміг би створити основний капітал, який інвестований давав би постійний прихід у формі відсотків і забезпечував би за Організацією можливості безперебійно виконувати її завдання.

Проголошений осінню 1973 року ФОР мав би розв'язати справу організаційних фондів на всіх теренах нашої дії. На жаль, раніше нерозв'язані питання техніки збирання й інвестування фондів, даються відчувати ще й тепер і некорисно впливають на хід збірки ФОР.

Справа інвестиції зібраного капіталу не є такою простою, як вона на перший погляд виглядає. В нашій ситуації справу інвестиції зібраного капіталу можна реалізувати в двоякий спосіб:

а) інвестувати зібраний капітал у доходіві доми, чи перші гіпотечки (мортґеджі), яких власниками були б наші видавничі спілки. Будучи нашими капіталовкладчиками вони були б теж працедавцями наших людей, затруднюючи їх у різних характерах.

б) інвестувати зібраний капітал відверто і прямо так, як перша ліпша приватна особа, чи спілка, що інвестують, платять податки від доходу й роблять з рештою доходу після заплачення податку, що їм подобається. В цьому випадку треба наперед вирішити справу, хто є власником капіталу перед законом.

Можуть, очевидно, бути інші, комбіновані розв'язки, але на їх обговорювання тут немає місця. У ніякім випадку не можна тримати зібраного капіталу по банках, кредитових спілках, чи мати їх «схованими», бо зростаюча постійно інфляція може так «інвестовані» гроші знецінити, а українська громада

ледве чи вдруге допише, тим більше, що й вона сама правдоподібно зубожіє з приводу інфляції.

Знецінення гроша й пов'язана з тим звишка цін причинилася до здорожіння капіталу у формі зросту процентової стопи та втеча капіталу в доходіві будинки тощо. Льоката капіталу в перші гіпотеки (мортгеджі) є певною льокатою й нині при звишці відсоткової стопи, поплатною льокатою. Все таки зріст інфляції позначився й тут. Щораз більше тепер вставляють позичкодавці клявзулю до мортгеджових паперів, яка регулює відсоткову стопу, що зросте, якщо вона росте на грошовому ринку, або маліє, якщо грошовий ринок виказує спад процентової стопи.

Тому, що ціни зростають скорше ніж заробітна платня, жертівність наших людей, навіть якщо б вона затрималася на давньому рівені, не зможе покрити всіх наших видатків, що зростуть зі зростанням цін. Щоби цьому бодай частинно зарадити, треба поробити ощадності там, де можна, як напр. зменшення й скорочення позамісцевих телефонатів, зменшення чи комасовання різних поїздок і т. п. (такі ощадження вже робляться по різних урядах і в сумі вони дають поважні заощадження).

Більшість вищесказаного не повинно забирати часу ВЗборові, але повинно бути тільки предметом фінансової політики Проводу.

Реасумуючи:

1. Фінансові бази ОУН повинні бути розбудовувані там, де живе в більшому скупченні наше членство й симпатики і де є значне українське поселення.

2. Передумовою побудови й розбудови фінансової бази ОУН на якомусь терені є здобуття фінансів та існуючі можливості на даному Терені, їх доходіві інвестувати.

3. Особливим джерелом фінансів ОУН повинна бути збірка на ФОУ, плянована й проводжувана нашими людьми, але сперта на ціле наше громадянство на даному Терені.

4. Збірка на ФОУ триває постійно. Теренові Проводи постійно пригадують українській громаді даного Терену пам'ятати про ФОУ при різних нагодах, як записи, завіщання тощо.

5. Відповідальними за збирання фондів перед Проводом та їх інвестицію повинні бути ТП-ди, або ними визначені й перед ними відповідальні люди.

6. Формально-правно наладнують ТП-ди так збирання, як й інвестування фондів, відповідно до вимог місцевих законів, зберігаючи повноту власности й фондів і їх інвестиції за Проводом, чи його відпоручником ТП.

7. Власником фондів чи організаційних підприємств в очах права повинна бути правна особа, чи мужї довір'я, покликані й відповідальні перед ТП.

8. Там, де вже існують організаційні підприємства, розбудова фінансової бази Організації повинна проходити навколо існуючих підприємств, хіба що сума зібраних фондів дає можливості творити нові.

9) Розбудова фінансової бази (не публікується).

10. Розбудова фінансів ОУН повинна теж проходити по лінії загальної ощадности. Ощаджувати тре-

зокрема у видавничій ділянці, інколи дещо видається, не питаючися перед тим, що ми тим досягнемо. ба у всіх ділянках нашого організаційного життя,

В пляні ощаджування належить піддати розслідувi існуючі наші підприємства й виеліминувати всі ті, що фінансово себе не виправдали та існують для престижєвих чи інших причин.

У пляні загальної ощадности й розбудови нових фінансових баз Організації належить розглянути етати наших активістів і зблизити їх до існуючих коштів прожитку, узгляднюючи навантаження, видатність праці та життєві вимоги даної країни.

11. Важливою ділянкою організаційної роботи є видавничі справи. З приводу зменшення (з різних причин) передплатників й читачів наших видань, наші видавництва підупадають фінансово й щораз більше стають фінансовим тягарем наших кас, ГК чи Теренових Кас. Щоби цьому бодай частинно протидіяти, треба зосередити нашу видавничу дію на двох-трьох Теренах, можливо для Європи у Великій Британії, а для американського Терену в Канаді.

12. Організація повинна накреслити й схвалити видавничу політику, яка нормувала б всі наші видавничі справи, визначаючи наперед, що буде публіковано кожного року, в якій скількості та якими коштами. Кожнорічне намічення наших видань внесе порядок у нашу видавничу діяльність, зменшить кількість наших видань, а піднесе їх якість, допоможе нам заощадити поважну суму грошей, що будуть могли бути корисніше інвестовані.

13. З огляду на зростаючу інфляцію, Організація повинна тримати в банках тільки необхідні фінансові засоби, а решту фінансових засобів інвестувати в гіпотєках, реальностях, державних бондах тощо й вживати приходи з тих капіталовкладів на свої щоденні видатки.

14. Треба постійно дбати про те, щоби українські фінансові інституції, промислові і торговельні підприємства чи організації, які диспонуєть фінансами, відповідно до своїх спроможностей фінансово підтримували діяльність ОУН, бо вона скерована на досягнення загально-національних цілей.

З М І С Т

Передмова	III
Повідомлення про V Великий Збір ОУН	1
Слово Ярослава Стецька на відкритті V Великого Збору ОУН	3
Привіти від V Великого Збору ОУН	14
В обороні переслідуваних українських патріотів	16

I

Звернення V Великого Збору ОУН	
До Українського народу	20
До української еміграції	29
До всіх поневолених народів	36
До вільних народів	41

II

Зіновій Карбович: Де місце нашого постюю?	48
Слава Подільська: Міжнародне становище і Україна	81
Ю. Велигорський: До питання кадрів і завдань ОУН	111
І. Зорян: Становище в Україні і в СРСР	130

А. Галиченко: Українська спільнота й ми в західньому світі: завдання, дія, перспективи	149
Д-р Богдан Стебельський: Українська культура — джерело самобутності і світогляду українського народу	174
Е. Орловський: Війна і ми	213

III

До становища в Україні	223
Ідейно-світоглядіві позиції молоді України	231
Провідні ідеї сучасних культурних процесів в Україні	236
Українська революційно-визвольна стратегія	265
Ствердження й постанови V Великого Збору про молодь і юнацтво	288
Українська зовнішня політика	302
Внутрішня політика	324
Завдання кадрів ОУН	335
Резолюції Служби Безпеки ОУН	346
Фінансово-господарські ствердження й постанови	364
Зміст	372